

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Ι'

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 106

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀμερική καὶ Εὐρώπη	P. Viereck	19
Ἰούλιος Βέρν	G. Kent	23
Εἶμαι δεσποινίς	P. Vialar	30
Πρωτόγονη τέχνη	L. Adam	39
Βασιλικὸ ταξίδι	R. Ruark	45
Ὁ Ἀνατόλ	J. Soun	47
Τὸ πορτραῖτο ἐνὸς σνόμπ	S. Maugham	54
Φοβάστε τὸν ἀριθμὸ 13	F. Challenger	59
Ἡ πέτρινη βάρκα		61
Πολιομυελίτις	M. Senez καὶ Cambazard	65
Τὸ ἑλληνικὸ εὐθυμιογράφημα	II. Νισβάνας	71
Σὰς πειράζει ἡ ξέστη;	A. Selwyn	76
Τὸ ὄροσκόπιο τῆς τύχης τοῦ κόσμου	A. Labarthe	78
Ὁ κρυφὸς συγκατοικὸς	G. Simenon	83
Ἡ ἐπιστήμη στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου		89
Τὸ αὐγουστιάτικο φεγγάρι	Δ. Καπλάνογλου	92
Α. Χριστοφορίδης	Μαρίνα	102
Σύγχρονοι καλοὶ τρόποι		121

Δημοσιογραφικὸς Διαγωνισμὸς 33, «Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε;» 77, «Ποιὸς θὰ
βοῇ τὰ περισσότερα;» 104.

Η ΚΤΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ
μυθιστόρημα τοῦ Φρανσίς ντὲ Κρουασσέ (σελ. 105)

Τὸ ἐξώφυλλό μας: *Νέες ὄψεις τῶν Ἀθηνῶν*. Ἡ καινούρια διαρρυθμίσαις τῆς
Πλατείας Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ χώρου τῆς Παλαιᾶς Βουλῆς. Φωτογραφία
τοῦ κ. Δ. Χαρισιάδη.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ ἐκδόων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

«Ἐκλογὴ»

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1
Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσωτ. Ἐτησ. 72
Ἐσωτ. Ἐξαμ. 35

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4.40
Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.16.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΡΙΑΛΤΟ

(«Νέα Σκηνή»)
Κυψέλης 54, 80.111

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΝΤΟ ΡΕ

Ἐπτανήσου —
Μηθύμνης

«Ἡ Ξεραν τὶ ἤθελαν»

τοῦ Σίντεϋ Χόουαρντ

Παίζουν: Ἑλένη Χατζηργύρη, Ν. Τζό-
γιας, Χρηστὶνα Καλογερίκου, Μαργ. Λαμ-
πρινοῦ κ.ά.

Μετάφρασις: Μ. Πλωρίτη.
Σκηνοθεσία: Μ. Βολονάκη.
Σκηνογραφίαι: Γ. Βακαλό.

ΠΕΡΟΚΕ

Ὀδυσσεύς 2
Τηλ. 593.730

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΡΑΝΤΑΡ

Λεωφόρος
Ἀλεξάνδρας

«Ὁμορφα κι' ὠραία»

Ἐπιθεώρησις τῶν Ἑλευθερίου —
Νικολαΐδη — Λυμπεροπούλου

Παίζουν: Μίμης Κοκκίνης, Κ. Ντιριν-
τάσους, Μάγια Μελάγια, Μανώλης Καστρι-
νός, Χρυσούλα Ζώκα, Κούλης Στολίκας.
Μουσική: Γ. Μουζάκη.

Χορογραφίαι: Καστρινοῦ.

Σκηνικά καὶ κοστούμια: Γ. Ἀνεμογιάν-
νη.

ΣΑΜΑΡΤΖΗ

Καρόλου 1
Τηλ. 54.755

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ἰπποκράτους 7
Τηλ. 614.481

«Τὰ μπλὲ τριαντάφυλλα»

Ἐπιθεώρησις τῶν Ἀσημακοπούλου —
Σπυροπούλου—Παπαδοῦκα

Παίζουν: Ρένα Ντόρ, Βασ. Αὐλωνίτης,
Κυρ. Μαυρέας, Λειβαδίτης, Ὁρέστης Μα-
κρής, Γ. Γαβριηλίδης, Ν. Ρίζος, Μαρίκα
Νέζερ, Πόπη Ἀλβὰ, Ρένα Στρατηγοῦ,
Μπελντίντα, Ἐλσα Λάμπο, Στέλλα Στρα-
τηγοῦ, Ἀντζέλα Συρράκου κ.ά.

Μουσική: Μ. Σουγιοῦ.

Σκηνικά: Στ. Δόξα.

Χορογραφίαι: Τάκη Βαρλάμου καὶ Νί-
κου Συρράκου.

«Μικροὶ Φαρισαῖοι»

κωμῶδια τοῦ Δ. Ψαθά

Παίζουν: Μίμης Φωτόπουλος, Ντίνος
Ἡλιόπουλος, Βίλμα Κύρου, Νίτσα Τσα-
γαγέα, Κική Ρέππα, Μαίρη Αἰγυπιδίου,
Μαργαρίτα Γεράρδου, Ἀγγέλικα Καπελά-
ρη, Γιάννης Ἀργυρός, Διον. Παπαγιαννό-
πουλος, Ἑρρίκος Κονταρίνης, Γ. Βλαχό-
πουλος.

Σκηνοθεσία: Πέλου Κατσέλη.
Σκηνογραφίαι: Νίκου Ζωγράφου.

ΠΟΜΒΟΣ

NICOSIA

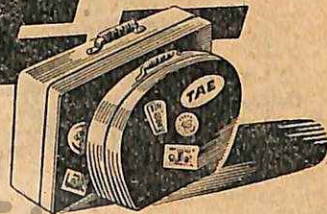
BELGRADE

LONDON

ALEXANDRIA

ΕΤΑΕ

ΕΘΝΙΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ
NATIONAL GREEK AIRLINES

ROME

PARIS

ATHENS

ISTANBUL

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Πλ. Κυριακού
Τηλ. 82.134

Συνεχίζει
το έργο

«Αὐτὸ ποὺ ξέρει κάθε γυναίκα»

τοῦ Τζαίμης Μπάρρυ

Παίζουν: Κατερίνα, 'Ηλ. Σταματίου, Δ. Σταρένιος, Θ. Μορίδης, Δ. Σταυρολέμης, Τίτος Φαρμακίδης, Π. Σαντοριναίου, 'Ελ. λη Βοζικιάδου κ.ά.

Μετάφρασις: Μαρίας Κάρμα.
Σκηνοθεσία: Καρόλου Κούν.
Σκηνογραφίες: Γ. 'Ανεμογιάννη.

ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18
Τηλ. 53.453

Συνεχίζει
το έργο

«Σουσουράδα»

'Επιθεώρησις τῶν

Δ. Τραϊφόρου—Γ. Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Σοφία Βέμπο, Νίκος Σταυρίδης, Κ. Δούκας, 'Αριστ. Χρυσόχοος, Ι. Δούκας, Ν. Τσάμης, Ι. 'Ιωαννίδης, Ρένα Βλαχοπούλου, 'Αλίκη Βέμπο, Σ. Βερώνη, 'Ιουλ. Σωτηράκη, Φ. Ντάβου, Τζ. Τσακίρη, Γκόλφω Μπίνη, Λίντα 'Αλμα, Γιάννης Φλερύ κ.ά.

Μουσική: Μεν. Θεοφανίδης.

Χορογραφίες: Γιάννη Φλερύ—'Αλίκης Βέμπο.

Σκηνογραφίες—κοστούμια: Μάριου 'Αγγελόπουλου.

ΜΑΚΕΔΟ

Θεμιστοκλέους 4
Τηλ. 34.924

Συνεχίζει
το έργο

«'Ο έραστής έρχεται!»

Κωμωδία τοῦ Γ. Ρούσσου

Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, 'Ιλίας Λιθουκού, Σμάρω Στεφανίδου, Εύαγγ. Πρωτοπαππας, Δημ. Νικολαΐδης, Χάρις Καμίλη.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

8)8: 'Ερχεται στὴν 'Αθήνα ὁ γαλλικὸς ὄμιλος τοῦ 'Αγίου Βικεντίου τῆς Βουργουνδίας ποὺ περιλαμβάνει μουσικούς, τραγουδιστὰς καὶ χορευτὰς. 'Ο 'Όμιλος θὰ δώσῃ παραστάσεις στὴν 'Αθήνα, Λουτράκι, Πάτρας καὶ Θεσσαλονίκη.

4)8: Συναυλία τοῦ ὀκτέτου ἐγχόρδων

στὴν λίμνη τῆς Βουλιαγμένης.

12)8: Συναυλία τοῦ ὀκτέτου ἐγχόρδων στὸ ἀρχαῖο θέατρο Πατρῶν (μὲ πανσέληνο).

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

'Η ἀθλητικὴ κίνησις τοῦ Αὐγούστου περιλαμβάνει κυρίως ναυτικὰ ἀγωνίσματα. Οἱ σημαντικότεροι ἀγῶνες ποὺ ἔχουν ἀναγγελλῆ εἶναι οἱ ἑξῆς:

1 Αὐγούστου: Κωπηλατικοὶ ἀγῶνες Σχολῆς Ναυτοπαίδων Πόρου.

7—14 Αὐγούστου Γιουγκοσλαβία: 'Ελληνογιουγκοσλαβικοὶ κολυμβητικοὶ ἀγῶνες καὶ ἀγῶνες ὕδατοσφαίρεισας.

8 Αὐγούστου. Τουρκολίμανο: Κωπηλατικοὶ ἀγῶνες διοργανούμενοι ἀπὸ τὸν Ν. Α.Σ.

14—15 Αὐγούστου. Πάτρα: «Μαραγκοπούλειο» κολυμβητικοὶ ἀγῶνες.

14—15 Αὐγούστου. Θεσσαλονίκη: Κολυμβητικοὶ ἀγῶνες τὰ «'Ιδανώφεια», διοργανούμενοι ἀπὸ τὸν «'Ηρακλῆ».

15 Αὐγούστου. Πόρος: Οἱ ἐλληνοαιγυπτιακοὶ κωπηλατικοὶ ἀγῶνες.

21—22 Αὐγούστου: Τὸ Πανελλήνιο Κολυμβητικὸ πρωτάθλημα σὲ διάφορες πόλεις τῆς 'Ελλάδος.

22 Αὐγούστου. Νέο Φάληρο: Κωπηλατικοὶ ἀγῶνες τοῦ 'Ομίλου 'Ερετών.

25—29 Αὐγούστου. Βέρην: τὸ Πανευρωπαϊκὸ πρωτάθλημα στίβου.

20 Αὐγούστου: Οἱ φαληρικὲς λεμβοδρομίες διοργανούμεναι ἀπὸ τὸν Ν.Ο.Π.Φ.

31 Αὐγούστου — 5 Σεπτεμβρίου: Τὸ Πανευρωπαϊκὸ πρωτάθλημα κολυμβήσεως μὲ συμμετοχὴ καὶ τῆς 'Ελλάδος.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

«ΛΥΚΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ»

(Δημοκρίτου 14)

Πλουτιζομένη διαρκῶς μὲ ὅλες τὰς τελευταῖες ἐκδόσεις ἐλληνικῶν καὶ ξένων βιβλίων, διαθέτει πρὸς δανεισμὸν ἄνω τῶν δέκα χιλιάδων τόμων ἀντὶ ἐλαχίστης μηνιαίας συνδρομῆς. Εἶναι ἀνοικτὴ καθημερινῶς 10 π.μ.—1 μ.μ. καὶ τὰ ἀπογεύματα Τρίτης καὶ Παρασκευῆς 5—7 μ.μ.

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

(Μετοχικὸν Ταμεῖον Στρατοῦ

'Ελευθ. Βενιζέλου, Τηλ. 30.761)331)

'Η Βιβλιοθήκη τοῦ Τμήματος Πληροφοριῶν διαθέτει ἄνω τῶν 2.500 τόμων, κυρίως ἐπὶ κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν θεμάτων. 'Επίσης φυλάδιαι καὶ κρατικὰ δημοσιεύματα, καὶ πλὴρὴ σειρὰν τῶν πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Κοινοβουλίου. Τὰ βιβλία αὐτὰ δανείζονται δωρεάν γιὰ χρονικὸ διάστημα 15 ἡμερῶν ἢ καὶ περισσότερο κατόπιν συνεννόησεως.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

'Ιπποδρομικαὲς ἡμέρες Αὐγούστου 1954

(Ὁρα ἐνάρξεως 4.15 μ.μ.)

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 Αὐγούστου
ΤΕΤΑΡΤΗ 4 »

Καὶ πρὶν 7000 χρόνια
στὴν θρυλικὴ τῇ Βαβυλῶνα
οἱ ἄνθρωποι εἶχανε τὴν πείρα
νὰ ξεκουράζωνται μὲ μύρα.

Καὶ οἱ Βαβυλωνιοὶ ἐγνώριζαν πῶς:

ἡ ΜΠΥΡΑ ΚΑΝΕΙ ΚΑΛΟ!

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 Αύγουστου
ΤΕΤΑΡΤΗ 11 »
ΣΑΒΒΑΤΟ 14 »
ΚΥΡΙΑΚΗ 15 »
(Λήξεις περιόδου. Έναρξιν νέας περιόδου την 5ην Σεπτεμβρίου).

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις: 30.000 (ἀδρῶν)
20.000 (γυναικῶν)
Β' θέσις: 15.000 (ἀδρῶν)
7.000 (γυναικῶν)
Ἀθλητικὸν Περὶπτερον (μόνον μέλη):
35.000 (ἀδρῶν)
25.000 (γυναικῶν)

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

Λεωφ. Ἀμαλίας 28, Ἀθήναι, τηλ. 22.494
ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1954

7—8) 8: 1) Χαλκίς — Ἀχμέτ Ἀγᾶ — Λίμνη. 2) Πόρος. 3) Πάρνηθα.

8) 8: 1) Ἀγ. Μαρίνα — Ἀφεία. 2) Γύρος Σαλαμίος. 3) Ξυλόκαστρο. 4) Μέγαρο — Βρύση — Ἀλεποχώρι. 5) Πόρτο Γερμενό. 6) Σχινιάς. 7) Πάρνηθα. 8) Ἀγ. Μερκούριος. 9) Κάλαμος — Ἀγ. Ἀπόστολοι (ἐκδρομὴ ἄνευ δηλώσεων). 10) Λούτσα (ἐκδρομὴ μόνον γιὰ νέους). 11) Βάρκιζα (πρωϊνῇ). 12) Λουτρόπυργος (ἀπογευματινῇ).

14—15) 8: 1) Νιμποριό. 2) Αἴγινα — Κυρᾶ — Ἀγκίστρι (μὲν πασέληνο). 8) 8: 1) Λουτράκι — Ἡραίο — Περαχώρα — Μπίσια. 2) Ἀγκίστρι. 3) Κιέττα. 4) Ραφίνα — Λάκκα. 5) Σούνιο. 6) Πάρνηθα. 7) Ἀγ. Παντελεήμων. 8) Πόρτο Γερμαδό. 9) Καάκια. 10) Ζούγκλα (ἐκδρομὴ ἄνευ δηλώσεων). 11) Σχινιάς. 12) Καδοίρι (πρωϊνῇ). 13) Μάτι (ἀπογευματινῇ).

21—22) 8: 1) Στύρα. 2) Λειβαδιά — Ἀντίκυρα.

22) 8: 1) Ἀγία Μαρίνα. 2) Ἀγ. Ἀπόστολοι. 3) Καλύβια — Παραλία Γκιούρτας. 4) Φάρος Περιστερία. 5) Πραμα Μεγάρο — Φαερωμένη — Κασιδίγλα. 6) Πάρνηθα. 7) Ὁσ. Ἱερόδεος. 8) Λούτσα. 9) Μάτι. 10) Ἀνάβυσσος (ἐκδρομὴ ἄνευ δηλώσεων). 11) Κινέττα (ἐκδρομὴ μόνον γιὰ νέους). 12) Ραφίνα (πρωϊνῇ). 14) Βουλιαγμένη (ἀπογευματινῇ).

28—29) 8: 1) Ἐκδρομὴ μὲν ἰδιόκτητα αὐτοκίνητα εἰς: Κόρινθον — Χιλιμόδι — Ἄργος — Τρίπολιν — Βυτίνα — Δημητσάνα — Χρυσοβίτσι. 2) Κάρυστος. 3) Αἴγινα — Ἀγία Μαρίνα. 4) Ἀταλάντη — Λάρυμνα.

29) 8: 1) Χαλκίδα — Καταρράχτες Λουκηνίων. 2) Λουτράκι — Λίμνη Βουλιαγμένης. 3) Πόρος. 4) Νιμποριό. 5) Ὠρωπός — Ἐρέτρια. 6) Πάρνηθα. 7) Δηλεσι. 8) Σούνιο. 9) Ἀγ. Ἀνδρέας. 10) Πόρτο Ράφτη (ἐκδρομὴ ἄνευ δηλώσεων). 11) Ζούγκλα (ἐκδρομὴ μόνον γιὰ νέους). 12) Βουλιαγμένη (πρωϊνῇ).

Ἡ Ὁμοσπονδία Ἐκδρομικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος (Γραφεῖα: Κολοκοτρώνη 12 τηλ. 34—107) ἀκοινοῖ τὰς κάτωθι ἐκδρομὰς ὁργανομένης ὑπὸ τῶν Σωματείων αὐτῆς Ἀθηνῶν — Πειραιῶς κατὰ τὸν μῆνα Αὐγουστον ἐ.ε.

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΦΙΛΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΚΔΡΟΜΩΝ (Βουλῆς 8)

1) 8 Πέραμα — Καματερό — Σελήνια.
8) 8 Κιέττα.
14) 8 Βουλιαγμένη μὲ πανσέληνο.
22) 8 Ὠρωπός.
29) 8 Πάρνηθα.

ΑΤΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Κοραῖ 3 τηλ. 34.511)

1) 8: Φάρος — Περιστερία.
3—30) 8: Αἰστρία — Γερμανία — Ὀλυνδία — Βέλγιον — Αὐστρία.
4—10) 8: Ὀλυμπος — Ἀγραφα.
8) 8: Κάλαμος Ἀγιοὶ Ἀπόστολοι.
14—15) 8: Δάφνη Εὐβοίας.
22) 8: Λάκα Ραφίνας.
28—29) 8: α) Πόρος.
29) 8: 6) Πάρνηθα.

ΕΝΩΣΙΣ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Κριεζή 10)

1) 8: Κιοῦρκα — Μπελέτσι.
7—8) 8: Λουτράκι — Μπίσια.
14—15) 8: Σπάρτη — Ταύγετος.
15) 8: Κακὴ Βίγλα.
22) 8: Σκάλα Ὠρωπού — Ἐρέτρια.
29) 8: Πικερμι — Νταού Πεντέλη.

ΕΝΩΣΙΣ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Κολοκοτρώνη 29 τηλ. 28.437).

1: Ἀνὼ Μάτι (Κατασκηνώσεις ΕΟΦ).
31) 7—1) 8: Λουτράκι — Περαχώρα — Μπίσια.

7—8) 8: Πόρος — Σπέτται.
8) 8: Μαρμάρει (Εὐβοίας).
11) 8: Γύρος Αγίων (ἀπογ. περίπατος μὲ ΠΟΥΛΜΑΝ).

14—15) 8: Ξυλόκαστρο — Τρίκαλα Κορινθίας — Ζήρεα.

14—15) 8: Νέα Κίος — Κεφαλάρει (Ἀργεῖς).

15) 8: Ἀνὼ Μάτι (κατασκηνώσεις ΕΟΦ).

21—22) 8: Κάλαμος — Καλολίδαο — Ἀγιοὶ Ἀπόστολοι.

22) 8: α) Πάρνηθα.
6) Κάλαμος — Ἀγιοὶ Ἀπόστολοι.

29) 8: α) Λοτσα.
6) Κτήμα ΕΟΦ (Ἀνὼ Μάτι).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΗ

ΕΝΩΣΙΣ

(Πλατ. Καρύτση 2 Γραφ. κ. Ζούνη)
1) 8: Ζούγκλα.

4) 8: Γαλάτσι — Ὁμορφὴ Ἐκκλησία (ἀπογευμ. περίπατος).

8) 8: Λουτράκι — Περαχώρα — Ἡραίο — Βουλιαγμένη.

14—15) 8: Κάρυστος.
18) 8: Ἀλῖμος — Καλαμάκι (ἀπογ. περίπατος).

22) 8: Λούτσα.

ὍΤΙ ΠΙὸ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ

• ΕΠΙΠΛΩΣΕΙΣ
• ΚΕΡΑΜΙΚΗ
• ΒΙΒΕΛΟΤΣ
• ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙΣ
ΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΣΤΟ...

studio

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 8 (ΠΛΑΤ. ΚΑΛΥΘΩΜΩΝΟΣ)

ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ

29)8: Τύμβος Μαραθῶνος — "Άγιος Παντελεήμων.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΑΚΤΗΣ

(Άριστοτέλους 57 τηλ. 51. 150)

31)7—1)8: Δάφνη Εύβοίας.

7—8)8: Κάρυστος.

8)8: Πάρνηθα.

14—15)8: Λεσιά.

22)8: Δήλεσι.

29)8: Λαμπρινό.

29)8: Πεταλιούς.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

(Λεωφ. Αμαλίας 4 τηλ. 26058)

1): α) Πάρνηθα. 6) Λάκκα Ραφίνας.

14—15)8: Πόρος.

20)8—5)9: Κωνσταντινούπολις.

22)8: α) Σχινιάς. 6) Πάρνηθα. γ) Μαρ-
μάρι Εύβοίας.

21—22)8: Κάρυστος — Όχη.

29)8: Κόκκινο Λιμάνι Ραφίνας.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Χαρ. Τρικούπη 4, τηλ. 614.394)

31)7—1)8: Δάφνη Εύβοίας.

8)8: α) Κάλαμος — "Άγιοι Άπόστο-
λοι. 6) Κόκκινο Λιμανάκι.

14—15)8: Φάρος Περιστεριών — Κα-
νάκια.

15)8: Κανάκια.

22)8: Μόνη — Πέρδικα Αιγίνης.

28—29)8: Γκιώνα (δρεϊδατική).

29)8: Άγία Μαρίνα — Άφαία.

7—27)8: 10ήμερη θερινή διαμονή στη
Ρόδο καί Κώ.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Βερανζέρου 15)

1)8: Κάλαμος — "Άγιοι Άπόστολοι.

7—8)8: Δίρφυς.

8)8: Θορικό — Καμάρτζα.

14—15)8: Πόρος — "Υδρα.

22)8: Χαμολιά Βραύνας.

27)8: Δήλεσι — Πλάκα.

28—29)8: Χελιδονία (Ζήρεας).

«ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΖΩΗ»

(Καραγ. Σερβίας 8, τηλ. 28.454)

31)7—1)8: Κεχρίες.

1)8: Πέρδικα Αιγίνης

31)7—2)8: Ζήρεα.

7—8)8: Πόρος.

8)8: Πόρος.

8)8: α) Πόρτο Ράφτη. 6) Δήλεσι.

14—15)8: Βουλιαγμένη — Λαυράκι.

15)8: α) Μόνη Αιγίνης. 6) Λευραϊνά.

21—22)8: Παλαιά Επίδωρος.

22)8: α) Άγία Μαρίνα Αιγίνης. 6)
Ζούγκλα.

27—29)8: α) Μύκονος. 6) Κακή Βί-
γλα.

29)8: Όρωπός.

«ΦΟΙΒΟΣ»

(Πλατ. Κολωνιάς 16)

1)8: Σχινιάς.

8)8: Κάλαμος — "Άγιοι Άπόστολοι.

15)8: Σούνιο.

22)8: Ζούγκλα.

29)8: Πόρτο Γερμενό.

«Ο ΠΑΝ»

(Κοραή 3, τηλ. 20.291)

1)8: α) Σχινιάς. 6) Πάρνηθα. γ) Μάτι
(κατασκήνωσις).

7—8)8: Νέα Στύρα — Νημποριό.

8)8: α) Νημποριό. 6) Μάτι (κατασκή-
νωσις).

14—15)8: Δάφνη Εύβοίας.

15)8: α) Μάτι. 6) Πάρνηθα.

22)8: α) Μάτι. 6) Κάλαμος — "Άγιοι
Άπόστολοι. γ) Άγία Μαρίνα Αιγίνης.

28—29)8: α) Λαυράκι — "Ηραϊόν.

6) Λαυράκι — Μπίσια — Παληοβούνια
(δρεϊδατική).

29)8: α) Μάτι. 6) Πάρνηθα.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Φειδίου 8α)

1)8: Κάλαμος — "Άγιοι Άπόστολοι.

8)8: Μέθανος.

15)8: Ραφίνα.

22)8: Άγία Μαρίνα Αιγίνης.

29)8: Πάρνηθα.

ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ

ΕΝΩΣΙΣ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ «ΖΕΦΥΡΟΣ»

(Έλευθ. Βενιζέλου 110)

1)8: α) Σαλαμίς — Κακή Βίγλα. 6)
Σούνιο.

8)8: α) Νέα Μάκρη (Λιμανάκι) — Ξυ-
λακιριζα. 6) Πολιτικά Εύβοίας.

14—29)8: Όλυμπος — Κίσσαβος —
Παρνασσός — Έλικών.

15)8: α) Άγία Μαρίνα — Ναός Ά-
φαίας. 6) Άγ. Δημήτριος Λομπάρδας.

22)8: Ξυλόκαστρον.

29)8: Λαυράκι — Βουλιαγμένη — "Η-
ραϊόν — Φάρος.

NTEZIPE

610 πυκνά καλλιτεχνικά καὶ εὐα-
νάγνωστα τυπωμένες σελίδες, με
6 διχρωμίες καὶ ἐξώφυλλο καλ-
λιτεχνικό. Δρχ. 90, ἐξοφλητέας
σὲ ἐξ (6) 15θήμερες δόσεις.

NTEZIPE: Τὸ μυθιστόρημα τῆς
κοπέλλας, τῆς γυναικάς, τῆς μη-
τέρας καὶ ὅλης τῆς οἰκογένειας.

NTEZIPE: Τὸ δροσερότερο ἔργο
ποὺ μόνον ἡ πέννα τῆς Ἄννα-
Μαρίας Σελίγκο μποροῦσε νὰ
γράψῃ.

NTEZIPE: Εἶναι τὸ ὠραιότερο
ἔργο ποὺ ἔχετε διαβάσει καὶ τὸ
εὐγενέστερο δῶρο ποὺ μπορεῖτε
νὰ προσφέρετε. Ἐκδοσις πολυτε-
λεστάτης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΕΡΓΚΑΔΗ

Μενάνδρου 13

ΤΗΛ. 51.712—53.978

Ἡ πούδρα COTY

Θὰ δώσῃ στὸ πρόσωπό
σας τὴν φρεσκάδα τῆς
ἀνοιξέως.

ΔΑΜΑ

Φ.Ο.Σ.

(Άκαδημίας 58, τηλ. 614.330)

1)8: Περιπέτεια — Κανάκια.

8)8: α) Πεπτελή. 6) Αίγινα.

13—17)8: Όλυμπος.

14)8: 2η νικητηρή γιορτή με πανσέληνο.

21—22)8: Ραφίνα — Στύρα — Νημ-
ποριό.

22)8: Πάρνηθα.

28—29)8: Άργος — Κεφαλάρι —
Μύλοι (Μυκήνες).

29)8: Κόκκινο Λιμανάκι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Πανεπιστημίου 39

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Κυριακή 1)8: Φωτογραφικοί περίπατοι.

Οἱ τόποι θὰ προσδιορισθοῦν κατὰ βούλη-
σιν ἀπὸ τοὺς μετέχοντες. Ἐκκίνησις ἀπὸ
τὸ ζαχαροπλαστεῖον «Πικαντίλλου».

8)8: Ἐκδρομὴ στὸν Πόρο μετὰ τὸ ἀτμό-
πλοιο τῆς γραμμῆς.

21—22)8: Ἐκδρομὴ στὴν Κύμη μέσω
Καλάμου. Ἐπιστροφή μέσω Χαλκίδος —

Θηβῶν. Ἀναχώρησις Σάββατον 1 μ.μ. ἀπὸ
τὴν Πλατεῖα Σκρίνη (τέρμα ὁδοῦ Σόλα-

νος) μετὰ εἰδικὴ λεωφορεῖα.

29)8: Ἐκδρομὴ Ραφίνα — Νημποριό.
Ἐγγραφὴ καὶ πληροφορίαι καθ' ἑκάστην

12—2 καὶ 6—9 μ.μ. στὰ γραφεῖα τῆς
Ε.Φ.Ε.

Ο άντρας μου δεν ωδύπτει βτά μάτια του!

Όταν έφευγε, πρίν από 3 εβδομάδες, για ένα ταξείδι υποθέσεων μιά γερασμένη γυναίκα τόν άποχαιρετούσε. Έν τούτοις, όταν ξαναγύρισε, πήρε στην άγκαλιά του μιά νέα γυναίκα που έλαμπε από όμορφιά! Είμαι αυτή ή μεταμορφωμένη γυναίκα και χρωστώ την καταπληκτικήν αυτή αλλαγή στην ΤΟΚΑΛΟΝ.

Τρεις εβδομάδες καθημερινής χρήσεως καλυντικών ΤΟΚΑΛΟΝ μου έδωσαν τελείως νέα εμφάνιση. Νά και ή συνταγή:

Βάλετε τó βράδυ τήν ρόζ Κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ, στό δέρμα σας κατά τόν ύπνο σας, δά εξαφανίση τόν μαρasmus και δά ξυπνήσετε μέ νέο δέρμα, πού δά έχει ξαναβρη όλη του τήν έλαστικότητα. Τό πρωί μετά τήν καθημερινή σας τουαλέττα, βάλετε τήν λευκή Κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ. Τό δέρμα σας δά γίνη άμέσως μάτ και ή πούδρα σας δά κρατήση μέ καταπληκτικό τρόπο. Έκτός αύτου, αύτή ή κρέμα άφαιρεί από τó βάθος των πόρων όλες τις άκαθαρσίες πού προκαλούν τις άτέλειες του δέρματος.

Οί γυναίκες, πού δέν άρκοούνται νά περιποιοούνται έπιφανειακά μόνο τó δέρμα τους, αλλά και προσπαθούν νά τó όμορφήνουν συγχρόνως, μεταχειρίζονται άποκλειστικά προϊόντα ΤΟΚΑΛΟΝ.

Τοκαλον Προστατεύει
και όμορφαίνει
τò δέρμα σας

ΑΔΕΛ

Μία ήλεκτρική συσκευή

τής **Ιζολα**
είναι καρπός μελέτης, πείρας
και τεχνικής τελειότητας.

Ιζολα

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΑΛΜΑ

DOP Προβέξτε

..μέ πόση εύχαρίστηση
λούζεται! Ξέρετε γιατί;
Γιατί λούζεται μέ **DOP**

Με τό Σαμπουάν DOP έχετε πάντα γερά και
πλούσια μαλλιά σάν μετάξι γιατί περιέχει
όλα τὰ συστατικά πού τρέφουν και δυναμώ-
νουν τὰ μαλλιά. Τό Σαμπουάν DOP έξαφανί-
ζει τήν πιτιρίδα από τό πρώτο λούσιμο.

DOP
Κρέμα

DOP
ύγρό

DOP
φάκελλοι

Πωλείται παντού

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42

ΑΛΜΑ

Κάθε κίνηση τού χεριού σας γίνεται
μιά αισθητική απόλαυσι χάρις στο
PEGGY SAGE... τό θερνίκι πού
όμορφαίνει, προστατεύει, διατηρεί-
ται περισσότερο από κάθε άλλο.

Διαλέξτε από τήν καταπληκτική
σειρά τών νέων αποχρώσεων
—πού έναρμονίζονται μέ τήν
έφετεινή Μόδα—τό χρώμα
πού δά τονίση περισσότερο
τήν όμορφιά τών χεριών σας....

Peggy Sage

SALONS: PARIS • NEW YORK • LONDON

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ: ΦΙΛ. Α. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ
ΟΔΟΣ ΛΑΜΑΧΟΥ 3^α — ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ: 32-936

Ελβετία

Σε λίγες ώρες στη Ζυρίχη ή την
Γενεύη με τα πολυτελή τετρακι-
νητήρια CONSTELLATIONS της TWA

6 αναχωρήσεις έξ' Αθηνών κάθε εβδομάδα

Για ένα ιδανικό ταξίδι
ταξιδεύετε με την **TWA**

ΑΝΕΣΙΣ — ΤΑΧΥΤΗΣ — ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΕ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΦΙΛΙΚΗ

*Αποταχίτε εις τόν τακτικό Πρακτορά σας ή εις την

TWA — ΟΔΟΣ ΟΘΩΝΟΣ 4 — ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 20-661 — 30-093

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

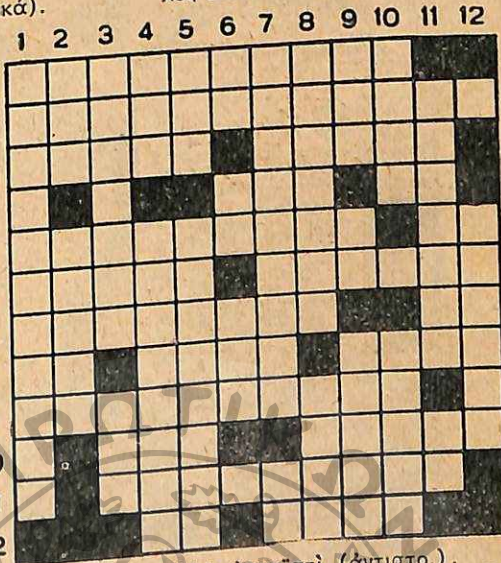
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

- Τò καθαρευουσιάνικò του έδωσε τò ðνομά του στòν ήλεκτρισμό...
- Είς τήν στρατιωτικήν καί ναυτικήν δικαιοσύνην ð έκτελών καθήκοντα αντίστοιχα πρòς τὰ του άντεισαγγελέως.
- Ώς συμπεριφορά άνάρμοστος. — Σ' αυτήν άνήκουν πάμπολλοι Έλληνοαμερικανοί (άρχικά).
- Υποκορ. γυναικείου ðνόματος. — Αντιστροφή άρθρου.
- Αυτής στερείται κάθε τι τò άνύπαρκτον. — Νοτιοκορεατική προσωπικότης.
- Μία τών Δωδεκανήσων. — Ίδρυτής φερωνύμου θρησκείας.
- Μία τέτοια επίπληξις θίγει τò φιλότιμον (αίτιατική). — Πρωτεύουσα του Άνναμ.
- Έργον τής Έλυνορ Γκλύνν. — Άμερικανòς μαθηματικός καί θεολòγος, ένθουσιώδης óπαδòς τών Μορμόνων. — Παλαιόν μέτρον βάρους πολλών χωρών τής Β. Εύρώπης (σημαίνει τελευταίος... άγγλιστί).
- Μεταφορικώς, τυραννικόν.
- Πούς... λατινικός. — Ένας τέτοιος χαρακτήρ σιχαίνεται τούς ύποκριτάς.
- Αυτήν τήν διάλεκτον θά τήν συναντήσετε είς τò κέντρον τής Πελοποννήσου (αίτ.).
- Ή γραφή του μικρού ροκέ είς τò σκάκι. — Μακράν (άρχ. έπίρρημα).

ΚΑΘΕΤΩΣ:

- Σχετικό με τόν καφέ, αλλά καί τò μαγεύρεμα (δημ.).
- Δοτική άριθμητικού επίθετον. — «... κλειστή, κεφαλή φυλαγμένη» (παροιμ.).
- Κρασάτο είναι νόστιμο (δημ.). — Ή διά γραμμάτων γραφή του 381.
- Ίσχυει διά τὰ πάντα... άποφθεγματικώς. — Τά φορούν πολυ οί Μεξικανοί.

- Ή αίτιατική άρχαίος ðνομασίας κερατοφάγου σκώληκος, του ðποίου ή ðνομαστική είναι τò τελευταίον σύμφωνόν μας άντεστραμμένον. — Ίταλική πόλις Ν. του Τουρίνου, όπου υπεγράφησαν δύο συνθήκαι μεταξύ Γαλλίας καί Σαβοΐας.
- Μουσικός φθόγγος. — Καί άλλος ένας. — Άνηλίκου κλητική, λος ένας.

- Αλλά άρχαίσι (άντιστρ.).
- Αυτό δικάζεται σε ðμώνυμον δικαστήριον (δοτ.). — Αντιθετικός σύνδεσμος.
- Τέτοια εύρήματα ενδιαφέρουν είδικούς επιστήμονας (γεν.). — Χωρίς σταφίδες δέν γίνεται συνήθως.
- Έκατόν έβδομήντα πέντε. — Κτητικόν. — Εύαγγελιστής (γενική).
- Χρήσιμον είς τόν άνθρωπον ζώον (δοτ.). — Γυναικείον ðνομα (γεν.).
- Υίòς του Πέλοπος καί τής Ίπποδαμείας (ένάρθρως). — Άρχικά ύπουργείου.
- Σύζυγος του Πηλέως καί μήτηρ του Άχιλλέως (ένάρθρως).

Ι. Χ.
(Λύσεις στη σελίδα 127)

Ε.Δ.Ι

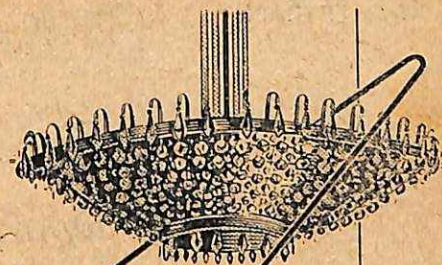
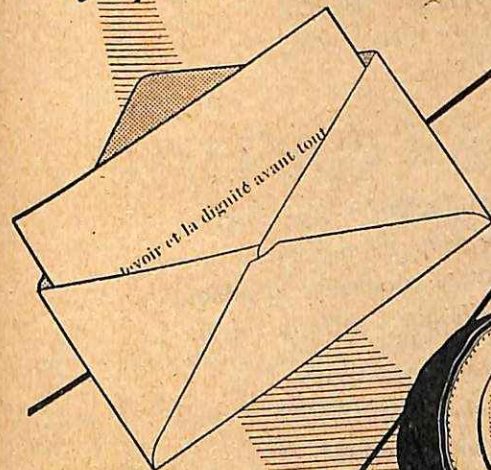

- ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ
- ΑΝΘΟΣ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ

2 βασικά προϊόντα
για την ανάπτυξη
και την υγεία
των παιδιών σας.

Ι. ΓΙΩΤΗ

Μαζί με το
επισκεπτήριο σας
οξέ γάμους και
οξέ χιορτές

Krautheim

PORZELLAN FABRIK INSELB

Διονάτος

ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 23 ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ ΤΗΛΕΦ. 21-175

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Τὸ ὠραῖο νησι

Τὸ ὠραῖο νησί, πὺν ὁ πόθος του μὲ ἀνάβει,
φανιάζομαι πὼς φεύγει κι' ἀρμενίζει
σὰν πλώρες σὶν ἀφρὸ σκορποῦνε οἱ κάβοι
σιῶν δέντρων τοὺς ἱστούς ὁ ἀγέρας τρίζει.

Τὸ δρόμο πὺν ξεκίνησε δὲν παύει,
κι ἂν οὔτε πάει ἔμπρὸς οὔτε ποδίζει,
μὰ πάντα σὰν ὀρθόπλωρο καρὰδι
δίχως ἐμὲ τὸ κῦμα τοῦ Αἰγαίου σχίζει.

Δίχως ἐμέ! καὶ μέσα σὶν χαρά μου
σὰν νύμφη ἀπὸ τὰ στέφανα τοῦ γάμου
πῆρε τὸ πλοῖο καὶ πάει δὲ γυρνᾷ.

Ἐγὼ ἀπ' τὸ θράχο, πὺν ἔρημο καὶ μόνο
μ' ἔρριξε ἡ μοῖρα, βλέπω νὰ περνᾷ
καὶ μ' ἄκρη ἀπελπισιὰ τὰ χέρια ἀπλώνω.

(Ἀπὸ τοὺς «Σκαρβαίους καὶ Τερρακόττες»

«ΔΥΤΙΚΟΙ» ΚΑΙ «ΔΙΑΣΠΑΣΤΙΚΟΙ»

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ

Τοῦ

PETER VIERECK

Ἀρρηκτοὶ δεσμοὶ φιλίας συνδέουν τὸν «Νέο Κόσμο» μὲ τὴν Εὐρώπη. Σήμερα, μάλιστα, μὲ τὴν ἀπειλὴ τοῦ κομμουνισμοῦ ἡ φιλία αὕτη παίρνει ἰδιαίτερη σημασία. Γι' αὐτὸ τὸ ἀντιαμερικανικὸ πνεῦμα, πὺν παρατηρεῖται τελευταία στὸν Παλαιὸ Κόσμο, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ καθαρὴ αὐτοκτονία.

Ἄς προσπαθήσωμε ὅμως νὰ δώσουμε μιὰ ἐξήγησι στὸ φαινόμενο αὐτό: Κάθε Ἀμερικανὸς πληρώνει ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ εἰσόδημά του γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν Εὐρώπη. Τὸ γεγονός δὲν ἀναγνωρίζεται ὅσο πρέπει ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου. Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριὰ πάλι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται ἄρκετὰ ὅτι ἡ βοήθεια αὕτη εἶ-

ναι μόνον ὕλικὴ καὶ ὅτι ἡ Εὐρώπη ἐθύσασε στοὺς δύο παγκοσμίους πολέμους ἑκατομμύρια ἀνθρώπους.

Ὅταν ἐντοπίσωμε τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀντιαμερικανικοῦ πνεύματος στὰ ἄπειρα θύματα τῶν Ναζι, πὺν κατὰ κανένα τρόπο δὲν μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς συνοδοιπόροι τοῦ Κρεμλίνου, θὰ δοῦμε ὅτι σ' αὐτὰ δὲν ἔχει ἐδραιωθῇ ἀκόμη ἡ πεποίθησις γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀνωτερότητα τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν πίστι τῆς στὸν τελευταῖο ἀγῶνα κατὰ τοῦ φασισμού. Ὁ ἀγῶνας αὐτός, πὺν ἐσημείωσε σταθμὸ στὴν ἱστορίαν τῆς ἐλευθερίας, ἔνωσε κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Εὐρώπην. Τὰ πνευματικὰ ἐπι-

Ὁ ἀντιαμερικανισμὸς ἀποκτᾷ ὅλα δυνάμεις, στὴν Εὐρώπην, ἐνῶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀπομονωτισμοῦ ἀνέανέται σὲ τίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες. Τὰ δύο αὐτὰ φαινόμενα λέει ὁ ἱστορικὸς καὶ ποιητὴς Peter Viereck, εἶναι ἀλληλένδετα καὶ οἱ χαρακτηρισμοὶ «δεξιὸς» καὶ «ἀριστερός» ἀρχίζουν νὰ γίνωνται ἐπικίνδυνον γιὰ τίς διεθνεῖς ὁμαλές σχέσεις. Κατὰ τὸν ἴδιον ἱστορικόν, οἱ δύο κόσμοι θὰ συνεργασοῦν πραγματικὰ γιὰ τὴν εἰρήνη μόνον ὅταν ὁ ἓνας παρὰδεχθῇ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν συμβολὴν τοῦ ἄλλου στὸ γενικὸ ἰδεώδες.

τεύγματα παίζουν μεγαλύτερο ρόλο στην ζωή του Ευρωπαίου και έρχονται σὲ ἀντίθεσι μὲ τὴν οἰκονομική καὶ στρατιωτική νοοτροπία τοῦ Ἀμερικανοῦ. Γι' αὐτὸ οἱ πνευματικές ἀξίες τοῦ Νέου Κόσμου πρέπει νὰ γίνουν γνωστές στὴν Εὐρώπη. Ὁ Παλαιὸς Κόσμος θὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς Ἀμερικανούς περισσότερο ὅταν πάψῃ νὰ τοὺς βλέπῃ σὰν μηχανές ποὺ ἐργάζονται μόνο γιὰ τὸ χρῆμα. Στὴν προσπάθεια αὐτὴ θὰ βοηθοῦσαν πολὺ ταξίδια χωρὶς περιορισμούς, καὶ πρὸς τὶς δυὸ κατευθύνσεις. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ κερδίσουν οἱ Ἀμερικανοὶ στὴν Εὐρώπη κάποιον γόητρο, σὰν πνευματικοὶ ἄνθρωποι.

Υπάρχει ὅμως καὶ κάτι ἄλλο, ποὺ βοηθᾷ στὴν ἀνάπτυξι ἀντι-αμερικανικοῦ πνεύματος: Οἱ Εὐρωπαῖοὶ θρῖσκουν ὅτι ἡ Ἀμερικὴ δὲν ἀντιπαθεῖ ὅσο θὰ ἤθελαν τὸν φασισμό, ποὺ ἔγινε αἰτία νὰ καταστραφῇ ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον. Οἱ τρομερές καταστροφές ποὺ ἐπροκάλεσε δὲν ξεχνιοῦνται εὐκόλα. Ἡ Ἀμερικὴ δὲν γνώρισε γερμανικὴ κατοχή, πλήρωσε ὅμως μὲ αἷμα τὴν ὑπόθεσι τῆς Κορέας. Ἡ Γαλλία ἐξ ἄλλου δὲν εἶχε Ρώσους κατακτητὰς, ἀλλὰ ὑπέφερε ἀπὸ τοὺς Γερμανούς καὶ τοὺς Γάλλους φασίστες. Γι' αὐτὸ, ἂν καὶ οἱ δυὸ μορφές τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ (φασισμός—κομμουνισμός) εἶναι ἐξ ἴσου ὀλέθριες, τὰ πολεμικά γεγονότα ἔχουν δημιουργήσει στοὺς μὲν Γάλλους ἀντιπάθεια γιὰ τὸν φασισμό, στοὺς δὲ Ἀμερικανούς μίσος γιὰ τὸν κομμουνισμό.

Γιὰ νὰ πλησιάσουν οἱ ἀντιλήψεις αὐτὲς πρέπει καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Γάλλοι νὰ πάψουν νὰ κάνουν διάκρισι μεταξὺ φασισμοῦ καὶ κομμουνισμοῦ στὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τους. Στὴν διεθνὴ διπλωματία φασισμός καὶ

κομμουνισμός εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα.

Οἱ Γάλλοι θὰ γίνουν περισσότερο ἀντικομμουνιστὰι ὅταν καταλάβουν ὅτι κομμουνισμός σημαίνει κόκκινον φασισμό καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ πάρουν περισσότερο ἐπιφυλακτικὴ στάσι ἔναντι τοῦ φασισμοῦ ὅταν ἀντιληφθοῦν ὅτι ὁ φασισμός εἶναι μιὰ ἄλλη ὄψις τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὅταν ὅμως πάψουμε νὰ κάνωμε διάκρισι μεταξὺ ἄκρως ἀριστερῶν καὶ ἄκρως δεξιῶν, θὰ εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ βροῦμε νέους ὁρους γιὰ νὰ χαρακτηρίζουμε τὶς διωστέμενες πολιτικές ἀντιλήψεις. Τότε μπορούμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὶς λέξεις «δυτικός» καὶ «διασπαστικός», γιὰ νὰ διακρίνουμε τὸν δυτικὸ ἐλεύθερον κόσμον ἀπὸ τὸν ὀλοκληρωτισμὸ τῆς Ἀνατολῆς. Δ ι α σ π α σ τ ι κ ο ἰ εἶναι οἱ συνοδοιπόροι καὶ οἱ «εἰρηνοποιοὶ» τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ οἱ ἀπομονωτικοὶ μὲ τοὺς «μακκαρθιστὰς» τῆς Ἀμερικῆς. Δ υ τ ι κ ο ἰ εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐργάζονται γιὰ τὴν ἄμυνα τοῦ ἐλευθέρου κόσμου.

☆

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1952 ὁ Ἰωσήφ Στάλιν εἶπε ὅτι ἡ Ρωσία στηρίζει τὰ καταπληκτικὰ της σχέδια ὅχι τόσο στοὺς ὁπαδούς της, ὅσο στὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῶν δυτικῶν συμμάχων, τὴν ὁποία ὑποδαυλίζουν καὶ συντηροῦν οἱ ἔθνικοι ἀνταγωνισμοί. Χαρακτηριστικὰ παραδείγματα τέτοιων ἀνταγωνισμῶν ἀποτελοῦν ὁ νεοφασισμός στὴν Ἰταλία καὶ ἡ ἔθνικὴ ἀντιζηλία μεταξὺ Γερμανίας καὶ Γαλλίας.

Εὐτυχῶς, ὅμως, πολλοὶ Ἀμερικανοὶ καὶ Εὐρωπαῖοι ἀνήκουν ἰδεολογικὰ στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ καὶ στὶς πολιτικές πεποιθήσεις πολλῶν λαῶν

τῶν Σοβιετ, παρὰ τὶς τυραννικές Κυβερνήσεις τους. Αὐτὸ ποὺ χρειάζεται εἶναι νὰ δημιουργηθῇ ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς καὶ τοὺς Εὐρωπαίους ἓνα κοινὸ μέτωπο γιὰ τὴν διαφύλαξι τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐλευθεριῶν.

Ἀλλὰ ὅσο οἱ Ἀμερικανοὶ ἐξηγοῦν στοὺς Εὐρωπαίους τοὺς κινδύνους τοῦ κομμουνισμοῦ, τόσο οἱ Εὐρωπαῖοι τοὺς περιγράφουν τὶς καταστροφές ποὺ ἔπαθαν ἀπὸ τοὺς Ναζί. Γι' αὐτὸ πρέπει οἱ Ἀμερικανοὶ νὰ θάλουν γιὰ λίγο τὸν ἑαυτὸ τους στὴ θέσι τῶν κατοίκων τοῦ παλαιοῦ κόσμου καὶ νὰ ἀναλογισθοῦν ὅσα ὑπέφεραν ἀπὸ τὸν φασισμό. Αὐτὸ θὰ

βοηθήσῃ πολὺ τοὺς Εὐρωπαίους νὰ πάρουν περισσότερον σαφὴ θέσι ἔναντιον τοῦ κομμουνισμοῦ.

Ἡ αὐξησις τοῦ ἀντικομμουνιστικοῦ ρεύματος στὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ ἡ ἀνάπτυξις ἀντιφασιστικῶν ἰδεῶν στὴν Ἀμερικὴ θὰ βοηθήσουν στὴν ἔνωση τοῦ Νέου καὶ Παλαιοῦ Κόσμου. Ἡ ἔνωσις αὐτὴ θὰ στηριχθῇ στὴν προσπάθεια γιὰ τὴν διατήρησι τῆς ἐλευθερίας καὶ θὰ σώσῃ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ ρωσικοῦ καὶ κινεζικοῦ κομμουνισμοῦ, ὅπως τὴν ἔσωσε καὶ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Ναζισμοῦ.

Στὸν περίφημον καθηγητὴ τῆς χειρουργικῆς Μπῆρ παρουσιάσθη ἓνας φοιτητὴς καὶ τοῦ εἶπε:
—Κύριε καθηγητά. Ἀποφάσισα νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ἰατρικὴ καὶ νὰ ἀφοσιωθῶ στὴν λογοτεχνία. Ἐλπίζω μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ προσφέρω κάποια ὑπηρεσία στὴν ἀνθρωπότητα.
—Τὴν ὑπηρεσία στὴν ἀνθρωπότητα τὴν προσφέρατε, κύριε, ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ πήρατε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκαταλείψετε τὴν ἰατρικὴν, ἀπάντησε ὁ καθηγητής.

Tatler

☆

Ἡ μοντέρνα μητέρα φέρνει τὴν κορούλα της στὸν παιδοψυχολόγον γιὰ νὰ τὴν ὑποβάλῃ σὲ ψυχανάλυσιν.
—Λοιπόν; ρωτᾷ ὁ ψυχαναλυτής. Γιὰ πὲς μας τί εἶσαι; Ἀγόρι ἢ κορίτσι;
—Ἀγόρι, ἀπαντᾷ ἡ μικρὴ.
—Ὁ γιὰτρός τὴν κυττᾷ συνωφρυσμένος. Ἡ περίπτωση φαίνεται πολὺ σοβαρά.
—Καὶ πὼς τὸ ξέρεις ὅτι εἶσαι ἀγόρι; Ξαναρωτᾷ ὁ γιὰτρός.
—Ἀπὸ τὰ μουστάκια μου, ἀπαντᾷ ἡ μικρὴ.
Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἐπεμβαίνει ἡ μαμὰ καὶ λέει:
—Λιλή! Τί βλακώδεις ἀπαντήσεις εἶναι αὐτές;
—Ἀκριβῶς ἐκεῖνες ποὺ ταιριάζουν στὶς ἐρωτήσεις τοῦ γιὰτροῦ, ἀπαντᾷ ἡ μικρὴ.

Up.

Ε Δ Ω 'Κ Γ' Ε Κ Ε Ι

Υστερα από πορεία πολλών ωρών, ο συνταγματάρχης σταμάτησε τους άνδρες και τους είπε:

— Άνδρες του ενδόξου αυτού Συντάγματος, με λύπη μου σάς αναγγέλω ότι ακολουθήσαμε λανθασμένη πορεία και θα πρέπει να περπατήσουμε ακόμα 30 μίλλια για να φθάσουμε στον προορισμό μας. Νομίζω πώς κανείς σας δεν θα διστάσει να συνεχίσει. Όποιοι νομίζει πώς δεν θα μπορέσει, να κάνει δυο βήματα εμπρός.

Μόνον ένας στρατιώτης έμεινε ακίνητος στη θέση του.

— Πώς λέγεσαι, στρατιώτα; τόν ρώτησε ο συνταγματάρχης.

— Τζόνς, κύριε συνταγματάρχα.

— Μπράβο, παιδί μου! Έσύ είσαι το καμάρι του Συντάγματος. Πρέπει να αισθάνεσαι πολύ υπερήφανος που μόνος έσύ βρίσκεσαι πρόθυμος να περπατήσεις ακόμη 30 μίλλια!

Έκπληκτος ο Τζόνς φωνάζει:

— Έγώ, κύριε συνταγματάρχα; Θα άστειεύεσαι. Έγώ δεν μπορώ να κάνω ούτε τα δυο βήματα μπρός!

A. M.

☆

Όπως είναι γνωστό, ο Τσάρλι Τσάπλιν εμφανίζεται πάντοτε σέ ρόλους φουκαρά ή ζητιάνου. Κάποιος που τόν είδε να καταφθάνη στις Κάννες με μια μεγαλοπρεπέστατη λιμουζίνα, είπε:

— Να ένας άνθρωπος που έγινε πλούσιος προσποιούμενος τόν ζητιάνο.

Constellation

Μέχρι ποιόν αριθμό ξέρεις να μετράς;

— Μέχρι τὸ δέκα. Καί σύ;

— Μέχρι τὸ πενήντα.

— Ψεύτη. Καί ποὺ τὰ βρήκες τὰ δάχτυλα;

Tatler

☆

Ο δάσκαλος ρωτάει τὸν μαθητή:

— Τρώγεται τὸ κρέας τῆς φάλαινας;

— Μάλιστα, κύριε, τρώγεται.

— Καί τὰ κόκκαλα τί τὰ κάνουν;

— Τὰ ἀφίνουν στὴν ἄκρη τοῦ πιάτου.

Constellation

☆

Γιατί καθυστεροῦν τόσο συχνὰ τὰ τραίνα, κύριε σταθμάρχα;

— Καί τίς αἰθουσες ἀναμονῆς τί θὰ τίς κάνουμε; Νὰ τίς κλείσουμε;

Up.

☆

Ηθελα νὰ ἤξερα γιὰ ποιοῦ λόγου ἔχει ἐπικρατήσει ἡ ἔκφρασις «γυμνή ἀλήθεια».

— Ἀπλούστατα, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ τὴν ντύνη ὁ καθένας ὅπως θέλῃ.

Tatler

☆

Θὰ πάρετε ἓνα σοκολατάκι ἀκόρωτὰ ἡ οἰκοδέσποινα τὴν ἐπισκέπτρια.

— Εὐχαριστῶ. Πῆρα δύο.

— Ἐχετε πάρει τέσσερα ὡς τώρα, ἀλλὰ ἐμεῖς δὲν συνηθίζουμε νὰ μετράμε τί τρῶνε οἱ ἐπισκέπται μας.

A. M.

Ὁ ἀθάνατος γίγας τῆς φαντασίας

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ

Τοῦ

GEORGE KENT

Στὰ 1880, ἓνας ψηλὸς ἄνδρας με κόκκινα γένεια πῆγε μιὰ μέρα στὸ γραφεῖο τοῦ Γάλλου Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Ὁ γραμματέας κῦτταξε τὸ ἐπισκεπτήριο καί τὸ πρόσωπό του φωτίστηκε. Σηκώθηκε βιαστικά ἀπὸ τὸ γραφεῖο του καί ἔδωσε κάθισμα στὸν ἐπισκέπτη.

— Κύριε Βέρν, εἶπε με σεβασμό, καθῆστε σὰς παρακαλῶ. Θὰ εἴστε κουρασμένος ὅστερα ἀπὸ τὰ τόσα ταξίδια!

Ὁ Ἰούλιος Βέρν εἶχε κάνει τὸν γύρο τοῦ κόσμου 100 φορές καί περισσότερο, μιὰ φορὰ μάλιστα μέσα σὲ ὀγδόντα μέρες. Εἶχε ταξιδέψει 60.000 μίλλια ὑπὸ τὴν θάλασσα, εἶχε πετάξει γύρω ἀπὸ τὸ φεγγάρι, εἶχε καλπᾶσει πάνω σὲ κομήτες, εἶχε ἐξερευνήσει τὸ κέντρο τῆς γῆς, εἶχε κουβεντιάσει με τοὺς κανιβάλους τῆς Ἀφρικῆς, με τοὺς Βουσμάνους τῆς Αὐστραλίας, με τοὺς Ἰνδιάνους τοῦ Ὁρινόκο. Πολὺ λίγα ἦταν τὰ μέρη τῆς γῆς ποὺ ὁ «συγγραφέας» Βέρν δὲν εἶχε γνωρίσει.

Ὁ «ἄνθρωπος» Ἰούλιος Βέρν δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι του.

Ἄν κάποτε κουραζόταν, ἦταν ἀπὸ τὸ πολὺ γράψιμο. Ἐπὶ σαράντα χρόνια καθόταν σὲ ἓνα μικρὸ δωμάτιο τοῦ κόκκινου πυργίσκου τοῦ σπιτιοῦ του στὴν Ἀμιένη καί ἐκεῖ κάθε ἔξι μῆνες ἔβγαζε κί ἓνα βιβλίο —σύνολο 100 καί περισσότερα. Εἶχε ταξιδέψει στὴν Εὐρώπη καί στὴν Βόρειο Ἀφρική καί εἶχε γνωρίσει σὲ μιὰ μικρὴ περιοδεία 6 ἑβδομάδων τὴν πολιτεία τῆς Νέας Ὑόρκης. Αὐτὸ ἦταν ὅλο. Ὁ καταπληκτικώτερος «ταξιδευτῆς» τοῦ κόσμου δὲν πέρασε οὔτε ἓνα χρόνο, ἀπὸ τὰ 77 τῆς ζωῆς του, ταξιδεύοντας.

Τὰ βιβλία του εἶναι γεμάτα με κυνήγια καί ψαρέματα, ἀλλὰ ὁ Βέρν μόνο μιὰ φορὰ στὴ ζωῇ του πῆγε κυνήγι. Καί τότε σήκωσε τὸ τουφέκι του καί μπάμ! χτύπησε τὴν κόκκινη κονκάρδα τοῦ φοροῦσε στὸ καπέλλο του ἓνας φύλακας. Ὅσο γιὰ τὰ ψάρια, τὰ μόνα ποὺ ἔπιασε, ἦταν μέσα στὸ πιάτο μετὰ τὸ πηροῦνι του. Παρ' ὅλο ποὺ ποτὲ δὲν ἀσχολήθηκε μετὰ τὴν χημεία, ὁ Βέρν ἦταν ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐνθάρρυνε καί ἐνέπνευσε τὸν ἐπιστήμονα χημικό.

κόμα και όταν ήταν ένας ώριμος δοξασμένος συγγραφέας. Τους έλεγε για τα βιβλία του, για τα σχέδια και τα όνειρά του και πολύ σπάνια έκανε κάτι χωρίς να ζητήσει τη γνώμη τους. Το ίδιο αίσθημα της οικογένειας τον έκανε να πηγαίνει τακτικά στην εκκλησία και να μείνει ένας άνθρωπος θρήσκος, σχεδόν πουριτανός, μέσα στο χαρούμενο, ποτηρό Παρίσι.

Κομψός, χαριτωμένος και «ακαταμάχητος» για τις κυρίες, ο 'Ιούλιος έπεσε γρήγορα στα δίχτυα του έρωτα. Σε μια συγκέντρωση άκουσε τυχαία μια κοπέλα να λέει σε μια φίλη της πως οι μπανέλες του «ορσέ της την έκαναν να υποφέρει τρομερά. 'Ο 'Ιούλιος που δεν μπορούσε ποτέ να άντισταθεί στον πειρασμό μιας απαντήσεως, είπε: «Πόσο θα ήθελα να παίξω με τις φάλαινες!» 'Ο πατέρας της κοπέλλας τον άκουσε, έγινε έξω φρενών και τον πέταξε έξω. 'Ωστόσο ο κύριος Βέρν συνήλθε, ξαναερωτεύθηκε και αυτή τη φορά παντρεύτηκε μια όμορφη χήρα με δυο παιδιά.

Με τη βοήθεια του πατέρα του αυτή τη φορά έγινε χρηματιστής. 'Η οικονομική του κατάσταση βελτιώθηκε, αλλά εξακολούθησε να μένει σε μια σοφίτα και να γράφει. Στις έξι το πρωί καθόταν στο γραφείο του και έτοιμαζε επιστημονικά άρθρα για ένα παιδικό περιοδικό. Κατά τις δέκα ξυριζόταν, έβαζε το ριγέ του παντελόνι και πήγαινε στο γραφείο του στο χρηματιστήριο.

Το πρώτο του βιβλίο ήταν το «Πέντε εβδομάδες σ' ένα αερόστατο». Δέκα πέντε εκδότες το κύτταξαν, στραβομουτούνιασαν και το γύρισαν πίσω. 'Εξοργισμένος ο Βέρν το πέταξε στη φωτιά. 'Η γυναίκα του το έσωσε

και τον έβαλε να της υποσχεθεί πως θα δοκίμαζε ξανά. 'Ετσι ο 'Ιούλιος πήρε το ελαφρώς καψαλισμένο χειρόγραφο και πήγε στον Πιέρ Χέτσελ.

'Ο εκδότης θρискόταν στο κρεβάτι με το σκουφο του στο κεφάλι. Διάβασε το βιβλίο ενώ ο συγγραφέας περίμενε. Του είπε πως θα το τύπωνε αν το ξανάγραφε σε μυθιστόρημα.

Σε πέντε εβδομάδες ο Βέρν ξαναγύρισε. Το βιβλίο πουλήθηκε πολύ, και μεταφράστηκε σε όλες τις γλώσσες. Στά 1862, ο συγγραφέας του, 34 έτών, είχε φήμη και δόξα. 'Εγκατέλειψε το χρηματιστήριο και υπέγραψε ένα συμβόλαιο με τον εκδότη Χέτσελ, σύμφωνα με το οποίο θα του παρέδιδε δύο μυθιστορήματα το χρόνο.

Με το επόμενο βιβλίο του «Ταξίδι στο κέντρο της γης», ωδήγησε τους ήρωές του στον κρατήρα ενός ήφαιστειού της 'Ισλανδίας. 'Υστερα από ένα σωρό περιπέτειες θγαίνουν μαζί με ένα κύμα λάβας στην 'Ιταλία. Στις σελίδες αυτές θρискόταν ό,τι ήξερε ή ό,τι μπορούσε να υποθέσει ή έπιστήμη του καιρού εκείνου για το έσωτερικό της γης, σεβιρισμένο με περιπέτειες και ζωντανεμένο από τη φαντασία ενός συγγραφέα. Οι άναγνώστες δεν χόρταιναν να τον διαβάσουν. 'Ο Φερδινάνδος Λεσσέψ, που είχε μόλις τότε αποπερατώσει την διώρυγα του Σουέζ, ένθουσιασθηκε τόσο με τα βιβλία του, ώστε έξήσκησε όλη του την επιρροή για να άπονείμουν στον Βέρν την «Λεγεώνα της Τιμής».

"Όταν το ζεύγος Βέρν απέκτησε ένα γιό, μετακόμισε από το Παρίσι στην 'Αμιένη. Χρήματα υπήρχαν άφθονα. 'Ο Βέρν μετέτρεψε ένα άλιευτικό όκτώ τόννων σε θαλαμηγό. Καί όταν έγινε

πλουσιώτερος, αγόρασε ένα άλλο γιότ μεγαλύτερο και αργότερα ένα τρίτο, το μεγαλύτερο που υπήρχε τότε. Στην 'Αμιένη έκτισε ένα σπίτι με ένα πύργο που είχε ένα δωμάτιο σαν καμπίνα. 'Εκεί, τριγυρισμένος από υδρόγειες σφαίρες, χάρτες και βιβλία πέρασε τα τελευταία σαράντα χρόνια της ζωής του.

"Ισως το πιο γνωστό βιβλίο του Βέρν είναι «'Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες». Το δημοσίευσε σε συνέχειες στην έφημερίδα «Χρόνος» του Παρισιού και ή πορεία του ήρωά του προκάλεσε τόσο ενδιαφέρον, ώστε διάφοροι ανταποκριτές από έφημερίδες της Νέας 'Υόρκης και του Λονδίνου έστελναν καθημερινά τηλεγραφήματα στις έφημερίδες τους για να τους πουν πού θρискόταν ο φανταστικός Φιλάς Φόγκς.

Σε όλες τις χώρες της Εύρωπης οι άνθρωποι έβαζαν στοιχήματα αν ο Φόγκς θα έφθανε στο Λονδίνο εγκαίρως για να κερδίσει το στοιχημά του. 'Ο Βέρν κρατούσε το ενδιαφέρον του κοινού ζωντανό, πολύ επιδέξια: ο ήρωάς του γλύτωσε μια 'Ινδιάνα χήρα από τη φωτιά, όπου έπρεπε να καίη, την έρωτεύθηκε και για το χατήρι της σχεδόν χάθηκε. 'Ενώ διέσχισε τις πεδιάδες της 'Αμερικής, του έπετέθηκαν οι 'Ερυθρόδερμοι και φθάνοντας στη Νέα 'Υόρκη είδε το πλοίο που θα τον έφερνε πίσω στην 'Αγγλία σαν ένα μικρό σημαδάκι στον ορίζοντα.

'Η Κιούναρντ, ή Χουάιτ Στάρ και άλλες ατμοπλοϊκές 'Εταιρείες πρόσφεραν στον Βέρν μεγάλα ποσά για να επιβιβάσει τον ήρωά του σε ένα πλοίο τους. 'Αλλά ο Βέρν άρνήθηκε και έβαλε τον Φόγκ να ναυλώσει δικό του καράβι. Καί ενώ ο κόσμος κρα-

τούσε την άναπνοή του, ο Φόγκ έφθασε στο Λονδίνο με περιθώριο λίγων λεπτών και κέρδισε το στοιχημά του.

Μιά έφημερίδα της Νέας 'Υόρκης ανέθεσε σε μια δημοσιογράφο, την Νέλλυ Μπλάυ, να καταρρίψει το ρεκόρ του Φόγκ και έκανε τον γύρο του κόσμου σε 77 ημέρες. 'Υστερα από λίγα χρόνια τον ξανάκανε σε 73. 'Αργότερα μια άγγλική έφημερίδα ανέθεσε το ίδιο έργο στον συνταγματάρχη Μπέρνιελ Κάμπελ, που κατέβασε το ρεκόρ στις 68 ημέρες. 'Ο Βέρν, γέρος πια και άρρωστος, πήγε ως τον σιδηροδρομικό σταθμό της 'Αμιένης για να κουδεντιάσει με τον τέταρτο διεκδικητή της δόξας του Φόγκ, ένα Γάλλο. Χάρης στο άνοιγμα της υπερσυνθηρικής σιδηροδρομικής γραμμής, που ο συγγραφέας είχε προβλέψει πριν από πολλά χρόνια, ο Γάλλος έκανε τον γύρο σε 43 ημέρες.

Στο βιβλίο του «20.000 λεύγαι υπό την θάλασσαν» ο Βέρν έφτιαξε ένα υποβρύχιο που το ώνόξε «Ναυτίλος». 'Ο Ναυτίλος όμως μόνο είχε διπλή καρίνα και έκινε το μέ ήλεκτρισμό, αλλά μπορούσε να κάνει και εκείνο που μόλις τώρα μπόρεσαν να κάνουν πειραματικώς δύο Βρετανοί έπιστήμονες, δηλαδή να παράγη ήλεκτρισμό από τη θάλασσα. 'Ο Σίμον Λάιηκ, ο πατέρας του συγχρόνου υποβρυχίου, εύγνωμονεί τον Βέρν γιατί του έδωσε ένα σχέδιο που τον ωδήγησε στην εφεύρεσή του.

'Ο 'Ιούλιος Βέρν, φανταστικός Γάλλος πατριώτης, έρωτεύθηκε την 'Αμερική. Τον γοήτευσαν οι μεγάλες εκτάσεις, ο χαρακτήρας των κατοίκων της, ή όρμη της μηχανικής της άναπτύξεως. 'Ο Ούάσιγκτον και ο Λίνκολν ήταν οι άγαπημένοι του ήρωες και το

πιό αγαπητό του απόκτημα ήταν ένα γράμμα από τον Λευκό Οίκο με υπογραφή: Κέρμιτ Ρουθβελτ που τελείωνε μ' αυτά τα λόγια: «Ο πατέρας μου (ο Θεόδωρος Ρουθβελτ) μου είπε να σάς γράψω ότι διάβασε όλα σας τα βιβλία και τὰ χάρηκε πάρα πολύ.»

Έντεκα βιβλία του αναφέρονταν αποκλειστικά στην Αμερική και στά περισσότερα από τὰ άλλα υπήρχαν Αμερικανοί ήρωες.

Ένα από τὰ πιο προφητικά και λιγώτερο διαβασμένα βιβλία του είναι τὸ «Ημερολόγιον ἑνὸς Ἀμερικανοῦ δημοσιογράφου ἐν ἔτει 2890». Ὁ ἥρωας ὁ Φράνσις Μπένετ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Τζάιμς Γκόρντον Μπένετ, τοῦ γνωστοῦ ἐκδότῃ καὶ ἰδιοκτητῇ τῆς ἐφημερίδας «Κήρυξ» τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἡ Νέα Ὑόρκη στὸ βιβλίο λέγεται Μεγάλη Πολιτεία καὶ εἶναι πρωτεύουσα τοῦ κόσμου. Ὁ Μπένετ θγαίνει ἐφημερίδα τὸν «Κήρυκα τῆς Γῆς» ποὺ ἔχει 80.000.000 ἀναγνώστες. Οἱ ἀνταποκριταὶ τοῦ μεταδίδουν με τηλεόρασι τίς ἐιδήσεις ἀπὸ τὸν Ἄρη, τὸν Δία καὶ τὴν Ἀφροδίτη. Υπάρχουν δρόμοι με πλάτος 100 μέτρα καὶ οὐρανοξύστες ποὺ ὑψώνονται στὰ 1.000 μέτρα. Τὸ κλίμα ἐλέγχεται καὶ στὸν Βόρειο Πόλο καλλιεργοῦνται δημητριακά. Οἱ διαφημίσεις προβάλλονται ἐπάνω στὰ σύννεφα. Σὲ μιὰ σκηνὴ ὁ ἥρωας θρίσκει στὴ Νέα Ὑόρκη καὶ ἡ γυναίκα τοῦ στὸ Παρίσι· τῶνε ὅμως σὰν νὰ θρίσκονται ὁ ἕνας ἀπέναντι στὸν ἄλλον, ὀθόνῃ με ὀθόνῃ, καὶ ἡ συζήτησί τους προχωρεῖ κανονικά!

Διαβάζοντας τὰ βιβλία τοῦ Βέρν δυσκολεύεται κανεὶς νὰ πιστέψῃ ὅτι ἔχουν γραφῇ πρὶν ἀπὸ 100 χρόνια σχεδόν. Ὁ ἀνιχνευτὴς τοῦ οὐρανοῦ τοῦ Βέρν, ποὺ προηγήθηκε τουλάχιστον 80 χρόνια

ἀπὸ τὸ τηλεσκόπιο τοῦ Παλομάρ, εἶχε ἕνα κάτοπτρο με τίς ἴδιες ἀκριβῶς διαστάσεις. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ δημιουργοῦσε ἡ φαντασία τοῦ ἔφτιαχναν συνθετικὰ διαμάντια, μετατρεπόμενα αὐτοκίνητο — πλοιο — ἐλικοπτερο — ἀεροπλάνο καὶ ἔριχναν γυάλινες σφαῖρες ποὺ περιεῖχαν ἕνα θαυματογόνο ἠλεκτρικὸ σπινθῆρα.

Ἴσως ἡ πιὸ διασκεδαστικὴ τοῦ ἱστορίας ἀναφέρεται σὲ ἕνα κοιμισμένο Φλαμανδικὸ χωριὸ στὸ ὁποῖο ξαφνικά, διοχετεύεται ὁ ξυγόνος. Τὸ χωριὸ ξυπνάει. Καὶ ὁ συγγραφέας θέτει τὸ ἐρώτημα — ποὺ θὰ τὸ θεωροῦσε κανεὶς πολὺ ἐπικαιρο — μήπως ἡ ἠθικὴ δὲν εἶναι παρὰ ζήτημα χημείας!

Τὰ τελευταῖα χρόνια τοῦ Βέρν δὲν ἦταν εὐτυχισμένα. Οἱ πνευματικοὶ κύκλοι τὸν εἰρωνεύονταν. Παρ' ὅλο ποὺ ἀπὸ ὅλους τοὺς Γάλλους συγγραφεῖς τῆς γενιᾶς τοῦ αὐτοῦ διαβάζοταν περισσότερο, δὲν ἔγινε μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Οἱ κακὲς γλώσσες ἔλεγαν πὼς ὁ Ἰούλιος Βέρν δὲν ὑπῆρχε. Οἱ περισσότεροι λογοτέχνες ἐμφανίζονταν συχνά, ἔδιναν συνεντεύξεις. Ὁ Βέρν, ζώντας ἔξω ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἦταν κυριολεκτικὰ ἄγνωστος. Οἱ Ρώσοι, ἐγκαινιάζοντας μιὰ συνθήκᾳ τους, ἰσχυρίστηκαν πὼς ἦταν Σλάβος, Πολωνὸς καὶ πρῶν κατὰ σκοποὺς ποὺ ἀργότερα τὸ εἶχε ρίξει στὰ γράμματα. Οἱ Ἰταλοὶ ἔλεγαν πὼς τὸ «Ἰούλιος Βέρν» ἦταν ψευδώνυμο μιᾶς ομάδας Γάλλων ἐπιστημόνων καὶ ἀνέθεσαν στὸν μυθιστοριογράφου Ἐντουάρντο ντε Ἀμίτσι νὰ πᾶῃ στὴ Γαλλία γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς θεωρίας αὐτῆς· ἐπέισθη καὶ ἐτηλεγράφησε στοὺς συναδέλφους του: «Δὲν ὑπάρχει Ἰούλιος Βέρν καὶ Σία· ὑπάρχει μόνο Ἰούλιος».

Οἱ ἀτυχίες ἔρχονταν ἢ μιὰ πᾶ-

νω στὴν ἄλλη. Τὸ φῶς τοῦ ἀδυνατίσε τόσο, ὥστε ἦταν σχεδὸν τυφλός. Στὸ λίγο ἄρχισε νὰ μὴν ἀκούῃ καλά. Τὰ τελευταῖα τοῦ βιβλίου ἦταν σκοτεινά, γεμάτα ἀπὸ τὸν φόβο τῶν τυράννων καὶ τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ. Ἀκόμη καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ οἱ προφητείες τοῦ βγήκαν ἀληθινές.

Ὁ Ἰούλιος Βέρν πέθανε στὰ 1905. Ὁλος ὁ κόσμος παρακολούθησε τὴν κηδεία του, ἀκόμη καὶ αὐτοὶ ποὺ τὸν εἰρωνεύονταν

καὶ τὸν ἐσχολίαζαν, τὰ τριάντα μέλη τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, τὸ διπλωματικὸ σῶμα καὶ ἀπεσταλμένοι βασιλέων καὶ κρατῶν.

Ἀπὸ τίς χιλιάδες λέξεις ποὺ γράφτηκαν γιὰ νὰ τὸν ὑμνήσουν, στὸν Ἰούλιο Βέρν θὰ ἄρρεσαν περισσότερο αὐτὲς οἱ δύο φράσεις ποὺ γράφτηκαν σὲ μιὰ Παρισινὴ ἐφημερίδα: «Ὁ γερο-Παραμυθᾶς, πέθανε. Τὸ πέρασμά του ἦταν σὰν τοῦ Ἀγίου-Βασίλη.»

Ὁ πρῶν Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Κόρντελ Χάλ ἔχει τὴν φήμῃ ἀνθρώπου ποὺ εἶναι πάντοτε ἐπιφυλακτικὸς καὶ δὲν παραδέχεται τίποτα ἂν δὲν ἔχῃ βεβαιωθῇ γιὰ τὴν ἀπόλυτὴ ἀκρίβειά του. Κάποτε ταξίδευε με τὸ τραῖνο ἀπὸ ἕνα μεγάλο λειβάδι στὸ ὁποῖο ἔβοσκαν πρόβατα.

—Κυττάτε, τοῦ εἶπε ἕνας συνταξιδιώτης του, τὰ πρόβατα εἶναι φρεσκοκουρεμένα.

Ὁ Κόρντελ Χάλ κύτταξε καὶ εἶπε:

—Ναί. Τουλάχιστον τὸ πλευρὸ ποὺ βλέπουμε, εἶναι πράγματι φρεσκοκουρεμένο.

Tatler

Ὑστερα ἀπὸ ἐρευνὰ πολλῶν ἐβδομάδων ὁ ὑπάλληλος τοῦ Δήμου, ποὺ εἶχε λάβει ἐντολὴ νὰ ἐξακριβώσῃ πόσοι γάμοι εἶχαν γίνῃ κατὰ τὸ 1877, λέει στὸν προϊστάμενό του:

—Ἐγὶναι 4.536 γάμοι, κύριε προϊστάμενε.

—Ἐλπίζω νὰ σὰς ἔκοψε νὰ μετρήσετε χωριστὰ πόσοι ἄνδρες παντρεύθηκαν καὶ πόσες γυναῖκες. Ὅπως καταλαβαίνετε, αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὴν στατιστικὴ.

A. M

Ἡ πελάτις στὸν γιατρό:

—Εἶναι τώρα, γιατρε μου, δέκα λεπτὰ ποὺ μοῦ εἶπατε νὰ κρατήσω τὸ στόμα ἀνοιχτὸ καὶ οὔτε κἀν τὸ κυττάξατε.

Ὁ γιατρός:

—Ναί. Ἦθελα νὰ γράψω μιὰ συνταγὴ χωρὶς νὰ με διακόψετε.

Up.

“Εἶμαι δεσποινὶς,,

Τοῦ

PAUL VIALAR

Η Κατρίν χοροπηδοῦσε στὰ γόνατά της τὴν Σολάνζ, τὴν κόρη τῶν ἀφεντικῶν της, πού δὲν ἦταν οὔτε τεσσάρων χρόνων. Γιὰ νὰ τὴν διασκεδάσῃ τῆς ἔλεγε ἕνα διάλογο πού τῆς ἔλεγε κι' ἡ μητέρα της ὅταν ἦταν μικρή.

—Καλημέρα κυρία!

—Εἶμαι δεσποινίς!

Προσποιοῦσαν τὶς φωνές μιὰ τοῦ κυρίου, πού ἦταν θαριὰ καὶ σοβαρή, μιὰ τῆς κυρίας, πού ἦταν λεπτή καὶ ναζιάρικη.

—Καλημέρα κυρία.

—Εἶμαι δεσποινίς.

—Πόσο χλωμὴ εἶστε!

—Εἶμαι ἄρρωστη.

—Λίγο γάλα;

—Εἶναι πολὺ κρύο.

—Λίγο ζουμί;

—Εἶναι πολὺ ζεστό.

—Ἕνα μῆλο;

—Μοῦ πᾶει στὰ δόντια.

—Ἕνα ἀντρούλη;

—ὦ! Μὲ κάνετε νὰ γελῶ!

Μὲ τὴν τελευταία λέξι ἡ Κατρίν σήκωνε τὴ μικρὴ ψηλά σὰν κούκλα καὶ ἡ μικρὴ γελοῦσε, γελοῦσε δείχνοντας τὰ μικρὰ δοντάκια της καὶ τὰ λακάκια της.

Τὸ καλοκαίρι κόντευε νὰ τελειώσῃ. Καμμιά δεκαριά μέρες ἀκόμη, τὸ πολὺ δεκαπέντε, θὰ κρατοῦσε ἀκόμη αὐτὴ ἡ εὐτυχία τῆς Κατρίν πού ἄφινε τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της καὶ ἐρχόνταν κάθ' ἑκαστὴν πρῶτὸ Βιλκουά, στὸν «πύργο», γιὰ νὰ πλύνῃ τὰ πιάτα καὶ νὰ κρατήσῃ τὴ μικρὴ. Ὑστερα οἱ ἄνθρωποι τοῦ Παρισίου θὰ γύριζαν στὴν πόλι τους καὶ θὰ ἀρχίζε ὁ μακρὸς χειμώνας, ἕνας χειμώνας χωρὶς ἄλλη συνέχεια γιὰ τὴν Κατρίν, παρὰ μιὰ ἀνοιξι πού δὲν ἦταν δική της.

Ἦταν ἄσχημη ἡ Κατρίν καὶ οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ τὴν κορόιδευαν γιὰ τὴν μεγάλῃ της μύτη καὶ τὶς φακίδες της, μὲ λόγια σκληρά. Κανέννας ἀσφαλῶς δὲν

θὰ τὴν θελήσῃ ποτέ! Ποτέ δὲν θὰ κρατήσῃ στὰ χέρια της μιὰ μικρούλα δική της. Τί σημασία εἶχε! Τώρα ἤθελε νὰ βλέπῃ ἐκτὺτὴν ἐδῶ νὰ τῆς γελά, νὰ ξεχνᾷ ὅλα τὰ ἄλλα. Καὶ ἡ Κατρίν ξανάρχιζε:

—Καλημέρα κυρία!

—Εἶμαι δεσποινίς!

☆

Στὶς ἑξι, ὅπως κάθε μέρα, ἡ Κατρίν ξεκρέμασε τὴν κάπα της, χαίρετῃσεν τὴ μαγείρισσα πού εἶχε ὕφος κυρίας καὶ πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ χωριό. Ἐκεῖ ἔμενε ὁ πατέρας της, χήρος, δέκα τέσσαρα χρόνια τώρα.

Λίγα μέτρα γῆ, μιὰ κασιόκα, τρία πρόβατα! Ἀπ' αὐτὰ ζοῦσε ὁ πατέρας! Ἦταν νέος ἀκόμη καὶ ὅσα εἶχε δὲν ἦταν κὰν προῖκα γιὰ τὴν Κατρίν.

Ὅχι, δὲν θὰ εἶχε ποτέ ἡ Κατρίν ἕνα δικό της σπίτι, μὲ ἕνα γυαλιστὸ ρολοῖ πού κάνει τίς ὥρες νὰ φαίνονται διπλές, μὲ τὸ λουστραρισμένο τραπέζι, μὲ τὸ κρεβάτι του, μὲ ἕνα τζάκι!

Νὰ ὅμως πού καθὼς περπατοῦσε στὸ δρόμο, τῆς φάνηκε πῶς κάποιος τὴν ἀκολουθοῦσε. Ὅχι, ἦταν ἀδύνατο. Ἦταν ἡ Κατρίν, ἡ Κατρίν ὀλομόναχη. Κι' ὅμως ἕνα βῆμα θαρὺ ἀκολουθοῦσε τὸ δικό της. Σήκωσε τὸ κεφάλι. Καὶ εἶδε κάποιον ἀπὸ πίσω.

Ἦταν ἕνα παιδί ὡς 28 χρονῶν. Ἦταν κοντός, ἀλλὰ εἶχε ὁμορφὰ γαλανὰ μάτια. Φοροῦσε ἕνα παλιὸ σακκάκι, μὰ κρατοῦσε μὲ ἐξιοπρέπεια ἕνα μεγάλο μπαστούνι. Κατάλαθε ἀμέσως ποίος ἦταν: Ὁ καινούργιος βοσκὸς πού εἶχε ἔρθει πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες καὶ πού φύλαγε στὸ λειβάδι τὸ κοπάδι τοῦ πύργου. Κανέννας δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ ἔχῃ πῆ ὅτι ἡ Κατρίν ἦταν ἄσχημη. Ἴσως λοιπὸν νὰ μὴν τὸ ἤξερε!

Περπάτησαν γιὰ λίγο σιωπηλοὶ καὶ ὁ ἤχος τῶν βημάτων τους ἀντηχοῦσε μπερδεμένος.

—Καλημέρα, κυρία, εἶπε αὐτὸς ἐπὶ τέλους.

—Εἶμαι δεσποινίς! διαμαρτυρήθηκε ἐκείνη αὐθόρμητα.

☆

Ἡ σιωπὴ ξανάπεσε ἀνάμεσά τους καὶ ἡ Κατρίν ἔρριξε στὸν νέο μιὰ κλεφτὴ ματιά. Τῆς φαινόταν περίεργο πὺ τῆς μίλησε ἔτσι. Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ καὶ ἡ μόνη πού τὴν ἀκολουθοῦσε ἕνας ἄγνωστος. Ἐφερε τὰ δύο της χέρια στὴν καρδιά της πού χτυποῦσε δυνατά. Θὰ παρατήρησε φαίνεται τὴν ταραχὴ της γιὰ τὴν εἶπε:

—Τί χλωμὴ πού εἶστε!

—Εἶμαι ἄρρωστη, εἶπε φέροντας τὸ χέρι στὸ μέτωπό της.

Τῆς πῆρε τὸ χέρι χωρὶς νὰ τοῦ ἀντισταθῇ. Τὴν ἀκούμπησε ἀπάνω του δυνατὰ καὶ ἀπαλὰ μαζὶ. Τώρα στηριζόταν ἐπάνω του. Τὸ κεφάλι της γύριζε.

Ἐφθασαν στὴ γωνιά τοῦ λειβαδιοῦ, οἱ ἀγελάδες ἦταν ἐκεῖ καὶ ἔβοσκαν. Κοντὰ στὸ φράχτη ἦταν οἱ μεγάλοι κᾶδοι μὲ τὸ γάλα πού εἶχε ἀρμέξει καὶ ἀφρίζε σὰν νυφικὸ φουστάνι. Ὁ βοσκὸς τῆς εἶπε:

—Λίγο γάλα;

—Εἶναι πολὺ κρύο, εἶπε τρέμοντας.

Προχώρησαν καὶ ἄλλο καὶ ἔβηθησαν στὸ σταυροδρόμι. Τὸ μικρὸ πανδοχεῖο μὲ τὴν ἐπιγραφή «Τὸ μικρὸ ταμποῦρλο» βρισκόταν ἐκεῖ.

Ἦταν τόσο σθησιμένη, καὶ τὸ πανδοχεῖο ἦταν τόσο κοντά. Ὁ βοσκὸς τὸ εἶδε καὶ τῆς εἶπε:

—Λίγο ζουμί;

—Ὅχι, εἶπε ἐκείνη μὲ ἕνα χαμόγελο —καὶ δὲν εἶναι καπρίσιο— ὅχι! εἶναι πολὺ ζεστό!

χτας. Πήγαμε προς τη λεύκα. Με το φεγγαρόφωτο δούλεψε ο πατέρας ώρα πολλή. Λευτέρωσε τη λεύκα μου απ' τὰ φονικά καρφιά. "Όταν σέ λίγο ξαναβρέθηκα στην κάμαρά μου, βγήκα μ' αγωνία στο παράθυρο. "Ο ψίθυρος της φεγγαρονυχτιάς έξακολουθούσε γαλήνιος... "Όμως ή λεύκα μου δέν έκλαιγε πιά...

"Ένας κόμπος μουδενε τὸ λαιμό όταν μεγάλος πιά έφυγα απ' τὸ χωριό γιά τὸ μεγάλο ταξίδι της ξενητείας. Ντρεπόμουνά νά ὁμολογήσω στὸν ἑαυτό μου, ὁ λόκληρος ἄντρας πιά, πὼς ἕνα μέρος τοῦ καὶμοῦ μου ἦταν γιὰ τὴ θά χωριζόμουν τὴ λεύκα μου...

Γοργοκυλούσαν τὰ χρόνια τῆς ξενητείας μακρυὰ απ' τὸν τόπο πού λίκνιζε τὰ παιδικὰ ὄνειρά μου. "Ἦρθε ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς, ἦρθε ἡ βιοπάλη, οἱ λιγοστές χαρὲς ἀνακατεμένες μὲ τίς μεγάλες στενοχώριες τοῦ καιροῦ μας. "Όμως πάντα ἡ θύμησί της κοντά μου. "Ἡ σκέψι μου νοσταλγικά πετοῦσε σάν ταξιδιάρικο πουλὶ σὰ ψηλά της κλαδιά, κί ἡ γεροδεμένη κομψή σιλουέττα της σάν νᾶδενε σέ ἕνα ὅλες τίς μακρινές μου ἀναμνήσεις καὶ μοῦ γαλήνευε τὴν ψυχή.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ χρόνια τῆς ξενητείας ἦρθε κί ὁ ἔρωτας. "Ένας ὁμορφος ἔρωτας πού τὸν ἀκολούθησε ὁ γάμος. Κί ὕστερα ἦρθε κί ὁ γιός μου...

"Όταν πρωτομίλησα στὴ γυναίκα μου γιά τὴ λεύκα τῶν παιδικῶν μου χρόνων, στὴν ἀρχὴ γέλασε. "Όμως δέν ἄργησε νά μὲ νοιώσῃ καὶ στὸ τέλος δέχτηκε τὴν ἀγάπη τῆς πράσινης ἀνάμνησής μου κοντὰ στὴ δική της.

"Έρχόταν καλοκαίρι. "Ἡ μάννα μου εἶχε ἀναρρώσει ἀπὸ μιὰ βαρειά ἀρρώστεια κί ἀποφασίσαμε αὐτὸ τὸ καλοκαίρι νά πᾶμε στὸ χωριό νά τὴ δοῦμε.

Νυχτωθήκαμε ἔξω απ' τὸ χωριό μὲ τὰ μουλάρια μας. Μπροστὰ πῆγαινα ἐγὼ μὲ τὸ μικρὸ στὰ γόνατά μου, πίσω ἔρχόταν ἡ γυναίκα μου. "Ἡ καρδιά μου πετοῦσε. "Υστερα ἀπὸ τόσα χρόνια.... "Έδειχνα τὰ γνώριμα ἀγαπημένα μέρη κί ἡ ματιά μου ὡς τὰ ξεχώριζε στὸ μισοσκοτάδο τ' ἀγκάλιαζε καὶ τὰ φιλοῦσε. Σάν νᾶνοιωθα τὸν ἑαυτό μου ἕνα μικρὸ λιοκαμμένο παιδί νά τρέχῃ γύρω μου, κοντὰ καὶ νά γεμίζει μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ ὅτι ἔβλεπα.... Νά ἡ χιλιόχρονη θαλανιδιά στὴν κορφή τοῦ λόφου πού κρύβει τὸ χωριό... "Αναθαίνουμε.... "Ἦρθαμε πιά....

Νά, τώρα θά φανοῦν τὰ πρῶτα σπίτια... Τώρα, μόλις πατήσουμε τὴν κορφή θά φανῇ τὸ σπίτι μας.. τὸ περιθόλι καί... ἡ λεύκα μου... Πόση θάχη γίνῃ τώρα... Τόσα χρόνια... Θέλω νά τὸν ἀντικρύσω πρῶτος... Θέλω νά τοὺς τὴν παρυσιάσω σάν τὸν πιὸ ἀγαπημένο μου φίλο... Νά... Τώρα... Σταματῶ καὶ ἡ μιλιὰ μου κόβεται. Νά τὸ χωριό, τὸ σπίτι μας, τὸ περιθόλι μας... ὅμως ἡ λεύκα μου, δέν ὑπάρχει πιά... Δέν ὑπάρχει νά μοῦ πῇ τὸ καλοσῶρισε ἀναδεύοντας τὴ λυγερὴ της κορφή ὅπως μούκανε πάντα μόλις περνοῦσα τὴ θαλανιδιά... Ζορίζω τὸ μουλάρι νά κάνῃ γρήγορα γιά νά μὴ μὲ δῇ ἡ γυναίκα μου. Νά μὴ μὲ ρωτήσῃ γιὰ τὴν μάτια μου εἶναι δακρυσμένα.

Στὸ σπίτι μας γίνεται χαλασμός μόλις μᾶς βλέπουν. Δέν μᾶς περιμέναν. Μετὰ τίς πρῶτες συγκινήσεις ρωτᾶω γιά τὴν ἀγάπη μου. "Ο πατέρας δαγκώνεται. Κάνει νά χαμογελάσῃ. Τ' ἄσπρο σεβάσμιο κεφάλι κουνιέται στενόχωρα. Μπερδεύεται, ἔτσι πού μὲ κάνει νά τὸν συμπονῶ.

—Ξέρεις, παιδί μου... Τώρα... μὲ τὴν ἀρρώστεια μαθὲς τῆς μά-

νας σου... Δύσκολοι οἱ καιροί... Φτώχεια... καί....

Κόβεται. Μοῦ ρίχνει μιὰ φευγαλέα ματιά καὶ σκύβει νά χαϊδέψῃ τὸ γιό μου... Πηγαίνω θάρους στὸ γνώριμο ἀγαπημένο τόπο τῆς παιδικῆς μου ἐπικρατείας. Τὸ μέρος γυμνὸ. "Αδειασε. Στὸ μισοσκοτάδο ξεχωρίζω μιὰ χοντρή κομμένη ρίζα καὶ γύρω ξασκλίδια, φλοῦδες, ἀποσάνιδα καὶ ξερά φυλλωμένα κλαδιά σωριασμένα κοντὰ στὴ χαβοῦζα. Τ' ἀπομεινάρια τῆς ἀγάπης τῶν παιδικῶν μου χρόνων. Θέλω νά γονατίσω πλάι στὴν κομμένη ρίζα, νά τὴν ἀγκαλιάσω καὶ νά κλάψω... νά κλάψω...

Κυττάω ψηλά, τὸν οὐρανὸ γυμνὸ απ' τὴν πυκνὴ φυλλωσιά της. Σάν φάντασμα ἡ σιλουέττα της σηκώνεται ξάφνου θεόρατη. Μοῦ χαμογελά μ' ἕνα δροσερὸ πράσινο χαμόγελο αὐτοθυσίας. Θυσίαστηκε γιά νά γίνῃ καλὰ ἡ μητέρα... Γύρω δέν εἶναι κανεῖς. Σκύβω καὶ φιλῶ τὴν κομμένη ρίζα ὅπως θά φιλοῦσα ἕνα ἀγαπημένο νεκρό....

"Αργὰ τὸ θράδυ βγαίνω στὸ παράθυρο. Μέσ' στὸ σκοτάδι νοιώθω νά μιᾶ ἡ ψυχὴ τῆς νύχτας ἀπαράλλαχτα ὅπως πρὶν χρόνια. "Όστόσο τὸ μурμουρητὸ τῆς λεύκας μου λείπει.

"Ανάμεσα στὰ δένδρα βλέπω τὸν πατέρα νά βγαίνει απ' τὸ περιθόλι καπνίζοντας.

—Πατέρα, φωνάζω σφυριχτά. Ποῦ πᾶς τέτοια ὥρα. Ξαφνιάζεται.

—Τίποτα παιδί μου. Κοιμήσου... "Ευπνὰ πρῶτὴ μὲ τὰ ξεφωνητὰ τοῦ γιοῦ μου πού παίζει μὲ τὸν παπὸ. "Ο πατέρας μὲ περιμένει.

—"Ελα, μοῦ λέει.

Παίρνει στὴν ἀγκαλιά τοῦ τὸ μικρὸ καὶ βγαίνουμε στὸ περιθόλι. Στὴ μεγάλη χαβοῦζα, σέ μιὰ λακκούβα μὲ νερὸ δροσίζεται μιὰ μικρὴ λεύκα... "Ο πατέρας μὲ βλέπει καὶ χαμογελά. "Ο κόμπος πού ἔδενε στὸ λαιμό μου ἀπὸ θραδύς, λύνεται. Τὰ μάτια μου τρέχουν. Κί ὁ πατέρας εἶναι βουρκωμένος.

—Πατέρα, ψελλίζω, γιὰτί..... Δέν εἶμαι πιά παιδί....

Κατὰ πᾶει νά πῇ ὁ πατέρας μὰ δέν τὰ καταφέρνει. "Ακουμπᾷ τὸ παιδί μαλακὰ κάτω καὶ παίρνει τὸ τσαπί. Χτυπᾷ ζωηρὰ σάν παληκαράκι πλάι στὴ χοντρή παμπροστὰ στὶς ἀνθισμένες τριανταφυλλίες... "Ο γιός μου ρίχνει χῶματα μὲ τὰ χερᾶκια του. Προσηλώνομαστε στὸ παιδί κί ἀποφεύγουμε νά κυτταχτοῦμε στὰ μάτια μὲ τὸν πατέρα.... "Ένα σπουργίτι πετᾷ, γαντζώνεται στὴ λιγνὴ κορφοῦλα πού λυγáει απ' τὸ βάρος του, κί ὕστερα φτερουγίζει τιτιβίζοντας στὴ δροσιὰ τοῦ καλοκαιριάτικου πρῶινου....

Εὐχαριστοῦμε θερμότατα γιά τὶς ἀξιόλογες συνεργασίες πού μᾶς ἔστειλαν τοὺς ἀναγνώστες μας:
Χρυστ. Μαλαμά Θεσσαλονίκη, Κ. Μητρόπουλο "Αθήνα, Γ. Εὐαγγελίου, "Ἡλ. "Ανδρίτσο, "Αθήνα, Π. Βαρμάζο, "Ἡλ. Μ. Μοσχόπουλο, Γ. Καλφούντζο, Σουλιμιώτη, "Εμ. Παναγιώτου "Αθήνα,

Δ. Δέπο, Φρέντυ Γερμανὸ "Αθήνα, Λένα Κατσαρού Πειραιά, Μαρία Μαρτζώκη "Αθήνα, Λίλη Μπίτα "Αθήνα, Ν. Δήμο "Αθήνα, Βασ. Τσούμα "Αθήνα, Αθ. Φάκη Κρήτη, Γερ. Λυκαριδόπουλο "Αθήνα, "Αγγ. Αγουρίδου "Αθήνα, Εὐστ. Ρήγα Σ.Τ.Γ. 925, Εὐάγγ. "Ανδρικόπουλο "Αθήνα, Κική Καχριμάνη "Αγ. Πα-

ρασκευή, Νίτσα Πιλάλη Λαμία, Ν. Ζα-
γανιάρη 'Αθήνα, 'Ελένη Κόλμαν 'Αθή-
να, 'Ηλ. Παρασκευόπουλο Μεσσήνη,
Σούλα 'Αθανασιάδου, Νίκη 'Ανδη, 'Ελ.
Λαμπροπούλου 'Αθήνα, Λήδα Δέλη 'Α-
θήνα, Μ. Μοσχόπουλο, Γ. Καλφούντζο
'Αθήνα, Γ. Πρασά 'Αθήνα, Μ. Πασχά-
λη 'Αθήνα, Κ. Πάνου 'Αθήνα, Δ. Μη-
τάκο Νάουσα, Β. Πουλαντζά Πειραιά,
Γ. Μουζακίτη Πειραιά, Σ. Παύλου 'Α-
θήνα, Ν. Μπατάγια Πειραιά, Μ. Κον-
τέρη Θεσσαλονίκη, Γ. Δερτιλή 'Αθήνα,
Κ. Μακοή Λεβείδι 'Αρκαδίας, Κ. Μυ-
ράτ—Δημόπουλο Πειραιά, Θ. Στρουμ-
πούλη 'Υδρα, 'Ελ. Λαναρά 'Αθήνα, Γ.
Κουλούκη 'Αγ. Παρασκευή, Ν. Σαχίνη
Θεσσαλονίκη, Ν. Κοντό 'Αθήνα, 'Ανδρ.
Παπανδρέου 'Ελευθερούπολις Καβάλας,
Μαρίλλη Νικολάου Θεσσαλονίκη, Κ.

Βαλαμνή 'Αθήνα, Ι. Μπαρτζή 'Ανδρί-
τσaina, Κ. Ζερβό 'Αθήνα, Καίτη Μανού
σου 'Αθήνα, 'Απ. 'Αστέριο Νάουσα,
Μαίρη 'Αντωνίου 'Αθήνα, Κ. Βεκρή 'Α-
θήνα, 'Ελίζα Δρόσου 'Αθήνα, Β. Κού-
σκουλα Μεσσήνη, Μ. 'Αρζινού Ν. Φάλη-
ρο, Φ. Διαμαντή 'Αθήνα, Σ. Φιλιππού-
λη 'Αθήνα, Β. Τράπαλη 'Αθήνα, 'Ελ.
Εύθυμιάδου 'Αθήνα, Θ. Εύθυμιού Πά-
τρα, Γ. Λησμονημένο, Π. Χαραλαμπίδη
Πειραιά, 'Απ. Εύαγγελόπουλο, Νέλλη
Θεοδώρου 'Αθήνα, Κ. Μουρσέλα Πει-
ραιά, 'Αλκη Γουλίμη 'Αθήνα, Εύαγγ.
Τσακίριδη 'Αθήνα, Α. Κουντάκη 'Αθή-
να, Μ. Μάτη Τρίκαλα, Δ. Σταμέλο Πά-
τρα, Α. Δραγάνη 'Αθήνα, Α. Τσοπανά-
κη, 'Εμμ. Καραμανώλη Π. Φάληρο, Πτο-
λεμαίο Πειραιά.

Ενας νέος παρουσιάζεται στον συγγραφέα Ζακ Πρεβέρ για να του δείξει
μερικά ποιήματά του. 'Ο Πρεβέρ διαβάζει το πρώτο ποίημα.
—Λυπούμαι, νεαρέ μου, αλλά είναι κακό.
Διαβάζει και το δεύτερο και πάλι λέει στον νέο:
—Φίλε μου, δεν αξίζει απολύτως τίποτε!
'Απελπισμένος ο νέος δίνει στον Πρεβέρ ένα τρίτο χειρόγραφο.
—Αυτό είναι καλύτερο, λέει ο Πρεβέρ.
'Εκπληκτος ο νέος τὸν ρωτά:
—Μά, πῶς τὸ ξέρετε; ἀκόμη δὲν τὸ διαβάσατε...
—'Οπωσδήποτε εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα· χειρότερο ἀπὸ κείνα δὲν
μπορεῖ νὰ ὑπάρξη.

A. M.

Ενα νεαρό ζευγάρι κάθεται σὲ ἕνα πάγκο τοῦ πάρκου.
—Τζῶν, λέει ἐκείνη ὕστερα ἀπὸ μακρὰ σιωπή, πές μου—τὰ μάτια μου
δὲν λάμπουν σὰν ἀστέρια;
—Ναί, ἀπαντάει αὐτός.
—Καὶ τὰ δόντια μου δὲν εἶναι σὰν μαργαριτάρια;
—Ναί, ἀπαντάει ὁ Τζῶν.
—Καὶ τὰ μαλλιά μου δὲν εἶναι σὰν καθαρὸ χρυσάφι μέσα στὸ φῶς τοῦ
φεγγαριού;
—Ναί, ἀπαντάει ὁ Τζῶν.
—'Ω, Τζῶν, λέει ἐκείνη. Μόνον ἐσὺ ξέρεις νὰ λὲς τόσο ποιητικὰ λόγια!

Up

ΠΡΩΤΟΓΟΝΗ ΤΕΧΝΗ

Τοῦ

LEONHARD ADAM

Τὰ ἀρχαιότερα ἔργα τέχνης
ποὺ ἔχουν ὑρεθῇ ἕως τώρα ἀ-
νάγονται στὴν προπαλαιολιθικὴ ἐ-
ποχή. Μέχρι τὰ τελευταῖα χρόνια
ὑπῆρχε μιὰ σχετικὴ μόνον χρονο-
λόγησις τῶν προϊστορικῶν εὐρη-
μάτων, στηριγμένη στὴν ἡλικία
τῶν γεωλογικῶν στρωμάτων. 'Η
ἡλικία π.χ. τῆς ζωγραφικῆς τῶν
σπηλαίων τῆς προπαλαιολιθικῆς
ἐποχῆς στὴν Νότιο Γαλλία καὶ
τὴν 'Ανατολικὴ 'Ισπανία, μποροῦ-
σε μόνο κατὰ προσέγγισιν νὰ ὑπο-
λογισθῇ καὶ ἐστοθετεῖτο μεταξὺ
τοῦ 20.000 καὶ 10.000 π.Χ. Σήμε-
ρα ὅμως μποροῦμε —μὲ εὐνοϊκὲς
προϋποθέσεις— νὰ κατατάξωμε
τὰ εὐρήματα σὲ ὀρισμένα χρο-
νικὰ πλαίσια, ἀνάλογα μὲ τὸ ποσο-
στὸ τοῦ ραδιενεργοῦ ἀνθρακος,
στὸ ὁποῖο περιέχουν. (Βλ. «'Ε-
κλογή» Σεπτ. 1951).

Τὰ ἔργα ποὺ θὰ μᾶς ἀπασχο-
λήσουν σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο ἀνήκουν
στὴν «πρωτόγονη τέχνη». Κατα-
σκευάσθηκαν ἀπὸ πρωτογόνους
σκευάσθηκαν ἀπὸ πρωτογόνους
ἀνθρώπους ποὺ ἔζησαν στὴν Λι-
θική ἐποχή. 'Αλλὰ «πρωτόγονος
ἀνθρωπος» εἶναι ἕνας χαρακτη-
ρισμὸς ποὺ χρησιμοποιεῖται καὶ γιὰ
τίς ἰθαγενεῖς φυλὲς τῆς 'Αφρικῆς,
τῆς 'Αμερικῆς, τῶν νοτίων θαλασ-
σῶν καὶ ὀρισμένων περιοχῶν τῆς
'Ασίας. Οἱ φυλὲς αὐτὲς ἀνακαλύ-
φθηκαν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους με-
ταξὺ τοῦ 15ου καὶ 19ου αἰῶνος

πολλὲς δὲ διατηροῦνται μέχρι σή-
μερα. Οἱ «πρωτόγονοι» αὐτοὶ δια-
φέρουν ἀπὸ τοὺς προϊστορικοὺς
ἀνθρώπους ὅσο καὶ ἀπὸ τοὺς σύγ-
χρονους Εὐρωπαίους, ὁ καλύτε-
ρος δὲ χαρακτηρισμὸς γι' αὐτοὺς
εἶναι ὅτι ἀποτελοῦν τίς φυλὲς ἐ-
κείνες ποὺ ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὴν
σφαῖρα τοῦ σύγχρονου εὐρωπαϊ-
κοῦ καὶ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ.
Εἶναι δηλαδὴ οἱ συγκριτικῶς ὀ-
λιγότερο καλλιτεργημένοι λαοί.

Πρωτόγονη τέχνη εἶναι
ἕνας ὅρος, ποὺ καλύπτει μιὰ πο-
ικιλία ἐκδηλώσεων διαφόρων φυ-
λῶν: Τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι, ἰδι-
οσυγκρασία, ἱστορικὰ γεγονότα
καὶ δράσεις τοῦ περιβάλλοντος.
Κάθε λαὸς, ὅσονδήποτε πρωτόγο-
νος καὶ ἂν εἶναι, ἔχει ἀναπτύξει
μιὰ ξεχωριστὴ τέχνη, διδοντας
προτίμησιν σὲ ὀρισμένα ἀντικείμε-
να, σχέδια, γραμμὲς καὶ χῶρους.
Γιὰ τὴν τέχνη ἡ μόδα ἔχει στίς
πρωτόγονες κοινωνίας τὸν ἴδιον
σοβαρὸ λόγον, ποὺ ἔχει καὶ στίς
πολιτισμένους χῶρες. 'Υπάρχει ὁ-
μως καὶ μιὰ ἄλλη ἔννοια τοῦ ὀ-
ρου «πρωτόγονη τέχνη». 'Η ἐν-
νοια αὕτη ἀφορᾷ τὸ ἔργο ἐκεῖ-
νο, ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν δική μας
καλλιτεχνικὴ ἀντίληψιν ὑστερεῖ σὲ
ἀρμονία γραμμῶν, χῶρου καὶ
χρωμάτων, ἢ ὁποῖα καὶ προκαλεῖ
σὲ μᾶς τὴν αἰσθητικὴ συγκίνησιν.
'Ο κατασκευαστὴς τοῦ ἔργου ἢ
δὲν εἶχε στὴν διάθεσιν του τὰ μέσα
γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ, ἢ δὲν κατεῖχε

2. Μαυράριγο
αγγείο των Μά-
για (11ος και
12ος αιώνας
π. Χ.).

1. Ξύλινο πλαίσιο
θύρας των Μάοι.
Τα έκτυπα ά-
νάγλυφα παρι-
στάνουν μυθολο-
γικές μορφές.
Οί προεξέχουσες
γλώσσες είναι
σύμβολο δυνάμε-
ως και υπερηφα-
νείας. Ύψος:
1,50 μ.

3. 'Ο Χάα - Χάα - Νάμα - 'Ια. Πέτρινη προτομή.
Βρέθηκε στα νησιά του Πάσχα και σήμερα
έκτίθεται στο Βρετανικό Μουσείο Ύψος: 2,40 μ.
Πλάτος: 0,90 μ.

την ικανότητα να τα χρησιμοποιή-
ση έτσι ώστε να έκφραση αυτό
που ήθελε. Τότε το έργο του άπο-
τελεί άπλως κακή τέχνη και μπο-
ρεί να έχη αξία μόνον από ψυ-
χολογική άποψη.

Η ΠΡΩΤΟΓΟΝΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Στα μπρούντζινα αγγεία που
έχρησιμοποιούντο για διακό-
σμηση στις διάφορες δυναστείες
από την πρώτη χιλιετηρίδα ως
τον τρίτο αιώνα π.Χ., υπάρχουν
ώρισμανα χαρακτηριστικά πρω-
τόγονης τέχνης. Παρόμοια χαρα-

κτηριστικά δεν παρουσιάζει ή τέ-
χνη της Σιθιρίας και της Βορει-
οδυτικής 'Αμερικής, παρουσιάζ-
ουν όμως τα διακοσμητικά μαρ-
μάρινα αγγεία (είκ. 2) στις ό-
χθες του ποταμού Ουλούα ('Ον-
δούρα) και χαρακτηρίζουν την
δεύτερη μεγάλη περίοδο του πο-
λιτισμού των Μάγια (11ος και
12ος αιώνας π.Χ.). Σε όλες αυ-
τές τις περιοχές τα διακοσμητικά
σχέδια περιέχουν σχηματοποιημέ-
νες μορφές ζώων με δύο συνήθως
συμμετρικά προφίλ, ενώ τα διά-
φορα μέρη του κυρίου σώματος

5. Ξύλινο διακο-
σμητικό δάξο με
κανονικές καμ-
πύλες.

6. 'Αγαλμάτιο
από ξύλο Τορομί-
ρο. Βρέθηκε στα
Νησιά του Πα-
σχα και παριστά-
νει πρόσωπο που
υπέφερε από ά-
σθένειες.
Ύψος: 0,48 μ.

4. Κινέζικο αγαλμάτιο της Δυναστείας των Τσιν.
(255 — 207 π. Χ.). Την εποχή αυτή ή άν-
θρώπινη μορφή σπανίζει στην κινεζική τέχνη.
Ύψος: 0,15 μ.

είναι σκόρπια ή αὐθαίρετα συν-
δεδεμένα, έτσι ώστε να ταιριά-
ζουν προς τόν διακοσμούμενο χώ-
ρο. Το πρωτόγονο αυτό σχέδιο
υπάρχει σε πολλά διακοσμητικά
κινεζικά αγγεία, δεν άναγνωρίζε-
ται όμως εκ πρώτης όψεως. Συ-
χνά πρέπει να ξεχωρισθί από πο-
λύπλοκες γλυπτές διακοσμήσεις.

Με άλλα λόγια πρέπει να άνα-
καλυφθί με αναλυτική μελέτη
και έτσι δεν έπηρεάζει την αί-
σθητική ποιότητα των αγγείων,
τα όποια θεωρούνται άνωτέρας
καλλιτεχνικής αξίας και κατα-

τάσσονται μεταξύ των μεγαλυτέ-
ρων καλλιτεχνικών θησαυρών ό-
λοκληρου του κόσμου. Σε πλήρη
άντιθεση με αυτά έρχεται ή πραγ-
ματική πρωτόγονη κινεζική τέχνη
της νατουραλιστικής απεικόνισε-
ως. Κλασσικό έργο της πρωτόγο-
νης κινεζικής πικτογραφίας ά-
ποτελεί το μπρούντζινο άγαλ-
μα του «άνθρώπου που μετα-
φέρει δίσκο» (είκ. 4) (255—206
π.Χ.). Το κεφάλι έχει κάποια ό-
μοιότητα με τα λίθινα γλυπτά
των Άζτέκων, αλλά είναι έντε-
λώς συμπτωματική.

Το αγαλματάκι αυτό είναι από τὰ λίγα πού ἔχει νὰ μᾶς προσφέρει ἡ πρώιμη κινεζικὴ τέχνη, στὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι μορφές σπανίζουν.

ΣΥΡΙΑ

Στὴ μεγάλη περιοχή πού εἶναι γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα Μέση Ἀνατολή, ἡ τέχνη μπορεῖ νὰ μελετηθῇ ὡς τὰ πρῶτα τῆς θήματα καὶ σὲ πολλές περιπτώσεις νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πρωτόγονη. Στὴ Συρία ὑπάρχει ὁ πρωτόγονος τύπος τῆς γλυπτικῆς, ἰδιαίτερο δὲ ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν ὠρισμένα περίεργα ἀνθρώπινα κεφάλια σὲ ἀλάστρο, πού θρέθηκαν σὲ παλαιὰ γεωλογικὰ στρώματα, μὲ μακριές μύτες, προεξέχοντα σμιχτὰ φρύδια, μακρὺ λαιμὸ καὶ μεγάλη ἀμυγδαλωτά μάτια. Σὲ ἀντίθεσι μὲ αὐτὰ ἔρχονται μικρὰ ἀνάγλυφα ζώων, πού διακρίνονται γιὰ τὸν ἄτεχνο, ἀλλὰ ζωηρὸ νατουραλισμὸ τους. Ἐνας διαφορετικὸς τύπος πρωτόγονης τέχνης θρέθηκε σὲ ἀνασκαφές πού ἐγέναν τὸ 1911—13 στὸ Τέλ Χαλάφ (Συρία): Βωμοί, ἀνάγλυφα καὶ πελώριες μορφές θεοτήτων ἢ δαιμόνων τοῦ Χαλάφ. Τὰ εὐρήματα, πού εἶναι μεγάλης ἡλικίας (3400—2600 π.Χ.), εἶναι γνωστὰ ὡς γλυπτὰ τοῦ «Σουμπαρτού», ἐπειδὴ τὸ Τέλ Χαλάφ ἦταν συνδεδεμένο μὲ τὸ ἀρχαῖο βασίλειο τοῦ Σουμπαρτού. Οἱ πέτρινες μορφές παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον σὰν μοναδικὰ δείγματα ἐνὸς περίεργου καὶ πρωτόγονου τρόπου ἐκφράσεως τοῦ φανταστικοῦ κόσμου τῶν δαιμόνων. Στὸ Χαλάφ θρέθηκαν ἐπίσης ἑγχρῶμα πήλινα ἀγαλματάκια πού εἶναι ἀκόμη πρὸ πρωτόγονα. Ἐχουν μικρὰ κεφάλια, ἀπιθὰνα χαρακτηριστικὰ καὶ χονδρὰ κυλινδρικά σκέλη. Ὁ χαρακτήρας τῶν

μορφῶν αὐτῶν εἶναι νεολιθικός. Παράλληλα ὅμως μὲ τὰ ἄκομψα αὐτὰ ἔργα ἔχουν θρεθῇ στὸ ἴδιο μέρος ὠραῖα πήλινα κύπελλα μὲ εὐχάριστα σχέδια καὶ καλλιτεχνικὲς διακοσμήσεις.

IPAN

Τὰ τελευταῖα 30 χρόνια τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχαιολόγων συγκεντρώνει τὸ Λουριστάν (Ιράν), ὅπου θρέθηκαν τυχαῖα ἀπὸ χωρικοὺς μπρούντζινα ἔργα τέχνης. Οἱ προϊστορικοὶ κάτοικοι τοῦ Λουριστάν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔτρεφαν ἄλογα, γιὰτὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ εὐρήματα εἶναι ἵπποσκευές, χαλῖνοι κ.λ.π. Ἡ διακόσμησι τῶν ἵπποσκευῶν καὶ τῶν χαλινῶν δείχνει ἕνα χαρακτηριστικὸ στυλ τέχνης, διαφορετικὸ ἀπὸ τὰ αὐστηρὰ συμμετρικὰ σχέδια.

ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ

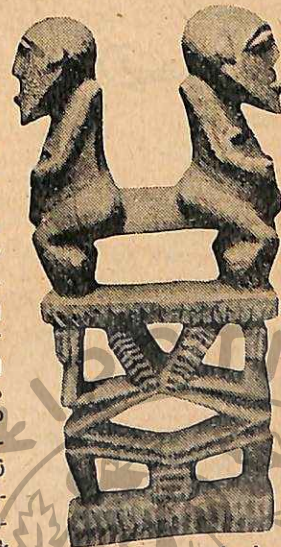
Σὲ ὅλη τὴν Πολυνησίαν κυριαρχεῖ ἡ αἰσθησι τοῦ ὠραίου καὶ ἀπεικονίζεται στὰ γεωμετρικὰ σχέδια, πού στολίζουν τὰ «τάπα» (τοπικὰ ὑφάσματα ἀπὸ φλοιὸ δένδρων). Ὑπάρχει ὅμως μιὰ ἐντονὴ διάκρισι μεταξὺ τῆς Κεντρικῆς Πολυνησίας (Σαμόα, Τόνγκα, Φίτζι) καὶ τῶν ἄλλων νησιῶν. Τὰ κεντρικὰ νησιά ἔχουν λίγη γλυπτικὴ, πού χαρακτηριστικὰ ἐκπροσωπεῖται στὴν Ταϊτή, τὴν Χαβάι, τὴν Νέα Ζηλανδία καὶ τὰ νησιά τοῦ Πάσχα. Στὴν Κεντρικὴ Πολυνησίαν ἐξ ἄλλων ἔχουν ἐπιτύχει ἐξαιρετικὴ τελειότητα στὰ ἐργαλεῖα καὶ στὶς λεπτές καμπύλες τῶν «κάβα», τῶν κυπέλλων τῆς Σαμόα καὶ τῶν νησιῶν Φίτζι. Οἱ Πολυνησιοὶ στέκονται σὲ ψηλότερο πνευματικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ ὅλους σχεδὸν τοὺς λαοὺς τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ ἐκτὸς ἀπὸ λίγες ἐξαιρέσεις, τὰ ἔργα τους εἶναι πολὺ λεπτὰ. Ἡ πολυνησιακὴ τέχνη

ἔχει χαρακτηρισθῇ ὡς «ἀριστοκρατικὴ», σὲ ἀντίθεσι μὲ τὴν «ἐπαρχιακὴ τέχνη» τῶν Παπούα καὶ τῶν Μελανησίων. Ἡ διακοσμητικὴ τέχνη τῶν Μασορί καὶ τῶν Μαρκέζων εἶναι πολὺ ἐκλεπτυσμένη. Τὰ σχέδια τῆς φανερώνουν ἀνάπτυξι καὶ ἔχουν σχέσι μὲ τὴν κοινωνικὴ δράσι τῶν εὐπορωτέρων τάξεων.

Ξεχωριστὴ μορφή στὴν Πολυνησιακὴ γλυπτικὴ ἀποτελεῖ μιὰ διακοσμητικὴ μορφή, γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα «Τίκι». Λαβεῖται σὲ νεφρίτη λίθο ἢ κόκκαλο φάλαινας καὶ συχινὰ φοριέται σὰν κόσμημα στὸ λαιμὸ. Ὁ «Χέι Τίκι» τῶν Μασορί εἶναι μυθικὸ πρόσωπο ἢ κάποιος ἀρχαῖος πρόγονός τους. Μιὰ ἄλλη τυπικὴ μορφή τῶν γλυπτῶν τῶν Μασορί εἶναι ἡ «μανάϊα», ἕνας Δαίμων ἢ ζῶο μὲ κεφαλὴ πουλιοῦ. Συνδυασμένη μὲ ἐλικοειδῆ σχέδια, ἡ «μανάϊα» εἶναι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ «Γαρούντα», ἐνὸς μυθικοῦ ἀετοῦ, πού ἀπεικονίζεται πάντα κρατώντας δύο φειδία στὰ νύχια του. Σπειρές καὶ κύλινδροι εἶναι τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς διακοσμητικῆς τέχνης τῶν Μασορί (εἰκ. 5 & 1). Πολλὰ ἔχουν γραφῇ γιὰ τὴν καταγωγή τους. Λέγεται ὅτι ἦλθαν ἀπὸ ἀσιατικὲς πηγές, γιὰτὶ οἱ σπειρές εἶναι κοινὸ στοιχεῖο στὴν διακοσμητικὴ τέχνη τῆς Νοτιοανατολικῆς Ἀσίας. Σπειροειδῆ σχέδια ὑπάρχουν σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, δὲν ἀποτελοῦν ὅμως ἱκανοποιητικὸ στοιχεῖο γιὰ μιὰ ἱστορικὴ σύνδεσι τῶν δύο περιοχῶν (εἰκ. 2 καὶ 5).

Στὰ νησιά Χέρνεϊ οἱ ἐπιφάνειες τῶν ξυλίνων ἀντικειμένων πού ἐξρησιμοποιοῦντο σὰν κουπιὰ κατὰ τὶς ἐπίσημες τελετές, ἦσαν ἐντελῶς σκεπασμένες μὲ γεωμετρικὰ σχέδια ἐξαιρετικῆς τέχνης.

Στὴν Ταϊτή ἀνεπτύχθη ἕνα εἰδικὸ εἶδος γλυπτικῆς, πού παρουσιάζει ὠραϊότερες νατουραλιστικὲς μορφές. Τὰ γλυπτὰ τῆς Ταϊτῆς διακρίνονται ἴσως γιὰ κάποια δυσκαμψία καὶ προτίμησι πρὸς τὶς συμμετρικὲς διακοσμήσεις (εἰκ. 7). Οἱ κάτοικοι τῶν νησιῶν Μαρκέζ ἔχουν

7. Ξυλόγλυπτο σύνπλεγμα ἀπὸ τὴν Ταϊτή.

στὰ ἀνάγλυφα τους μιὰ περίεργη αὐστηρὴ τεχνικὴ μὲ γεωμετρικὰ σχήματα, στα ὁποῖα πηγές ἐμπνεύσεως ἀποτελοῦν τὰ ἀνθρώπινα κρανία. Δυὸ ἐντελῶς διαφορετικὲς μορφές γλυπτικῆς εἶχαν καλλιεργήσει οἱ πρόγονοι τῶν κατοίκων τῶν νησιῶν τοῦ Πάσχα. Ἡ πρώτη ἀποτελεῖται ἀπὸ πελώρια λίθινα ἀγάλματα μὲ ἰδιαίτερος πλατεῖα κεφάλια καὶ πρόσωπα. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἀγάλματα αὐτὰ ἔχουν ἴσως σχέσι μὲ τὴν λατρεία ἐνὸς θαλασσινοῦ πτηνομόρφου θεοῦ, ἀλλὰ τὰ περισσότερα πιστεύεται ὅτι ἀποτελοῦν μνημεῖα μεγάλων ἀνθρώπων. Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀγάλματα εἶναι κατασκευασμένα ἀπὸ πυρόλιθο καὶ ἡ διατήρησί τους μέχρι σήμερα ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶναι πολὺ παλαιὰς ἡλικίας. Ἐπὶ πλέον οἱ γεροντότεροι κάτοικοι τῶν νησιῶν γνωρίζουν τὸ ὄνομα κάθε ἀγάλματος. Μοναδικὴ ἐξαιρεσι ἀποτελεῖ ἡ μορφή τοῦ Χόα Χάκα Νάα "Ια, πού εἶναι

λαξευμένη σὲ σκληρὴ πέτρα (εἰκ. 3) καὶ θεωρεῖται τὸ ἀντιπροσωπευτικώτερο ἔργο τῆς γλυπτικῆς τῶν νησιῶν Πάσχα. Τὸ ὄνομά του σημαίνει «Σπάζοντας τὰ κύματα», θρέθηκε δὲ σὲ ἓνα πέτρινο σπίτι τῆς περιοχῆς Ὁροῦτζο. Στὸ πίσω μέρος τοῦ ἀγάλματος ὑπάρχουν ἀνάγλυφες παραστάσεις ποὺ δείχνουν διάφορες μορφές, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἓναν ἄνθρωπο - πουλί.

Ἡ δευτέρη μορφή τῆς γλυπτι-

κῆς τῶν νησιῶν τοῦ Πάσχα περιλαμβάνει κάτι περίεργα ξύλινα ἀγάλματα, ποὺ ἔχουν καὶ αὐτὰ δικά τους ὀνόματα καὶ παριστάνουν πρόσωπα ποὺ ὑπέφεραν ἀπὸ ἀσθένειες. Εἶναι λαξευμένα σὲ ξύλο «τορομίρο» καὶ αὐτὴ ἡ ὕλη τοὺς δίνει τὴν παράξενη ἐμφάνισί τους (εἰκ. 6).

Στὸ ἐπόμενο τεύχος: Ἡ τέχνη τῆς Ἀφρική, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας.

Ο κύριος Μάκ Τάβις μπαίνει σ' ἓνα κατάστημα τοῦ Ἀμπερντὴν καὶ ρωτᾷ τὸν ὑπάλληλο:

- Διορθώνετε ὁδοντόβουρτσες, παρακαλῶ;
- Πῶς; ρωτᾷ ὁ ὑπάλληλος, ποὺ νόμιζε πῶς δὲν κατάλαβε σωστά.
- Ὁ Μάκ Τάβις ἐπανέλαβε αὐτὸ ποὺ εἶχε πῆ καὶ πρόσθεσε:
- Θέλω νὰ ξέρω πόσο κοστίζει.
- Τί ἀκριβῶς θὰ κάνουμε;
- Τὰ τρία τέταρτα τῶν τριῶν θὰ πρέπει νὰ ἀντικατασταθοῦν.
- Καὶ δὲν ἀγοράζετε μιὰ καινούργια ὁδοντόβουρτσα! εἶπε ὁ ὑπάλληλος.
- Μά, εἶναι κρίμα, τὸ χέρι της εἶναι ἀκόμη ὀλόγερο!
- Δὲν σὰς καταλαβαίνω, εἶπε ὁ ὑπάλληλος. Μιὰ καινούργια ὁδοντόβουρτσα κάνει 11 πέννες.
- Καὶ ἡ ἐπιδιόρθωσι; πόσο θὰ κοστίση;
- Γύρω στὶς 9 πέννες.
- Βλέπετε! φώναξε θριαμβευτικὰ ὁ Μάκ Τάβις. 2 πέννες οἰκονομία! καὶ ἔκανε νὰ φύγῃ.
- Ἐ! δὲν θὰ τὴν ἀφήσετε; τὸν ρώτησε τότε ὁ ὑπάλληλος.
- Δὲν μπορῶ νὰ σὰς πῶ τώρα. Ἦθελα νὰ μάθω τὴν τιμὴ. Τώρα θὰ τὸ κουβεντιάσουμε καὶ μὲ τοὺς ἄλλους—Βλέπετε ἡ βούρτσα εἶναι τῆς Λέσχης μας!

Constellation

Γ καρσόν, φωνάζει ἑξαλλος ἓνας πελάτης. Τί σημαίνουν ὅλα αὐτὰ τὰ κατὰ κάθια στὸν καφέ μου;

—Δὲν ξέρω, κύριε. Ἐχῶ προσληφθῇ ἐδῶ ὡς γκαρσόνι· ὄχι ὡς καφετζοῦ...

Tatler

Ἡ περιοδεία τῆς Ἑλισάβετ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ

Τοῦ

ROBERT RUARK

Μιὰ νεαρή γυναίκα ἄφησε τὰ ἀγαπημένα της παιδιὰ καὶ ἔφυγε γιὰ ἓνα ταξίδι, ποὺ κράτησε ἕξι ὁλόκληρους μῆνες. Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἦταν ἡ Βασίλισσα Ἑλισάβετ, τῆς Ἀγγλίας. Ξεκίνησε καὶ γύρισε σχεδὸν ὅλο τὸν κόσμον γιὰ νὰ γνωρίσῃ τοὺς μακρινούς ὑπηκόους της καὶ νὰ τοὺς διαβεβαιώσῃ γιὰ τὴν ἀγάπη της γι' αὐτούς. Στὸ κουραστικὸ της ταξίδι τὴν συνώδευσε ὁ σύζυγός της, ὁ Δουξ τοῦ Ἐδιμβούργου.

Ποτὲ στὸ παρελθὸν δὲν ἔγινε μιὰ τόσο κουραστικὴ καὶ μεγάλῃ βασιλικὴ περιοδεία. Τὸ βασιλικὸ ζεῦγος ἐκάλυψε 50.000 περίπου μίλλια καὶ ἐπισκέφθηκε 14 χῶρες. Ἡ Ἑλισάβετ καὶ ὁ Φίλιππος ταξίδεψαν μὲ τραῖνα, ἀεροπλάνα, πλοῖα, ἐλικόπτερα, τζίπ καὶ ἀμάξια. Τὸ πλῆρες πρόγραμμα τῆς περιοδείας ἦταν γραμμένο σὲ εἰκοτὸ βιβλίο, πάχους δύο ἑκατοστομέτρων, χρειάστηκε δὲ ἓνας ὁλόκληρος χρόνος γιὰ νὰ συζητηθοῦν ὅλες οἱ λεπτομέρειες καὶ νὰ καθορισθοῦν μὲ ἀκρίβεια δυνταρολῆπτου οἱ ἀναχωρήσεις καὶ οἱ ἀφίξεις τῆς Βασίλισσας στὰ διάφορα μέρη. Τὰ δρομολόγια αὐτὰ καθῶς καὶ οἱ ἀκριβεῖς ὥρες ἀλλαγῆς τῶν μέσων συγκοινωνίας ἀποτελέσαν εἰδικὸ μέρος τοῦ βιβλίου τῆς περιοδείας. Τὸ ταξίδι πολὺ λίγο διέφερε ἀπὸ μιὰ πραγματικὴ στρατιωτικὴ ἐπιχείρησι. Τὸ ναυτικὸ, ὁ στρατὸς καὶ

ἡ ἀεροπορία ἔπαιξαν σ' αὐτὸ σημαντικό ρόλο, μεταφέροντας, ἑκτὸς ἀπὸ τὴν Βασίλισσα καὶ τὴν συνοδεία της, 12 τόνους ἀποσκευές. Ἡ Ἑλισάβετ εἶχε μαζί της μιὰ βασιλικὴ αὐλὴ ἀπὸ δύο κυρίες τῆς τιμῆς καὶ ἀξιωματικούς διαφόρων βαθμῶν, ποὺ θρυσκόντουσαν σὲ διαρκὴ κίνησι καὶ δύσκολα μπορούσαν νὰ θροῦν λίγο χρόνο γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν. Ἡ Βασίλισσα καὶ ὁ σύζυγός της παρέστησαν σὲ 185 δημόσιες ἐκδηλώσεις, πολλοὺς χοροὺς, γεύματα καὶ συγκεντρώσεις. Ἐφύτψαν δένδρα, ἀπεκάλυψαν ἀναμνηστικὰ πλάκες, μίλησαν ἀπὸ ραδιοφωνικοὺς σταθμοὺς καὶ παρακολούθησαν τὶς ἐργασίες τῶν Κοινοβουλίων. Παρακολούθησαν ἐπίσης ναυτικούς ἀγῶνες ἀγῶνες κρίκετ, ἵπποδρομίες, διαγωνισμοὺς ὕλοτομίας, θεατρικὰ παραστάσεις, μουσικὰς ἐορτὰς καὶ 27 παιδικὰς ἐκδηλώσεις. Στὸ πρόγραμμα τῆς περιοδείας ἀναγράφονταν ἐπισκέψεις σὲ πολλὰ ὄρυχεῖα τῆς Αὐστραλίας καὶ ἓνας χορὸς «χάκα» στὴν Νέα Ζηλανδία. Στὸν χορὸ αὐτὸν ἡ Βασίλισσα δεχόταν συμβολικῶς τὴν ἐπίθεσιν ἑνὸς πολεμιστοῦ Μαορί καὶ κρατοῦσε ἓνα ρόπαλο γιὰ νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν ἑαυτὸ της. Στὸ νησί Τόγκα κάθησε σταυροπόδι κατὰ χάμα μαζί μὲ τὴν ἰθαγενῆ Βασίλισσα Σαλότε καὶ ἔφαγε ψητὸ γουρουνόπουλο μὲ τὰ...χέρια.

Το βασιλικό ζευγος χαιρέτησε με χειραψία 50.000 περίπου πρόσωπα, άλλαξε πολλά κοστούμια και επιθεώρησε αναρίθμητα στρατιωτικά τμήματα.

Σε πολλές περιοχές της Αυστραλίας, όπου τον Μάρτιο και τον Φεβρουάριο φυσούν ισχυροί άνεμοι, η Βασίλισσα φορούσε φούστες με βαρίδια στους ποδολύτρους για να αποφεύγει τις...ενοχλήσεις. Το βεστιάριό της είχε περισσότερες από 60 επίσημες τουαλέτες, με ανάλογα παπούτσια, καπέλλα και 20 ζευγάρια λευκά γάντια.

Έκατομμύρια ανθρώπων έφθαναν στις πόλεις που επισκεπτόταν ή 'Ελισάβετ για να την δουν. Κοιμόντουσαν στα πεζοδρόμια, έτρωγαν στο πόδι και περίμεναν μέρες ολόκληρες με βροχή και ζέστη για να εκδηλώσουν την ά-

γάπη τους. Διόρθωσαν τα σπίνια τους, αγόρασαν καινούργια ρούχα και διέθεσαν περιουσίες ολόκληρες για να στολίσουν τις πόλεις των με άψιδες και φώτα. Στην πόλη του Σίντνεϋ μόνον διετέθησαν 3 εκατομμύρια δολάρια για να στολιστούν οι δρόμοι και κάηκαν 15 τόννοι πυροτεχνήματα το βράδυ που έφθασε η Βασίλισσα.

Η βασιλική περιοδεία άρχισε τον Νοέμβριο του 1953 και περιέλαβε τις Βερμούδες, την Τζαμάικα, τα νησιά Φίτζι, την Τόγκα, την Νέα Ζηλανδία, την Αυστραλία, τα νησιά Κόκος, την Κεϋλάνη, το Άντεν, την Ουγκάντα και την Μάλτα. Και όλο αυτόν τον καιρό ή 'Ελισάβετ και ο Φίλιππος δεν έχασαν ούτε για μια στιγμή το χαμόγελο, την προσήνεια και την καλή τους διάθεση.

Δυο φίλοι συναντώνται στον άλλο κόσμο, λίγο καιρό μετά τον θάνατό τους. 'Ο Φελίξ είχε πάει στον Παράδεισο και ο Ζώρζ στην Κόλαση.

—Τί χαμπάρια, βρέ Ζώρζ; Εύχαριστημένος από την κόλαση;
—Καλά τα περνάμε, λέει ο Ζώρζ. Έχουμε τη ζεστούλα μας και δουλεύουμε το πολύ τρεις ώρες την ημέρα για να την διατηρούμε.

—'Εσσύ στάθηκες τυχερός! Έμεις στον Παράδεισο δουλεύουμε 22 ώρες το 24ωρο. Το πρωί βγάζουμε τον ήλιο έξω και τραβάμε μέσα το φεγγάρι και τα άστρα και τα γυαλίζουμε. Το βράδυ, άντε πάλι αυτά έξω και τον ήλιο μέσα για γυάλισμα—και μόλις πούμε πώς τελειώσαμε, άντε να πλύνουμε και τα σύννεφα.

—Τί λές, βρέ παιδί μου; Πώς τα καταφέρνετε έτσι;

—Τί να κάνουμε, δεν γίνεται αλλιώς. Είμαστε, βλέπετε, τόσο λίγοι εκεί μέσα...

Ένας κολοσσός ύψους 2 μέτρων, θυμάται, ακούει και κινείται

ΑΝΑΤΟΛ

Τού

JEAN—CLAUDE SOUM

Ακολουθήστε με· πάμε να επισκεφθούμε τον Άνατλ μέσα στο άντρο του. 'Ο τόνος του συνομιλητού μου είναι πονηρός, αλλά το πρόσωπό του είναι άπαθές. Με ταχύ βήμα με παρασύρει προς το βάθος του κήπου. Βρίσκομαι στο Κλαμάρ, ένα προάστιο στα νότια του Παρισιού, στο εργαστήριο του Ζαν Ντυσαγύ, ηλεκτρολόγου—μηχανικού. Το δρομάκι που ακολουθούμε ανηφορίζει απότομα σχηματίζοντας ένα πρόχωμα, πίσω από μια μικρή στροφή. Νάτος, μου λέει ο Ζαν Ντυσαγύ, καθώς φθάνουμε σ' ένα είδος πλατφόρμας. 'Ο Άνατλ είναι εμπρός μας, πελώριος και γυαλιστερός, εις την είσοδο ενός τεχνητού σπηλαίου. Το νεώτερο αυτό Γαλλικό

Ρομπότ έχει ύψος 2 μέτρα και 10 εκατοστά και ζυγίζει 100 κιλά. Το δέρμα του, κρᾶμα ελαφρού μετάλλου, λάμπει με μιά περίεργη λάμψη καθώς το φωτίζει ο ήλιος που δύει. Τα πράσινα μάτια του ρίχνουν μιά λάμψη δυσάρεστη που την δυναμώνει η σκιά της σπηλιάς. Με την άφιξί μας κινεί το κεφάλι και άπλώνει τα χέρια σαν σημείο καλωσψίσματος. 'Ολες οι κινήσεις του συνοδεύονται από τον ήσυχο θόρυβο του καλωσδωμένου μηχανισμού του. Με τις δύο μικρές κεραίες του πάνω στο κεφάλι, το πρόσωπο που μορφάζει, τα πλατεία πόδια του, ο Άνατλ είναι πραγματικά αυτό που φαντάστηκαν οι μυθιστοριογράφοι.

Αυτή η καρικατούρα του

'Ο Άνατλ θυμάται. 10 ηλεκτρομαγνητικοί ήλεκτρονόμοι έξασφαλίζουν τη γνήση του που θυμίζει... δίσκο γραμμοφώνου. Οι ίδιοι ηλεκτρονόμοι του δίνουν και την αίσθησι της άμνησίας, που λεί-

πει από τον άνθρωπο. Έτσι, κάθε φορά, ο Άνατλ ξεκινά με παρθένα μνήμη για να εκτελέσει τις κινήσεις του. Οι δύο κεραίες της κεφαλής του συλλαμβάνουν άόρατα κύματα.

Φραγκενστάιν δεν πρέπει να μᾶς ξεπατήση. Ένα Ρομπότ δεν είναι αναγκαστικά ένα είδος μηχανικού Ἀνθρώπου. Μερικά Ρομπότ είναι τόσο διαδεδομένα — με την μορφή πολύ πολύπλοκων μηχανών — που δεν δίνουμε καμιά σημασία. Ἡ τροφοδοσία τους εξασφαλίζεται αυτομάτως με ηλεκτρικό ρεύμα και σε καμιά στιγμή ἡ λειτουργία τους δεν ἀπαιτεί την ἐπίβλεψη ἢ την ἐπέμβαση τοῦ ἀνθρώπου. Λειτουργεῖ αὐτομάτως. Ἀλλά τί μπορεί, τί ξέρει νὰ κάνει ὁ Ἀνατόλ;

Προλαμβάνοντας την ἐρώτησί μου, τὸ Ρομπότ ὑψώνει διαδοχικὰ τὰ δύο χέρια, στρέφει τὸ κεφάλι ἀριστερά, προχωρεῖ, ὑποχωρεῖ, ξαναγυρίζει στὴ θέσι του καὶ ἀκίνητε. «Λίγα πράγματα», παραδέχεται ὁ Ζάν Ντυσαγύ, χτυπώντας τὸ στομάχι τοῦ Ἀνατόλ. Μὲ τέτοιον τεκεκέ, πῶς νὰ πετύχη περισσότερα; Δὲν τὸν ἔφτιαξα ἐγὼ τὸν Ἀνατόλ· τὸν θρῆκα τυχαῖα σ' ἓνα μεγάλο γκαράζ. Ὁ κατασκευαστής του ἤθελε νὰ τοῦ δώσῃ κίνησι μ' ἓνα ὀρολογιακὸ περίπου μηχανισμό. Ρόδες, ἐλατήρια κλ.π. Ἀλλὰ ἀπέτυχε γιατί τελικὰ τὸ σύνολο ἦταν πολὺ βαρὺ. Ἀντικαθιστώντας τὸν μηχανισμό τοῦ ρολογιοῦ μεῖς ηλεκτρονικὰ κέντρα, μπόρεσα νὰ δώσω στὸν Ἀνατόλ τὴν εὐχέρεια δέκα ἀπλῶν κινήσεων. Ἐφωδιασμένος τώρα ὁ μηχανικός μ' ἓνα κλειδί ἀνοίγει τὸν ἐλαφρὸ μετάλλινον θώρακα τοῦ Ρομπότ καὶ δείχνει τὰ σπλάχνα του. Καὶ καθὼς ἐξηγεῖ τὴν λειτουργία του, ἡ ὁμοιότης τοῦ Ἀνατόλ πρὸς ἓνα ἀνθρώπινον πλάσμα, πού λίγο πρὶν φαινόταν κακόγουστο μαζί με τίς ἀγαρμπες χειρονομίες του, τώρα φαίνεται συναρπαστική. Ὁ Ἀνατόλ ὑπακούει σὲ ἐξωτερικὲς διαταγές πού τοῦ ἔρχονται ὑπὸ μορφήν ηλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων. Τὰ κύ-

ματα στέλλονται ἀπὸ τὸν μηχανικό μετὰ τὴν βοήθεια ἐνὸς μικροῦ πομποῦ καὶ ἐνὸς κώδικος. Ὁ κώδικς αὐτὸς εἶναι ἡ γλῶσσα πού καταλαβαίνει ὁ Ἀνατόλ. Εἶναι περίπου μιὰ γλῶσσα διαδοχικῶν κυμάτων, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀλφαβήτου Μόρς.

Γιὰ νὰ συλλάβῃ τίς δονήσεις, ὁ Ἀνατόλ εἶναι προικισμένος με μιὰ «ἀντίληψη». Μέσα στὸ μέτωπό του ὑπάρχει ἓνα εἶδος μικροῦ δέκτου με μικροσκοπικοὺς ηλεκτρονικοὺς ὀφθαλμούς. Χάρης σ' αὐτοὺς βλέπει τὰ ἀόρατα γιὰ τὸ ἀνθρώπινον μάτι κύματα πού παρευθὺς μεταδίδονται στὸν ἐγκέφαλό του. Ἐδῶ ὁ Ἀνατόλ δείχνει μιὰ ἱκανότητα ἀνώτερη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ταχύτης μετὰ τὴν ὁποία ἀντιλαμβάνεται καὶ ἐκτελεῖ εἶναι καταπληκτική. Τὰ συλλεγόμενα ἀπὸ τὸν δέκτη τοῦ κύματα μεταδίδονται στὸν ἐγκέφαλό του ἀπὸ τὰ μεταλλικὰ σύρματα με ταχύτητα 300.000 χιλιομέτρων στὸ δευτερόλεπτο. Στὸν ἄνθρωπο ἡ ταχύτης αὐτὴ μόλις φθάνει τὰ 40 ἕως 60 μέτρα στὸ δευτερόλεπτο. Οἱ πέντε αἰσθήσεις μας, με τίς ὁποῖες ἀντιλαμβανόμαστε τὸν κόσμον, εἶναι κατασκευασμένες ἀπὸ ἑκατομμύρια κύτταρα πού ἀντιδρῶν στοὺς ἐρεθισμοὺς — φῶς, ἦχο, ὀσμὴ, ἐπαφή — καὶ τοὺς μετατρέπουν σὲ ηλεκτρικὸ ρεῦμα. Αὐτὸ τὸ ρεῦμα γιὰ νὰ φθάσῃ ἔως τὸν ἐγκέφαλό μας ἀκολουθεῖ τὰ αἰσθητήρια νεῦρα μας πού εἶναι πολὺ λιγώτερο καλοὶ ἀγωγοὶ ρεύματος ἀπὸ ἓνα χάλκινο σύρμα. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ Ἀνατόλ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα δέκτη παρόμοιο μεῖς ἐκεῖνον πού ἔχει ἓνα αὐτόματο τηλέφωνο. Ὁ ρόλος του συνίσταται στὸ νὰ μεταφράζῃ τίς ηλεκτρικὲς ὠθήσεις πού δέχεται. Ἔτσι γνωρίζει ὅτι τρεῖς νυγμοὶ σημαίνουν σήκωσιν τὸν ἀριστερὸ βραχίονα, τέσσερις νυγμοὶ σή-

κωσιν τὸ ἀριστερὸ χέρι. Μόλις λάβῃ αὐτὴν τὴν ὀδήγίαν, διατάσσει τὰ ἀνάλογα μέλη του. Ἡ ἐκτέλεσις μιᾶς διαταγῆς ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Ἀνατόλ θυμίζει τὴν διαδικασίαν πού συντελεῖται στὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Τὸ ηλεκτρικὸ ρεῦμα πού στέλνει ὁ ἐγκέφαλος στὰ διάφορα μέλη, περνᾷ ἀπὸ ηλεκτρονικοὺς σταθμοὺς καὶ συσσωρευτὰς πού τὸ δυναμῶνουν καὶ ἔτσι ἐκτελεῖται ἡ διαταγή. Αὐτοὶ οἱ ηλεκτρονικοὶ συσσωρευταὶ ἔχουν ἀπίθανες ἐφαρμογές. Στὴν Διεθνή Ἐκθεσὶ τοῦ Σικάγου, στὰ 1933, τίς βαρεῖες μπρούντζινες πόρτες τίς ἀνοίξε μετὰ ἀμυδρὸ φῶς τοῦ στίς 10 τὸ βράδυ ὁ ἀπλανὴς ἀστὴρ Ἀρκτοῦρος. Τὴν καθωρισμένη ὥρα διαβάσεως τοῦ ἀστέρος ἀπὸ τὸ στερέωμα, ἡ ἀσθενική του ἀκτίνα συνελήφθη ἀπὸ ἓνα τηλεσκόπιο. Ἐνα κύτταρο κρυσταλλικὸ σεληνίου μετέβαλε τὴν ἀκτίνα φωτὸς σὲ ρεῦμα πού μόλις θὰ μπορούσε νὰ μετρηθῇ ἓνα ἀμπερόμετρο. Αὐτὴ ὅμως ἡ ἀκτίνα πού μετεβλήθη σὲ ρεῦμα ἀποκτώντας ἀπὸ συσσωρευτὴ σὲ συσσωρευτὴ μιὰ ηὐξημένη δύναμι, ἐκίνησε μιὰ γεννήτρια, ἡ γεννήτρια ἓνα μοτέρ, τὸ ὁποῖο ἀνοίξε τίς πόρτες τῆς Ἐκθέσεως. Καὶ στὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμό θρῖσκουμε τέτοια κέντρα ἐνισχύσεως τῶν διαταγῶν πού δίνει ὁ ἐγκέφαλός μας. Χειρίζοντας τὸν πομπό, ὁ Ζάν Ντυσαγύ δίνει διαδοχικὰ δέκα ἐντολὰς στὸ Ρομπότ. Καὶ ἐκτελοῦνται ὅλες φυσικῶς. «Ὁ Ἀνατόλ μπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀποστολὴν πού τοῦ ἀναθέτω χάρις στὴν ηλεκτρονικὴν του μνήμη», μοῦ ἐξηγεῖ ὁ κατασκευαστής, ἐνῶ μοῦ δείχνει δύο σειρὰς μετασχηματιστῶν, ἀριθμημένων ἀπὸ τὸ 1 ἕως τὸ 10. Στὸν ἄνθρωπον ἡ μνήμη μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν αἰσθητηρίων κυττάρων, ἀποτυπώνει τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐρεθι-

σμούς. Ἐδῶ ἔχουμε αὐτὰ τὰ ἀριθμημένα κέντρα. Ὑποδέχονται τὰ κύματα πού συλλαμβάνει ὁ δέκτης. Κάθε κέντρο ἔχει ἐκ τῶν προτέρων ἀποταμιευμένη μνήμη μιᾶς ἀκριβεστάτης κινήσεως. Τὸ κέντρο 1 στρέφει τὸ κεφάλι ἀριστερά, τὸ κέντρο 2 τὸ στρέφει δεξιά. Καὶ ὁ Ἀνατόλ ἀκίνητε ὅταν ἡ ηλεκτρονικὴ του μνήμη τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι δὲν ἔχει ἄλλο τίποτε νὰ κάνει. Αὐτὴ ἡ μνήμη δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ. Τὴν γνωρίζουμε καλὰ ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν δίσκων γραμμοφώνου πού μᾶς ἐξασφαλίζει τὸ τραγοῦδι πού θέλουμε. Καὶ πῶς ἀπλὰ τὴν χρησιμοποιοῦμε στὴν Ἀτζένταν μας ὅπου γράφουμε τὰ ραντεβού μας καὶ τίς ὑποθέσεις μας καὶ πού τὰ διαγράφουμε ἔπειτα με μιὰ μολυβία. Ὅμως ὁ Ἀνατόλ εἶναι προικισμένος καὶ με μιὰ αἴσθησιν ἀνύπαρκτη στὸν ἄνθρωπον. Τὴν αἴσθησιν τῆς ἀμνησίας, ἓνα εἶδος ηλεκτρομαγνητικοῦ μετασχηματιστοῦ, πού τοῦ ἐπιτρέπει νὰ τὰ ξεχνᾷ ὅλα καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε μιὰ μνήμην ἀπολύτως νέαν. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματά του, ὁ Ἀνατόλ ἔχει πολὺ περιορισμένες δυνατότητες. Βέβαια μιλεῖ, ἀλλὰ ἐδῶ πρόκειται γιὰ τρῦκ, γιὰ σκηνοθεσία. Μέσα στὸ πελώριο στόμα του ὑπάρχει ἓνα μικρόφωνο. Ὁ ὁμιλητὴς κρυμμένος ἀπὸ πίσω λέει καὶ ὁ δέκτης τοῦ Ἀνατόλ ἐγκατεστημένος μέσα στὸ στομάχι του συλλαμβάνει τὴν μικρὴ αὐτὴ ἐκπομπή, τὴν μεταδίδει στὸ μικρόφωνο μετὰ τὴν βοήθειαν μιᾶς ηλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως. Ὁ Ἀνατόλ εἶναι ἀκόμα πολὺ ἀμόρφωτος καὶ ὁ «πατέρας» του τὸ ὁμολογεῖ: «Πρόκειται γιὰ ἓνα πρόχειρο κατασκευάσμα, μοῦ λέει, πού μοῦ κόστισε ὅμως προσπάθειες τεσσάρων μηνῶν, ἔξω ἀπὸ τὴν καθημερινήν μου ἐργασία,

πολλές νύχτες έντατικής δουλειάς καί άφθονο χρέμα».

Πηγαίνουμε στο έργαστήριο καί μου δείχνει τὰ σχέδια ενός...ά-δελφού του 'Ανατόλ. Παντού είναι σκορπισμένα καί άνακατωμένα έργαλεία καί μηχανήματα. Καί ό μηχανικός συνεχίζει: «'Ενα σύνολο τηλεπικοινωνιών, ανάλογο μέ τὸ σύστημα του 'Ανατόλ, επέτρεψε τὸ πρῶτο αεροπορικό ύπερατλαντικό ταξίδι χωρίς πιλότο. Αυτό τὸ κατόρθωμα πραγματοποιήθηκε από ένα άμερικανικό αεροπλάνο τύπου «Σκαϊ-μάστερ» πὸ διέτρεξε τις 4.000 χιλιόμετρα σὲ 10 ὥρες χωρίς τὴν παραμικρή επέμβασι των πιλότων. Τὰ μηχανήματα πλεύσεως κ.λ.π. τοῦ αεροπλάνου ἦσαν σφραγισμένα. 'Ο έγκέφαλος τοῦ αεροπλάνου εἶχε παραμείνει στή θάσι καί ἀπ' ἐκεῖ ὠδηγοῦσε τὸ αεροπλάνο μέ ραδιοφωνικές εντολές. Αὐτὸς ὁ έγκέφαλος ἐζύγιζε μισὸ τόννο. Βέβαια εἴμαστε πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὰ 700 γραμμάρια πὸ ζυγίζει ὁ έγκέφαλος τοῦ 'Ανατόλ». 'Ο περίφημος ἠλεκτρονικός έγκέφαλος, ἡ μηχανή Ε.Ν.Ι.Α.Κ., επέτρεψε κατὰ τὸν πόλεμο στοὺς 'Αμερικανοὺς μηχανικούς νὰ κατασκευάσουν ἀντιαεροπορικό κανόνι μέ εξαίρετική ἀκρίβεια βολῆς. 'Η Ε.Ν.Ι.Α.Κ. ζυγίζει 30 τόννους, ἔχει 30 μέτρα μήκος καί 9 πλάτος. Μὲ τοὺς 18.000 ἠλεκτρονικούς ὀφθαλμούς καί τις 5.000 μετασχηματιστάς της καί τὰ 75 μηχανήματα ὕπολογισμού, μπορεῖ σ' ένα κλάσμα δευτερολέπτου νὰ λύση μιά ἐξίσωσι μέ 150 άγνώστους. 'Η έργασία τῆς Ε.Ν.Ι.Α.Κ. ἀνταποκρίνεται στήν έργασία 250.000 ἀπλῶν λογιστικῶν μηχανῶν. 'Ο μηχανισμός αὐτῶν τῶν τεράτων ἀπαιτεῖ ἐξαιρετικές φροντίδες. Τὸ Ρομπότ S.S.E.C. π.χ., μέ τις 12.000 ἠλεκτρονικές λυχνίες

του, πὸ θρίσκεται σ' ένα οὐρανοξύστη τῆς Νέας 'Υόρκης, ἀναπτύσσει τέτοια θερμοκρασία, πὸ γιὰ τὴν ψύξι του χρειάστηκε ένα ψυκτικό μηχανήμα ικανὸ νὰ παράγη 52 τόννους πάγο τὴν ἡμέρα!

»Εμπρὸς σὲ τέτοιους ἀριθμοὺς αἰσθάνομαι παράξενα ἀδύνατος... 'Ο έγκέφαλος τοῦ συνηθισμένου ἀνθρώπου χρειάζεται εἴκοσι λεπτά γιὰ νὰ πολλαπλασιάση δυὸ ἀριθμοὺς μέ 14 ψηφία τὸν καθένα.

Καί συνεπαρμένος πιά ἀπὸ τὸ θέμα ὁ Ζάν Ντυσαγὺ μου μιλάει γιὰ ἄλλα Ρομπότ καταπληκτικώτερα:

«Πρὸ ὀλίγου, ἐμπρὸς στὸν χονδροφτιαγμένο 'Ανατόλ, μέ τις ἀδέξιες κινήσεις του, εἶδατε πὸς τὸ Ρομπότ ἔχει κάτι τὸ ἀνθρώπινο. 'Αλλὰ τί θὰ λέγατε γιὰ τις ἀλεπουδες τοῦ μηχανικοῦ 'Αλμπέρ Ντυκρόκ; Μετὰ τὴν ἠλεκτρονική ἀλεπού μέ τις πέντε αἰσθήσεις πὸ κατασκεύασε ὁ μηχανικός Ζόμπ, ὁ Ντυκρόκ ἔφτιαξε τρεῖς ἀλεπουδες πὸ ἐλαφρὲς καί περισσότερο γρήγορες. 'Όταν τις εἶδα, τὴν τελευταία φορά, πῆγαιναν καί ἐρχόντουσαν μέσα στήν τραπεζαρία τοῦ μηχανικοῦ. Μὲ ἐπιδεξιότητα ἀπέφευγαν τὰ ἐμπόδια, ὕποχωροῦσαν καί ἔκαναν τὸ γύρο τῶν ποδιῶν τοῦ τραπεζιοῦ καί ξεκινοῦσαν πάλι. Σὲ μιά στιγμὴ, δυὸ ἀπ' αὐτὲς συναντήθηκαν. 'Όπως ἀκριβῶς δυὸ ζῶα, ἀλληλοκυττάχτηκαν, μυρίστηκαν τὸ ένα τὸ ἄλλο. Εἶχαν πλήρη ἀνεξαρτησία καί δὲν μποροῦσε νὰ προῖδῃ τὴν συμπεριφορά του. 'Εξαφνα ἔφυγαν ἡ κάθε μιά μόνη της. 'Ο μηχανικός δὲν ἐπενέθη οὔτε μιά φορά. 'Εξ ἄλλου οἱ χελῶνες τοῦ 'Αγγλου Νευρολόγου Οὐῶλτερ Γκρέυ, πὸ ἔχουν πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικά μέ τις ἀλεπουδες τοῦ 'Αλμπέρ

Ντυκρόκ, κινούνται ἐλεύθερα καί παρουσιάζουν ιδιότητες ὅπως τῆς πραγματικῆς χελώνας. Κυνηγοῦν ἡ ἀναπαύονται, ὅπως θὰ ἔκαναν οἱ προϊστορικοὶ ἄνθρωποι. Τὸ θήραμα —ὡς τροφή τους— εἶναι τὸ φῶς. 'Όταν ὁ σωρευτῆς τῆς 'Ελσας ἡ τοῦ 'Ελμερ ἀρχίζει νὰ ἐξαντλῆται, οἱ χελῶνες ψάχνουν γιὰ τὸ θήραμά τους, τὸ φῶς. 'Εφωδιασμένες μ' ένα φωτοηλεκτρικὸ κύτταρο ἔρρουν τριγύρω. Μόλις ἀνακαλύψουν μιά φωτεινὴ πηγὴ, τὰ μοτέρ τους κινοῦνται καί οἱ χελῶνες διευθύνονται πρὸς τὸ φῶς. 'Αν συναντήσουν ένα ἐλαφρὸ ἐμπόδιο, τὸ μετακινοῦν καί ἂν εἶναι βαρὺ τὸ προσπερνοῦν. 'Αν τὸ φῶς εἶναι ἱσχυρὸ, φοβισμένες πηγαίνουν νὰ κρυφτοῦν κάτω ἀπὸ ένα ἔπιπλο. 'Αν τὸ φῶς εἶναι ἀδύνατο, ἡ 'Ελσα στριφογυρίζει ἀπελπισμένη. 'Όταν τέλος ἀνακαλύψῃ αὐτὸ πὸ χρειάζεται, πλησιάζει ὅσο μπορεῖ περισσότερο τὴν ἠλεκτρικὴ λάμπα, πὸ εἶναι ἐφωδιασμένη μέ μιά ἐιδικὴ μπρίζα καί γεμίζει τις μπαταρίες της. 'Εφωδιασμένη τώρα μέ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια πηγαίνει νὰ κοιμηθῇ ἡσυχά σὲ μιά σκοτεινὴ γωνιά. Πραγματικά, εἶναι νὰ θαυμάζῃ κανεὶς αὐτὰ τὰ ἠλεκτρονικά θαύματα. 'Αλλὰ ὁ θαυμασμός μας μεταβάλλεται σὲ δέος ἐμπρὸς στὸν ἐκπληκτικὸ 'Ομοιοστάτη τοῦ 'Αγγλου ψυχιάτρου Οὐῶλτερ Ρὸς 'Ασμπυ. Αὐτὴ ἡ θαυμάσια καί ἀκατανόητ μηχανὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα μικρά δοχεῖα γεμισμένα μέ λυχνίες κενοῦ καί ἠλεκτρονόμους. Δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοινὸ μέ ἠλεκτρονικὸ ἐγκέφαλο. Δὲν κάνει ὕπολογισμούς, οὔτε λύνει μαθηματικά προβλήματα. Προορισμός της εἶναι νὰ θρίσκῃ μιά θέσι ἱσορροπίας μεταξὺ πολυαριθμῶν ἀντιφατικῶν ἐρεθισμῶν. Στὴν Βιολο-

γία μέ τὸν ὅρο «'Ομοιοστατική» ἐννοοῦμε τὴν ιδιότητα πὸ κατέχει ἕνας ζῶν ὀργανισμός νὰ διατηρῇ σχετικῶς σταθερὴ μιά κατάσταση ἱσορροπίας. Αὐτὸ πραγματοποιεῖ ἡ μηχανὴ τοῦ 'Ασμπυ. 'Εν τούτοις, ὁ σοφὸς 'Αγγλος χρησιμοποιεῖ πολλὰ τεχνάσματα γιὰ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν λειτουργία τῆς μηχανῆς του. 'Ετσι τῆς στήνει παγίδες, παραλύοντας ἕνα μέρος τῆς ἡ τοποθετώντας ἐμπόδια στὴν κίνησι ἑνὸς ὀργάνου ἡ ἀκόμη ἀλλάζοντας τὸ ρεῦμα τῶν δύο πόλων. Εἰς πείσμα ὅλων αὐτῶν ὁ 'Ομοιοστάτης θρίσκει πάντοτε ένα συνδυασμὸ πὸ ἀνταποκρίνεται στὶς νέες συνθήκες ἔπειτα ἀπὸ μερικά λεπτά ἡ καί ἀρκετὲς ὥρες διστακτικῆς λειτουργίας φθάνει ξανά στὴν ἱσορροπία του. Κάνει κινήσεις ἀποτομῆς ἡ ἀργές, ἐνεργεῖ μεθοδικὰ ἡ ἀκατάστατα. Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ...κέφι του, λέει ὁ 'Ασμπυ, ἀλλὰ πάντοτε φθάνει στὸ σκοπὸ του. 'Αν σήμερα ὁ 'Ομοιοστάτης δὲν χρησιμομεῖ πουθενά, αὔριο θὰ μᾶς κυβερνήσῃ. Βρίσκει ἱσορροπία μεταξὺ διαφόρων καί ἀσχετῶν ἐρεθισμῶν. 'Αλλὰ τί θὰ γίνῃ, ὅταν σ' ένα προσεχές μέλλον, ὁ 'Αγγλος σοφός, ἔπειτα ἀπὸ διάφορες τελειοποιήσεις τοῦ θέσης προβλήματα συγκεκριμένα; 'Οπωσδήποτε θὰ εὔρῃ τὴν λύσι.

'Ετσι μπορούμε νὰ παραδεχθοῦμε, χωρίς νὰ κάνουμε ἐξαλλες φαντασίες, ὅτι ὅταν μιά Κυβέρνησις θελήσῃ νὰ ὀρίσῃ τὴν τιμὴ τοῦ σιδήρου ἡ τοῦ βουτύρου, θὰ μπορῇ νὰ χρησιμοποισῇ μιά μηχανὴ σάν αὐτὴ τοῦ δόκτορος 'Ασμπυ.

Γιὰ νὰ καθορίσῃ τὴν τιμὴ ἑνὸς ἐμπορεύματος, ἡ Κυβέρνησις, πρέπε νὰ χρησιμοποισῇ πλῆθος συντελεστῶν: Τιμὴ ἐμπορεύματος στὴν παραγωγή, ὄγκο παραγωγῆς, δυνατότητα ἀγορᾶς ἀπὸ

τούς καταναλωτές κ.λ.π. Κανένα ανθρώπινο πνεύμα δεν μπορεί άσφαλώς και άνεπηρέαστα νά δώση την όρθή απάντησι. 'Αντίθετα ή μηχανή θά λάβη όλα τά στοιχεία, θά τά άφομοιώση και θά δώση, ψυχρά και λογικά, μιá τιμή ίσορροπίας.

Στό έργο του «Desing for a brain» ό «'Ασμπυ προχωρεί άκόμη περισσότερο και γράφει: «Μιά τέτοια μηχανή θά τροφοδοτείται από γιγαντιαίους στατιστικούς πίνακες, από πλήθος έπιστημονικά δεδομένα ώστε μέσα σε ένα χρονικό διάστημα θά μπορή νά δίνη όλες τις οδηγίες με όλα τά στοιχεία του προβλήματος. Αυτές οι οδηγίες θά φαίνονται άκατάληπτες, αλλά οι άνθρωποι που θά τις άκολουθοούν πιστά, θά βλέπουν τις δυσκολίες νά ύποχωροούν σιγά-σιγά.»

‘Η όνειροπόλησις του Ζάν Ντυσαγύ διακόπτεται άπτόμα. «Ξέρετε ότι ό ‘Ανατόλ, καμμιά φορά κυριεύεται από τρέλλα; μου λέει. Μιά φορά όπως συνήθως, τόν διέταξα νά κάνη μερικές κινήσεις. ‘Εξετέλεσε τέλεια τις πρώτες κι έπειτα ξαφνικά ταραχτήκε από ένα τρομερό σπασμό. ‘Ετίναζε τά μπράτσα του προς όλες τις διευθύνσεις. Βλέποντάς τον έτσι νά χειρονομή, συλλογίστηκα τόν έπιληπτικό άνθρωπο. Τέλος με μιá πένσα, έκοψα ένα σύρμα μέσα στο κεφάλι του.

‘Αμέσως ό ‘Ανατόλ ήρέμησε. ‘Όταν έκοβα τó σύρμα έκανα ότι ό χειρουργος που έκτελει τή λοβοτομή. Τά ύπερευαίσθητα ήλεκ-

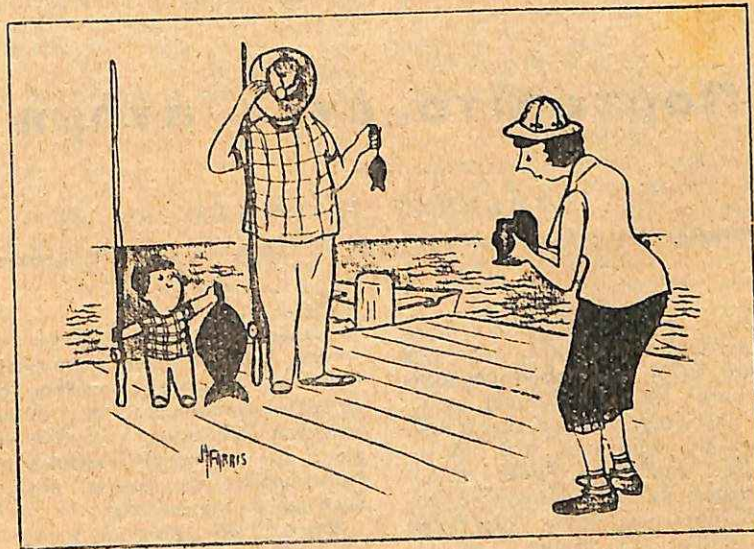
τρονικά μηχανήματα δείχνουν τέτοια όμοιότητα με τόν άνθρωπο έγκέφαλο ώστε προσβάλλονται από σοβαρές «νευρώσεις».

Σέ ένα έπιστημονικό συνέδριο που συνήλθε στην Ν. ‘Υόρκη, ό Δόκτωρ Σάρμον της ‘Αμερικανικής Τηλεφωνικής ‘Εταιρίας άνέφερε τήν παράδοση συμπεριφορά ενός τηλεφωνικού διανομέως στο τηλεφωνικό κέντρο του Μανχάταν. Καθ’ όλη τή διάρκεια του πολέμου και τρία χρόνια μετά, έλειτούργησε κανονικά. ‘Επειτα ή διάγωγή του έγινε παράξενη και άρχισε νά έκτελῃ πράξεις που μόνον ένας άνθρωπος σχιζοφρενής κάνει. Συνεργείο δλόκληρο προσπάθησε νά ανακαλύψη τó κατεστραμμένο όργανο της μηχανής Μάτια. Μόνον όταν ξεκουράστηκε τó μηχανήμα επανήλθε στην κανονική του λειτουργία.

‘Ερευνώντας μέσα στον χαρτοφύλακά του, ό Ζάν Ντυσαγύ, σπρώχνει εμπρός μου ένα χαρτί ρόζ.

—Νά, ό ‘Αδελφός του ‘Ανατόλ, θά έχη τήν ίδια περίπου ένδυμασία. ‘Αλλά θά είναι έφωδιασμένος με όλες τισ άισθήσεις: Μάτια (κύτταρα φωτοηλεκτρικά), ραντάρ, δέκτες ύπερήχων, άκόμη και χρωμάτων. Θά μπορή νά άντιληφθῇ τόν άνθρωπο έστω και μέσα στο τέλειο σκοτάδι. Θά έχη και τις έκρήξεις της εύθυμίας του. Και για άπάντησι σε ένα χτύπημα θά μπορή νά γελάση άν είναι άδιάθετος ή νά τó άνταποδώση με μιá γερή γροθιά. Θά φλερτάρη και με τις κυρίες...

ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ

☆

Είναι μιá κυρία πολύ χαριτωμένη και πολύ εύγενική, με πολύ τάκτ. Δεν έχει παρά ένα μικρό έλαττωματάκι: Τῆς άρέσει νά διορθώνη τά έλαττώματα των άλλων. Και καθώς δεν έχει παιδιά, διορθώνει τούς μεγάλους. ‘Ωστόσο πάντα με πολύ τάκτ.

Μιά μέρα πηγαίνει στο σπίτι της ένας ύδραυλικός νά διορθώση κάτι. ‘Η κυρία βλέπει πώς θά είχε τουλάχιστον καμμιά έβδομάδα νά ξυριστή. Και του λέει με ένα ύφος εύγενικής δασκάλας:

—Πές μου, μάστορη, κάθε πότε ξυρίζεσαι;

‘Ο ύδραυλικός γυρίζει, κυττάζει τήν κυρία και τῆς λέει:

—Νά σου πώ, κυρία —έτσι μεταξύ μας— με τόσο χνουδάκι που έχεις εσύ, μιá φορά τó μήνα φθάνει και περισσεύει.

Constellation

☆

Ο σκηνοθέτης τραβούσε τά μαλλιά του. ‘Αδύνατον νά βρῇ μιá μικρούλα νά παίξη καλά τó ρόλο τῆς κοπέλλας που άγωνίζεται νά άποκρούση τις επιθέσεις ενός Δόν Ζουάν.

—Μυστήριο πράγμα, κοπέλλα μου, φωνάζει άγανακτημένος στην ήθοποιό, Βρε άδελφέ, δεν δοκίμασες ποτέ νά άντισταθῆς σε κάποιον που ήθελε νά σε φιλήση;

‘Η μικρούλα άνοίγει διάπλατα τά μάτια:

—Ποτέ...ψιθυρίζει.

A. M

Πορτραίτο ενός σνόμπ

Του

SOMERSET MAUGHAM

Απόσπασμα από το βιβλίο του «Η αίχμη του Ξυραφιού», (Έκδ. Heinemann)

Τὸν Ἑλλιοτ Τέμπλτον τὸν πρωτογνώρισα ἐδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια. Εἶταν τότε ἐξηντάρης σχεδόν, ψηλός, κομψὸς ἄνθρωπος, με ὠραία χαρακτηριστικά καὶ πυκνὰ μαύρα μαλλιά κυματιστά, πού μιὰ μικρὴ ἰδέα γκρίζου συνέβαλλε στὸ νά'ναι ἀκόμα πιδ διακεκριμένο τὸ παρουσιαστικό του. Πάντα εἶταν ὁμορφα ντυμένος. Τὸ ρουχισμό του τὸν ἀγόραζε στοῦ Charvet, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κοστούμια, τὰ παπούτσια καὶ τὰ καπέλλα του, πού τὰ ἔκανε στὸ Λονδίνο. Εἶχε ἕνα διαμέρισμα στὸ Παρίσι, στὴ Rive Gauche, στὴν κοσμικὴ Rue St. Guillaume.

Ὁ κόσμος πού δὲν τὸν συμπαθοῦσε, ἔλεγε πὼς εἶταν ἐμπορομεσίτης. Αὐτὸ ὅμως εἶταν μιὰ κατηγορία, πού τὸν ἴδιο τὸν γέμιζε ἀγανάκτηση. Εἶχε καλὸ γούστο καὶ γνώση, καὶ δὲν τὸν πείραζε νὰ παραδεχτεῖ πὼς σὲ παλιότερα χρόνια, ὅταν εἶχε πρωτόρθει στὸ Παρίσι εἶχε χαρίσει τὴν πολυτιμὴ συμβουλὴ του σὲ πολλοὺς πλούσιους συλλέκτες, πού θέλαν ν' ἀγοράσουν πίνακες. Καὶ ὅσες φορές μάθαινε, χάρη στὶς κοινωνικὲς του σχέσεις, πὼς κάποιοι ξεπεσμένοι εὐγενεῖς Ἀγγλοὶ ἢ Γάλλοι, εἶταν διατεθειμένοι νὰ πουλήσει ἕναν πρώτης γραμμῆς πίνακα, τὸν ἔφερνε μέ χαρὰ σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς διευθυντὲς τῶν Ἀμερικανικῶν μουσείων, πού κατὰ τὴν εἶχε ἀκούσει πὼς γύρευαν ἐκλεκτὰ ἔργα τοῦ δεῖνα ἢ τοῦ τάδε καλλιτέχνη. Εἶταν πολλὲς παλιὲς οἰκογένειες στὴ Γαλλία καὶ ἀρκετὲς στὴν Ἀγγλία, πού οἱ συνθῆκες τῆς ἀνάγκας ν' ἀποχωριστοῦν ἀπὸ ἕνα αὐθεντικὸ Buhl ἢ ἀπὸ ἕνα γραφεῖο

φτιαγμένο ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν Chippendale, μὲ τὴν προϋπόθεσι δέβαια νὰ μὴ μαθευτεῖ, καὶ εἶταν ἔτσι ἐξαιρετικὰ ἱκανοποιημένοι πού βρισκόταν ἕνας ἄνθρωπος μὲ μεγάλη μόρφωση καὶ μὲ καλοὺς τρόπους, πού θὰ μπορούσε νὰ χειριστεῖ τὴν ὑπόθεσι μὲ διακριτικότητα.

Φυσικά, θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ φαντασθεῖ πὼς ὁ Ἑλλιοτ ἔβγαζε κέρδος ἀπὸ αὐτὲς τὶς μεσολαβήσεις. Πάντως ἡ καλὴ ἀνατροφή δὲν ἐπιτρέπει νὰ λέγονται τέτοια πράγματα. Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι βεβαίως πὼς τὸ κάθε τι μέσα στὸ διαμέρισμά του εἶταν γιὰ πούλημα, καὶ πὼς κάθε φορὰ πού θά'χε καλέσει πλούσιους Ἀμερικάνους στὸ γεῦμα —γεῦμα ἐκλεκτὸ μὲ ἀκριβὰ κρασιά— πάντα μετὰ θὰ τύχαινε νά'χουν ἐξαφανιστεῖ μιὰ ἢ δυὸ πολύτιμες ζωγραφιές, ἢ ἕνα κομμὸ μαρκετρι νά'χει ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ μιὰ ἀντίστοιχη λάκα. Ὅταν τὸν ρωτοῦσαν πὼς συνέβηκε νὰ ἐξαφανιστεῖ κάποιο ἐπιπλο ἢ κάποιο ἔργο τέχνης ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἀπαντοῦσε πολὺ λογικά πὼς δὲν τὸ ἔχτιμοσε καὶ τόσο, καὶ πὼς εἶχε φροντίσει νὰ τὸ ἀνταλλάξει γιὰ ἕνα ἄλλο, ἀνώτερος ποιότητος. Πρόσθετε πὼς εἶναι κουραστικό νὰ βλέπει κανεὶς πάντα τὰ ἴδια πράγματα.

Nous autres americains —ἐμεῖς οἱ Ἀμερικανοί, ἔλεγε, ἀγαποῦμε τὴν ἀλλαγὴ. Εἶναι μαζί ἡ ἀδυναμία μας καὶ ἡ δύναμή μας.

Μερικὲς ἀπὸ τὶς Ἀμερικανίδες κυρίες πού ζοῦσαν στὸ Παρίσι καὶ ἰσχυρίζονταν πὼς γνωρίζουν τὰ πάντα γύρω ἀπὸ τὸ ἄτομό του, λέγαν πὼς ἡ οἰκογένειά του εἶταν ἀρκετὰ φτω-

χικὴ, καὶ πὼς χάρη στὴν ἐξυπνάδα του καὶ μόνο τὰ κατὰφερνε νὰ ζεῖ μὲ τὸν τρόπο πού ζοῦσε. Δὲν ξέρω τί περιουσία εἶχε, ἀλλὰ ὁ δούκας πού τοῦ νοίκιαζε τὸ διαμέρισμα δίχως ἄλλο θὰ τοῦ ἔπαιρνε πολλὰ. Καὶ εἶταν ἕνα διαμέρισμα ἐπιπλωμένο μὲ ἀντικείμενα μεγάλης ἀξίας. Στους τοίχους κρέμονταν πίνακες τῶν μεγάλων Γάλλων δασκάλων, τοῦ Βατώ, τοῦ Φραγκονάρ, τοῦ Κλώντ Λορραίν, καὶ ἄλλων. Χαλιὰ Savonnerie καὶ Aubusson στολίζανε τὸ παρκέττο. Καὶ στὸ σαλὸνι ὑπῆρχε μιὰ σειρὰ petit point, ἐποχῆς Λουδοβίκου 15ου, τόσο κομψή, πού διόλου ἀπίθανο καὶ νὰ ἀνῆκε στὴ Madame de Pompadour, ὅπως αὐτὸς ἰσχυρίζονταν. Ὅπως δὲ ὅμως εἶχε ἀρκετὴ περιουσία γιὰ νὰ ζεῖ μὲ τὸν τρόπο πού θεωροῦσε πὼς ἀρμόζει σ' ἕνα τζέντλμαν χωρὶς νὰ προσπαθεῖ νὰ κερδίσει χρήματα, καὶ τὸ πὼς τὰ κατὰφερνε εἶταν κάτι πού θά'ταν σοφότερο νὰ μὴν τὸ ρωτοῦσε, ἂν δὲν ἤθελες νὰ τὰ χαλάσεις μαζί του.

Ἔτσι ξαλαφρωμένος ἀπὸ ὕλικές φροντίδες, ὑπόρεσε ν' ἀφοσιωθεῖ στὸ ἀποκλειστικὸ πάθος τῆς ζωῆς του, στὶς κοινωνικὲς σχέσεις. Ὅταν νέος, εἶχε πρωτόρθει στὴν Εὐρώπη, εἶχε γιὰ ἐφόδιο συστατικὰ γράμματα γιὰ ἀνθρώπους μὲ κύρος. Κατόπιν ἡ ἐπαγγελματικὴ του ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἀδέκαρους μεγιστάνες, τόσο στὴ Γαλλία ὅσο καὶ στὴν Ἀγγλία, τοῦ'χε ἐπιτρέψει νὰ «σταθεῖ». Γιὰ τὶς Ἀμερικανίδες ἀριστοκράτισσες —πού σ' αὐτὲς ἀπευθύνονταν τὰ γράμματα— τὸ σπουδαιότερο συστατικὸ εἶταν ἡ καταγωγή του, γιὰτὶ προέρχονταν ἀπὸ μιὰ παλιὰ οἰκογένεια τῆς Βιρτζίνια, καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς προγόνους του, ἀπὸ τὴ μεριά τῆς μητέρας του, εἶχε βάλει τὴν ὑπογραφή του στὴ Διακήρυξη τῆς Ἀνεξαρτησίας. Εἶταν ἀνοιχτόκαρδος, ἐξυπνος στὴν κουβέντα, καλὸς χορευτῆς, ἐπιδέξιος σκοπευτῆς καὶ τεχνίτης στὸ τέννις.

Εἶταν γενναϊόδωρος σὲ λουλούδια καὶ σὲ κουτιά μὲ σοκολάτες, καὶ μολονότι σπάνια γλεντοῦσε, τὸ γλέντι πού θὰ τύχαινε νὰ κάνει εἶχε πάντα μιὰ εὐχάριστη πρωτοτυπία. Διασκέδαζαν αὐτὲς οἱ πλούσιες κυρίες

νὰ πηγαίνουν μαζί του σὲ μποέμικα ἐστιατόρια τοῦ Soho ἢ τοῦ Καρτιέ Λατέν. Εἶταν πάντα ἑτοιμος νὰ προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ ζητοῦσε νὰ σοῦ κάνει, ὅσο κουραστικό καὶ ἂν εἶταν, τὸ'κανε πάντα μ' εὐχαρίστηση. Κατανάλωνε ἐξαιρετικὴ προσπάθεια γιὰ νὰ εἶναι διασκεδαστικός στὶς ἡλικιωμένες κυρίες, καὶ δὲν ἀργοῦσε νὰ γίνεῖ ὁ ami de la maison, ὁ φίλος τοῦ σπιτιοῦ, σὲ ὅχι λίγες ἐπιβλητικὰς οἰκογένειες. Τὰ φιλικὰ του αἰσθήματα εἶταν ἀπεριόριστα. Δὲν τὸν πείραζε νὰ τὸν καλέσουν κάπου τὴν τελευταία στιγμή, ἐπειδὴ κάποιος ἄλλος δὲν εἶχε ἔρθει, καὶ νὰ τοῦ ἀναθέσουν νὰ περιποιηθεῖ καὶ νὰ διασκεδάσει, μὲ τὸν τρόπο πού αὐτὸς ἤξερε, μιὰ ἐξαιρετικὰ βαρετὴ γριά κυρία.

Μέσα σὲ δυὸ χρόνια, ἡ λίγο περυσότερο, εἶχε κάνει κιόλας γνωριμία μὲ ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους πού μπορεῖ ἕνας νεαρὸς ἀμερικάνος νὰ γνωρίσει, τόσο στὸ Λονδίνο, ὅπου πῆγαινε γιὰ νὰ περάσει τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ γιὰ νὰ κάνει ἕνα γύρο στὶς ἐξοχικὲς βίλλες στὶς ἀρχὲς τοῦ φθινοπώρου, ὅσο καὶ στὸ Παρίσι, ὅπου εἶταν ἐγκαταστημένος. Οἱ κυρίες ἐκεῖνες πού ἀρχικὰ τὸν εἶχαν εἰσαγάγει στὴν κοινωνία, ἀπορούσαν πολὺ νὰ βλέπουν πόσο γρήγορα πλάταινε ὁ κύκλος τῶν γνωριμιῶν του. Καὶ ἐνοίωσαν ἕνα διπλὸ συναίσθημα. Εὐχαρίστηση, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, πού ὁ νεαρὸς τους προστατευόμενος εἶχε κάνει τέτοια πρόοδο, μὰ καὶ λαφριά ἀγανάκτηση, ἀπὸ τὴν ἄλλη, πού εἶχε κατορθώσει ν' ἀποκτήσει τόσο μεγάλη οἰκειότητα μὲ ἀνθρώπους, πού αὐτὲς σχετίζονταν μαζί τους ὅπως ἄπλως τυπικά. Μολονότι ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι περιποιητικός καὶ ὑποχρεωτικός μ' αὐτὲς, οἱ κυρίες ἀντιλαμβάνονταν πὼς τὶς εἶχε μεταχειριστεῖ μονάχα σὰ σκαλοπάτι, καὶ ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ τοῦς εἶταν ἀρκετὰ ἐνοχλητικὴ.

Ἀρχισαν νὰ φοβοῦνται πὼς εἶταν ἕνας σνόμπ. Καὶ φυσικά εἶταν. Εἶταν ἕνας σνόμπ, πού δὲν ἤξερε ἀπὸ ντροπὴ. Θά'βαζε κατὰ μέρος κάθε προσβολή, θὰ ἀγνοοῦσε κάθε ἄρνηση, θὰ κατὰπινε κάθε προστυχιά, μὲ-

νο και μόνο για να προσκληθεί σε μια δεξίωση ή για να γνωριστεί με καμιά στεγνή γριά χήρα με περιουσία ή όνομα. Είταν ακούραστος. Όταν τὸ μάτι του είχε ανακαλύψει τὴν λεία, ἄρχιζε τὸ κυνήγι, με τὴν ἐπιμονὴ τοῦ βοτανολόγου ποὺ ἀψηφάει ὅλους τοὺς κινδύνους, πλημύρες, σεισμούς, πυρετούς καὶ ἀγρίους ἰθαγενεῖς, γιὰ ν' ἀποκτήσει ἕνα σπάνιο λουλούδι. Ὁ πόλεμος τοῦ 1914 τοῦ ἔδωσε τὴν τελειωτικὴ εὐκαιρία. Ἀρχικὰ κατὰχθηκε στὸ Σώμα τῶν Νοσοκόμων καὶ ὑπηρετήσε πρώτα στὴ Φλάντρα καὶ κατόπι στὴν Ἀργκόν. Γύρισε σ' ἕνα χρόνο, ἔχοντας μιὰ κόκκινη κορδέλλα στὴ μπουτονιέρα του, καὶ ἐξασφάλισε μιὰ θέση στὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ τοῦ Παρισιοῦ. Βρισκόταν σὲ ἐξαιρετικὴ εὐπορία καὶ μπορούσε ἔτσι γενναϊόδωρα νὰ συνεισφέρει σὲ διάφορες ἀγαθοεργίες, πὺρ τις διοργάνωναι πρόσωπα με κύρος. Εἴταν πάντα ἑτοιμὸς νὰ προσφέρει τὸ καλὸ τοῦ γούστο καὶ τὸ οργανωτικὸ του τάλαντο, γιὰ νὰ βοηθήσει κάθε φιλανθρωπικὸ ἔργο ποὺ διαφημίζονταν πλατιά. Ἐγίνε μέλος σὲ δυὸ ἀπὸ τις πιδὸ ἀποκλειστικὲς λέσχες τοῦ Παρισιοῦ. Οἱ πιδὸ μεγάλες κυρίες τῆς Γαλλίας τὸν ἀποκαλοῦσαν «ce cher Elliott». Ἐπιτέλους εἶχε φτάσει.

☆

Ὁταν συνάντησα τὸν Ἐλλιοτ γιὰ πρώτη φορά, δὲν ἤμουν παρὰ ἕνας νεαρὸς συγγραφέας ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι, καὶ ἔτσι δὲν μοῦ' δωσε καμμιὰ προσοχή. Δὲν ξεχνούσε ποτὲ φυσιογνωμίες, καὶ ὅταν τύχαινε καμμιὰ φορά νὰ με δεῖ, μοῦ' σφιγγε τὸ χέρι, μὰ δὲν ἔδειχνε καμμιὰ ἐπιθυμία γιὰ ἐπέκτασιν τῆς γνωριμίας μας. Ὁταν τύχαινε νὰ συναντηθῶμε, λόγου χάριν στὴν Ὁπερα, καὶ νά' ναι ἐκεῖνος με κάποιον ἐπίσημο πρόσωπο, ἤξερε περίφημα νὰ προσποιηθῇ πὺς δὲ με πήρε τὸ μάτι του. Ὁταν ὅμως συνέβηκε νὰ γνωρίσω μιὰ ἀρκετὰ σημαντικὴ ἐπιτυχία σὰ θεατρικὸς συγγραφέας, ἀμέσως ἀντελήφθηκα πὺς τὰ αἰσθήματα τοῦ Ἐλλιοτ ἀπέναντί μου εἶχανε γίνοι κατὰ πολὺ θερμότερα. Μιὰ μέρα ἔλαβα ἀπὸ αὐτὸν ἕνα σημείωμα, ποὺ με προσκαλοῦσε νὰ γευ-

ματίσω μαζί του στὸ Κλάρτζ, στὸ ξενοδοχεῖο ποὺ ἔμενε ὅταν εἴταν στὸ Λονδίνο. Ἡ συντροφιά εἴταν μικρὴ καὶ ὄχι πολὺ διαλεκτὴ. Καὶ ἡ ἐντύπωσι ποὺ σχηματίσα εἴταν πὺς ὁ Ἐλλιοτ προσπαθοῦσε νὰ με συναγωνιστεῖ. Μὰ ἀπὸ τότε, καθὼς ἡ ἐπιτυχία μοῦ χάρισε πολλοὺς καινούργιους φίλους, ἄρχισα νὰ τὸν βλέπω πολὺ συχνότερα.

Λίγον καιρὸ ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεῦμα, πήγα νὰ περάσω μερικὲς ἐβδομάδες τοῦ φθινοπώρου στὸ Παρίσι, καὶ τὸν συνάντησα στὸ σπίτι κάποιας κοινῆς μας γνωριμίας. Μὲ ρώτησε ποῦ μένω, καὶ σὲ μιὰ δυὸ μέρες ἔλαβα μιὰ δευτέρη πρόσκληση γιὰ γεῦμα, τὴ φορά αὐτὴ στὸ διαμέρισμά του. Ὁταν ἔφτασα, ἀπόρησα νὰ δῶ πὺς εἴταν μαζεμένη μιὰ πέρα γιὰ πέρα ἐκλεκτὴ συντροφιά. Γέλασα μέσα μου. Κατάλαβα πὺς με τὴ βαθιά του γνώση τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, εἶχε κατανοήσει πὺς στὴν Ἀγγλικὴ κοινωνία σὰ συγγραφέας δὲν εἴμουν τίποτα τὸ σημαντικό, ἐνὼ στὴ Γαλλία, ὅπου ὁ συγγραφέας ἔχει πάντα τὴν αἴγλη τοῦ συγγραφέα, ἐκεῖ εἴμουν. Στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν, ἡ γνωριμία μας ἔγινε πολὺ στενότερη, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ φιλία. Ἀμφιβάλλω ἂν εἴταν δυνατό γιὰ τὸν Ἐλλιοτ Τέμπλτον νὰ γίνοι ποτὲ φίλος. Δὲν τὸν ἐνδιέφερε στοὺς ἀνθρώπους ἄλλο τίποτα ἔξω ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ τους θέση. Ὁταν τύχαινε ἡ ἐγὼ νὰ βρισκομαι στὸ Παρίσι ἡ ἐκεῖνος στὸ Λονδίνο, πάντα με καλοῦσε σὲ κάποια δεξίωση, ἂν χρειαζόνταν νὰ συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν καλεσμένων, ἡ ἂν εἶχε τίποτα Ἀμερικάνους ταξιδιώτες ποὺ ἔπρεπε νὰ διασκεδάσει. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς θά' ταν, ὑποψιάζομαι, παλιοὶ του πελάτες, ἄλλοι πάλι εἴταν ξένοι ποὺ ἔρχονταν σ' αὐτὸν με συστάσιν καὶ γράμματα. Αὐτοὶ ἀποτελοῦσαν τὸ μεγάλο μαρτύριο τῆς ζωῆς του. Ἐνοιοθε πὺς κατὰ ἔπρεπε νὰ κάνει γι' αὐτοὺς, καὶ ὅμως δὲν ἤθελε νὰ τοὺς συστήσει στοὺς ὑψηλοὺς του φίλους. Ἡ καλύτερη λύση εἴταν, φυσικά, νὰ τοὺς κάνει τὸ τραπέζι καὶ νὰ τοὺς πᾶει στὸ θέατρο. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἴταν καὶ τόσο εὐκόλο, ὅταν τύ-

χαινε νά' χει ἐκ τῶν προτέρων κλεισμένα δα' τὰ βράδια γιὰ τρεῖς ἐβδομάδες. Ἐπειτα, εἶχα μιὰ διαίσθηση πὺς ἡ λύση αὐτὴ ἐλάχιστα τοὺς ἱκανοποιούσε. Καθὼς ἐγὼ εἴμουν συγγραφέας, καὶ ἐπομένως ὄχι σημαῖνον πρόσωπο, δὲν τὸν πείραζε νὰ μοῦ διηγήται ὅλα του τὰ βάσανα πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Ἄν ἔκανα τὸν ἀναγνώστη νὰ σηματοῖσει τὴν ἐντύπωσιν πὺς ὁ Ἐλλιοτ Τέμπλτον εἴταν ἕνας φτηνὸς χαρὰκτῆρας, ὁμολογῶ πὺς αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀδικία ἀπέναντί του.

Ἄν ὄχι τίποτα ἄλλο, εἴταν ἐκεῖνο ποὺ οἱ Γάλλοι ὀνομάζουν serviable, μιὰ λέξη ποὺ δὲ νομίζω νὰ ὑπάρχει τὸ ἀντίστοιχό της στὰ Ἀγγλικά. Τὸ λεξικὸ λέει πὺς τὸ serviable, ποὺ σημαίνει πρόθυμος, ὑποχρεωτικὸς καὶ χρήσιμος, εἶναι ἀρχαῖο. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἴταν ὁ Ἐλλιοτ. Μολονότι στὴν ἀρχὴ τῆς καριέρας του πρόσφερε γενναϊόδωρα τὰ λουλούδια, τὰ γλυκὰ καὶ τὰ ὄωρα στὶς γνωριμίες του, ἀποβλέποντας πάντα σὲ κάποιον ἀπώτερο σκοπὸ, κράτησε τὴ συνήθειαν ἐτούτη ἀκόμα καὶ ὅταν δὲν εἴταν πιά ἀπαραίτητη. Τὸν εὐχαριστοῦσε νὰ δίνει. Εἴταν φιλόξενος. Ὁ πρῶτος του μάγειρας εἴταν ἀριστος σὰν ὅλους τοὺς Παριζιάνους, καὶ στὸ τραπέζι του ἤξερες πάντα πὺς θὰ ἔχεις ἀπέναντί σου τὰ πιδὸ ἐκλεκτὰ προϊόντα τῆς ἐποχῆς. Τὸ κρασί του εἴτανε δείγμα τῆς ἀξιόλογης κρίσης του. Εἶναι ἀλήθεια πὺς γιὰ τοὺς καλεσμένους του ἐξέταζε μόνο ἂν εἶναι ἀνθρώποι περιωπῆς καὶ ὄχι ἂν ἀποτελοῦν καλὴ συντροφιά. Μολαταῦτα φροντιζε νὰ προσκαλεῖ τουλάχιστον ἕναν ἡ δυὸ ἀξιόους ἐμψυχωτές, ἔτσι ποὺ οἱ δεξιώσεις του νὰ εἶναι σχεδὸν πάντα διασκεδαστικὲς.

Ὁ κόσμος τὸν κοροῖδευε πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του καὶ τὸν ἀποκαλοῦσε παλιοσνόμ. Ὅλοι ὅμως διαζόντουσαν νὰ δεχθοῦν τις προσκλήσεις του. Μιλοῦσε τὰ Γαλλικὰ ἀπταισता, καὶ με προφορὰ τελεία. Εἶχε καταβάλει μεγάλη προσπάθεια γιὰ νὰ συνηθίσει νὰ μιλάει τὰ ἀγγλικά ὅπως μιλοῦνται στὴν Ἀγγλία, καὶ ἔπρεπε νά' χεις πολὺ εὐαίσθητο αὐτὸ γιὰ ν' ἀρπάξεις ποῦ καὶ ποῦ ἕναν

ἀμερικανικὸ τονισμό. ἤξερε νὰ κάνει ὁμορφὴ συζήτηση, ἂν μπορούσες νὰ τὸν ἀπομακρύνεις ἀπὸ τὰ θέματα τὰ σχετικὰ με δούκες καὶ δούκισσες. Ἄλλ' ἀκόμα καὶ κεῖ, τώρα ποὺ ἡ θέση του εἴταν ἀπρόσβλητη, ἐπέτρεπε στὸν ἑαυτὸ του —ἰδιαίτερα σὰν εἴσουν μόνος μαζί του— νὰ κάνει χωρατά. Ἡ πονηράδα τῆς γλώσσας του εἴταν πολὺ εὐχάριστη, καὶ δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἕνα σκάνδαλο γύρω ἀπὸ αὐτὰ τὰ «ὑψηλά» πρόσωπα, ποὺ νὰ μὴν ἔχει φτάσει στὰ αὐτιά του. Ἀπ' αὐτὸν ἔμαθα ποῖος εἴταν ὁ πατέρας τοῦ τελευταίου παιδιοῦ τῆς πριγκίπισσας Χ, καὶ ποῖα ἡ ἐρωμένη τοῦ μαρκησίου de Υ. Πιστεύω πὺς οὔτε ὁ Μαρσέλ Προυστ δὲ θά' ξερε καλύτερα τὸν ἑσωτερικὸ κόσμον τῆς ἀριστοκρατίας ἀπὸ τὸν Ἐλλιοτ Τέμπλτον.

Συχνὰ ἀναρωτήθηκα ποῖα νά' ταν ἡ αἰτία τοῦ σνομπισμοῦ ποὺ κυριαρχοῦσε πάνω στὸν ἀνθρώπον αὐτόν, ποῦ εἴταν κατὰ θεοῦ ὅσο ἐξαιρετικός, τόσο καλὸς καὶ τόσο μορφωμένος. Δὲν εἴταν κανένας νεοβγαλτός. Ὁ πατέρας του εἶχε κάποτε χρηματίσει πρόεδρος ἐνὸς πανεπιστημίου στὶς νότιες πολιτείες καὶ ὁ παπoὺς του εἴταν ἀρκετὰ ἐπιφανὴς κληρικὸς. Ὁ Ἐλλιοτ εἴταν με τὸ παραπάνω ἐξυπνος γιὰ νὰ μὴν καταλαβαίνει πὺς πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ δέχονταν τις προσκλήσεις του τὸ κάνουν μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ φάνε δωρεάν, καὶ πὺς κάμποσοι ἀπὸ αὐτοὺς εἴτανε κομποὶ καὶ τιποτένιοι. Ἡ λάμψη τῶν γλαφυρῶν τίτλων τὸν ἔκανε τυφλὸ γιὰ τὰ ἐλαττώματα.

Φαντάζομαι πὺς μονάχα τὸ νά' ναι οἰκέτοι τῶν κυριῶν αὐτῶν με τὰ ἀρχαῖα γενεολογικὰ δένδρα καὶ τὸ νά' ναι στὶς κυρίες τους ἕνας πιστὸς ὑπηρετῆς, τοῦ' δινε μιὰ αἴσθησιν θριάμβου ἀμέτρητου. Καὶ νομίζω πὺς πίσω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ βρισκόταν ἕνας ρομαντισμὸς, ὅλος πάθος, ποὺ τὸν ἔκανε νὰ βλέπει στὸν ἱσχυρὸ Γάλλο δοκίμο τὸ σταυροφόρο ποὺ εἶχε πᾶει στοὺς Ἁγίους Τόπους μαζί με τὸν Ἅγιο Λουδοβίκο, καὶ στὸν περιαυτολόγο Ἀγγλο κόμη, ποὺ πᾶει στὸ κυνήγι τῆς ἀλεπούς, τὸν πρόγονο ποὺ εἶχε σταθεῖ δίπλα στὸν Ἐρρίκο τὸν Η' στὸ «Πεδίον τοῦ Χρυσοῦ Ὑφάσματος». Μὲ τέτοιους κάνοντας

παρέα, ένοιωθε νά ζει μέσα σ' ένα άπέραντο ίπποτικό παρελθόν. Πιστεύω πώς όταν ξεφύλλιζε τὸ Almanach de Cotha ή καρδιά του θα χτυπούσε δυνατά, καθώς τό' να ύστερα από τὸ άλλο τὰ όνόματα θα τοῦ φέρ-

ναν μηνύματα από παλιούς πολέμους, ιστορικές πολιορκίες και ένδοξες μονομαχίες, από διπλωματικές μηχανορραφίες και έρωτικές περιπέτειες βασιλέων. Έτσι εΐταν ό "Έλλιοτ Τέμπλτον.

Τὸ κομμάτι αυτό τὸ ζήτησε ή άναγνώστριά μας Δώρα Υφαντή (Άγχιόλου 28, Πειραιεύς).

Ένας νεαρός ήταν τρελλός από έρωτα, αλλά δέν ήξερε πώς νά τὸ πῆ στήν άγαπημένη του. Μιά μέρα μπαίνει σ' ένα βιβλιοπωλείο και ζητάει τὸ «Έγχειρίδιον τοῦ έρωτευμένου».

—Έν τάξει τώρα; τὸν ρωτάει ένας φίλος του μιὰ μέρα.

—Και ναί και όχι, λέει ό νέος. Οί πρώτες συνταγές ήταν σπουδαίες. "Όπως έλεγε τὸ βιβλίο, χόρεψα μαζί της, ύστερα τῆς πρότεινα νά μιλάμε στὸν ένικό—όμως έπειτα ήταν κάτι πού δέν πήγε καλά. Τὸ βιβλίο λέει: «Πλησιάζετε τὸ κάθισμά σας εἰς τὸ κάθισμα τῆς άγαπημένης σας' τὴν κυττάξετε εἰς τὰ μάτια και τῆς λέτε με φωνή πού τρέμει: 'Αντωνία, φοβάμαι μήπως δέν μ' άγαπάς».

—Τάκανα όλα, κατὰ γράμμα και τότε όλα τελείωσαν!

—Δέν σέ καταλαβαίνω, λέει ό φίλος, γιατί;

—Δέν τὴν έλεγαν 'Αντωνία!

Tatler

Ο περίφημος Σουηδός Μπερτσέλιους, πατέρας τῆς σημερινῆς χημείας, έκανε όλα του τὰ πειράματα στὸ μικρό του σπιτάκι, έξω από τὸ Γκαίτεμποργκ. 'Η κουζίνα ήταν τὸ εργαστήριό του και ή γυναίκα πού τοῦ μαγειρεύε ή βοηθός του. Για τούς κοινούς θνητούς όμως τὴν εποχή εκείνη ή λέξις χημικός δέν σήμαινε τίποτε. Μιά μέρα ένας περιέργος ρώτησε τὴν μαγειρίσσα τοῦ Μπερτσέλιους:

—Τί φτιάχνει ό καθηγητής;

—'Α! πολὺ απλὰ πράγματα. Έχει μιὰ μεγάλη μπουκάλια με ένα υγρὸ και από εκεί τὸ άδειάζει σέ μιὰ μικρότερη.

—Και έπειτα;

—'Ε!...έπειτα τὸ περνά σέ μιὰ ακόμη πιὸ μικρή...

—Και μετά;

—Μετά τὸ βάζει σέ μιὰ μικρούλα - μικρούλα...

—Και από τὴν μικρούλα - μικρούλα; Τί τὸ κάνει;

—'Ω, εἶπε τότε ή βοηθός. 'Από εκεί τὸ άδειάζω ἐγὼ στὸ νεροχύτη!

Up.

Φοβάστε ΑΝΙΑΦΟΡΕΙΤΕ
13
Έχετε χῶρε;

Τοῦ

FRANK CHALLENGER

Θά ήταν άκαρπη προσπάθεια νά δοκιμάση κανείς νά μετρήσει όλους τούς ανθρώπους πού έχουν βαθιά ριζωμένο στήν ψυχή τους τὸ φόβο τοῦ αριθμοῦ 13. Θά εἶναι πολλὰ εκατομμύρια ασφαλώς. Οί ψυχολόγοι όνομάζουν τὴν άποστροφή αὐτὴ «δεκατριοφοβία». Και ό φόβος αὐτός δέν περιορίζεται στοὺς άμαθεῖς και τούς στενοκέφαλους. Στὰ ξενοδοχεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως π.χ. δέν θά βρῆτε δωμάτιο με αριθμὸ 13, πολλές φορές, οὔτε 113 οὔτε και 213. Πολλὰ ξενοδοχεῖα τῆς Εὐρώπης άποφεύγουν τὸ σκόπελο άρχίζοντας τὴν ἀρίθμηση τῶν δωματίων τους από τὸν αριθμὸ 100. Στὴν Έλβετία, στὴ Γαλλία, στὴν 'Ιταλία (πού δέχεται τόσο εὐκόλα κάθε πρόληψη) οἱ άρχές έπιτρέπουν στοὺς ιδιοκτήτες τῶν σπιτιῶν νά πηδοῦν τὸν αριθμὸ 13. 'Ως τὸ 1918 στὴ Βουδαπέστη δέν υπῆρχε γραμμὴ τράμ με αριθμὸ 13. Και ή έπίσημη έρμηνεία ήταν ὅτι τὸ άπέφευγαν έξαιτίας τῆς λαϊκῆς προλήψεως.

Ό βασιλιάς Φερδινάνδος τῆς Βουλγαρίας έτρεμε τὸ 13. Καί γι' αὐτὸ δέν εἶναι καθόλου παράξενο ὅτι ένας 'Υπουργός του, ό Ποπώφ, άρχισε ένα λόγο του κάποτε έτσι: «Όταν πρὶν από δώδεκα χρόνια και δώδεκα μῆνες...» θέλοντας νά αναφερθῇ σέ ένα μεγάλο γεγονός πού εἶχε γίνει πρὶν από 13 χρόνια.

Ό Τσάρος 'Αλέξανδρος Γ' άσπονδος έχθρὸς τοῦ Φερδινάνδου εἶχε ασφαλώς περισσότερους λόγους νά φοβάται τὸ 13. Διέφυγε τὸ θάνατο στῆς 13 ενός μηνός, όταν τρομοκράτες είχαν συνωμοτήσει εναντίον του. Ό πατέρας του, 'Αλέξανδρος Β', γλύτωσε από μιὰν άπόπειρα δολοφονίας στῆς 13 Μαρτίου 1887, αλλά ή βόμβα πού ανατίναξε τὴν άμαξά του στῆς 13 ενός μηνός τοῦ 1881 τὸν σκότώσε άμέσως. Ό 'Αλέξανδρος Γ' φοβόταν γιατί ήταν ό 13ος μονάρχης τοῦ οἴκου τῶν Ρωμανώφ.

Έως σήμερα ακόμη ὅλοι σχεδόν προσέχουν νά μὴν εἶναι 13ος στὸ

τραπέζι. Ὁ Βάγκνερ, μεγάλος μοιρολάτρης, σκεπτόταν συνεχῶς τὰ 13 γράμματα τοῦ ὀνόματός του καὶ τὸ ὅτι ἡ χρονιά πού γεννήθηκε —1813— θὰ τοῦ ἔφερνε ἀσφαλῶς χροусουζιά. Πολλὲς φορές παραπονιόταν ὅτι εἶχε τελειώσει τὸν Τανχῶζερ στὶς 13 Ἀπριλίου καὶ ἡ πρώτη του παράστασις ἔγινε στὶς 13 Μαρτίου 1861 στὸ Παρίσι. «Αὐτὸς ὁ τρομερὸς ἀριθμὸς μὲ καταδιώκει», ἔγραφε στὴν ἀδελφή του.

Υπάρχουν ὅμως καὶ ἐκεῖνοι πού προκαλοῦν τὴ μοῖρα κάνοντας μεγάλα πράγματα στὶς 13 τοῦ μηνός. Ὁ Νορβηγὸς ἐξερευνητὴς Φρίντγιφ Νάνσεν ἀποβιβάστηκε στὴν ξηρὰ ἀπὸ τὸ πλοῖο του γιὰ νὰ ἀρχίσῃ τὴν περίφημη ἀποστολή του στὸ Βόρειο Πόλο στὶς 13 Μαρτίου 1895. Τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς ἦταν 13. Στὶς 13 Ἰανουαρίου 1896 τὸ πλοῖο ἀποκλείστηκε ἀπὸ τοὺς πάγους καὶ ἐλευθερώθηκε στὶς 13 Αὐγούστου 1896, τὴν ἴδια μέρα πού ὁ Νάνσεν ξεκίνησε γιὰ τὴν ἐπιστροφή. Ὁ Νορβηγὸς ἐξερευνητὴς ἔλεγε μετὰ ὅτι τρεῖς ἀπὸ τοὺς σκύλους τῶν ἐλκῆθρων τοὺς γέννησαν ὁ καθένας 13 σκυλάκια, πρᾶγμα πολὺ σπάνιο.

Πολλοὶ συνηθίζουν νὰ προσθέτουν διάφορους ἀριθμοὺς στὴν τύχη καὶ ἂν τὸ ἄθροισμα βῇ 13 ἐγκαταλείπουν τὰ σχέδιά τους.

Ἀνάμεσα στὶς προσωπικότητες πού περιφρόνησαν τὸ 13 ἦταν

καὶ ὁ Πάπας Λέων 13ος πού ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του τὴν 13ῃ μέρα μετὰ τὸ θάνατο τοῦ προκατόχου του, Πάπα Πίου. Εὐτυχῶς ὁ Πάπας Λέων ἔζησε 93 χρόνια καὶ ἡ θητεία του στὸν Παπικὸ Θρόνο ἐρχεται τρίτη στὴν ἱστορία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ ἀποψη μακροχρονιότητος.

Ὁ Πρόεδρος Οὐίλσον θεωροῦσε τὸ 13 τυχερὸ τοῦ ἀριθμοῦ. Ἦταν πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Πρίνσετον ἐπὶ 13 χρόνια καὶ νίκησε τοὺς ἀντιπάλους του ὑποψηφίους προέδρους Θεόδωρο Ροϋζβέλτ καὶ Τάφτ τὸ 1912. (Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ δίνουν ἄθροισμα 13: 1+9+1+2). Τὸν ψήφισαν 13 ἀντιπρόσωποι τῆς Καλιφορνίας, παρ' ὅλο πού ἡ ὁμάδα αὐτὴ ἦταν πάντα μὲ τοὺς ρεπουμπλικάνους. Ὡστόσο τὸ μεγαλύτερο πολιτικὸ ἐπίτευγμα τοῦ Οὐίλσον ἦταν τὰ περίφημα «14 σημεία» του.

Τὸν περασμένο αἰῶνα, ὅταν οἱ προλήψεις καὶ ἡ «δεκατριοφοβία» ἦταν πιὸ διαδομένες ἀπὸ σήμερα, ἰδρύθηκε στὸ Μπορντὸ ὁ «σύλλογος τῶν 13». Στὰ συμποσιά του ἔπρεπε νὰ συμμετέχουν μόνο 13 ἄτομα καὶ εἶχαν γιὰ τυχερή τους μέρα τὴν Παρασκευὴ καὶ μάλιστα ὅταν ἔπεφτε καὶ 13 τοῦ μηνός. Ὁ σύλλογος δεχόταν ἀντεπιστέλλοντα μέλη μόνον ὅσους εἶχαν «τὸ κακὸ μάτι». Ὅλοι οἱ 13 ἱδρυταὶ τοῦ συλλόγου ζοῦσαν ἕνα χρόνο μετὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς λέσχης τους!

Η ἑρασιτέχνις πιανίστρια ρωτᾷ τὸν καθηγητὴ τῆς μουσικῆς:

—Πῶς τὸ βρήκατε τὸ παίξιμό μου;

—Παίζετε τὶς εὐκολώτερες παρτιτούρες μὲ τὴν μεγαλύτερο δυσχέρεια.

Up.

Ἡ ὠέτρινη βάρκα

(Ἰσλανδία)

οντὰ στὸ Βόρειο Πόλο, πάνω σ' ἕνα νησί, πού τὸ δέρνουν οἱ ἀνεμοὶ, βασίλευαν ἕνας Βασιλιάς καὶ μιὰ Βασίλισσα. Εἶχαν ἕνα μοναχοπαίδι, τὸ Σίγκουρντ, πού ἡ ὁμορφιά του ἦταν τόση, ὅση καὶ ἡ δύναμίς του. Ὅταν ὁ Βασιλιάς ἔνιωθε νὰ τὸν θαραίνουν τὰ γερατειά, κάλεσε τὸ γιό του καὶ τοῦ εἶπε πῶς ἦταν καιρὸς νὰ παντρευτῇ. Ὁ Βασιλιάς εἶχε ἀκούσει ὅτι σὲ μιὰ χώρα, μακριὰ ἀπ' τὸ νησί τους, ζοῦσε ἕνας Βασιλιάς μὲ μιὰ μοναχοκόρη, ὁμορφησὰ λουλούδι, καὶ πῶς καλὸ θὰ ἦταν αὐτὴν νὰ πάρῃ γυναῖκα του.

Ὁ Σίγκουρντ ἐτοιμάστηκε, μπῆκε στὸ καράβι του καὶ ἔβαλε πλώρη γιὰ τὴ χώρα πού τοῦ εἶχε πῇ ὁ πατέρας του.

Μόλις ἔφθασε, παρουσιάστηκε στὸν πατέρα τῆς Βασιλοπούλας καὶ τοῦ ζήτησε τὸ χέρι τῆς κόρης του. Ὁ Βασιλιάς δέχτηκε ἀμέσως, μὲ ἕνα μονάχα ὄρο: ὁ Σίγκουρντ θὰ ἔμενε κοντὰ στὸν πεθερό του γιὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴ χώρα, γιατί ὁ γεροβασιλιάς δὲν εἶχε πιά δύναμι.

Ὁ Σίγκουρντ δέχτηκε, ζητώντας ὅμως τὴν ἄδεια νὰ γυρίσῃ στὸ νησί του ὅταν θὰ πέθαινε ὁ πατέρας του. Παντρεύτηκε τὴν ὁμορφὴ Βασιλοπούλα καὶ αὐτὸς κυβερνοῦσε τὸ βασίλειο.

Τὸ νέο ζευγάρι ἀγαπιόταν τρυφερά. Γρήγορα ἀπόχτησε ἕνα γιό. Τὸ παιδί δὲν εἶχε κλείσει ἀκόμα τὰ δυό του χρόνια καὶ ὁ Σίγκουρντ ἔμαθε τὸ θάνατο τοῦ πατέρα του. Ἐτοιμάστηκε γιὰ τὸ ταξίδι

★ Η 'Ισλανδία είναι ένα νησί στα σύνορα του πολικού κύκλου, γνωστό και ως «Γη των Πάγων» ή «Γη του Χιονιού». Μά είναι επίσης η χώρα των ήφαιστέων, των θεομοπιδάρων, των «παγωτών» που αναθράζονται, της «άμμου που τρέμει», των «νερών που πεθαίνουν» και του βορείου ανέλου.

★ Σφοδρές καταιγίδες τον Μάη, νεροποντές όλο το καλοκαίρι, θύελλες με κεραυνούς κάθε τέσσερα χρόνια.

★ Δεν υπάρχουν δέντρα, αλλά μόνο θάμνοι που ο άνεμος δεν μπορεί να ξεριζώσει.

★ Υπάρχουν άσπρες άκροϋδες, πικουίνοι, άλεποϋδες των πάγων. Ψάρεμα φάλαινας, ρέγκας, μουρούνας. Διαβάστε τον «Ψαρά της 'Ισλανδίας» του Πιέρ Λοτί.

★ Οι 'Ισλανδοί, σκανδιναβικής προελεύσεως, είναι ύψηλόςσωμοι, δυνατοί, ήμεροι, εύσεβείς, φιλόξενοι, αλλά και καυγατζήδες στα άτελείωτα χειμωνιάτικα θραδινά, όταν τους πιάνει η πλῆξι.

★ Τα σπίτια τους είναι από πέτρα ή από χώμα, σκεπασμένα με χλόη.

★ Ένα είδος υπερθόρειας χήνας που άφθονεί στο νησί δίνει στους 'Ισλανδούς το κρέας της, τὰ αυγά της και τὰ πούπουλά της.

★ 'Ιδιότροπο έδεσμα: Χόρτα και θρύα, θρασυμένα στο γάλα.

★ Η 'Ισλανδία ανακαλύφθηκε τον 8ον αιώνα από 'Ιρλανδούς μοναχούς κι' ύστερα λησμονήθηκε. Ανακαλύφθηκε άλλη μιά φορά από Νορβηγούς, τον 9ο αιώνα, κατακτήθηκε τον 10ο αιώνα και ξαναθρήθηκε ανεξάρτητη τον 11ον αιώνα. Τον 14ον αιώνα έπεσε ξανά στα χέρια των Νορβηγών, τον 16ον αιώνα λεηλατήθηκε από 'Αγγλους κουρσάρους και κατεστράφη από Μαυριτανούς τον 17ον αιώνα.

★ Τον 18ον αιώνα η 'Ισλανδία γλύτωσε από τους ανθρώπους, αλλά χτυπήθηκε από έκρήξεις ήφαιστειών, λιμούς και έπιδημίες.

★ Παλιά άποικία της Δανίας, είναι ανεξάρτητη δημοκρατία από το 1947. Έχει μήκος 500 χλμ., πλάτος 300 χλμ. κι' έπιφάνεια 104.000 τετραγωνικά χλμ.

κού καρναβιού και προχώρησε προς τη μικρή Βασίλισσα, που ο φόβος την είχε καρφώσει στη θέση της και δεν μπορούσε να θγάλη λέξι για να ειδοποιήσει τον άντρα της και το πλήρωμα για τον κίνδυνο που τους άπειλούσε.

Η μάγισσα άρπαξε το παιδί και το έβαλε να κάτσει πάνω στα σκοινιά. Ύστερα έβγαλε άπ' τη Βασίλισσα όλα της τὰ χρυσαφικά και τὰ ώραία ρούχα και τὰ φόρεσε αυτή. Έτσι πήρε μορφή σχεδόν ανθρώπινη. Κατόπιν, αναγκάζοντας τη Βασίλισσα ν' ανέβη στην πέτρινη θάρκα, της είπε:

του γυρισμού, πήρε μαζί του τη γυναίκα και το παιδί του και ξεκίνησε.

☆

Ημέρες πολλές ταξίδευαν σπρωγμένοι από ένα άπαλδ άεράκι. Άλλά στη μέση του όκεανού, ο άνεμος έπεσε. Γύρω άπ' το καράβι ή θάλασσα ήταν γαλήνια και βουβή. Η ζέστη ήταν άνυπόφορη, το πλήρωμα νύσταζε και μόνο ο Σίγκουρντ και ή Βασίλισσα έπαιζαν πάνω στη γέφυρα με το παιδί τους.

Μιά μέρα ο Σίγκουρντ, που ή ζέστη τον βασάνιζε, κατέβηκε στο άμπάρι να κοιμηθῇ, άφίνοντας τη γυναίκα του μονάχη στη γέφυρα.

Η ώρα περνούσε, ο Σίγκουρντ κοιμόταν και το παιδί έπαιζε, όταν ή Βασίλισσα διέκρινε ένα μαύρο σημάδι στον όρίζοντα που ζύγωνε γρήγορα-γρήγορα. Σιγά - σιγά άρχισε να θλέπη μιά θάρκα. Όταν ή θάρκα πλησίασε στο βασιλικό καράβι, ή Βασίλισσα είδε με κατάπληξι πώς ήταν πέτρινη και πώς έπιλάτης της ήταν μιά φρικτή μάγισσα, ξεδοντιάρα και τριχωτή και σκεπασμένη με λέπια.

Η μάγισσα ξεσπώντας σε άγρια γέλια πήδησε στο κατάστρωμα του βασιλι-

— Η θάρκα αυτή θα σε πάη στο βασίλειο του άδελφού μου, στα σπλάχνα της γῆς.

Η θάρκα άπομακρύνθηκε γρήγορα, σπρωγμένη από μιά τρομερή δύναμη, πηγαίνοντας προς το μέρος που άνοιγόταν μιά άβυσσος.

Όταν πιά ή θάρκα με την καυμένη τη Βασίλισσα χάθηκε όλότελα, το παιδί έβαλε τὰ κλάματα. Η μάγισσα, που είχε πάρει τη μορφή της Βασίλισσας, δεν μπόρεσε να το γαληνέψη, τι κι' άν τόκανε. Τότε πήγε να ξυπνήσει το Βασιλιά. Πλησιάζοντάς τον παραπονιόταν με δυνατή φωνή πώς την είχε άφήσει μονάχη της με το παιδί. Ο Σίγκουρντ τάχασε άκούοντας τη γυναίκα του, που δεν ύψωνε ποτέ τη φωνή της, να τον μιλή τόσοςγρια. Σκέφτηκε πώς ο θυμός της ήταν από τη ζέστη και προσπάθησε να γαληνέψη το παιδί. Μά δεν τὰ κατάφερε. Τότε πήγε και ξύπνησε το πλήρωμα και το έβαλε να σηκώσει τὰ πανιά, γιατί στο άναμεταξύ είχε ύψωθῇ δυνατός άέρας.

Δεν άργήσανε να φτάσουν στο νησί του Σίγκουρντ.

☆

Ο λαός ύποδέχτηκε με μεγάλη χαρά το Βασιλιά του και γρήγορα έγινε ή γιορτή της στέψης.

Όστόσο, ο γιός του Βασιλιά έκλαιγε άδιάκοπα από τότε που χάθηκε ή μητέρα του. Του πήρανε μιά παραμάννα. Και από τη στιγμή που το Βασιλόπουλο θρέθηκε στην άγκαλιά της έπαψε να κλαίει και έγινε ήσυχος, όπως πρώτα.

Όστόσο, ο Βασιλιάς είχε παρατηρήσει πώς ή Βασίλισσα είχε αλλάξει. Έγινε ψηλότερη, πεισματάρη και γκρινιαρά. Δεν ήταν μάλιστα ο μόνος που το παρατήρησε. Είχε στην αύλή δυο μικρούς υπηρέτες που τους άρεσε να παίζουν σκάκι και που συχνά για να παίξουν την παρτίδα τους άπομονώνονταν σε μιά κάμαρα του πύργου, πλάι στην κάμαρα της Βασίλισσας. Καμμία φορά την άκουγαν να μιλά με δυνατή φωνή, όταν νόμιζε πώς ήταν μονάχη.

Και να που μιά μέρα την άκουσαν καθαρά να λήη αυτά τὰ λόγια:

— Όταν χασμουριέμαι λίγο είμαι μιά όμορφη κοπέλλα· όταν χασμουριέμαι μισά γίνομαι μισή μάγισσα κι' όταν χασμουριέμαι ό-λότελα γίνομαι σωστή μάγισσα.

Τότε χασμουρήθηκε τόσο πολύ, που της στράβωσε ή μασέλλα και στη στιγμή πήρε την όψη μιάς φρικτής μάγισσας. Ξαφνικά φάνηκε

έναν γίγαντα με τρία κεφάλια, που κρατούσε στα χέρια μιά μεγάλη σκάφη, γεμάτη όμο κρέας και την άπόθεσε μπροστά στη μάγισσα. Αυτή άρχισε να καταβροχθίζει το όμο κρέας. Οί νέοι που την έβλεπαν από το άνοιγμα της πόρτας έμειναν άποσβολωμένοι. Όταν ή μάγισσα τέλειωσε το φοβερό φαί της, ο γίγαντας πήρε τη σκάφη και χάθηκε και ή μάγισσα ξανα-

βρήκε την πρωτινή της ὄψι. Τὸ ἴδιο θράδυ, τὴν ὥρα πού ἡ παραμάννα ἐρχόταν ν' ἀνάψῃ τὸ φῶς καὶ κρατοῦσε τὸ Βασιλόπουλο στὴν ἀγκαλιά της, ἀνοιξε στὸ πάτωμα μιὰ μεγάλη τρύπα καὶ ἀπὸ κεῖ πρόβαλε μιὰ πολὺ ὁμορφὴ γυναίκα, ντυμένη στὰ ἄσπρα, μὲ μιὰ σιδερένια ζώνη στὴ μέση. Ἦταν δεμένη σὲ μιὰ ἀλυσίδα πού χανόταν μέσα στὴ μαύρη τρύπα.

Ἡ νέα πῆρε τὸ παιδί ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τῆς παραμάννας καὶ τὸ ἔσφιξε στὴν καρδιά της. Ὑστερα τὸ ξανάδωσε στὴν παραμάννα κι' ἔφυγε ἀπὸ κεῖ πού εἶχε ἔρθει. Τὸ πάτωμα ξανάκλεισε.

Ἡ παραμάννα τρομαγμένη δὲν τόλμησε νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα γι' αὐτὸ πού εἶχε συμβῇ.

Τὸ ἄλλο θράδυ ἡ ἴδια γυναίκα ξανάρθε, μὰ αὐτὴν τὴ φορά, τὴ στιγμή πού κινούσε γιὰ νὰ φύγῃ, γύρισε κι' εἶπε πονεμένα:

— Δυὸ χρόνια περάσανε, δὲν μένει πὰρὰ ἓνα ἀκόμη.

Ἡ παραμάννα ὁλοένα πιο πολὺ πίστεψε πῶς τὸ παιδί θρискόταν σὲ κίνδυνο.

Ἀποφάσισε νὰ πάῃ νὰ βρῇ τὸ Βασιλιά καὶ νὰ τοῦ διηγηθῇ ὅλη τὴν ἱστορία. Ὁ Βασιλιάς ὑποσχέθηκε νὰ πάῃ τὴν ὥρα πού ἐμφανίζόταν ἡ νέα γυναίκα.

Τὴν ὠρισμένη ὥρα πῆγε καὶ κάθησε κοντὰ στὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ του, κρατώντας τὸ σπαθί γυμνό.

Σὲ λίγο τὸ πάτωμα ἀνοιξε καὶ πρόβαλε ἡ νέα γυναίκα, ντυμένη στὰ ἄσπρα, μὲ τὴ ζώνη καὶ τὴ σιδερένια ἀλυσίδα. Ὁ Βασιλιάς ἀναγνώρισε τὴ Βασίλισσα κι' ἔσπασε τὴν ἀλυσίδα μ' ἓνα χτύπημα τοῦ σπαθιοῦ του. Τὴν ἴδια στιγμή ἓνας τρομερὸς κρότος ἀκούστηκε ἀπ' τὰ σπλάχνα τῆς γῆς καὶ τὸ παλάτι σείστηκε ἀπὸ τὰ θεμέλιά του. Ὑστερα ἀπλώθηκε μιὰ μεγάλη σιωπή...

Ὁ Βασιλιάς κι' ἡ Βασίλισσα ἀγκαλιάστηκαν κι' αὐτὴ τοῦ διηγήθηκε πῶς ἡ μάγισσα τὴν ἔρριξε μέσα στὴν πέτρινη θάρκα καὶ πῶς ἡ θάρκα αὐτὴ τὴν πῆγε σὲ τόπους σκοτεινοὺς, ὅπου ζοῦσε ὁ τρικέφαλος γίγαντας. Ὁ γίγαντας ἤθελε νὰ τὴν παντρευθῇ· μὰ ἐπειδὴ αὐτὴ ἀρνιόταν, τῆς ὠρκίστηκε πῶς δὲν θὰ τὴν ἐλευθέρωνε, παρὰ μονάχα ὅταν θὰ δεχόταν. Αὐτὴ δὲν ἄργησε νὰ κάνῃ σχέδια γιὰ τὸ πῶς θὰ γλυτώσῃ ἀπ' τὰ νύχια του καὶ στὸ τέλος εἶπε στὸ γίγαντα ὅτι δεχόταν νὰ τὸν παντρευθῇ, ἀν' τὴν ἄφινε πρῶτα νὰ πάῃ νὰ δῇ τὸ παιδί της πάνω στὴ γῆ τρεῖς μέρες συνέχεια. Ὁ γίγαντας δέχτηκε, ἀλλὰ τῆς πέρασε ἀπὸ τὴ μέση μιὰ σιδερένια ζώνη, δεμένη μὲ μιὰ μακρὰ ἀλυσίδα, πού τὴν ἄκρῃ της τὴν κρατοῦσε αὐτὸς στὸ χέρι του.

Ὁ Βασιλιάς ἔβαλε κι' ἐκλείσαν τὴ μάγισσα σ' ἓνα σακκὶ δεμένον σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα καὶ τὴν πέταξαν σ' ἓνα πηγάδι.

Ἡ ἀληθινὴ Βασίλισσα ξαναβρῆκε τὴν εὐτυχία καὶ τὴν ἀγάπῃ τῶν δικῶν της καὶ ἡ παραμάννα φορτωμένη δῶρα καὶ τιμὲς παντρεύτηκε ἓνα ἄρχοντα.

Ἡ φοβερὴ μάσις καταπολεμεῖται

ΠΟΛΙΟΜΥΕΛΙΤΙΣ

Τῶν

MONIQUE SENEZ καὶ CAMBAZARD

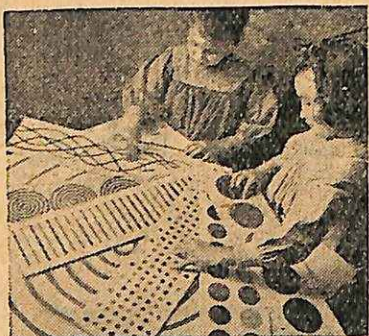
Μὲ παράλυτα χεράκια τὸ παιδάκι αὐτὸ περιμένει τὴν βοήθεια τῆς ἐπιστήμης. Τὰ μάτια του δὲν ἔχασαν τὴν ἐλπίδα. Ἡ βοήθεια θὰ ἔρθῃ.

Πονοκέφαλοι, κοιμάρες, γαστρικὲς μικροενοχλήσεις: ποίος ἀπ' ὅλους μας, στὴν παιδικὴ του ἡλικία κυρίως, δὲν αἰσθάνθηκε τέτοιες ἀδιαθεσίες πού τοῦ πέρασαν ὕστερα ἀπὸ δυὸ - τρεῖς ἡμέρες;

Ὡστόσο μ' αὐτὰ τὰ διακριτικὰ

συμπτώματα ὁ ἄνθρωπος κάνει γνωριμία — στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του — μὲ τὸν φοβερὸ ἰὸ τῆς πολιομυελίτιδος.

Ἡ γνωριμία αὐτὴ, πού περνᾷ ἀπαρατήρητη, ἀφίνει στὸν ὄργανισμό ἓνα πολύτιμο δῶρο: Κάτι οὐσίες πού λέγονται «ἀντισώμα-

Ο καθηγητής Λερούα χρησιμοποιεί έγχρωμους «ψυχομετρικούς πίνακες». Τα ανάπηρα χέρια γυμνάζονται ακολουθώντας τις γραμμές των περίπλοκων σχεδίων.

τα» κυκλοφορούν από τότε στο αίμα μας και αυτές φθάνουν για να μας προστατεύουν για όλη μας τη ζωή από την πολιομυελίτιδα σαν ασθένεια. Τό φαινόμενο αυτό είναι ανάλογο με την πρώτη μόλυνση από φυματίωση.

Από μερικά χρόνια τώρα οι επιστήμονες κατόρθωσαν να απομονώσουν τα «αντισώματα» αυτά που περιέχει ο όρρος του αίματος όλων σχεδόν των ενηλίκων. Το μυστηριώδες προϊόν που λέγεται «γάμμα σφαιρίνη» έχει τη δύναμη να προστατεύει από αρκετές μολυσματικές ασθένειες —και από την πολιομυελίτιδα— να άλλο οργανισμό στον οποίο είναι εφικτό.

Μήπως λοιπόν βρέθηκε κανένα ριζικό όπλο έναντι της πολιομυελίτιδος; Δυστυχώς η απάντηση ήταν αρνητική. Όταν η γάμμα σφαιρίνη εισχωρήσει σε έναν οργανισμό που δεν έχει μολυνθεί, τον προστατεύει αποτελεσματικά έναντι της τρομερής αρρώστιας, αλλά μόνο ύστερα από οκτώ μέρες και για μία περίοδο 5—6 εβδομάδων και θα ήταν εξαιρετικά πολύτιμη μόνο σε

περίπτωσι επιδημίας. Δυστυχώς η γάμμα σφαιρίνη είναι προϊόν δαπανηρό. Για να θυγούν τα 5 γραμμάρια που απαιτούνται για την προστασία ενός οργανισμού χρειάζεται μία τεράστια ποσότητα αίματος ανθρώπου: δύομισυ λίτρες. Το πρόβλημα μένει άλυτο και οι τράπεζες αίματος δεν επαρκούν. Η Σουηδία υπολόγισε ότι θα της χρειαζόνταν 42 δισεκατομμύρια για να δώσει σε όλα τα παιδιά της γάμμα σφαιρίνη για μία μόνο περίοδο.

ΟΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Για τον λόγον αυτό η γάμμα σφαιρίνη μόνον σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Έπρεπε να βρεθεί ένας τρόπος να αναγνωρίζονται τα παιδιά που δεν είχαν φυσική ανοσία για να σωθεί η μικρή αυτή μειοψηφία, όταν θα άρχιζε η έτήσια επιθεσι της άρρώστιας.

Δυο Γάλλοι έρευνήται του Ίνστιτούτου Παστέρ, οι γιατροί Μπάροκι και Λεπίν, έλυσαν το πρόβλημα αυτό έπινώντας ένα άπλο «τέστ». Έπάνω σε μία διαφανή πλάκα από πλαστική ύλη χαράζουν άριθμημένες κυψέλες. Σε κάθε κυψέλη ανακατώνουν με σιφώνιο τρεις σταγόνες από διαφορετικά υγρά: ανθρώπινα κύτταρα ευαίσθητα στον ιό και σε κατάσταση αιωρήσεως, το της πολιομυελίτιδος, εν αιωρήσει κι' αυτό, και όρρο του αίματος του παιδιού που εξετάζεται.

Ύστερα από δυο μέρες εξετάζονται οι κυψέλες στο μικροσκόπιο. Αν το παιδί δεν έχει περάσει από την πρώτη μόλυνση πολιομυελίτιδος, το αίμα του δεν περιέχει αντισώματα και οι ιοί θα έχουν καταστρέψει τα κύτταρα. Σε αντίθετη περίπτωση τα κύτταρα μένουν ανέπαφα.

Ο τεχνικός εξοπλισμός των εργαστηρίων όπου γίνεται σήμερα η καλλιέργεια των κυττάρων και των ιών είναι πολύ καλός. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται διάφοροι νωποί ιστοί του ανθρώπου, όπως π.χ. οι αμυγδαλές, και το μόνο πρόβλημα είναι η προμήθειά τους. Άλλωστε η περιοδική αφαίρεσι αίματος από τα παιδιά δεν φαίνεται να δημιουργεί δυσκολίες.

Έτσι υπάρχουν πολλές ελπίδες ότι με το ξυπνο αυτό πείραμα μπορεί να έμβολιαστούν με γάμμα σφαιρίνη τα παιδιά που δεν έχουν ανοσία για την πολιομυελίτιδα.

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΟΥ ΕΜΒΟΛΙΟΥ ΣΑΛΚ

Οι έρευνήται ωστόσο έχουν ένα βασικό σκοπό: να βρουν το έμβολιο για την πολιομυελίτιδα, γιατί μόνον αυτό θα απαλλάξει κάθε παιδί από τον κίνδυνο για όλη του τη ζωή.

Στο Ίνστιτούτο Παστέρ γίνονται ήδη σχετικές έρευνες. Συγχρόνως όμως αναγγέλλεται ότι στις Ήνωμένες Πολιτείες θα έμβολιάσουν 500.000 παιδιά με το έμβολιο του γιατρού Σάλκ, από το Πίτσμπουργκ.

Η είδησις προκάλεσε ζωηρή αντίδρασι εκ μέρους των επιστημόνων. Πραγματικά έχει διατυπωθεί η αντίρρησις ότι το έμβολιο του Σάλκ δεν έχει δοκιμασθή αρκετά. Θα περιέχει «έπιβοθητικά» στοιχεία καρκινογενή και από την άλλη πλευρά, επειδή θα έχει παρασκευασθή με ιούς καλλιεργημένους σε ιστούς πιθήκων, θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρές περιπλοκές.

Σε λίγο καιρό θα γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα του πειράματος και κατά πόσον ο δόκτωρ Σάλκ επέτυχε.

Σπονδυλική πολιομυελίτις

Προσβάλει τον νωτιαίο μυελό και τα νευρικά κύτταρα. Επίσης προσβάλλονται οι μύες. Προσβάλλει τα νευρικά κύτταρα που ελέγχουν τις κινήσεις της σπονδυλικής στήλης, των βραχιόνων και των ποδιών.

Προμηκική πολιομυελίτις

Προσβάλλει τα ζωτικά κέντρα του προμήκους μυελού. Μπορεί να παραλύσει τον λάρυγγα και τους αναπνευστικούς μύς, όπως το διάφραγμα και τα μεσοπλεύρια. Χτυπά τα ζωτικά κέντρα του έγκεφαλου που ελέγχουν την αναπνοή, την κατάποσι και την κυκλοφορία.

Προμηκοσπονδυλική πολιομυελίτις

Συνδυασμός των δύο άλλων τύπων. Προσβάλλει συγχρόνως την αναπνοή και την κίνηση και είναι η σοβαρότερη.

Η Γερμανία πάλι αναγγέλλει για τον Οκτώβριο ένα θαυματουργό προϊόν που παρασκευάζεται στο Μάρμπουργκ, κοντά στην Φραγκφούρτη, από τα εργαστήρια Βέχρινγκ - Βέρκε. Το εργοστάσιο αυτό ελπίζει ότι πέτυχε έμβολιο με ιούς καλλιερημένους σε αυγά κόττας.

Οι εργασίες της ποσολογίας έχουν φαίνεται τελειώσει και οι πολυάριθμες ενέσεις που έγιναν σε πιθήκους έδωσαν καλά αποτελέσματα: Οι έμβολιασμένοι πίθηκοι απέκτησαν πλήρη ανοσία, ενώ οι μη έμβολιασμένοι ασθένησαν.

Το γερμανικό εργοστάσιο φαίνεται πως βρίσκεται πολύ κοντά στην πραγματοποίησι του εμβολίου. Είναι πιθανό ότι πολύ γρήγορα ή λύσις θα βρεθή και θα φωτίσει τον κόσμο με την λαμπρή ελπίδα: την εξαφάνισι των παιδιών με τα δεκανίκια και των παράλυτων ενηλίκων που αγωνίζονται είτε από το καροτσάκι, είτε με το μπαστούνι τους να γίνουν άνθρωποι σαν τους άλλους.

ΤΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Η θεραπευτική μέθοδος που εφαρμόζεται στην πολιομυελίτιδα βασίζεται ολόκληρη στην μυϊκή εξάσκηση του άρρώστου που πρέπει να γίνει με υπομονή και θάρρος. Για να ξαναβρούν οι άρρωστοι μύς την ικανότητα της κινήσεως, εφαρμόζονται διάφορα συστήματα που διαρκώς τελειοποιούνται. Τα ειδικά κέντρα σε όλες τις χώρες πολλαπλασιάζονται. Πρέπει όμως οι άρρωστοι να έχουν την ευκαιρία να άρχισουν την «άσκησί» τους το ταχύτερο μετά την κρίσι.

Πριν από λίγα χρόνια ή κα-

τάστασι δέν ήταν έτσι. Πολλοί άρρωστοι που δέν είχαν νοσηλευθή όπως έπρεπε, ξμειναν για πάντα σκλάβοι των συνεπειών της άρρώστειας τους, παρ' όλο που θά μπορούσαν να καλυτερέψουν πολύ.

Η "Ενωσις Παραλυτικών της Γαλλίας, που εργάζεται θαυμάσια από 20 χρόνια τώρα σ' αυτόν τον τομέα, δίνει τα ακόλουθα εξαιρετικά παραδείγματα:

Ένα αγόρι, παιδί Γάλλων χωρικών, έπαθε πολιομυελίτιδα σε ηλικία 8 ετών. Τα δυό του πόδια ξμειναν παράλυτα και πήρε τη συνήθεια να μετακινείται στηριζόμενο στα χέρια του με διαδοχικά πεηδήματα. Σιγά-σιγά οι παράλμας του απέκτησαν κάλους και χοντρό δέρμα. Ποιά θά ήταν ή ζωή του παιδιού αυτή που ήταν έξυπνο; Πόση άπελπισία δέν θά τό τάραζε...

Έτσι περίμενε 22 χρόνια, όποτε μιá συγγενής του τό σύστησε στην "Ενωσι Παραλυτικών. Όταν έφθασε στο Νοσοκομείο, ή γιατρός εξέτασε πολλή ώρα τους άτροφικούς του μύς. Στο τέλος είπε τα άπίστευτα αυτά λόγια:

— "Αν βρεθή κρεβάτι για σένα στο Νοσοκομείο, θά περπατήσης.

Τό παιδί έγινε κατακόκκινο από χαρά. Για πρώτη φορά στη ζωή του ήλπιζε.

Με καταπληκτικό θάρρος και έπιμονή βοήθησε στη θεραπεία του. "Υστερα από 11 μήνες στο Νοσοκομείο τό παλιό παιδί - λύκος περπάτησε θριαμβευτικά με ένα μόνο μπαστούνι. Σήμερα είναι τσαγγάρης στο χωριό του.

Η Ζανίν είναι τώρα 21 ετών και έπαθε πολιομυελίτιδα πριν από τρία χρόνια. Σήμερα έχει εκπαιδευθή, περπατά με μπαστούνια και είναι λογίστρια.

Τά επακόλουθα της άρρώστει-

ας της είναι πολύ σοβαρά, γιατί χτυπά την σπονδυλική στήλη και τους όσφυτικούς και κοιλιακούς μύς. Κάθε μετακίνησι παρυσιάζει δυσκολίες. Οι σκάλες, τό λεωφορείο, τό περπάτημα. Άλλά αυτές οι δυσκολίες, οι θραδύτητες, ή κούρασι δέν έπηρεάζουν την διάθεσί της. Ποτέ οι συνάδελφοί της δέν την είδαν κακόκεφη. Είναι πάντα γελαστή.

Πού βρίσκει τη δύναμι να χαμογελά; Πού βρίσκει τον δυναμισμό του ό Μισέλ που ξμεινε ξαπλωμένος 12 χρόνια και είναι σήμερα τεχνικός σύμβουλος μιás "Εταιρείας;

Τίποτα δέν έκπλησσει περισσότερο τον έπισκέπτη ενός κέντρου άσκήσεως πολιομυελιτικών όσο τό χαμόγελό τους που κρύβει ασφαλώς πολλές άπελπισίες και πολλούς κλονισμούς. Άλλά ή έλπίδα ύπάρχει. Έλευθερωμένα από τό θάρος μέσα στο χλιαρό νερό της πισίνας, τά άκρα ά-

ποτολμούν κάθε μέρα περισσότερες κινήσεις και άποκτούν δύναμι και ευλυγισία. Και ύστερα έρχονται οι κοινές γυμναστικές άσκήσεις με την καθοδήγησι του ύπομονετικού, αλλά αυστηρού έκπαιδευτή.

Τέλος έρχεται ή μέρα που ό τέως παράλυτος θά δοκιμάση να περπατήσει. Κυττάζει, στηριγμένος στα δεκανίκια, τά 5-6 μέτρα που πρέπει να διασχίση. Ό καθήκτης στο βάθος του δείχνει τίς κινήσεις του και στο πάτωμα είναι τα σημάδια που πρέπει να ακολουθήση. Πόσες έβδομάδες, πόσοι μήνες χρειάστηκαν για να τά περάση!

Όταν άφήση τους συναδέλφους του και περάση την καγκελόπορτα του Νοσοκομείου, έχει ένα σκοπό: να είναι άνθρωπος σαν τους άλλους. Και αξίζει περισσότερο άπ' όλους για τά κατόρθωμά του αυτό.

Ενας Άγγλος έπίσκοπος έφθασε στη Νέα Υόρκη περιστοιχισμένος από Άμερικανούς δημοσιογράφους. Έχοντας ύπ' όψει του ότι είναι κατ' αρχήν έπικίνδυνοι και ότι είχαν τό ταλέντο να γελοιοποιούν τους πάντας, ό έπίσκοπος ήταν άποφασισμένος να άπαντά με εξαιρετική προσοχή.

— "Έχετε σκοπό να έπισκεφθήτε κανένα καμπαρέ στην Νέα Υόρκη; τον ρώτησε ξαφνικά ένας νέος.

Ο έπίσκοπος τον κύτταξε άθωα:

— "Έχετε πολλά καμπαρέ στην Νέα Υόρκη; ρώτησε με την σειρά του και νόμισε ότι τά είχε καταφέρει λαμπρά, όπότε την έπαυριο, άνοίγοντας την έφημερίδα, διάβασε: «Η πρώτη έρώτησις την όποιαν μου έκαμε ό έπίσκοπος, μόλις άπεβιδάσθηκε, ήταν ή έξης: «Έχετε πολλά καμπαρέ στην Νέα Υόρκη;»

Constellation

Είχε ό Άντώνης έπιτυχία στον ρόλο του της χθεσινής πρεμιέρας; — Άπίστευτη. Στο σημείο που είπε: «Όμολογώ ότι δέν άξίζω τίποτε», τον χειροκρότησε όλο τό θέατρο.

Υστερα από δυο χρόνια ζωής σ' ένα έρημονήσι, ένας ναυαγός βλέπει να πλησιάζει ένα βαρελάκι. Κυττάζει καλά και βλέπει πάνω στο βαρέλι μια κοπέλλα. Την βοηθάει να βγεί στη στεριά και ύστερα από λίγο, όταν η κοπέλλα συνήλθε, αρχίζει να της διηγείται πώς ζεί δόσκοντας στο νησί, ολομόναχος.

—Ωστε λοιπόν, σάς φέρνω κάτι που έχετε στερηθεί για καιρό!

Ο ναυαγός την κυττάζει με μάτια που γυαλίζουν.

—Αλήθεια;...

—Μά, βέβαια, λέει η κοπέλλα.

—Αλήθεια; έπαναλαμβάνει ο ναυαγός. Ξέρετε, δεσποινίς, μόλις σάς είδα να πλησιάζετε, σκέφθηκα πώς ίσως... Αλλά τώρα που μου το λέτε είμαι πια βέβαιος: έχει πραγματικά κονιάκ το βαρελάκι...

Constellation

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Η Κλάρα Μπούθ, πρέσβειρα των Ήνωμ. Πολιτειών στην Ίταλία, διηγείται την εξής ιστορία:

—Μεγάλη δεξίωσις στην πρεσβεία. Όλη η άμερικανική παροικία της Ρώμης παρελαύνει. Τα χέρια μου διαρκώς απλώνονται τότε δεξιά, τότε αριστερά. Σε μια στιγμή χαιρετώ μια νεαρή Αμερικανίδα, πολύ ντροπαλή και πολύ συγκινημένη.

—Ω, παντάμ! Πόσο θαυμάσιο είναι να βρίσκεται κανείς στη Ρώμη και να βλέπει γύρω του όλα αυτά τα υπέροχα έρεπια: το Forum, το Κολοσσαίον —και βέβαια και έσας...

☆

Tatler

Ο αλτρούιστης κύριος βγάζει από το νερό τη νέα που κόντευε να πνιγεί και την φέρνει στα χέρια στη μητέρα που περίμενε γεμάτη αγωνία.

—Ω, κύριε. Σας ευχαριστώ. Σώσατε τη ζωή της μονάκριβης κόρης μου.

—Έχω και εγώ ένα κοριτσάκι, πολύ μικρότερο, βέβαια...

—Ωστε είσατε παντρεμένος;

—Μάλιστα, κυρία μου.

—Παληάνθρωπε, γιατί δεν άφινες να την γλυτώση κανένας άνυπαντρος; Ντροπή σου... παντρεμένος άνθρωπος... Αφισε γρήγορα το κορίτσι κάτω...

Up

Τὸ ἐλληνικὸ εὐθυμογράφημα

Ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὰς δύο χήρας

Τοῦ

ΠΑΤΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Από κάποιο μακρινό νησί των βορείων Σποράδων, μάς έρχεται ή μέθοδος, με την όποίαν ένας έγγαμος θνητός δύναται να εξασφάλιση, μετά θάνατον, «αγήρω την μήμην του», όπως έλεγαν οι παλαιοί νεκρολόγοι. Ο σοφός άνθρωπος, που την εξησφάλισεν, είχε την νόμιμον γυναίκα του και —πράγμα κάπως δύσκολο εις την σώφρονα επάρχίαν— την έξ άριστεράς χειρός σύντροφον της ζωής του. Καί έμοίραζε τὰς φροντίδας του και τὸν έρωτά του μεταξύ των δύο, με τόσην ισότητα, ως φαίνεται, και δικαιοσύνην, ώστε ή άμφιβολη, αλλά τερπνή, κατάσταση να είναι άνεκτή εκατέρωθεν. Η νόμιμος εκλείνει τὰ μάτια της. Η παράνομος τὰ άνοιγε πρὸς μίαν μόνον διεύθυνσιν, την διεύθυνσιν της ευτυχίας της. Έκείνος τὰ είχε άνοιχτά και πρὸς τὰς δύο πλευράς. Επὶ τέλους, απέθανε μεταξύ δύο ευτυχίων. Καί τὸν εκλαυσαν και αὐ δύο. Ποία τὸν εκλαυσε με θερμότερα δάκρυα δεν είναι εύκολο να προσδιορισθῇ, διότι, ένεκα τοῦ άναπτυχθένος συναγωνισμοῦ μεταξύ των δύο χερῶν —της επίσημου και της άνεπισήμου— τὰ δάκρυα και των δύο εκόχλαζαν.

Αλλά τὰ δάκρυά των δεν έμειναν άπλήρωτα. Ο καλὸς άνθρωπος είχε προνοήσει, εις την διαθήκην του, και διὰ τὰς δύο του χήρας. Εις την νόμιμον είχε αφήσει τὸ μεγαλύτερον μέρος της κινητῆς και άκινήτου περιουσίας του. Εις την άλλην είχεν αφήσει —διὰ λόγους άπροσδιοριστου εις την διαθήκην ευγνωμοσύνης— ένα κτήμα προσδοφόρον αρκετῆς άξίας. Καί με την συνειδησιν άναπαυ-

ΤΟ ΧΙΟΥΜΟΡ, συνήθιζε να λέη ο Μπέρναντ Σω, είναι ή ταυτότητα ενός λαοῦ. Τὸν παρουσιάζει και τὸν εκφράζει καλύτερα από όποιοδήποτε άλλο μέσο.

Τὸ ελληνικό χιούμορ, όπως άλλωστε και τὸ παγκόσμιο, έχει τὰ «στύλ» και τὰ είδη του. Τίς περισσότερες φορές είναι δηχτικό σάν τοῦ σοφοῦ προγόνου μας, τοῦ Διογένη, που ρώτησε ένα μωροφιλόδοξο και φαῦλο που είχε γράψει: Έξω από την έξωπορτα τοῦ σπιτιοῦ του με χρυσὰ γράμματα τὴ φράσι: «Κανένας άνάξιος δεν θά περάσῃ τὸ κατώφλι αὐτῆς τῆς πόρτας».

Και τοῦ λόγου σου από ποία πόρτα μπαίνεις στὸ σπίτι σου;

Αλλά πάλι, έχει μια έντονη σάτιρα μερικῶν κακῶν συνηθειῶν μας ή βασίζεται στὸ λογοπαίγνιο που προκαλεῖ τὸ πηγαίο γέλιο δταν είναι έξυπνο και καλοβαλυμένο σάν μερικά από αὐτὰ που άκούει κανένας συχνά στὸ δρόμο.

Αὐτὰ όμως όλα είναι τὸ ἄνθρωπο χιούμορ. Η «Εκλογή» θά σας παρουσιάσῃ σὲ σειρά τευχῶν της τὸ εἶδος ημο, κατὰ κάποιον τρόπο, αὐτὸ δηλαδή, που φέρνει την υπογραφή μερικῶν από τοὺς πιο γνωστους συγγραφείς μας, όπως τοῦ Σ. Μελά, Δ. Ψαθά κ.ά. άρχίζοντας με 4 χαριτωμένα εὐθυμογραφήματα τοῦ Παύλου Νιρβάνα.

μήνην, κοιμήατο μόνος μέν, αλλά ησυχος εις την τελευταίαν του κλίνην, δροσιζόμενος από τὰ δάκρυα των δύο του γυναικῶν, που τοῦ έφερναν

ἐκ περιτροπῆς τὰς νεκρικός τῶν σπονδῶν. Ἔτσι ὁ συναγωνισμὸς τῶν δύο χερῶν εἶχε δώσει καὶ εἰς τὸ πένθος τῆς χηρείας μίαν ἔντασιν καὶ μίαν διάρκειαν, πρὸ πάντων μίαν διάρκειαν, πέραν τῶν καθιερωμένων ὁρίων εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ πένθους. Ἐξάφνα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν — ὅπως διηγούνται οἱ νησιῶται — ἕνα ἐπιτύμβιον μάρμαρον ἔφθασεν εἰς τὸ μικρὸν νεκροταφεῖον τοῦ νησιοῦ, προωρισμένον διὰ τὸν τάφον τοῦ μακαρίου. Ἦτο ἀφιέρωμα τῆς ἀνεπιστήμου χήρας, ἡ ὁποία εἶχε προλάβει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν εὐλαβῶν καθηκόντων τῆς τὴν ἐπίσημον ἀντίζηλόν τῆς. Τὸ μάρμαρον ἔφερε χαραγμένον τὸ ὄνομα τοῦ μακαρίου, μὲ τὰς σχετικὰς ληξιαρχικὰς χρονολογίας καὶ εἰς μίαν μετριόφροναν γωνίαν, τὸ ὄνομα τῆς ἀφιερωτρίας. «Γλυκέρα ἀνέθηκε» θὰ ἔλεγε ἡ ἐπιγραφή, ἂν τὸ ἐπιτύμβιον εἶχε χαραχθῇ ὀλίγους αἰῶνας προϋτέρα. Ἀλλὰ εἴτε Γλυκέρα, εἴτε Μαρίκα, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτό. Μετὰ δύο ἡμέρας ὅμως, ἔφθασεν εἰς τὸ μικρὸν νεκροταφεῖον προωρισμένον διὰ τὸν ἴδιον εὐτυχῇ τάφον, ἕνα κομψὸν κιγκλίδωμα, προερχόμενον ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Αὐτὸ ἦτο τὸ εὐλαβὲς ἀφιέρωμα τῆς νομίμου χήρας, ἡ ὁποία, ἐν τῷ μεταξῷ, εἶχε μεταφέρει τὸ πένθος τῆς εἰς τὴν πρωτεύουσιν. Αἱ δύο τρυφεραὶ εὐλάβειαι εἶχαν συμπέσει, κατὰ τηλεπαθητικὴν ἴσως συνεννόσιν τῶν δύο πονεμένων ψυχῶν. Ἀλλὰ ὁ ἐπιστάτης τοῦ νεκροταφείου εὐρέθη εἰς δύσκολον θέσιν.

— Ποιὸ θὰ βάλω τώρα — εἶπε

Ὁ κόκκορας

Ἡ οἰκογένεια — γνωστοτάτη οἰκογένεια τῆς πόλεως — εἶχε προσλάβει νέαν ὑπηρετίαν, καταγομένην ἀπὸ κάποιον νησί τῶν Κυκλάδων. Αἱ πρῶται ἐντυπώσεις ὑπῆρξαν ἀρισται. Ἡ κοπέλλα, νεοφερμένη ἀπὸ τὴν πατρίδα τῆς, δὲν ἐγνώριζε μὲν καὶ πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὰ καθήκοντά τῆς, ἀλλὰ, ἐπὶ τέλους, ἦταν ἕνα κορίτσι ἀξέβγαλτο, ἀμήτητον ἀκόμη εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς πρωτεύουσας καί, τὸ

στοὺς μαστόρους, ποὺ εἶχαν μεταβῇ νὰ στήσουν τὸ μάρμαρον — καὶ ποιοὶ θ' ἀφήσω; Ἔσεῖς μοῦ φέρατε τὸ μάρμαρο. Ἀπ' τὴν Ἀθήνα, μοῦ στείλανε τὰ κάγκελλα. Ἄν θρεθῇ καὶ καμμιὰ ἄλλη νὰ μοῦ στείλῃ τίποτε ἄλλο, δὲν ξέρω τί θὰ γίνῃ μὲ τὸν τάφο τοῦ μακαρίου.

Ὅπως δὲν ἐπείδῃ δὲν ὑπῆρχε πιθανότης νὰ φθάσῃ καὶ τρίτη εὐλαβὴς προσφορά — τρεῖς χῆρες θὰ ἦσαν ὅπως δὲν ἔπρεπε σπανία τύχη γιὰ ἕνα νεκρὸ — ἐγινε σκέψις περὶ ἐξοικονομήσεως τῶν δύο ἀφιερωμάτων.

— Γιὰ νὰ εὐχαριστηθῶν καὶ οἱ δύο γυναῖκες — ἐπρότεινε ὁ μαστορὸς — ἐγὼ λέω νὰ βάλουμε τὰ κάγκελλα γύρω ἀπὸ τὸ μάρμαρο.

Καὶ ἔτσι ἐγινε πρᾶγματι. Ὁ τάφος τοῦ μακαρίου ἰδρύθη διὰ τῆς συνεργασίας τῶν δύο τοῦ χερῶν, αἱ ὁποῖαι ἐνώπιον τοῦ θανάτου ἦσαν ἐξ ἴσου νομίμοι σύζυγοι τοῦ νεκροῦ, ὅπως θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι καὶ ἄλλαι δέκα ἀκόμη.

Αὕτῃ ἡ λαμπρὰ μέθοδος πρὸς ἐξασφάλισιν αἰώνως τῆς μνήμης τῶν θνητῶν μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ μακρινὸ νηράκι τῶν βορείων Σποράδων. Οἱ ἔχοντες ἐπομένως μίαν γυναῖκα ἂς φροντίσουν νὰ ἀποκτήσουν καὶ δευτέραν. Εἰς τὴν ζωὴν, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι πάντοτε ἀπηλλαγμένον ἐνοχλήσεων. Μετὰ θάνατον ὅμως, ὁ συναγωνισμὸς τοῦ πένθους, καὶ μάλιστα μεταξὺ γυναικῶν, ἐξασφαλίζει εἰς τὸν νεκρὸν καὶ εἰς τὸν τάφον του κάποια ὠφελήματα, τὰ ὁποῖα μὲ μίαν χήραν εἶναι πολὺ ἀμφίβολα.

σπουδαιότερον, δὲν εἶχε συγγενεῖς εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐνας θσαυρὸς, δηλαδή, μὲ ἄλλας λέξεις, διὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς κρίσεως τῆς ποδιᾶς. Ἐνα θράδῳ ὅμως — δὲν εἶχαν περάσει τρεῖς ἡμέρες ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ θσαυροῦ — ἡ κυρία, ἐπιστρέφουσα εἰς τὸ σπῆτι τῆς, παρετήρησε μ' ἐκπληξίν τῆς ἕνα λούστρον ἀποθέοντα εἰς τὴν εἴσοδον μπόγους, καλὰ θία, καλαθάκια

καὶ ἕναν ὑπερήφανο κόκκορον, παίζοντα τὸν ρόλον τοῦ Προμηθέως Δεσμώτου ἐπάνω εἰς τὰ μάρμαρα τῆς αὐλῆς. Καὶ ταυτοχρόνως ζωηραὶ ἐκφράσεις δεξιῶσεων ἔφθασαν ἕως τ' αὐτιά τῆς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ σπιτιοῦ.

— Σταυρούλα. Ἔσπευσε νὰ καλέσῃ τὸν θσαυρόν.

Ὁ θσαυρὸς δὲν ἄργησε νὰ ἐμφανισθῇ, μὲ τὰ μάγουλα θριαμβευτικῶς κατακόκκινα.

— Τί τρέχει; ρώτησε ἡ κυρία. Ποιὸς εἶναι μέσα; Ποιανοῦ εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα;

Ἡ Σταυρούλα ἔσπευσε νὰ καταστήσῃ κοινὸν τῆς εὐτυχίας τῆς τὴν κυρίαν:

— Τίποτε, κυρία μου. Ὁ θεὸς μοῦ ἔφτασε ἀπὸ τὸ νησί μαζί μὲ τὴν κόρη τοῦ καὶ ἤρθανε ν' ἀκουμπήσουν ἐδῶ γιὰ δύο τρεῖς ἡμέρες. Μᾶς φέρανε κ' ἕναν κόκκορον σωιλίδικο. Νὰ τὸν δῆτε, κυρία μου, μιὰ χαρὰ εἶναι.

Οἱ ἀπρόσκλητοι ξένοι, ποὺ εἶχαν ἀποβιβασθῇ μετὰ τῶν ἀποσκευῶν τῶν εἰς τὸ σπῆτι τῆς κυρίας, ὡς νὰ ἦτο ξενοδοχεῖον τῶν Κυκλάδων, ἔφεραν, ἐννοεῖται, τὸν σχετικὸν ἀναβρασμὸν εἰς τὰ αἵματα τῆς κυρίας. Ἐθῆκε ὅμως φυλακὴν τὸ στόματι τῆς. Ὅταν ἔχη κανεὶς ἕνα θσαυρόν, δὲν τὸν διακινδυνεύει τόσο εὐκολά. Ἐκαμε λοιπὸν τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν καὶ κατέπειε τὸ πικρὸν ποτήριον χωρὶς μορφασμὸν.

— Καλῶς τοὺς δέχτηκες, Σταυρούλα! εἶπε. Δώσε τοὺς νὰ φᾶνε τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θὰ εἶναι κουρασμένοι ἀπὸ τὸ ταξίδι τοὺς, καὶ περιποιησοὺς τοὺς.

Ἡ Σταυρούλα ἔσπευσε νὰ περιποιηθῇ τοὺς συγγενεῖς τῆς, ἐνῶ ἡ κυρία συνεκάλει ἐπείγοντως εἰς τὴν τραπέζιαν τὸ οἰκογενειακὸν συμβούλιον, καλοῦμενον νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιμεταπίσεως μιᾶς τόσο ἀπροσδοκίτου περιπετείας. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν, ἀπεφασίσθη, ἐπὶ τέλους, νὰ μὴν ἀντιταχθῇ καμμιὰ ἀντίστασις τῆς ὁποίας κανεὶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ προῖδῃ τὰς συνεπειὰς.

— Ἐγὼ πάω μιὰ στιγμὴ νὰ ἰδῶ τί γίνεται στὴν κουζίνα! εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα.

Καὶ ἐξηφανίσθη μὲ τὰ νεῦρα τῆς χορεύοντα. Δὲν εἶχαν περάσει ὅμως πέντε λεπτά καὶ μέγας σαματὰς, συνοδευόμενος ἀπὸ κραυγὰς ἀνθρώπων, κακκαρίσματα πουλερικῶν, πτώσεις καὶ κατακυλισματα ἀψύχων, ἔφθασαν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς κουζίνας. Σύσσωμη ἡ οἰκογένεια ὥρμησε νὰ ἰδῇ τί συμβαίνει. Εἶχαν συμβῇ τῷ ὄντι τρομερὰ πράγματα. Ὁ κόκκορας, λυθεὶς ἀπὸ τὰ δειγμά του, εἶχε μετακομισθῇ στὴν κουζίνα. Ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ μία κόττα τῆς οἰκογενείας, ποὺ εἶχεν ἀσθενήσει πρὸ τριῶν ἡμερῶν καὶ εἶχε μεταφερθῇ παρὰ τὸ τζάκι πρὸς θεραπείαν καὶ περίθαλψιν. Ὁ κόκκορας, ταξιδιώτης, στερηθεὶς ἐπὶ ἡμέρας ποῦ τοῦ ἐφάνησαν μία αἰωνιότης τῶν τρυφεροτήτων τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, μόλις ἀντίκρουσε τὴν ὠραίαν ἀγνωστον, ἐκεραυνοβολήθη ἀπὸ τὰ κάλλη τῆς. Καὶ ὥρμησε νὰ ἐκφράσῃ τὸν διάτυρον ἔρωτά του. Ἡ κυρία, εὐρεθεῖσα πρὸ τῆς νέας αὐτῆς αὐθαθείας, ἄρπαξε τὴν ὠραίαν γιὰ νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τὴν αὐθάδη ἐπίθεσιν. Εἶχε σκεφθῇ ὅτι μίαν ἰσχυρὰ συγκλήσιν θὰ ἦταν ἱκανὴ νὰ φωνεύσῃ τὸ ἀσθενὲς πλάσμα. Ὁ ἵπποτης ὅμως δὲν μπόρεσε ν' ἀνεχθῇ τὴν ὕβριν. Ὁρμησε κατὰ τῆς κυρίας, ἀνατρέπων εἰς τὸ πέρασμά του πιάτα, ποτήρια, γαβάθες, ὅτι εὐρέθη ἐμπρὸς τοῦ εἰς τὸ τραπέζι καὶ τὸν νεροχύτην. Ἡ κυρία ἐπροσπάθησε νὰ κρύψῃ τὴν κινδυνεύουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Ὁ κόκκορας, ἔξαλλος, ἄρχισε νὰ ραμφίζῃ τὴν κυρίαν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὰ μπράτσια. Οἱ νησιῶται ἐπενέβησαν νὰ σώσουν τὴν κυρίαν. Ἐπὶ τέλους ὁ ταραξίας συνελήθη καὶ ἡ οἰκογένεια, βοηθουμένη καὶ ἀπὸ τοὺς νησιώτας, περισυνέλεξε τοὺς τραυματίας, τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τὰ σπασμένα, δηλαδή τὴν οἰκοδέσποιναν, τὴν κοτούλα καὶ τὰ γυαλικά.

— Ἄ! δὲν ὑποφέρεθε πιά! Νὰ φύγετε ἀμέσως ὅλοι ἀπὸ τὸ σπῆτι μου! ἐφώναξε τώρα ἡ κυρία.

— Κι' ἐγὼ κυρία μου; ἐπιθύρσεν ἡ Σταυρούλα.

— Κι' ἐσύ καὶ ὅλο σου τὸ σόι! Ἀμέσως, αὕτῃ τῇ στιγμῇ.

Ἡ ἀπόφασις ἦταν ἀνεκκλητος. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν νησιωτῶν ἐπραγματο-

ποιήθη πάραυτα με τὸν κόκκορα ἐπὶ κεφαλῆς, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε φαντασθῇ, μεθ' ὅσα εἶχε ἀκούσει περὶ τῆς

γῆς αὐτῆς τῆς ἐπαγγελίας, ὅτι τὰ ἦθη ἦσαν τόσον ἀγρίως αὐστηρὰ εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ῥαλοῦσα ἀκρόασις

Ομολογῶ ὅτι ἐκοπίασα πολὺν νὰ εὕρω τὴν διατίπωσιν καὶ τὸν ὀρισμὸν τοῦ περιεργότατου Ἀθηναϊκοῦ φαινομένου, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ θέμα τοῦ παρόντος. Ἀλλά, ἐπὶ τέλους, τὸν εὕρηκα! «Λαλοῦσα ἀκρόασις» εἶναι, λοιπόν, ἡ ιδιότης τῆν ὁποῖαν ἔχουν πολλοὶ Ἀθηναῖοι καὶ πολλὰ Ἀθίβες νὰ ἀκούν μετὰ τὴν γλῶσσαν των. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ παρατηρεῖται συνεχῶς, ὡς γνωστὸν εἰς τὰ θέατρα, τὰς διαλέξεις καὶ ἰδίως εἰς τὰς συναυλίας. Πρὸ πάντων εἰς τὰς συναυλίας. Μόλις ἀρχίσει ἡ μουσικὴ ἐκτέλεσις, ἀμέσως τίθενται εἰς ἐνέργειαν διάφορες γλῶσσες καὶ γλωσσίστρες, καὶ ἀρχίζει ἡ ψιλὴ κουβέντα. Οἱ ἀνίδεοι φαντάζονται, ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς ἀπρεπείας. Καθόλου. Οἱ κύριοι καὶ οἱ κυρίες εἶναι πολὺ καλοαναθρεμένοι καὶ ἐξαιρετικῶς φιλόμουσοι. Ἀκοῦν καὶ αὐτοὶ εὐλαβῶς, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι. Μετὰ τὴν διαφοράν, ὅτι ἀκούν μετὰ τὴν γλῶσσαν των. Τόσον εἶναι βέβαιον αὐτό, ποὺ λέγω, ὥστε καὶ εἰς τὴν συναυλίαν ἀκόμη τοῦ Ἰτουρμπι, ὅπου ὅλοι αἱ Ἀθῆναι εἶχαν σπεύσει νὰ παρακολουθήσουν, μ' εὐλαβὴ προσοχήν, τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτὴν μυσταγωγίαν, ἡ λαλοῦσα ἀκρόασις παρετηρήθη εἰς μεγάλην κλίμακα. Μία Ἑλληνὶς ὁμως ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, μὴ γνωρίζουσα τὴν εἰδικὴν αὐτὴν φυσιολογίαν τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀκοῆς, ἐξαφνίσθηκεν ἀπὸ τὸ φαινόμενον, καὶ κατὰ τὰ διαλείμματα δὲν ἔλειψε νὰ δημιουργήσῃ τὴν σχετικὴν φασαρίαν. Ἀπετάθη, λοιπόν, εἰς δύο δεσποινίδας, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συναυλίας παρηκολούθουν εὐλαβῶς τὴν μουσικὴν μετὰ τὴν γλῶσσαν των. Καὶ τοὺς εἶπε μ' ἓνα πλάγιον σχῆμα λόγου:

—Δὲν μοῦ λέτε, σὰς παρακαλῶ, δεσποινίδες; Γνωρίζετε σὲ τί χρησιμεύουν τὰ διαλείμματα εἰς τὰς συναυλίας;

—Μά... γιὰ νὰ ἀνταλλάξῃ κανεὶς δυὸ λόγια, νὰ πῇ τὰς ἐντυπώσεις

του, νά... ἔσπευσε νὰ ἀπαντήσῃ ἡ μία ἀπὸ τὰς δεσποινίδας, ἔλεεινολογοῦσα, προφανῶς, τὴν ξένην καὶ τὴν ἀμάθειάν της.

—Ὡστε γνωρίζετε γιὰ τί ὑπάρχουν τὰ διαλείμματα, περιωρίσθη νὰ προσθέσῃ ἡ ξένη κυρία καὶ διέκοψε τὴν συζήτησιν, ἐνῶ αἱ δεσποινίδες ἐκοκκίνιζαν ἀπὸ ἀγανάκτησιν.

Ἡ ἄγνωστός μου, λοιπόν, ξένη, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν φασαρίαν αὐτὴν, χωρὶς νὰ μαντεύσῃ περὶ τίνος ἐπρόκειτο, μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ γραφεῖόν μου, νὰ μοῦ διηγηθῇ τὴν περιπέτειάν της, νὰ μοῦ ἐκφράσῃ τὴν ἀγανάκτησίν της διὰ τὰ συμβαίνοντα καὶ νὰ με παρακαλέσῃ νὰ ὑψώσω τὴν φωνήν μου κατὰ τοῦ ἀτόπου. Ἐσπευσα, ἐννοεῖται, νὰ τῆς ἐξηγήσω λεπτομερῶς τὸ φαινόμενον τῆς λαλούσης ἀκοῆς τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς τὰς Ἀθήνας. Μετὰ ἤκουσε μ' ἐνθουσιασμόν.

—Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, μοῦ εἶπε, οἱ ὁποῖοι ἀκούν μετὰ τὴν γλῶσσαν τους, ἐνχλοῦν ἐμὰς τοὺς ἄλλους ποὺ ἐξακολουθοῦμε νὰ ἀκούμε κατὰ τὴν παλαιὰν μέθοδον, δηλαδή μετὰ αὐτιά μας. Τί πρέπει νὰ γίνῃ λοιπόν;

—Κάμετε, τῆς εἶπα, ὅτι ἔκαμε κάποιος ὁμοιοπαθὴς σας εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἄν ξαναβρεθῇ πλησίον σας, εἰς ἄλλην περίστασιν, κάποιος ἀπὸ τοὺς προικισμένους μετὰ τὴν λαλοῦσαν αὐτὴν ἀκοήν, στραφίτε εὐγενῶς πρὸς αὐτὸν καὶ πέστε του: «Σὰς παρακαλῶ, κύριε, ὀλίγον δυνατώτερα.» Ἐκεῖνος θὰ σὰς ἐρωτήσῃ φυσικὰ, διατί δυνατώτερα. Τότε τοῦ λέτε ὅτι εἶπε καὶ ὁ Ἀγγλος: «Διότι, κύριέ μου, ἡ μουσικὴ δὲν μ' ἀφήνει νὰ σὰς ἀκούω». Εἶναι ἓνας ὡραίος κι' εὐγενικὸς τρόπος διὰ νὰ κάμετε τὸν ἐνοχλητικὸν νὰ σιωπήσῃ.

Τὴν συνταγὴν αὐτὴν τὴν προσφέρω, ἐννοεῖται, καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀναγνώστας μου ὅσοι κατὰ τύχην ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ ἀκούν μετὰ τὰ αὐτιά των.

Θεοὶ

Δὲν πρόκειται περὶ τῶν Θεῶν τοῦ Ὀλύμπου. Πρόκειται περὶ τῶν Θεῶν τοῦ φρενοκομείου, ἑνας ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐδικάζετο προχθές, εἰς τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελοδικεῖον, ὡς ἀλήτης. Λοιπόν, δὲν ὑπάρχει εὐκολώτερον πρᾶγμα ἀπὸ τὸ νὰ γίνῃ κανεὶς θεός, ἢ μᾶλλον —διότι δὲν πρόκειται περὶ ἐνὸς μέλους ἀπλῶς τοῦ δωδεκαθέου— ὁ Θεός. Εὐκολώτερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ νὰ γίνῃ ὑπουργὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου δὲν ἐγίνε μόνον ὁποῖος δὲν τὸ ἠθέλησεν. Ἀρκεῖ νὰ ἀψηφίσῃ τις λεμονόκουπες, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν λεμονιῶν καὶ τις καρπαζιὲς τῶν εὐσεβῶν, ὅλον τὸν χρόνον. Ὅταν τὰ ἀψηφίσῃ ὅλα αὐτά, μετὰ τὴν βοήθειαν καὶ τῆς υπερβολικῆς ζέστης —ἡ νεωτέρα θεογονία ἀγαπᾷ κατὰ προτίμησιν τὸ καλοκαίρι— ἐξέρχεται εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰδοποιεῖ ὅτι εἶναι ὁ θεός. Καὶ τότε οἱ διαβάται, ποὺ λαμβάνουν ὅπως ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, τὴν τύχην νὰ ἀντικρίσων τὸν Θεόν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καταλαμβάνονται ἀπὸ τόσον αἰφνίδιον κέφι ὥστε δὲν μένει σάπιο λεμόνι, ποὺ νὰ μὴ κάμῃ φτερά.

Οἱ Θεοὶ αὐτοί, καθένας ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐννοεῖ νὰ εἶναι ὁ ἓνας καὶ ὁ μόνος Θεὸς τῶν μονοθεϊστῶν —καθένας ἑνὸς καὶ ἀκατάδεχται νὰ εἶναι θεὸς ὑποτέλης— δὲν κρατοῦν καμμίαν ἐξαιρετικὴν πῶζαν. Εἶναι ἀγαθότατοι καὶ καταδεκτικώτατοι. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς μοῦ κουβαλοῦσε κάποτε τὰ ψῶνια στὸ σπίτι μου.

—Δὲν θέλουν νὰ καταλάβουν—μοῦ ἔλεγε, πότε πότε, παραπονούμενος κατὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀγορᾶς— πῶς εἶμαι ὁ Θεός. Τί νὰ τοὺς κάνης; —Μὴν τοὺς ξεσυverίζεσαι καμμένε Δημητράκη... (ἦτο Θεός, ἀλλὰ ἦκουε καὶ στὸ ὄνομα Δημητράκης) τοῦ ἔλεγα.

—Ὅα θυμῶσω καμμιὰ φορὰ καὶ θὰ τοὺς κάμω ὅλους στάχτη.

—Πῆγαινε τώρα τὰ ψῶνια στὸ σπίτι μου καὶ τοὺς κάνεις στάχτη κατόπιν. Ἐλα, γειά σου, Δημητράκη.

Κάποτε μοῦ εἶπε:

—Ἀφεντικό, ἂν ἔχης κανένα παλιὸ σακκάκι νὰ μοῦ δώσης τώρα ποὺ μπαίνει ὁ χειμῶνας, θὰ με σώσης.

—Ἐστὶ Θεός —τὸν ρώτησα— καταδέχεσαι νὰ φορέσης τὸ παλιὸ μου τὸ σακκάκι;

—Μεταξὺ μας —μοῦ ἀπάντησε— δὲν ἔχει νὰ κάνῃ. Φτάνει νὰ μοῦ πᾶν.

Τοῦ ἔπεφτε λιγάκι πλατύ, μετὰ τὴν τὴν θεότητα, ἀλλὰ τὸ ἐδέχθη. Καὶ ὅταν τὸν ἐβλεπα, πλέοντα μέσα στὸ σακκάκι μου, ὡς εἰς νεφέλην δόξης, ἐσκεπτόμουν ἄβελαι: «Γιὰ κῦταξε πῶς ἔρχονται κάποτε τὰ πράγματα. Ὁ Θεὸς νὰ φορῇ τὰ ἀποφόρια τῶν ἀνθρώπων...»

Χωρὶς νὰ εἶμαι ὁ Μωϋσῆς, τέλος πάντων, ἔχω ἀντικρίσει τὸν Θεόν, πρόσωπον μετὰ πρόσωπον, περισσότερες φορὲς ἀπὸ τὸν Μωϋσέα. Κάποτε συναντηθήκαμε στὸ Δρομοκαίτειον. Ὁ Παντοκράτωρ —προτιμοῦσε νὰ τὸν προσφωνοῦν μετὰ τὸν τίτλον αὐτόν— ἦτο τόσον ἡσυχος καὶ τόσον καταδεκτικός, ὥστε ἡ διευθυνσις τοῦ φρενοκομείου τοῦ εἶχε ἀναθέσει καθήκοντα ἐπιστάτου. Ποῦ νὰ μαντεύσωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ μὰς ὡδήγούσε εὐγενέστατα στὰ διάφορα διαμερίσματα καὶ μὰς ἔδινε πληροφορίες γιὰ τὸν ἓνα καὶ γιὰ τὸν ἄλλον τρελλόν, ἦτο ὁ Θεός. Ὅταν ἔμαθα τὴν ιδιότητά του, ἐζήτησα τὴν ἄδειαν νὰ τὸν φωτογραφίσω.

—Καταλαβαίνω... μοῦ εἶπε καλοκαθῶς. Θέλεις νὰ γράψῃς κάρτ ποστὰλ νὰ τίς πουλᾷς στοὺς δρόμους. Δὲν πειράζει. Κέρδισε κι' ἐστὶ λίγα ἑκατομμύρια.

Ἐποζῶρσε σ' ἓνα δρομαλάκι τοῦ κήπου, τὸν ἐφωτογράφησα, καὶ διατηρῶ ἀκόμη τὴν φωτογραφίαν του μετὰ τὴν μεγάλην του λευκὴν γενειάδα καὶ τὸ βαθὺ ὑπερκόσμιον βλέμμα. Ὅσοι τὸν βλέπουν ἔκτοτε, μοῦ λένε:

—Δὲν ἀξιωθήκαμε ποτὲ νὰ ἴδωμε τὸν Θεόν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Φαίνεται ὁμως, νὰ τοῦ μοιάζῃ καταπληκτικὰ.

Ἡ ἐπιστήμη ἀνατρέπει
παλιὰς θεωρίες

Η ΖΕΣΤΗ ΣΑΣ ΠΕΙΡΑΖΕΙ;

Τῆς
ΑΜΤ SELWYN

Οἱ συνταγές πού προσφέρονται ἐναντίον τῆς ζέστης εἶναι πολὺ περισσότερες ἀπὸ κείνες πού προσφέρονται ἐναντίον τοῦ κρύου. Ἀκούστε μιὰ ἀκόμη, ἐντελῶς καινούργια:

1. Κάνετε ἓναν κατάλογο ὅλων τῶν κανόνων πού ξέρετε.
2. Ρίξετέ τον στὴ φωτιά.

☆

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἀπέδειξε ὅτι ὅλα ὅσα συνηθίζουμε πολὺ λίγο μᾶς δροσιζοῦν. Ἀντίθετα πολλὰ ἀπ' αὐτὰ κάνουν τὴ ζωὴ πιὸ δύσκολη μὲ τὴ ζέστη.

1. Πρέπει νὰ τρώμε λιγώτερο;

Λένε πὼς ὅσο λιγώτερο τρώει καὶ νεῖς τόσο λιγώτερο νοιώθει τὴ ζέστη. Οἱ ἔρευνες πού ἔγιναν στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πενσυλβανίας ἀπέδειξαν ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι παθαίνουν μιὰ νωθρότητα ἐπειδὴ ἐλαττώνουν τὸ φαί τους. Ἡ ποσότης τοῦ φαγιοῦ δὲν καθορίζεται ἀπὸ τὴ θερμοκρασία. Ἐφ' ὅσον ὁ κόπος πού καταβάλλει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἴδιος χειμῶνα καλοκαίρι, ἡ ἴδια πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ποσότης τῆς τροφῆς του.

2. Πρέπει νὰ τρώμε κρύα πράγματα;

Ἡ θερμότης πού δίνει κάθε τροφή δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θερμοκρασία της, ἀλλὰ ἀπὸ τὶς θερμίδες της. Ἐνα παγωμένο κοτόπουλο θὰ σᾶς θερ-

μάνη πολὺ περισσότερο ἀπὸ μιὰ ζεστὴ κοτόσουπα ἢ ὅποια ἔχει λιγώτερες θερμίδες.

3. Τὰ παγωμένα ποτὰ δροσιζοῦν;

Ὁ καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας, Ἐντουαρντ Ἀντολφ, ἀπέδειξε ὅτι τὸ παγωμένο νερὸ δὲν εἶναι δροσιστικὸ γιὰτὶ ἐπιδρᾷ στὸ μηχανισμό ἐκείνου τοῦ ὁργανισμοῦ πού ρυθμίζει τὴν θερμοκρασία του.

4. Χρειαζόμαστε περισσότερο ἁλάτι τὸ καλοκαίρι;

Πολὺς κόσμος νομίζει ὅτι πρέπει νὰ προσθέσῃ ἁλάτι στὸ φαγητό του γιὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ ἁλάτι πού χάνει μὲ τὴν ἐφίδρωσι. Σχετικὴ ἔρευνα ἀπέδειξε ὅτι κάθε ἄνθρωπος παίρνει κανονικὰ στὸ ἡμερήσιο φαγητό του περὶ τὰ 15 γραμμάρια ἁλάτι, ποσὸν ἀρκετὸ γιὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἀπώλεια πού ἔχει μὲ τὸν ἰδρώτα.

5. Πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε τὰ οἶνοπνευματώδη;

Τὸ πολὺ πιὸτὸ μᾶς κάνει νὰ αἰσθανόμαστε περισσότερο τὴ ζέστη. Τὸ λίγο, ὅμως, δὲν ἔχει καμμιά ἐπίδρασι.

6. Εἴμαστε δροσερώτεροι ὅταν δὲν κινούμεθα;

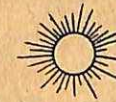
Ἐρευνὲς τῆς στρατιωτικῆς ἱατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Η.Π. ἀπέδειξαν ὅτι ἓνας ὑγιὲς ἄνθρωπος ὅσο περισσότερο ἀδρανὴς μένει, τόσο περισσότερο ζεσταίνεται.

7. Εἶναι ἐπικίνδυνος ὁ ἀνεμιστήρας;

Ὁ ἀνεμιστήρας εἶναι κάτι ἀπόλυτα ὑγιεινὸ. Βοηθεῖ τὴν ἐξάτμισι τοῦ ἰδρώτος καὶ διώχνει τὸ στρώμα τοῦ θερμοῦ ἀκινήτου ἀέρος πού περιβάλλει τὸ σῶμα μας. Καλύτερο εἶναι νὰ βρίσκεται στὸ πάτωμα.

8. Ἡ ψυχρολουσία δροσιζει;

Ἐνα χλιαρὸ ντοῦς δροσιζει περισσότερο ἀπὸ ἓνα κρύο. Ὑπάρχει ὁμως καὶ μιὰ ἄλλη συνταγή: βάλετε τὰ χέρια σας μέχρι τοὺς ἀγκῶνες σὲ δροσερὸ —ὄχι κρύο— νερό.

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς τρεῖς ὁρισμούς ἐκείνον πού νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβή σημασία της.

- 1) ΑΛΙΘΗΡΙΟΣ. Α: Ἀλήτης. Β: Ἀπατεώνας. Γ: Κακούργος.
- 2) ΑΜΥΘΗΤΟΣ. Α: Ἀληθινός. Β: Ἀπειρος. Γ: Φανταστικός.
- 3) ΑΝΑΛΓΗΣΙΑ. Α: Ἀπονία. Β: Ὑπερφάνεια. Γ: Ἀκατάδεξιά.
- 4) ΑΠΕΡΙΦΡΑΣΤΩΣ. Α: Καθαρά. Β: Δίκαια. Γ: Λακωνικά.
- 5) ΔΙΑΚΥΒΕΥΩ. Α: Πολλαπλασιάζω στὸν κύβο. Β: Βάζω σὲ κίνδυνο. Γ: Εἶμαι τολμηρὸς.
- 6) ΕΜΙΡΗΣ. Α: Σουλτάνος. Β: Φύλαρχος. Γ: Στρατηγός.
- 7) ΕΝΣΤΙΚΤΟ. Α: Πάθος. Β:

Ταλέντο. Γ: Φυσικὴ ὁρμή.

8) ΕΧΕΜΥΘΟΣ. Α: Πού κρατᾷ τὸ μυστικὸ. Β: Πού μεταδίδει τὸ μυστικὸ. Γ: Σιωπηλός.

9) ΖΙΖΑΝΙΟ. Α: Τσουκνίδα. Β: Σκανδαλοποιός. Γ: Ἐντομο.

10) ΚΡΑΣΠΕΔΟ. Α: Βάσις. Β: Περιθώριο. Γ: Κορυφή.

11) ΟΔΑΛΙΣΚΗ. Α: Δούλα χαρεμιῶ. Β: Εὐνοουμένη τοῦ Σουλτάνου. Γ: Χανομίσσα.

12) ΥΠΟΝΟΜΕΥΩ. Α: Παραμονεύω. Β: Ἐπιδουλεύομαι. Γ: Κάνω ὑπομονή.

13) ΣΤΥΛΙΣΤΑΣ. Α: Πρωτότυπος συγγραφέας. Β: Φακίρης. Γ: Συγγραφέας μὲ καλὸ ὄφος.

14) ΤΕΝΑΓΟΣ. Α: Λίμνη. Β: Πέλαγος. Β: Βάλτος.

Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 127

ΤΟ ΩΡΟΣΚΟΠΙΟ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Τοῦ
ANDRÉ LABARTHE

Οχτώ μικρά ἀτσαλένια γράμματα ἦταν κολλημένα στήν πόρτα τοῦ γραφείου: ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Στὸ ἐσωτερικό, ἓνας ἄνδρας ἀκαθόριστης ἡλικίας, φοροῦσε μιὰ παρδαλή γραβάτα. Γύρω στὸ τραπέζι ἡ ἐπιτροπὴ τῶν διευθυντῶν κρεμόταν ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Ἡ σκηνὴ ἐκτυλισσόταν στὴ Νέα Ὑόρκη, στὶς ἀρχές τοῦ Ἰουνίου.

«Τὴν ἀνοίξη τοῦ 1957 οἱ γυναικεῖες φοῦστες θὰ εἶναι πιὸ μακρὺς ἀνήγγειλε. Βγάλτε τὰ συμπεράσματά σας.»

Ὁ Ντιὸρ ἡ δὲ Φάθ τὸν εἶχαν βάλει; «Ὅχι! ἀπαντᾷ ὁ βασιλιάς αὐτὸς τῶν ἐτοιμῶν φορεμάτων. Τὸ μάκρος τῆς φούστας εἶναι γραμμένο στὸ πεπρωμένο. Ὁ «Ρυθμός», ἀνώνυμος ἐμπορικὴ ἐταιρεία προβλέψεων, σύμβουλος τοῦ ἐπιτελείου καὶ τῆς Τζένεραλ Ἐλέκτρικ, μοῦ πούλησε τὸ ἔτος

1957». Καὶ ὑπογράμμισε τὴ λέξι: π ο ὄ λ η σ ε.

Ὑστερα ἄπλωσε πάνω στὸ τραπέζι φωτογραφίες μὲ μόδες, ἄλλες παλιές καὶ ἄλλες τῆς τελευταίας λέξης.

«Τὸ γυναικεῖο φόρεμα δὲν ἔχει παρὰ δύο διαστάσεις, εἶπε, φάρδος καὶ ὕψος. Καὶ οἱ τιμές καὶ οἱ κρίσεις τῶν βιομηχανιῶν ποὺ δουλεύουν τὸ θαμβάκι, τὸ μαλλι καὶ τὶς πλαστικὲς ὕλες παίζονται κάθε δέκα χρόνια, πάντα σὲ διαφορὰ μερικῶν πόντων. Ἀπὸ τὰ «φρου φρου» τοῦ 1900 ὡς τὸ σημερινὸ «νιὸ λούκ» ἀγαπήθηκαν μὲ τὴ σειρά τους ἡ «φούστα καμπάνα» τῆς σουφραζέττας, τὸ μακρὺ φόρεμα τῆς ἐποχῆς τοῦ Ροδόλφου Βαλεντίνο, τὸ «κολλάν τῶν μοιραίων γυναικῶν τοῦ 1930», τὰ μακρὰ τῶν «glamout girls» τοῦ τελευταίου πολέμου, τὸ φλοττάν τῶν ὑπαρξιστῶν, κ.λ.π.

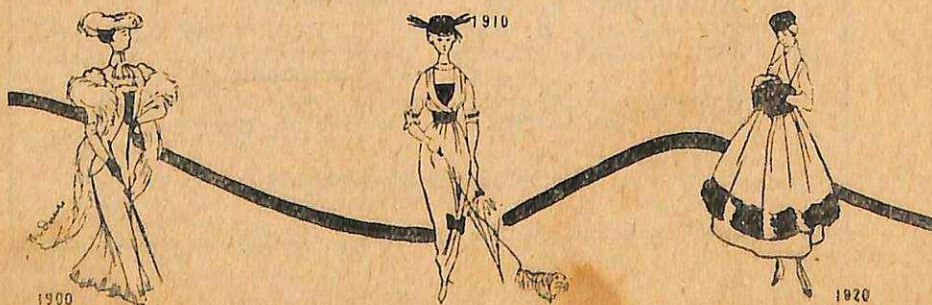
Ὁ κύκλος τῶν δέκα ἐτῶν ἔξακολουθεῖ. Γιατὶ θὰ σταματοῦσε;».

Αὐτὸς ποὺ μοῦ ἀφηγήθηκε αὐτὴ τὴν ἀπίστευτὴ σκηνὴ εἶναι ἓνας γνωστὸς κεφαλαιουχός, διευθυντὴς τοῦ γραφείου μουσικῶν μελετῶν μιᾶς μεγάλης γαλλικῆς τράπεζας. «Σήμερα, κατέληξε,» οἱ μεγάλες ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἔθνη κινούνται βάσει προβλέψεων.» Στὴν Ἀμερικὴ ἔχουν ἰδρυθῇ εἰδικὲς ἐταιρίες ὅπου οἰκονομολόγοι, κοινωνιολόγοι καὶ μαθηματικοὶ διαβάθρουν μέσα στὶς γραμμὲς τῆς ἐποχῆς καὶ πουλᾶνε «μέλλον» στοὺς ἐμπόρους ποὺ τοὺς συμβουλεύονται.

Ὁ τραπεζίτης κύτταξε τὸ ρολοῖ του. «Εἶναι ἀκριβῶς 7, εἶπε. Στὸ Παρίσι ἡ ζωὴ φεύγει ἀπὸ τὰ γραφεῖα στοὺς δρόμους. Οἱ ἐργάτες τοῦ Ἔσσελν τελειώνουν τὴν 8 τῆς ἡμέρας ἀτσαλιὸ τῆς ἡμέρας. Ὁ Μαλένκωφ ἐτοιμάζεται γιὰ τὸ δεῖπνο του. Τρία σφυρίγματα τῆς σειρήνας ἑνὸς ρυμουλκοῦ ξυπνοῦν μέσα στὴ νύχτα ἓνα παιδί τῆς Γιοκοχάμα: τὸ ἀεροπλάνο τῆς Χονολουλού, στὶς 11, δίνει σὸν πύργο ἐλέγχου τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου τὸ μήνυμα τῆς προσεγγίσεως καὶ οἱ Νεοϋορκέζοι μόλις προγευμάτισαν μ' ἓνα σάντουιτς. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐνσταντάνε τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ γιὰ νὰ πιάσῃς τὸ σφυγμὸ τοῦ μέλλοντος χρειάζονται δύσκολες σπουδές».

οἱ εὐημερίες καὶ οἱ κρίσεις, οἱ πόλεμοι καὶ ἡ εἰρήνη, ποὺ ὀρίζουν μουσικὰ προτοῦ προβάλουν μὲ τεράστιους τίτλους στὶς ἐφημερίδες, ἔχουν ρίζες μακρυνές ποὺ χρειάζεται καιρὸς γιὰ νὰ τὶς ἀπαριθμήσῃς. Ἀλλὰ ἅμα τὶς μάθῃς, ὅλα φωτίζονται: μπορεῖς νὰ ξεπεράσῃς τὸν χρόνον καὶ νὰ διορθώσῃς τὸ ἐρχόμενο ἔτος. Μπορῶ ἀκόμη νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω ὅτι τὸ 1955 ἡ κατανάλωσι τῆς μύρρας σ' ὅλη τὴ Βρετανικὴν Αὐτοκρατορίαν θὰ φτάσῃ τὰ 4 δισεκατομμύρια λίτρα· ὅτι στὴν Εὐρώπῃ θὰ κάνουν τὴν ἐμφάνισί τους μεταξωτὲς κάλτσες χυτῆς, ἐλαστικές, χωρὶς ραφή· ὅτι ἐστιατόρια μὲ ἄπλὰ μενοῦ θρεπτικὰ καὶ φθηνὰ θ' ἀντικαταστήσουν τὶς ἱστορικὲς ψησταριές ὅπως τὸ «Λαρύ» τοῦ Παρισιῶ, τὸ «Φρασκάκι» καὶ «Μπουλεστίν» τοῦ Λονδίνου. Ὁ κόσμος θὰ κοιμᾶται ὅσο πάει νωρίτερα, θὰ τρώῃ στὸ σπίτι του, θὰ καθαρίζει τὰ ρούχα του μὲ ἀτμὸ στὰ εἰδικὰ καθαριστήρια· οἱ ντιζελοκίνητες ταχεῖς ἀμαξοστοιχίες θὰ βελτιωθοῦν καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν χιλιόμετρων ποὺ θὰ διατρέχῃ κάθε πολίτης γιὰ λόγους τουριστικoύς θ' αὐξηθῇ ἀκόμα κατὰ 12%.

Σὲ λίγο οἱ μαθηματικοὶ θὰ κατορθώσουν νὰ ὑπολογίσουν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸ τῶν δυστυχημάτων ποὺ θὰ ἔχουν νὰ καλύψουν

οί ασφαλιστικές εταιρίες».

☆

Δυό βιολόγοι, οί Λόουελ Ρήντ και Ραϊμόντ Πέρλ, προβλέπουν τόν αριθμό τών πληθυσμῶν τών μεγαλοπόλεων. Τ' αποτελέσματα τών ἐργασιῶν τους εἶναι καταπληκτικά: Σᾶς λένε ὅτι ἡ καμπύλη ἀναπαραγωγῆς τών κυττάρων τῆς μαγιάς τῆς μύρας μέσα σέ δοκιμαστικό σωλήνα καί τῆς ἀναπαραγωγῆς τών κυττάρων τῆς μύγας στά φρούτα, συμβαδίζουν μέ τήν αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ μιᾶς χώρας! Ἀπίστευτο, θά πῇτε, γιατί ἕνα ἔθνος ὑπόκειται σέ διακυμάνσεις, πολέμους, ἐπιδημίες, μεταναστεύσεις, γεννήσεις πού δὲ φαίνονται νά ἔχουν τίποτα τὸ κοινὸ μέ τήν ἀνάπτυξη μιᾶς ἀποικίας ἐντόμων σ' ἕνα κλειστὸ θάζο.

Ἡ Γαλλία, πού εἶναι ἕνα πολὺ γέρικο ἔθνος, λένε οἱ δύο εἰδικοί, ξεπέρασε πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο τὸ ἀνώτατο σημεῖο τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς, ὅστερα ἀπὸ μιὰν ἄνοδο πού θάστηξε τέσσαρες αἰῶνες. Ἀντίθετα μιὰ χώρα σὰν τὴν Ἀλγερία πού ὄρισκόταν στὴν παρακμὴ τῆς στὸ 1850, συμπλήρωσε ἀπὸτομα ἕναν ὁλόκληρο κύκλο σέ διάστημα μικρότερο ἀπὸ ἕναν αἰῶνα γαλλικῆς κατοχῆς. Ἀρκεσε μιὰ ριζικὴ πολιτικὴ ἀλλαγὴ γιὰ νά ξεπεταχθῇ ἕνας καινούργιος κύκλος. Κάτι ἀνάλογο συμβαίνει ὅταν θάζουμε μιὰν ἀποικία κοινῆς μύγας τῶν φρούτων μέσα σ' ἕνα μεγαλύτερο μπουκάλι.

Ὡστε μόνο οἱ θαθεῖες ἀναδιοργανώσεις ἐπιτρέπουν στὶς χῶρες ὅπως καί στὶς ἐπιχειρήσεις νά διατηρηθοῦν στὴ ζωὴ, ἀλλάζοντας τὴ ροὴ τῶν πραγμάτων.

Τὰ ρεκόρ τῆς ἀμερικανικῆς πα-

ραγωγῆς τὸν Δεύτερο Παγκόσμιον Πόλεμο ἀποτελοῦν παρεκκλίσεις ἀπὸ τὸν μέσον ὄρο.

Ἐπειδὴ τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἀνασυγκροτήθηκαν μόνα τους γρηγορώτερα ἀπὸ ὅ,τι ὑπολόγιζε καὶ ἔβλεπε νά τῆς ξεφεύγουν οἱ ἀγορὲς τῆς Ἀσίας, ἡ Ἀμερικὴ κάνει τὸν οἰκονομικὸ τῆς κύκλο ὅπως τὸ ψάρι μέσα στὸ μπουκάλι, λέει ὁ οἰκονομολόγος Ἐντουαρντ Ντέξεϋ.

ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΝ

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ μοιραία διαδοχὴ ἀνόδων καὶ πτώσεων ἔχει τὴν περιοδικότητά της. Τὰ ἄστρα ὑπακούνε σέ χιλιόχρονους κύκλους καὶ ὅλη ἡ ζωὴ ἀκολουθεῖ τοὺς δικούς της κύκλους: ἡ σεξουαλικότητα, ἡ ὀξύτητα τοῦ αἵματος, ἡ θερμοκρασία, ἡ ψυχικὴ μας διάθεσι.... Μελέτες πού ἔγιναν σέ σιδηροδρόμους ἀμερικανικοὺς καὶ γερμανικοὺς, στὰ ἐργοστάσια ἀεροπλάνων Γκλὲν Μάρτιν, ἔδειξαν ὅτι ὁ συναισθηματικὸς ρυθμὸς τοῦ ὑπαλλήλου εἶχε μιὰν περίοδο πέντε πᾶνω - κάτω ἐβδομάδων. Ἡ ἱκανότητά μας νά ξεπερνοῦμε μιὰ δοκιμασία ἢ μιὰ ἐπιτυχία, ἡ αἰσιοδοξία μας ἢ οἱ στενοχώριες μας ἀκολουθοῦν ρυθμοὺς ἡμερησίους ἢ ἐβδομαδιαίους. Ὁ καθένας μπορεῖ νά τὸ πιστοποιήσει ἡμέρα μέ τὴν ἡμέρα.

Ἡ ζωὴ τῶν ζώων ἀποκαλύπτει καὶ αὐτὴ περιοδικούς νόμους. Οἱ ψαράδες ἔχουν διαπιστώσῃ πὼς ὁ σολωμὸς ἀφθονεῖ στὸν ἴδιον τόπο κάθε 9½ χρόνια. Οἱ κυνηγοὶ ἔχουν ἀνακαλύψει τὸν ἴδιο ρυθμὸ στὸν τσαλαπετεινὸ, τὴ νυφίτσα, τὸ λύγκα καὶ τὸ κουνέλι τῶν χιονιῶν.

Μιὰ ἐξήγησι δόθηκε τελευταῖα θασισμένη στὶς στατιστικὲς πού

κρατοῦν ἀπὸ τὰ 1844 οἱ καναδικὲς ἐταιρίες γουναρικῶν: ἡ ἀφθονία τῶν κουνελιῶν, μιὰ ἀπὸ τίς κυριώτερες τροφές τοῦ λυγκός, τοῦ ἐπέτρεπε νά πολλαπλασιασθῇ. Ὅταν οἱ λύγκες γίνονταν πάρα πολλοὶ ἐξολόθρευαν τὰ κουνέλια. Ἀλλὰ ὅστερα τοὺς ἔλειπε ἡ τροφή καὶ χάνονταν κι' αὐτοὶ ἀφήνοντας στὶς ἀποικίες τὸν κουνελιῶν τὸν καιρὸ νά πολλαπλασιασθοῦν.

Ἀκόμη καὶ οἱ βιομηχανίες ἔχουν τὴν περιοδική τους εὐαισθησία. Ἡ παραγωγή τοῦ σιδήρου ἀκολουθεῖ ἕνα ρυθμὸ 3½ ἐτῶν καὶ οἱ κορυφές του περνοῦν ἀπὸ τὰ ἔτη 1950 καὶ 1954. Ἡ παραγωγή σταριοῦ, ἡ κατασκευὴ αὐτοκινήτων καὶ οἱ γάμοι περνοῦν ἀπὸ ἕνα ἀνώτατο σημεῖο κάθε 18 χρόνια. Ἀκριβῶς σὲ κάθε περίοδο ἀνόδου τοῦ κύκλου αὐτοῦ εἶναι πού χτίστηκαν οἱ μεγαλύτεροι οὐρανοξύστες τῆς Ἀμερικῆς.

Στὴν ἱστορία τῶν κρίσεων πού ἔξοψασαν ἀπ' τὸ 1825 ὥς τὸ 1945 παρατηροῦμε 14 κύκλους, πού ὁ καθένας τους ἔχει μέση διάρκεια 8 χρόνια. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ 4 φάσεις: ὕφεσι, ἄνοδο, εὐημερία, κίνδυνος. Ξαναπαίρνοντας μιὰ παλιά ἰδέα τοῦ Λατίνου συγγραφέα Πλινίου τοῦ Νεώτερου, —1ος αἰώνας μ.Χ.— μερικοὶ νεώτεροι οἰκονομολόγοι ἐξηγοῦν τὸν ρυθμὸν αὐτὸν ἀπὸ τίς διακυμάνσεις τῆς παραγωγῆς δημητριακῶν, πού δέχονται μέ τὴ σειρά τους τὴν ἐπίδρασι τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ κύκλου. Γιὰ ἕναν ἀπ' αὐτοὺς ἡ ἐναλλαγὴ καλῆς καὶ κακῆς ἐσοδείας ὀφείλεται στὴν ἐπίδρασι τῆς Ἀφροδίτης πού κάθε ὀκτῶ χρόνια παρεμβάλλεται ἀνάμεσα στὴ γῆ καὶ στὸν ἥλιο, ἐπηρεάζοντας ἔτσι τὸ μαγνητικὸ πεδίο τοῦ πλανήτη μας.

ΤΟ 1954 ΕΤΟΣ ΚΡΙΣΙΜΟ

Μπορεῖ κανεὶς νά ἐπικαλεσθῇ τοὺς νόμους αὐτοὺς γιὰ ν' ἀποκρυπτογραφήσῃ τὰ θασανιστικά αἰνίγματα πού παρουσιάζει ἡ σημερινὴ κατάστασι; Ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου γνωρίσαμε 3 κρίσεις: τὸ 1920, τὸ 1929, τὸ 1937, πού κάθε μιὰ χωρίζονταν μέ διάστημα ὀκτῶ ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Τὸν πρώτο κιόλας μῆνα τοῦ 1939 ὁ Χίτλερ ρώτησε τὸν Ἔρνστ Βάγκεμαν, διευθυντὴ τοῦ γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου Διευθυνομένης Οἰκονομίας. Ὅλο τὸ περιβάλλον τοῦ δικτάτορα ἤξερε τὸν πόθο του γιὰ ἕνα σύντομο πόλεμο. Μὰ ἡ ἀπάντησι τοῦ Βάγκεμαν ἦταν κατηγορηματικὴ: δὲν προέβλεπε τὸ τέλος τῶν ἐχθροπραξιῶν πρὶν ἀπὸ τὸ 1945. «Τὸ 1937, ἐξήγησε, ἦταν ἔτος οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ ὅσο ἀδύνατη καὶ νά ἦταν ἡ κρίσις αὐτὴ, δὲν ἔπαυσε νά μαρτυρῇ μιὰ περιοδικότητα. Ἐπειδὴ πρὶν ἀπὸ τὴν ὕφεσι τοῦ 1937 εἶχε σημειωθῇ μιὰ ὀρμητικὴ ἀνάπτυξις στὶς πολεμικὲς βιομηχανίες, ἡ προσεχὴς κρίσις ἐξοπλισμῶν ἔπρεπε νά τοποθετηθῇ ὀκτῶ χρόνια ἀργότερα, τὸ 1945. Μιὰ πτώσις τῶν ἐξοπλισμῶν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔπρεπε νά σημαίνει τὴν ἐμφάνισι τῆς εἰρήνης».

Οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Βάγκεμαν, πού ἀναγνωρίζεται παγκοσμίως σὰν αὐθεντία, ἐφαρμόζονται καὶ στὴν σημερινὴ χαώδη κατάσταση. Τὸ 1954 εἶναι ἔτος κρίσιμο. Μετὰ τὴν ὕφεσι τοῦ 1945, ὁ κύκλος τῶν ὀκτῶ χρόνων τῆς μεγάλῃς βιομηχανικῆς εὐημερίας τελειώνει. Καὶ τὴ στιγμὴ πού σημαίνει ἡ ὥρα μιᾶς καινούργιας κρίσεως προτοῦ ἀκόμη ξέρουμε ἂν θά εἶναι θάραϊς ἢ ἐλαφριά, ἀρχίζουμε νά φοβώμαστε τὴν τρομερὴν θεραπεία πού οἱ κοινωνίες ἐφαρμόζουν σὲ παρόμοιες

περιπτώσεις: τόν πόλεμο! Μά ή κρίσις του 1954, πού τόσο συχνά αναγγέλλεται, δέν φαίνεται νά παίρνη όρμη κεραυνού. Έξ άλλου τά κράτη έχουν δημιουργήσει ρυθμιστικούς μηχανισμούς, έθνικά συμβούλια πού έλέγχουν τήν τραπεζιτική πίστι καί υπηρεσίες έπαγρυπνήσεως πού μπορούν νά άπαλύνουν καί νά άποσοθήσουν τήν άνεργία πού προκύπτει άπό τήν υπερπαραγωγή.

Ένα καινούργιο στοιχείο έκανε έπίσης τήν εμφάνισί του στους κύκλους τών πολέμων καί τής ειρήνης: ή έφεύρεσις μιās μηχαν-

νής πού θέτει σέ κίνδυνο τήν ίδια έπιβίωσι τής άνθρωπότητος. Πρόκειται γιά τις θόμβες άτόμου καί ύδρογόνου. Στα όργανα του έλέγχου τής πίστεως πού άναχαιτίζουν τις οικονομικές κρίσεις προσθέτονται τώρα τρομακτικά όπλα πού έμποδίζουν κάθε στρατιωτική διέξοδο. Άλλά αύτά τά θάρβαρα άάρμακα δέν έρχονται χωρίς νά προκαλούν μερικές αντίδράσεις στον άρρωστο. Ίσως τó άποτέλεσμα νά είναι δόκληρα χρόνια κακής ειρήνης —άλλά πάντως ειρήνης.

Ενας βαρετός έπισκέπτης πήγε μιá μέρα στο σπίτι του κωμικού του κινηματογράφου Γκρούσο Μάρξ. Δέν έννοούσε όμως νά φύγη. Άφού μέ χίλια θάσανα ό Γκρούσο κατάρθωσε νά πνίξη κάμποσα χασμουρητά, ό ξένος του του άνήγγειλε πώς έπρεπε νά φύγη. Καθώς προχωρούσε προς τήν πόρτα, σταμάτησε μπρός σέ μιá βιβλιοθήκη. Πήρε ένα βιβλίο καί άρχισε νά τó ξεφυλλίξη άφηρημένα. Μετά τó έβαλε στήν θέσι του, κύτταξε τó ρολόϊ του, κοντοστάθηκε πάλι καί είπε στον Γκρούσο:

—Κάτι άκόμη ήθελα νά σου πώ, αλλά τó ξεχνάω.

—Μήπως άντίο; ρώτησε ό Γκρούσο.

Ed. Tyler

☆

Όταν ό Τσάρλυ Τσάπλιν ήταν άκόμη ένας άσήμαντος ήθοποιός, μπήκε μιá μέρα σ' ένα μαγαζί γιά νά αγοράση χαρτί. Καθώς περίμενε νά έρθη ή σειρά του χαζεύοντας τά γύρω, είδε χάμω ένα χρυσό δολλάριο. Στα γρήγορα έκανε πώς του έπεσε τó μαντήλι του καί έσκυψε νά πάρη τó δολλάριο. Μά τι άπογοήτευσις! Τό χέρι του άνέβηκε μόνο μέ τó μαντήλι. Τό δολλάριο θαρρούσε πώς ήταν κολλημένο στο πάτωμα. Έκείνη τή στιγμή τόν πλησίασε ή υπάλληλος:

—Πώς σάς φαίνεται ή καινούργιά μας κόλλα, κύριε;

Constellation

Μιά άνέκδοτη νουδέλλα

Ο ΚΡΥΦΟΣ ΣΥΓΚΑΤΟΙΚΟΣ

Του
GEORGES SIMENON

Τό φώς τής σκάλας έσβυνε πριν άπό τó δεύτερο πάτωμα. Μιά πόρτα δεξιά, μιá παλιά καφετιά πόρτα ήταν μισανοιχτή καί άπό μέσα ξεχνόταν ζεστασιά καί ώραίες μυρωδιές τής κουζίνας.

Έμπαινε άθόρυβα. Διέσχισε στίς μύτες τών ποδιών τήν μισοσκότεινη είσοδο ένώ πίσω του ό Πώλ κλείδωνε τήν πόρτα καί έβαζε τόν σύρτη.

Συχνά πίσω άπό μιá πόρτα μιá γυναίκα φωνή έλεγε άνήσυχη:

—Τί κάνεις Πώλ;

—Τίποτα θεία. Είδα άν είναι καλά κλειστή ή πόρτα.

Τό διαμέρισμα δέν ήταν μεγάλο. Άριστερά μιá κρεβάτοκάμαρα, ύστερα ή κουζίνα. Στο βάθος ένα χώρισμα πού είχε διαρρυθμισθή σέ μπάνιο. Τέλος ένα δωμάτιο έμπρός είχε παραχωρηθή στον Πώλ, εύτυχώς, γιατί άλλοιώς τά φωτεινά σήματα θα ήταν άδύνατο νά γίνουν.

Κάθε βράδυ ό Πώλ έτρεμε τήν ώρα τής δύσκολης αύτης έπιχειρήσεως καί κάθε βράδυ, όταν ή πόρτα έκλεινε πίσω τους, ό Νικόλας αντίκρυζε ένα πρόσωπο χλωμό καί άδύνατο.

Ή αλήθεια είναι ότι ό Πώλ τó έκανε έπίτηδες καί μάλιστα ποτέ δέν ήταν έντελώς σύμφωνος μ' αύτό τόν συνδυασμό πού έγινε στήν άρχή κρυφά καί διαστικά πού κατέληξε σέ συνήθεια καί πού στο τέλος ό Νικόλας τó θεωρούσε κεκτημένο του δικαίωμα.

Ή άρχή ήταν άνόητη. Γύριζαν έ-

Στήν άρχή οι δυό φίλοι έπαιρναν προφυλάξεις. Τό βράδυ μόλις γινόταν ενιάμισο, πάντα συναχωμένος καί κουκουλωμένος μ' ένα τεράστιο κανελλί κασκόλ, ό Νικόλας περπατούσε πάνω κάτω στο πεζοδρόμιο τής όδου Τυρέν. Ήταν λίγο σαν λαχείο. Μερικά βράδυα δέν υπήρχε άναμονή, αλλά πάλι ό Νικόλας πηγαινοερχόταν καμμιá ώρα βλέποντας τά φώτα στα παράθυρα νά σβύνουν τó ένα πίσω άπ' τó άλλο.

Άπό όλα αύτά τά φώτα ένα μόνο είχε σημασία. Όταν έσβυνε καί ξανάναβε δυό φορές συνέχεια, ό Νικόλας έχανε άμέσως τó ύφος του περιπλανώμενου διαβάτη, περνούσε τó δρόμο καί χτυπούσε τήν πόρτα πού δέν άργούσε ν' άνοίξη.

Τήν ώρα εκείνη ή θυρωρός δέν είχε πλαγιάσει άκόμη. Τις περισσότερες φορές στο βάθος του δωματίου της έπλενε τά πανιά του μωρού της καί μόλις πού γύριζε τó κεφάλι, άδιαφορώντας γιά τους νοικάρηδες πού έμπαιναν.

Περπατώντας λοξά γιά νά μή δη καθαρά τó πρόσωπό του, ό Νικόλας περνούσε γρήγορα, άνέβαινε τή σκάλα καί στο πρώτο πάτωμα σταματούσε μιá στιγμή γιά νά δγάλη τά παπούτσια του πού ήταν πάντα βρεμένα καί νά τά πάρη στο χέρι.

να βράδυ από το μικρό καφενείο της Μονμάρτρης όπου μαζεύονταν τέσσερις πέντε, όλοι παλιοί φίλοι από την Λίλλη, λίγο πολύ όλοι καλλιτέχνες, προορισμένοι για μεγάλη ζωή.

—Πού πηγαίνεις; ρώτησε ο Πώλ που έμενε στο Παρίσι σε μια αδελφή της μητέρας του.

—Δέν ξέρω.

—“Αφες το ξενοδοχείο εκείνο που καθόσουν;

—Είναι τρεις μέρες τώρα.

—Τότε που κοιμάσαι;

—Πουθενά.

“Ο Νικόλας το έλεγε αυτό τόσο απλά, που δεν μπορούσες να πής τίποτα. Περιπατούσε ήρεμα σαν άνθρωπος που κάπου πηγαίνει και όμως...

—Μα επιτέλους αυτές τις τρεις νύχτες που πήγες;

Μια κίνηση αδιαφορίας για να δείξη τους δρόμους που τούς φωτίζαν λάμπες του γκαζιού.

—Μ’ αυτό το κρύο;

Σήκωσε πάλι τούς ώμους: Έτσι ήταν αυτός.

—Θα σε πάω λίγο παρακάτω, μουρμούρισε ύστερα. Είναι μακριά το σπίτι της θείας σου;

—Στην οδό Τυρέν.

Και ό άλλος είχε πη με το βουβό τρόπο του χαμένου σκύλου που ακολουθεί για αφεντικό του τον πρώτο διαβάτη.

—Πάμε για την οδό Τυρέν.

Του έκανε έρωτήσεις:

—Είναι πλούσια ή θεία σου;

—“Οχι. Είναι χήρα σιδηροδρομικού και παίρνει μια μικρή σύνταξη.

—“Εχεις δικό σου δωμάτιο; μόνος σου;

—Και βέβαια.

Αυτό ήταν όλο. Δεν ζήτησε τίποτα. Σταμάτησε μπροστά στην πόρτα. “Εβρεχε σιγανά και έκανε κρύο και ο Πώλ έκανε την πρότασι ενώ ό άλλος δεν έφευγε αλλά ούτε και ζητούσε τίποτα:

—“Ανέβα μαζί μου.. “Η θεία μου θα κοιμάται... Θα πρέπει μόνο να φύγεις πριν από τις έπτά.

Τόν έβαλε να βγάλη τα παπούτσια του στη σκάλα. Φώναζε μπροστά σε μια πόρτα:

—“Εγώ είμαι.

“Ο Νικόλας εκείνο το βράδυ επέ-

μενε να κοιμηθώ χάμα με τα ρούχα, λέγοντας πως έτσι κοιμόταν καλύτερα. Στις έπτά είχε φύγει. “Υστερα το βράδυ ό Πώλ τόν είχε συναντήσει στη γωνιά του δρόμου.

—Πού πάς;

—Δέν ξέρω.. Είχα βρή μια θέσι σ’ ένα κέντρο, αλλά με έδιωξαν γιατί είπα στον τραγουδιστή πως έκανε λάθη. Δέν μπορώ βέβαια να συνοδεύω στο πιάνο έναν παράφωνο...

—“Εφαγες;

Πάλι μια άοριστη κίνηση που έδειχνε ότι αυτό δεν είχε σημασία.

—Και για ύπνο;

“Η ίδια χειρονομία.

—Καλά. Τώρα πρέπει να πηγαίνω... “Αλλά όταν πλαγιάση ή θεία μου, θα σβύσω και θα ανάψω δύο φορές το φώς. Θα σου δείξω ποιά είναι το παράθυρό μου. Δέν θάχης παρὰ ν’ ανέδης.

“Ο Νικόλας ανέθηκε, ξαπλώθηκε χάμα πάνω σε μια κουβέρτα κι’ αυτή τη φορά έβγαλε τα παπούτσια και τις τρυπημένες του κάλτσες.

—Βλέπεις, έπωφελούμαι για να τα ξαναβάλω στεγνά...

Στις έπτά ό Πώλ τόν ζύπνησε με κάποια δυσκολία και ό Νικόλας δεν φάνηκε πολύ εύχαριστημένος που ό άλλος επέμενε να τόν διώξη, ενώ άκουγαν τη θεία να πηγαίνει έρχεται στο δωμάτιό της.

—“Ορεβουάρ; για το βράδυ, είπε.

Αυτό συνεχίστηκε όκτώ εννιά μέρες. Στο τέλος το πιό δύσκολο σημείο κατάντησε να είναι το πρωινό ζύπνημα. Και μια μέρα τα πράγματα έφθασαν σε αδιέξοδο.

—“Οχι φίλε μου... Αυτό είναι άπάνθρωπο.. Τι θέλεις να κάνω έξω στις έπτά το πρωί; Θα δής....

Και γλύστρησε κάτω από το κρεβάτι, μέσα μέσα, κοντά στον τοίχο, παίρνοντας κοντά του τα παπούτσια και τις κάλτσες του

—“Η θεία σου δεν θα με δη... Θα βγή ασφαλώς για να ψωνίση και θα βρώ την ευκαιρία... “Αφσέ μου το κλειδί.

“Ο Πώλ που ήθελε να γίνη δημοσιογράφος δούλευε περιμένοντας καλύτερη τύχη σε ένα μικρό τυπογραφείο κοντά στο Χρηματιστήριο. “Εφευγε στίς όκτώμισι αφού έπαιρνε

το πρωινό του, μαζί με τη θεία του.

Τό διαμέρισμα δεν είχε κεντρική θέρμανσι. Για να ζεσταθούν τα δωμάτια από την κουζίνα άφηναν όλες τις πόρτες ανοιχτές.

“Ηταν δυσάρεστο να ξέρη πως ό Νικόλας βρισκόταν κάτω από το κρεβάτι... Και να τόν αφήνη εκεί με τη θεία.. “Αλλά τι να κάνη;

Τα πράγματα πήγαν πολύ καλά εκείνη την ήμέρα. “Ο Νικόλας δεν είδε από την καλή θεία παρὰ τις παντόφλες και τα χοντρά της γέρι-κα πόδια την ώρα που σκούπιζε και έστρωνε το κρεβάτι.

“Η θεία βγήκε κατά τις δέκα όπως τόν περίμενε και εκείνος βρήκε ευκαιρία να φύγη αφού άδειαζε την καφετιέρα που είχε ακόμη λίγο καφέ και έβαλε δυο κομματάκια ζάχαρη στην τσέπη του.

“Η θυρωρός ήταν στο διάδρομο. Κοίταζε με κάποια έκπληξι αυτόν τόν νέο με τα τριμμένα ρούχα, τό κανελλί κασκόλ και τό κόκκινα μαλλιά, αλλά εκείνος την χαιρέτησε τόσο φυσικά, ώστε εκείνη ξέχασε να άναρωτηθώ ποιάς ήταν.

Τό βράδυ ό Νικόλας ήταν τόσο συναχωμένος, που ό Πώλ του έκανε θέσι στο κρεβάτι του και του επέτρεψε να ξεντυθώ. Την άλλη μέρα το πρωί ό Νικόλας είχε πάλι τύχη. Την ώρα που έτρωγαν, ή θεία είπε στον άνεψιό της:

—Κρίμα που κάνει τόση παγωνιά, αλλά πρέπει να πάω να δω την κυρία Μιρού στο Γκρενβέλ. Θα γυρίσω μάλλον κατά το βράδυ.

“Ο Πώλ υποψιάστηκε τι θα γινόταν. Και αυτό ένινε. Γιατί να φύγη ό Νικόλας αφού βρισκόταν σε ένα ζεστό σπίτι όπου υπήρχε και κρεβάτι;

Μόλις έφυγε ή θεία, σηκώθηκε, πήγε στην κουζίνα, γέμισε τη σόμπα, έψησε ένα αυγό και τό έφαγε με μια φέτα ψωμί με μπόλικο βούτυρο. “Υστερα, αφού πάλι γέμισε τη σόμπα γύρισε στο κρεβάτι και ξανακοιμήθηκε. Είχε βάλει το ζυγνητήρι στίς τρεις. Και στίς τέσσερις, αφού πήγε στην κουζίνα και ζεστάθηκε και ροκάνισε λίγη ζάχαρη, μπήκε κάτω από το κρεβάτι και εκεί τόν βρήκε ό Πώλ.

—Δέν βγήκες καθόλου;

—Για ποιά λόγο;

—“Εφαγες τίποτα;

Μια άοριστη κίνηση, ή γνωστή του άοριστη κίνηση που ήταν τόσο εύγλωττη. “Ο άλλος δεν δάσταξε και τού έφερε δυο σάντουιτς με ζαμπόν από τό άντικρυνό μπάρ.

Τι κρίμα που ή θεία δεν έβγαине κάθε μέρα! Τουλάχιστον τώρα κάθε μέρα ό Νικόλας κοιμόταν ώς άργά το πρωί κάτω από το κρεβάτι και έφευγε όταν ή θεία έβγαине για ψώνια.

Κάθε φορά που τόν έβλεπε ή θυρωρός έπαιρνε την ίδια έκπληκτη έκφρασι σαν να σκεπτόταν: Μα που στο καλό τόν έχω δη αυτόν;

Και ή έκπληξι της ήταν ακόμη μεγαλύτερη γιατί ό Νικόλας, άδιαφορώντας για την εμφάνισή του, άποφάσισε ν’ αφήση γένεια. Καμμία φορά ρωτούσε τούς νοικάρηδες:

—Σας ήρθε κανένας ξένος κυρία Ρουά;

—“Οχι δεν είδα κανέναν..

—Θα ήταν τότε για τό πέμπτο ή για τό τρίτο ή...

“Εκείνος χαιρετούσε ευγενικά και χανόταν στο δρόμο.

—Ξέρεις φίλε μου, νομίζω πως την άλλη έβδομάδα θα σε έγκαταλείψω...

Τό έλεγε αυτό σα να ήταν καμμία δυσάρεστη είδησι.

—Μπορεί να φύγω τουρνέ στίς έπαρχιες με ένα θίασο που θέλει πια νίστα.

Καμμία φορά, ή θεία έλεγε:

—“Εσύ πήρες τη ζάχαρη Πώλ;

—Ναι θεία μου.

—Περίεργο... Δέν ξέρω αν αρχίζω να χάνω το μνημονικό μου, αλλά διαρκώς νομίζω ότι μου λείπουν αυγά.

—Ξέρεις θεία... Καμμία φορά.. τυχαίνει να ρουφήξω κανένα φεύγοντας ή γυρίζοντας.

—Νόμιζα πως δεν σου άρέσουν τα άμα αυγά.

Βέβαια ό Νικόλας δεν έφυγε για τουρνέ ούτε και ξαναμίλησε πια γι’ αυτό. Και εκείνο που έφερε περισσότερο τόν Πώλ σε δύσκολη θέσι ήταν ότι ό φίλος του δεν ζητούσε να βρή δουλειά ούτε έψαχνε άλλοι για στέγη.

Ἀσφαλῶς θὰ ὑπέφερε πολὺ ἀπὸ τὴν πεῖνα. Δὲν ἦταν διασκεδαστικὸ νὰ κοιμᾶται κάτω ἀπὸ ἓνα κρεβάτι καὶ νὰ περνᾷ τὶς μέρες του περπατώντας συνεχῶς στοὺς δρόμους τοῦ χειμωνιατικῆς Παρισιῶ.

Δὲν τῶκανε λοιπὸν ἀπὸ τεμπελιά.. Μὰ τότε;

Ὁ Πῶλ διαισθανόταν ἀόριστα πὼς ὑπῆρχε κάτι ἄλλο, κάτι ποὺ δὲν τὸ καταλάβαινε καὶ ποὺ τὸν ἐνοχλοῦσε.

Ὁ Νικόλας εἶχε συνηθίσει! Αὐτὸ θὰ ἦταν. Εἶχε τὶς ὥρες του, τὶς συνήθειές του. Εἶχε δημιουργήσει ἓναν μικρὸ κόσμον ποὺ τοῦ ἄρεσε καὶ δὲν εἶχε καμμιά διάθεσι νὰ χάσῃ τὴ γωνιά του.

Ἀκόμη καὶ ἡ θεία... Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἀνάμεσα σ' αὐτὴν καὶ στὸν Νικόλα εἶχε δημιουργηθῇ κάποια οἰκειότητα. Ἀλλὰ σ' ἐκείνον ναί.

Ἐβλεπε νὰ φθάνουν οἱ μῶδες τῆς παντόφλες, τὰ παχουλὰ τῆς πόδια. Τὴν ἄκουγε νὰ σιγοτραγουδᾷ, νὰ μιλᾷ μοναχὴ τῆς. Ἀφοῦ ἔστρωνε τὸ κρεβάτι, καθόταν δυὸ μέτρα πρὶν κεῖ γιὰ νὰ ξεκουρασθῇ. Ζέσταινε νερὸ γιὰ τὸ μπάνιο τῆς κάθε Σάββατο καὶ, ἂν ἤθελε, θὰ μπορούσε νὰ τὴν δῇ ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα.

Ξέρεις εἶναι πολὺ καλὴ γυναίκα, ἔλεγε σοβαρὰ στὸν Πῶλ.

—Τὸ ξέρω.

—Καὶ εἶναι καὶ εὐθυμὴ, ὁρὲ παιδί μου. Ὅταν εἶναι μόνη τῆς εἶναι πολὺ εὐθυμὴ...

—Μὴ μοῦ τὸ πῆς!

—Μὲ σένα δέχεται αὐστηρὴ γιὰ τὴ φοβᾶται μήπως πάρῃς κακὸ δρόμο.. Ναὶ ναί! Ξέρω τὶ λέω. Χθὲς ἀνέθηκε ἡ θυρωρὸς νὰ τῆς φέρῃ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ μίλησαν γιὰ σένα... Φαίνεται πὼς ὁ πατέρας σου...

—Τί ὁ πατέρας μου;

—Ὅτι δὲν ἦταν πάντα πολὺ σοβαρὸς... Πῶς σοῦ φαίνονται τὰ γένεια μου;

Καὶ μιὰ ἄλλη φορὰ:

—Λοιπὸν, τὸ πιστεύεις πὼς ἡ θυρωρὸς μὲ συνηθίσε τόσο ὥστε μὲ χαιρετᾷ στὴ σκάλα; Στὸ τέλος θὰ μὲ πάρῃ γιὰ νοικάρη... Ἄν ἤμουν πλούσιος καὶ τῆς ἔδινα δῶρα...

Ἐνα βράδυ ἡ θεία εἶπε στὸν ἀνηψιό:

—Ἦρθε καθόλου στὸ σπίτι τὴν ὥρα ποὺ ἔλειπα;

—Ὁχι θεία, δὲν νομίζω...

—Πῶς δὲν νομίζεις;

—Θέλω νὰ πῶ...

—Πές μου πὼς δὲν εἶναι παράξενο... Εἶχα ἀφήσει σὲ μιὰ λεκάνη σαπουνάδα γιὰ νὰ πλύνω κάτι κάλτσες.. Ὅταν γύρισα ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ σαπουνάδα ἔλειπε... Καὶ ὅμως δὲν εἶμαι τόσο γριὰ γιὰ νὰ τάχω χαμένα...

Ἀργότερα ὁ Πῶλ ρώτησε τὸν Νικόλα:

—Ἐσὺ πήρες τὴν σαπουνάδα τῆς θείας μου;

—Τὸ κατάλαβε; Ἦθελα νὰ πλύνω τὰ ρούχα μου.

—Πῶς;

—Ἦξερα πὼς εἶχε νὰ πάῃ σὲ πολλὰ μέρη... Ἐπωφελέθηκα.. Εἶχα ἀηδιάσει τὸν ἑαυτό μου... Θὰ βρωμοῦσα!

—Τώρα πρὶν δὲν σοῦ μένει παρὰ νὰ κάνῃς μπάνιο καὶ στὴ μπανιέρα μας.

Τὶ ἀπερίσκεπτος ποὺ ἦταν! Ἄν εἶχε ὑποπτευθῇ πὼς ἡ ἰδέα ἐνὸς ξεστοῦ μπάνιου κατεδίωκε τὸν φίλο του ἀπὸ ἐβδομάδες τώρα...

Δυστυχῶς ἡ εὐκαιρία παρουσιάστηκε. Ἐνα πρωὶ ἡ θεία εἶπε πὼς θὰ πήγαινε στὸ νεκροταφεῖο γιὰ τὸν ἄντρα τῆς. Γιατὶ ἀπὸ διαίσησι ὁ Πῶλ προσπάθησε νὰ τὴν κάνῃ ν' ἀλλάξῃ γνώμη;

—Κάνει παγωνιά.. Καλύτερα νὰ πᾶς μιὰ ἄλλη μέρα..

Μὰ ἡ θεία ἔφυγε. Πῆρε τὸ μετρὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ δυὸ στάσεις βγήκε. Δὲν ἦταν ἥσυχη. Ἀρχίζε νὰ μὴν ἐμπιστεύεται πρὶν τὴ νύχτῃ τῆς. Εἶχε κλείσει τὸ γκάζι ἢ ὄχι; Ἦθελε νὰ εἶναι βέβαιη. Γύρισε πίσω. Μόλις ἀνοιξε τὴν πόρτα τῆς δὲν εἶχε καμμιά ἀμφιβολία. Ἐνας ἀτμός ὑπῆρχε παντοῦ καὶ μιὰ ζεστὴ μυρωδιά σὰν ἀπὸ μπουγάδα..

Ἐτρεξε στὴν κουζίνα. Περνώντας εἶδε ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα τοῦ μπάνιου καὶ μέσα στὴν μπανιέρα ἓναν ἄνδρα, μιὰ κόκκινη γενειάδα νὰ πλέῃ στὸ νερὸ, καὶ κάτι κόκκινα μαλλιά.

Ὅταν γύρισε ὁ Πῶλ ἐκεῖνο τὸ βράδυ πήδηξε ἀπὸ τὴν ἐκπληξι καὶ ἐγίνε κατάσπρος βλέποντας τὸν Νι-

κόλα καὶ τὴ θεία του καθισμένους μαζί στὸ τραπέζι. Ὁ φίλος του τοῦ ἔκλεισε τὸ μάτι, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν τὸν καθυσάχασε.

—Ἐλα μέσα Πῶλ, εἶπε ἡ θεία μὲ φωνὴ αὐστηρὴ. Βλέπεις στὸ τέλος ὅλα μαθαίνονται καὶ δὲν ἔκαμες σωστά...

—Σοῦ ζητῶ συγγνώμη, μωρουδάκι.

—Ὁ φίλος σου μοῦ τὰ διηγῆθηκε ὅλα... Δὲν σὲ μαλώνω παρ' ὅλο ποῦ τὸ ἀξίζεις.. Ἐπιτέλους ἦταν καλὴ σὺν ἡσυχία σου καί..

Τοῦ γέμισε τὸ πιάτο του.

—Τρῶγε...

—Πῶς καί...

—Δὲν ἔχει σημασία.. Ἄς μὴ μιλοῦμε γι' αὐτό. Ἐνα μόνο ξέρω. Ὁ φίλος σου εἶναι δυστυχισμένος καὶ μπορούμε νὰ τὸν βοηθήσουμε μερικὲς μέρες ἀκόμη. Ὑπάρχει στὴν ἀποθήκη ἓνα παλιὸ κρεβάτι ἐκστρατείας καὶ θὰ τὸ στήσουμε στὸ δωμάτιό σου..

Ὁ Νικόλας ἔτρωγε ὅπως δὲν εἶχε δῇ ὁ Πῶλ ποτὲ τοῦ ἄνθρωπο νὰ τρῶ. Δὲν ἄκουγε τίποτα, δὲν ἔβλεπε τίποτα, ἔμενε ξένος στὴν κουβέντα.

—Ἀπὸ τώρα κι' ὕστερα νὰ μὲ ἐμπιστεύεσαι περισσότερο σὲ παρόμοιες περιστάσεις... Πιῆτε λίγο κρασί, κύριε Νικόλα, θὰ σὰς δυναμώσῃ..

Δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἀπλὴ καλὴ εὐαίσθητη γυναίκα ποὺ ἀναρρωτιόταν ἂν θὰ εἶχε ἀρκετὲς κουβέρτες καὶ ποὺ εἶχε βάλει τὸ κλειδί τῆς ἀποθήκης, καί...

—Ἐλα μαζί μου ἔπάνω νὰ κατεβάσουμε τὸ κρεβάτι. Περιμένετέ μας λίγο, κύριε Νικόλα..

Μπλέχτηκαν καὶ οἱ δυὸ τους ἀνάμεσα στὰ πρὶν ἀπίθανα πράγματα κάτω ἀπὸ τὸ φῶς ἐνὸς κεριοῦ, μέσα στὶς ἀράχνες.

—Ὅσο σκέπτομαι τί θὰ ὑπέφερε τὸ καῦμένο τὸ παιδί. Μὰ δὲν ὑπο-

ψιάζουσιν ὅτι ζοῦσαν κοντὰ σ' ἓναν ἄνδρα χωρὶς νὰ τὸ ξέρω, ὅτι περνοῦσα ἀτημέλητη, ὅτι θὰ μπορούσα.. Δὲν εἶσαι λογικὸς Πῶλ.. Ἐπιτέλους τώρα...

Κατέβηκαν καὶ κύτταξαν μὲ ἀπορία γύρω τους. Ὁ Πῶλ φώναξε.

—Νικόλα!

Ὁ Νικόλας εἶχε φύγει χωρὶς νὰ πῇ τίποτα.

—Τί ἔπαθε;

—Δὲν ξέρω.. δὲν καταλαβαίνω. Ξέρεις εἶναι λίγο ἀτίθασος...

—Λὲς νὰ ντράπηκε...

Ἦταν καλύτερα νὰ πῇ ναί.

Ἀλλὰ δὲν ἦταν ἀλήθεια· ὁ Πῶλ τὸ καταλάβαινε. Ἦταν γιὰτὶ ἀπλούστατα τὸ πράγμα ἔπαψε νὰ ἔχῃ ἐνδιαφέρον. Ἔτσι ὅπως ἦταν προτιμότερο νὰ τριγυρνᾷ στοὺς δρόμους, νὰ ξαπλώνῃ σὲ κανένα παγκάκι ἢ νὰ σέρνεται στὰ καφενεῖα.

Συναντήθηκαν τὴν ἄλλη μέρα στὸ καφενεῖο τους τῆς Μονμάρτρης καὶ ὁ Πῶλ αἰσθανόταν δυσάρεστα· ὁ Νικόλας καθόλου.

—Φίλε μου εἶσαι γαϊδαρός. Ἦ θεία μου νὰ κάνῃ τόσο κόπο νὰ σοῦ φέρῃ κρεβάτι νὰ σὲ ἐγκαταστήσῃ στὸ δωμάτιό μου. Νὰ σοῦ ἐπιτρέπῃ ἡ καλὴ γυναίκα νὰ...

—Καὶ ὕστερα; Δὲν θὰ ἤθελες δεβαῖα νὰ δεχθῶ τὴν φιλοξενία σας;

Ὁ Πῶλ λίγο ἤθελε νὰ μιλήσῃ καὶ γιὰ τὴ ζάχαρη καὶ γιὰ τὰ αὐγά καὶ γιὰ τὸ ψωμί ποῦ.. Καὶ γιὰ τὰ ρούχα ποὺ πλύθηκαν σέ... Καὶ γιὰ τὴ φωτιά ποὺ τὴν ἔβρισκαν πάντα φουντωμένη ἂν καὶ κανένας δὲν ἔβαζε κάρβουνα...

Δὲν βρῆκε φωνὴ νὰ τὰ πῇ. Ὅλα ἦταν τόσο πολὺπλοκα.. Ὅμως τόσο πολὺ δὲν μπορούσε νὰ χωνέψῃ τὸν Νικόλα, ποῦ παρέσυρε τοὺς φίλους του ν' ἀλλάξουν καφενεῖο γιὰ νὰ χάσῃ τὰ ἴχνη τους ὁ μουσικὸς· μὰ κι' αὐτὸ χωρὶς νὰ ξέρῃ ἀκριβῶς γιὰτί.

Ο συντάκτης μιάς καθημερινής εφημερίδος μιάς δυτικής πολιτείας τής 'Αμερικής τρέχει έξαλλος στο γραφείο του αρχισυντάκτου:
—Καταστροφή, κύριε αρχισυντάκτη! Μόλις τώρα πήραμε ένα τηλεφώνημα από το Σικάγο ότι ο περίφημος γκάγκστερ Τζών Κάννιστερ πήρε χάρι!
—Λοιπόν;
—'Ολόκληρη ή τετάρτη σελίδα μας είναι γεμάτη με τις λεπτομέρειες της έκτελέσεώς του. Και η σελίδα τυπώνεται!
—'Η πρώτη δεν έχει πέσει ακόμη—έτσι; λέει ο αρχισυντάκτης. Λοιπόν, θαυμάσια. Θα βάλετε ένα βαρδύ τίτλο: Χάρις εις τόν Τζών Κάννιστερ! Είς την τετάρτην σελίδα: 'Από τι τόν απήλλαξε ή χάρις!

A. M.

☆

Μια πολύ σοβαρή κυρία μπαίνει στο γραφείο καί ζητάει να δῇ τὸν Διευθυντή. 'Ο γραμματεὺς τὴν ἀναγγέλλει.
—Εἶναι καλή;...τὸν ρωτάει ὁ Διευθυντής.
—Πολὺ καλή, λέει ὁ γραμματέας.
"Όταν ἡ ἐπισκέπτρια ἔφυγε, ὁ Διευθυντὴς φώναξε τὸν γραμματέα:
—Πολὺ παράξενη ἰδέα ἔχεις, παιδί μου, περὶ γυναικείας καλλονῆς.
—Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Διευθυντά, λέει ὁ γραμματέας, ἀλλὰ σκέφθηκα μήπως ἡ κυρία εἶναι γυναίκα σας!
—'Ε, λοιπόν, μάλιστα. Εἶναι!

Tatler

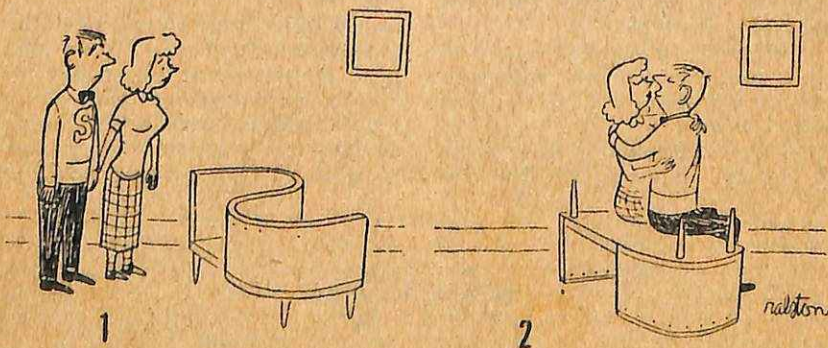
☆

Στὸ γραφεῖο συνοικεσίαν:
—Μπορῶ νὰ δῶ τὴν φωτογραφία τῆς μεσόκοπης με τὶς 2.000 λίρες προῖκα;
—'Απὸ 500 λίρες προῖκα κι' ἐπάνω δὲν δείχνουμε φωτογραφίες, κύριε.

Constellation

☆

Ο ΕΡΩΣ... ΕΜΠΟΔΙΑ ΔΕΝ ΚΥΤΤΑ

Η ΑΣΠΙΡΙΝΗ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΕΙ

Χιλιάδες χαπάκια για χιλιάδες αιτίες!

Δέν υπάρχει στὸν κόσμον φάρμακο πιὸ κοινὸ ἀπὸ τὴν ἀσπιρίνη. Τὴν βρίσκουμε στὴν σύνθεσι πολλῶν φαρμάκων ἐναντίον τοῦ πόνου, εἴτε γιὰ κεφαλαγίες πρόκειται, εἴτε γιὰ ρευματισμούς, εἴτε γιὰ καρκίνον.

'Αναρίθμητα πειράματα ποὺ ἔγιναν δὲν ἐπέτρεψαν νὰ φανῇ καθαρὰ ὁ τρόπος ἐνεργείας τῆς ἀσπιρίνης, ἀλλὰ ὁ γιατρός ξέρει πὼς σὲ κάθε τῆς μορφῇ ἡ ἀσπιρίνη εἶναι τὸ πιὸ ἀβλαβὲς φάρμακο ποὺ ὑπάρχει.

"Ενα ἀπὸ τὰ μυστηριώδη τῆς ἀποτελέσματα εἶναι ὅτι ρίχνει τὸν πυρετό, χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ μιὰ κανονικὴ θερμοκρασία καὶ ἀνακουφίζει τὸν πονοκέφαλον.

Δέκα λεπτά μετὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ στὸν ὄργανισμό, τὸ ἀσπιδιοσάκχαρο (ὅπως εἶναι τὸ χημικὸ ὄνομα τῆς ἀσπιρίνης) περνᾷ ἤδη στὴν κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Καὶ περνᾷ ἀκόμη πιὸ γρήγορα ἂν πάρῃ κανεὶς μαζί λίγη σόδα ποὺ ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ προστατεύῃ τὸ στομάχι ἀπὸ τὸν ἐρεθισμό τοῦ ὁξέος.

'Η ἄγνοια ὡς πρὸς τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ἐνεργεῖ ἡ ἀσπιρίνη ἔχει δημιουργήσει πολλοὺς θρόνους γύρω τῆς. 'Ο πιὸ διαδεδομένος εἶναι ὅτι μετὰ τὶς πολλὰς ἀ-

σπιρίνες κινδυνεύει κανεὶς νὰ συνηθίσῃ. Πολλοὶ ἄνθρωποι πάλι φαντάζονται πὼς δὲν μποροῦν νὰ ἀνέχθουν τὴν ἀσπιρίνη. Βέβαια ὅσοι ὑποφέρουν ἀπὸ στομάχι, ὅσοι ἔχουν ἔλκος, πρέπει νὰ τὴν ἀποφεύγουν, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἐλάχιστοι ποὺ παρουσιάζουν μιὰ εὐαίσθησία στὸ φάρμακον. 'Αλλὰ, ὅπως λένε οἱ γιατροί, οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ λένε πὼς δὲν σηκώνουν τὴν ἀσπιρίνη εἶναι ὑποχονδριακοὶ ποὺ δὲν ἐννοοῦν νὰ παραδεχθῶν ὅτι ἓνα μικρὸ ἄσπρον χαπάκι μπορεῖ νὰ τοὺς κάνῃ καλὸν.

"Εχουν παρουσιαστῇ καὶ πολλὰς ἀποπειρὰς αὐτοκτονίας μετὰ ἀσπιρίνη. Μιὰ ὑπερβολικὴ δόσι ἀσπιρίνης φέρνει βέβαια ναυτία, ἰλιγγίους, βοῇ στ' αὐτιά, μικροσυγκοπές. Γιὰ νὰ ἐπέλθῃ ὁμως ὁ θάνατος χρειάζεται πολὺ μεγάλη ποσότητα, γιατί ἡ πικρίλα τοῦ σαλισλικικοῦ ὁξέος φέρνει ναυτία καὶ ἐμέτους τόσοις, ὥστε ὁ ὄργανισμός ἀποβάλλει ἐγκαίρως τὸ φάρμακον. Τὰ περισσότερα θανατηφόρα κρούσματα ἀπὸ ἀσπιρίνη παρουσιάστηκαν σὲ παιδάκια ὡς 4 ἐτῶν, ποὺ πήραν χωρὶς νὰ ξέρουν ἓνα ὁλόκληρον κουτί ἀσπιδιοσάκχαρον.

'Η συνταγὴ καὶ τὸ ὄνομα τῆς

άσπιρίνης ήταν μέχρι το 1917 !-διοκτησία της 'Εταιρείας Μπά-γερ.

☆

Το άσπιρίνικό σαλίσιλικό οξύ άνακαλύφθηκε πριν από 100 χρόνια από τον Άλσατο Κάρολο Φρειδερίκο Γκέρχαρντ. 'Επί πενήντα χρόνια δεν ήξεραν τί να το κάνουν, ώσπου ο πρώτος χημικός της 'Εταιρείας Μπάγιερ "Άρθουρ "Αϊχενγκρουν τόλμησε να κάνει μερικά διακριτικά πειράματα κρυφά από τον έπιστημονικό Διευθυντή της 'Εταιρείας δόκτορα Ντρέξερ, που τον καταδίδωκε ή ιδέα ότι ή ενέργεια ένός φαρμάκου εξηρτάτο από το άν ήταν καλός άγωγός του ήλεκτρισμού ή όχι. Καί ή άσπιρίνη είναι καλός άγωγός. Γι' αυτό ο Ντρέξερ δέν έδωσε την άδεια να γίνουν κλι-

νικά πειράματα, θέβαιος πώς ή άσπιρίνη ήταν ένα δηλητήριο για την καρδιά.

Ό "Αϊχενγκρουν άρχισε κρυφά να πειραματίζεται στον έαυτό του και ύστερα έμπιστεύθηκε την άσπιρίνη σέ μερικούς γιατρούς του Βερολίνου που την δοκίμασαν στους άσθενείς τους. "Ετσι έγινε γνωστό πώς το φάρμακο είχε θαυμάσιες άντιπυρετικές και άναλγητικές ιδιότητες και δέν πείραζε καθόλου στην καρδιά. "Η είρωνεία της τύχης όμως θέλησε ή άνακάλυψη της άσπιρίνης να άποδοθής στον δόκτορα Ντρέξερ, ο οποίος έκανε την τύχη του.

Ό "Αϊχενγκρουν δέν άποκάλυψε την αλήθεια για την άνακάλυψη της άσπιρίνης, παρ'ότι άπομνημονεύματα που έγραψε σέ ένα στρατόπεδο συγκεντρώσεως.

Ο ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Ο χρωματισμός των μετάλλων σουν μέσα σέ ροκανίδι και ύστερα τα άλείβουμε λάδι.

"Αν έχουμε ένα άτσαλένιο άντικείμενο, μπορούμε να το δώσουμε άπόχρωσι σκούρα μπλε με τον έξης άπλο τρόπο: Πρώτα το καθαρίζουμε καλά και ύστερα το άλείβουμε με την έξης διάλυσι:

Οινόπνευμα καθαρό 30 γραμ.
Νιτρικό οξύ (άκουαφόρτε) . 15 γραμ.
Νερό 125 γραμ.

Το άφίνουμε να στεγνώσει και το τρίβουμε με ένα μάλλινο ύφασμα: το χρώμα είναι πολυστερεό.

Μιά άλλη μέθοδος που έφαρμόζεται στο σίδηρο και στο άτσάλι μπορεί να πραγματοποιηθής έπάνω σέ μέταλλα στιλβωμένα και καθαρισμένα με βενζίνη. Τα τμήματα που θέλουμε να χρω-

ματιστούν τα καλύπτουμε με ένα στρώμα από πυκνή ίσομερή διάλυσι νιτρικού χαλκού και νιτρικού μαγγανίου. Στεγνώνουμε θερμαίνοντας σέ 50 βαθμούς και κατόπι τα άλείβουμε λάδι.

Για να δώσουμε μπρούντζινο χρώμα σέ σιδερένιο άντικείμενο το βυθίζουμε σέ έλαφρό μίγμα ραφινάρισμένου νίτρου και ύπεροξειδίου του μαγγανίου (άφου θερμαίνουμε το άντικείμενο ως το σημείο να ρίχνουμε λίγα ροκανίδια ξύλου στην επιφάνειά του και να παίρνουν φωτιά) και το άφίνουμε εκεί ως που να έχουμε την άπόχρωσι που θέλουμε. "Αφού κρυσταλλώσουμε το άντικείμενο σέ θραστό νερό και το βυθίζουμε σέ λίπος φάλαινας.

Σέ άντικείμενα χυτοσιδήρου καθαρίζουμε και τρίβουμε την επιφάνεια, την περνάμε με ένα στρώμα έλαιόλαδο και εκθέτουμε σέ θερμότητα τόση ώστε να μην καή το λάδι. Με τον τρόπο αυτό έχουμε ένα χρώμα καφέ οξειδίου που όταν το τρίψουμε καλά γυαλίζει.

Το χαλύβδινο άντικείμενο μπορούμε να το δώσουμε χρώμα μπρούντζινο χωρίς να χρησιμοποιήσουμε θερμότητα, άφου το καθαρίσουμε καλά με ένα άλκαλι και οξεικό οξύ και ύστερα το άλείβουμε με πινέλο με το άκόλουθο μίγμα:

Βάμμα χάλυδος 40 γρ.
Νιτρικό οξύ 100 γρ.
Οινόπνευμα καθαρό 300 γρ.
Πικρικό έλας 15 γρ.
Θεικόξυ ύποσίδηρος 40 γρ.
Νερό 1.000 γρ.

"Αφού στεγνώσει στη σκιά περνάμε ένα δεύτερο στρώμα και το έπαναλαμβάνουμε επί πέντε ή έξι μέρες.

Και τέλος αναφέρουμε έναν τρόπο για να δώσουμε μια άναλλοίωτη μαύρη πατίνα σέ άντικείμενα σιδερένια. Βάζουμε πρώτα σέ ένα σιδερένιο δοχείο ένα στρώμα άνθρακόσκονι ως δέκα πόντους και μετά τοποθετούμε τα άντικείμενα που θέλουμε να μαυρίσουν σέ μια σχάρα 2-3 πόντους έπάνω από την επιφάνεια της άνθρακόσκονης μέσα στο δοχείο. Κλείνουμε έρμητικά το δοχείο και το θερμαίνουμε σέ ίσχυρή φωτιά επί μισή ώρα, διατηρώντας τον πυθμένα του δοχείου με την άνθρακόσκονη σέ σκοτεινή έρυθροπύρωσι. Τα άποσύρουμε από τη φωτιά και τα άφίνουμε να κρυσταλλώσουν.

Για να μαυρίσουμε χαλύβδινα και σιδηρά άντικείμενα θράζουμε 10 γραμμάρια θειάφι σέ 100 γραμμάρια τερεβινθίνη και άλείβουμε άφθονο το μίγμα με πινέλο στην επιφάνεια που θέλουμε να μαυρίσουμε. Μετά εκθέτουμε το άντικείμενο στη φλόγα γκαζιού ή λάμπας άλκοολ ώσπου να επιτύχουμε το χρώμα που θέλουμε.

Ένας πολυβασανισμένος σύζυγος μπήκε στην έκκλησία. Το πρώτο πράγμα που αντίκρυσε ήταν το θλιμμένο πρόσωπο του 'Εσταυρωμένου. "Εκανε τον σταυρό του και ψιθύρισε:

—Χριστούλη μου, Νάσαι εύχαριστημένος που σέ σταύρωσαν και δέν σέ πάντρεψαν.

«Αύγουστε καλέ μου μήνα,
νάσουν δυο φορές το χρόνο...»

Κάποτε —λέει ένας παλιός βυζαντινός θρύλος— ο Θεός έστειλε στη γη έναν άγγελο για να ρωτήσει τους ανθρώπους ποιά ήταν, κατά την γνώμη τους, το μεγαλύτερο αγαθό που τους έδωσε. Κάποιος απάντησε: «Ο ήλιος που δίνει σφρίγος και ζωογονεί!». Ένας άλλος: «Τα παιδιά μου, που θα με κάνουν να υπάρχω και πέρ' από το θάνατό μου!». Άλλος: «Η γη, που την αγαπάμε και μ'α αγαπάει». Άλλος: «Η γυναίκα!». Άλλος: «Η θάλασσα». Και τέλος ένας γέρος άσκητης, που είχε νιώσει βαθύτατα τη ματαιότητα των εγκοσμιών και έμόναζε από χρόνια στην έρημο, συλλογίστηκε ύψο, έστρεψε τα μάτια στον ουρανό κι' αποκρίθηκε με δεδαϊότητα: «Η αυγουσιτιάτικη νύχτα!». Κι' άμέσως έξηγησε: «Όλα τ' άλλα αγαθά είναι δώρα για να μ'α θυμίζουν πόσο είμαστε άνθρωπινα αδύναμοι, γυμνοί και μάνοι. Η αυγουσιτιάτικη νύχτα είναι ένα πραγματικό θείο δώρο, που μ'α κάνει να την απολαμβάνουμε, σ'α νάμαστε κι' εμείς κάτι περισσότερο απ' ό,τι φαινόμεναστε».

☆

Πλήθος παραδόσεις και έθιμα του λαού μας είναι δεμένα με τη σελήνη, που τον Αύγουστο, καθώς πιστεύουν πολλοί, μεγαλώνει και παίζει στο φανταστικό πρόσωπό της περισσότερη έκφραση κι' έντονότερο χρώμα. Τώρα, που βρίσκεται στη μεγάλη αποθέωσι της όμορφιάς της, είναι γεμάτη από πνεύματα, πονηρά κι' αγαθά. Γι' αυτό και οι μάγισσες, έτοιμες τις νύχτες —όπως λένε σ'ε πολλά χωριά— πλένονται σ'α ποτάμια, κάνουν μελόπητες, έδρια, επικλήσεις και προσπαθούν «να κατεβάσουν το φεγγάρι», πράγμα που το θεωρούν το μεγαλύτερο άθλο της μαγικής τους τέχνης. Έτσι, θα μπορέσουν να...λυτρώσουν τις ματιασμένες κοπέλλες κι' εκείνους που πειράχτηκαν από τα κακά πνεύματα της σελήνης κι' έπαθαν επιληψία.

Η θέσις και το χρώμα του φεγγαριού έχει για πολλούς ανθρώπους του λαού μας ιδιαίτερη σημασία, που με πολλή αγνότητα κι' αφέλεια βρίσκουν σε κάθε νέα του όψη κι' έναν άλλαναστο οίονό. Έτσι πιστεύουν ότι όταν υπάρχει γύρω του κύκλος θολός, γρήγορα θα ξεσπάσει βροχή κι' ότι το πορφυρό χρώμα του είναι προμήνυμα μεγάλης αιματοχυσίας.

Σ'ε πολλά χωριά οι άνθρωποι ρυθμίζουν τον Αύγουστο τις πράξεις τους και κανονίζουν τους γάμους τους σύμφωνα με το φεγγάρι. Δεν κόβουν λοιπόν εύλα όταν είναι πανσέληνος, γιατί θα σαπίσουν και δεν μπολιάζουν τα δέντρα τους, παρά μόνο σ'τη «γέμιση» του φεγγαριού.

—Πρέπει να το φοβάσαι το φεγγάρι, θα σου πούν. Κάτι νιώθουν τ'α σκυλιά που το γαυγίζουν.

☆

Στην Κύμη της Εύβοίας και σ'τη Χίο κυκλοφορεί η γνωστή χαριτωμένη ιστορία για το αυγουσιτιάτικο φεγγάρι:

92

Κάποτε ένας άφελής νέος, άκουμπισμένος σ'α πέτρινα χείλια ενός πηγαδιού, τ'ο είδε μέσα σ'α νερά του.

—Τρεχάτε άνθρωποι, φώναξε τότε. Έπεσε το φεγγάρι στο πηγάδι!...

Κανένας όμως δεν τον άκουσε. Άρχισε λοιπόν μόνος να προσπαθί με τον κουβά και τ'ο ταιγέλι να τ'ο πιάσει και να τ'ο βγάλει έξω. Άλλ' άδικα. Όταν πιά δεβαιώθηκε πώς δεν γινόταν τίποτα έτσι, κατέβηκε ο ίδιος μέσα. Και τότε τ'ο είδε πάλι το φεγγάρι μακάριο κι' άνεταφο στον ουρανό.

—Άφελότη, είπε. Άν δεν κατέβαινα εγώ, θα πνιγόσουν εδώ μέσα. Και δεν έπρεπε...Είσαι τόσο όμορφο τώρα τον Αύγουστο!...

☆

Σύμφωνα με την άρχαία μας μυθολογία, η σελήνη είναι η συμβολική άπεικόνισις της Έκάτης.

Γύρω από την όμορφη αυτή Θεά της Νύχτας υπάρχουν πλήθος μύθοι. Άλλοι λένε πώς ήταν κόρη του Δία και της Δήμητρας, άλλοι της Ήρας και του Περούα, Θεού του Φωτός, και άλλοι τέλος την ταυτίζουν με την καλλίγερμη Θεά του Κυνηγιού, την Άρτεμι, αφού Έκάτη είναι μάλλον τ'ο θηλυκό του Έκατος, επιθέτου του Άπόλλωνα, που σημαίνει «Αυτός που λαμπαί από μακρυνά».

Οι άρχαίοι όμως μύθοι και οι εικασίες δεν στρέφονται μόνο γύρω από την άμφιβολή καταγωγή της, αλλά και από τη σπάνια μορφή της. Μερικά επίθετα που της άποδίδουν ίσως μ'α βοηθήσουν κάπως να την φαντασθούμε όπως ήταν. Την έλεγαν Άγριόμορφη, Κυνοσφαγή, Κουροτρόφο, Νυχία, Ταυροπόλο, Τοίμορφη, Τριγέννητη και Χθονία. Άλλοτε λοιπόν την παρούσιάζαν σ'α δεινόματα των ναών με τρεις μορφές κι' έξι χέρια κι' άλλους έμοια με την Άρτεμι να περιβάλλεται από τ'α σκυλιά της. Κι' αυτό γιατί συχνά, καθώς έλεγαν, έβγαίνε τις νύχτες σ'α σταυροδόμια μ' ένα πλήθος άσπρα σκυλιά, που γαυγίζαν άγρια για να φέρουν τρόμο και φόβος σ' όσους δοικτόρους είχαν άμαρτήσι και σ' όσους είχαν αφήσει άταφο κάποιο άγαπημένο τους ή έξνο νεκρό που συνάντησαν σ'ο δρόμο τους.

Άλλά η Έκάτη δεν ήταν μονάχα η προστάτις των νεκρών, ήταν και η γεμάτη μυστήριο κι' αινιγματικότητα Θεά της Μαγείας. Οι πλούσιοι Άθηναίοι για να έχουν σίγηση την εύνοιά της έτοιμάζαν διάφορα είδικά άκριβά φραγώσιμα, που τ'α έπλωναν σ'ο σεληνόφως ώσπου να χαθούν. Αυτά ήταν τ'α «Δείπνα της Έκάτης».

Περισσότερο όμως κι' από την Άθήνα, κι' από την Αίγυπτο, κι' από τ'ο Άργος, όπου υπήρχαν λαμπροί ναοί άφιερωμένοι σ'τ' Δεμά της, η Έκάτη λατρευόταν άπέναντι από τη Δήλο, σ' ένα άκατοίκητο νησί, που λεγόταν ότι ήταν ο ίδιος χώρος της. Εκεί πήγαιναν τον Αύγουστο οι πιστοί της και —σύμφωνα με άλλες μαρτυρίες— θυσίαζαν λευκά σκυλιά για να έξαγνίσουν αυτό τ'ο είδος των ζώων, που τ'α βράδυνα ένοχλούσαν τη μακάριο γαλήνη της Θεάς. Κατά την παράδοση, τη λατρεία της Έκάτης την έφερε από την Αίγυπτο ο μυθικός Όρφέας.

☆

Κάποια νύχτα —νύχτα αυγουσιτιάτικη θα ήταν, αφού τ'ο φως του φεγγαριού είχε οίξει τη μαγεία του σ'ε δρυμούς και σ'ε δάση, σ'ε γιαιούς και σ'ε κάμπους, σ'ε κορφές και σ'ε πέλαγα— η Έκάτη είδε να κοιμάται σ'ε μια σπηλιά του Λάτμου ένα πανώριο τοσιανόπουλο, ο Ένδυμιον. Άμέσως θαμπώθηκε από τη θεική άπερίγραπτη όμορφιά του και τ'ο έρωτεύθηκε παράφορα. Για να μπορή λοιπόν να τον έχη πάντα δικό της, έβαλε όλη τη μαγική δύναμή της κι' έριξε σ'ο έρηνικό κορμί και σ'α όμορφα μάτια του αιώνητο ύπνο. Από εκείνη τη νύχτα ο Ένδυμιον δεν ξαναξύπνησε πιά. Δεχόταν μόνο νεκρός σ'α κλειόμενα του βλέφαρα και σ' όλο τ'ο κέρινο πιά πρόσωπό του τ'α φιλή η Έκάτη, που κάθε νύχτα κατέβαινε στους πρόποδες του Λάτμου κι' έμπαινε στη μυστική σπηλιά για να τ'ον βρή.

Ο μύθος αυτός έδωσε άφορμή σ'ε πολλούς καλλιτέχνες να κάνουν θαυμαστά έργα τέχνης. Άνάμεσα σ' αυτά τ'ο καλύτερο είναι ίσως τ'ο ποίημα του Άγγλου λυρικού Κήτς, τ'ο εμπνευσμένο από τ'ον νεαρό δοκτό του Λάτμου. Μ'α ο νεοελληνικός ποιητικός λόγος είναι πλούσιος σ'ε ποιήματα που ύμνούν τη μαγεία και τ'ο κάλλος του αυγουσιτιάτικου φεγγαριού. Από τ'α ποιήματα αυτά δίνουμε μια μικρή ανθολογία.

ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ

Φεγγαράκι αληθινό
δγαίνει πίσω απ' τὸ βουνό.
Μιά φωνή τραγουδιστή
στὰ σοκκάκια κελαϊδεῖ
κάποιο ἀγόρι περπατεῖ
κάποιο ἀφρόντιστο παιδί:
—Φεγγαράκι μου λαμπρὸ
φέγγε μου νὰ περπατῶ...
.....
Φεγγαράκι ταπεινὸ

στέκεσαι στὸν οὐρανό...
Τὸ τραγοῦδι τὸ γλυκὸ
χάνεται ἀπὸ τὴ γωνιά·
τὸ παιδί περαστικὸ
πῆγε σ' ἄλλη γειτονιά.
Τῆς Ἀκρόπολης φεγγάρι
τῆς Ἀθῆνας τὸ καμάρι!

Μέσ' στὸν κόρφο μου θαλμμένα
νᾶχα, γιὰ καρδιά μου, ἐσένα!
ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ «ΞΟΜΠΛΙΑ ΤΟΥ ΦΕΓΓΑΡΙΟΥ»

Θάμα κι' αὐτὸ τ' ἀποψινό!
Στὸ περιβόλι τὸ πυκνὸ,
καθὼς κοιμόταν σκοτεινὸ.
μπήκε ἡ κυρὰ Σελήνη

καὶ ξύπνησε γιὰ μιὰ στιγμή
τ' ἀηδόνι καὶ τὸ γίαισεμι
καὶ τὴ μουντὴ νεροσυρμὴ
ποὺ ὀλόχρυσή ἔχει γίνεи.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

('Απόσπασμα)

Ὑφαίνει πέπλους, ὕφαινε, καὶ ντύσε ἀχνά, ὦ Σελήνη,
τὰ κυπαρίσσια τ' ἄχαρα καὶ τὰ καμπαναριά,
μὴν ἀπολείψῃ τίποτα μέσ' στὴ φωτοπλημύρα
ποὺ νὰ μὴν πάρῃ ὀλόλευκη καὶ ξωτική θωριά.

Στὰ νυχτολούλουδα ποὺ ἀργὰ ἀνοίγουν τ' ἄλικά ἄνθια
καὶ πίσω ἀπὸ τοὺς φράχτες τῶν με δῖψα καρτεροῦν,
στὴ λίμνη ποὺ ἀνοιξαν λευκὰ τὰ νούφαρα καὶ τρέμουν
κι' ὡς πεταλοῦδες πρόσχαρες τὸ φῶς σου λαχταροῦν.

Στὴ θάλασσα ποὺ νεῖρεται κι' ἀδιάκοπα σαλεύει
τὶς ἀργυρὲς δαντέλλες σου ν' ἀπλώσης τεχνικά,
καὶ τὶς θαρκοῦλες ποὺ περνοῦν καὶ χάνονται στὰ μάκρῃ
δεῖξε σὰν κάποια ἀγέρινα πουλιὰ καὶ θρυλικά.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

('Απόσπασμα)

Χαρὰ τῆς πρώτης μου ζωῆς, φεγγάρι ἀγαπημένο,
σὺ δὲν πονεῖς, ἐγὼ πονῶ
γιατὶ ψηλὰ στὸν οὐρανὸ
κρεμίσαι λυπημένο;

Ἐσὺ ποὺ χρύσωνες τὴ γῆ κ' ἐμάγευες τὸ κύμα,
γιατὶ μοῦ ρίχνεις φῶς πικρὸ
σὰ νὰ φωτᾷς ἓνα νεκρὸ,
ποὺ κοίτεται στὸ μνήμα;

Φεγγάρι! στὸ βασίλειό σου μὴ κατοικοῦν ἄγγελοι
κι' ὁ ἄγγελός μου κατοικεῖ;
Μὴ φίλημα πικρὸ ἀπὸ κεῖ
τὴ λάμψη σου μοῦ στέλλει;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ «ΑΥΓΕΣ ΚΑΙ ΔΕΙΛΙΝΑ»

Χλωμὴ θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, ποὺ δίνουν ξαφνικὸ
τὰ θέλη τ' ἀσημένια σου τὸ θάνατο γλυκὸ
στὶς πολυαγαπημένες σου παρθένες, μιὰ βραδυὰ
καὶ τὴ δική μου, ὦ Σώτειρα, σημάδεψε καρδιά.
Καὶ δίχως ἀγωνία καμμιὰ καὶ δίχως παιδεμό,
γιὰ πάντα ἐντὸς τῆς τὸ γοργὸ σταμάτησε παλμό.
Καὶ λύτρωσέ με ἀπ' τὸν ἀργὸ τὸ θάνατο, ἐσύ,
ποὺ δίνει τοῦ Ἑρωτα ἡ μικρὴ σαῖτα κ' ἡ χρυσή...

MARIA ZAMPA

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΙΩΝΟΣ

Ἐπὶ ὄρματος λευκοῦ ποὺ τέσσαρες ἡμίονοι
πάλλευκοι σύρουν, με κοσμήματ' ἀργυρὰ,
φθάνω ἐκ Μιλήτου εἰς τὸν Λάτμον. Ἱερὰ
τελῶν —θυσίας καὶ σπονδὰς— τῷ Ἐνδυμίῳ,
ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπλευσα ἐν τριήρει πορφυρᾷ.
Ἴδου τὸ ἄγαλμα. Ἐν ἐκστάσει βλέπω νῦν
τοῦ Ἐνδυμίωνος τὴν φημισμένην καλλονήν.
Ἰάσμων κάνιστρα κενοὺν οἱ δοῦλοι μου· κ' εὐδίωνοι
ἐπευφημία ἐξύπνησαν ἀρχαίων χρόνων ἡδονήν.

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ ΑΠΟΨΕ...

Τὸ φεγγαράκι ἀπόψε στὸ γιालὸ
θὰ πέσῃ ἓνα βαρὺ μαργαριτάρι.
Κι' ἀπάνω μου θὰ παίξῃ τὸ τρελλὸ
τρελλὸ φεγγάρι.

με φεγγάρι τοὺς ὤμους, τὰ μαλλιά
θὰ μοῦ ραντίζουν.

Ὅλο θὰ σπάῃ τὸ κύμα ρουμπινί
στὰ πόδια μου σκορπίζοντας ἀστέρια.
Οἱ παλάμες μου θάχουνε γενεῖ
δυὸ περιστέρια.

Τὸ πέλαγο χρυσάφι ἀναλυτὸ.
Θὰ βάλῃ τ' ὄνειρό μου σὲ καίκι
ν' ἀρμενίσῃ. Διάμαντι θὰ πατῶ
λαμπρὸ χαλίκι.

Θ' ἀνεβούν—ἀσημένια δυὸ πουλιὰ—
με φεγγάρι—δυὸ κοῦτες—θὰ γεμίζουν,

Τὸ γύρω φῶς ὡς θὰ τὴν διαπερνᾷ
ἡ καρδιά μου βαρὺ μαργαριτάρι.
Καὶ θὰ γελῶ. Καὶ θε νὰ κλαίω... Καὶ νὰ
νὰ τὸ φεγγάρι!

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ

I

Μονάχη, ἡ φλόγα τοῦ κериοῦ μου,
κι' ἀπέναντί μου, στὸ τραπέζι,
θαρρεῖς τὸ τέλος τῆς προσμένει:
λίγες στιγμὲς ἔχει νὰ ζήσῃ
καὶ μέσ' στὴ νύχτα τρεμοπαίζει
σὰ μιὰ ψυχούλα φοβισμένη.

Ἀπ' ἔξω ἐν' ἄγρυπνο φεγγάρι,
με κόπο χάνεται στὰ χάη
μιάς ἀτελεύτητης ἐρήμου.
Σὰ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πεθάνῃ
μ' ἀναλαμπὲς ψυχομαχάει
τὸ ἐτοιμοθάνατο κερὶ μου...

Καὶ τὸ βαρύθυμο φεγγάρι
 ποὺ χρόνια τώρα, ἔχει σωπάσει,
 καὶ τὸ κερί μου ποὺ πεθαίνει,
 καὶ μέσα ἡ σκοτεινὴ ψυχὴ μου,
 χωρὶς αἰτία, κ' οἱ τρεῖς, στὴν πλάση
 εἴμαστε τόσο λυπημένοι...

ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΠΟΘΟΥ ΜΑΓΙΚΗ

Μήτε τ' ὄνειρο ἐνὸς ρόδου δὲν ἀνάδευε σιμά,
 κι' ἦταν ὅλα λαγγεμένα,
 λαγγεμένα, σὰν καὶ μένα.

Κι' ἔλαμνε τὸ κρῦο φεγγάρι, σὰ βαρκούλα, σιωπηλά,
 κι' ὅλα γύρω, μέσ' τῇ λίμνῃ,
 στέναζαν βαθιά, σὰν ὕμνοι...

Τὸ παράξενο φεγγάρι περπατοῦσε μυστικά,
 μόνο κι' ἔρμο, μέσ' στὰ πλάτη,
 σὰ λαμπρό, νεκρὸ παλάτι.

μέσ' στὸ πέλαγο θυθοῦσε, μακρυνὸ καὶ μαγικό,
 —κι' ἦταν ὅλα λαγγεμένα,
 λαγγεμένα, σὰν καὶ μένα...

Κι' ἐγὼ βάδιζα στὴν τύχη, μέσ' στὴν ἔρημη βραδυά,
 σέρνοντας, βαθιά, τὴ θλίψη,
 ποὺ ποτὲ δὲ θὰ μοῦ λείψῃ.

ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΔΥΟ ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

I

Παίζει ἀπόψε τὸ φεγγάρι
 μέσα στὴν κληματαριά,
 ποῦναι νὰ τὸ πιεῖς, ἀλήθεια,
 στὸ ποτήρι.

κι' ὄχι τόσο γιατί παίζει
 στὴν κληματαριά,
 ὅσο γιατί φέγγει δίπλα
 σ' ἓνα παραθύρι.

II

Θυμάσαι; δράδυ ἦταν ὠραῖο,
 βραδάκι καλοκαιρινό,
 καὶ τὸ φεγγάρι ἦτανε νέο
 στὸ γαλανὸ τὸν οὐρανό.

Στὸ φεγγαράκι —ὦϊμέ! — τὸ νέο
 κι' ἂν πιάσει ὁ ἔρωτας δὲ ζεῖ.
 Θυμάσαι; δράδυ ἦταν ὠραῖο
 καὶ τὸ κοιτάζαμε μαζί.

ΜΙΛΤ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΕΚΑΤΗ

Ἄπ' τῇ χρυσῇ τῆς Ἐφεσο ἐπιστρέφει
 ἡ δοξασμένη Ἀρτέμιδα, ἡ Ἐκάτη
 καὶ τ' ἀργυρὸ τῆς ἄρμα ἀγάλλει στρέφει
 ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέσ' στ' οὐρανοῦ τὰ πλάτη.

Μιά ζήλεια μυστικὴ θαρρεῖς πὼς τρέφει
 κι' ὅλο κυττάζει ἔν' ἀπαλὸ κρεβάτι,
 σὲ διάφανα κρυμμένη κι' ἄσπρα νέφη
 νὰ ἰδεῖ τοῦ νιοῦ τὴν ὄψη τῇ δροσάτῃ.

Μαγευτικὰ τὸ ρυάκι μουρμουρίζει
 σὰ στόμα ἀρμονικὸ ποὺ ἀγάλλει ἀγάλλει
 ὁμηρικὰ τραγούδια ψιθυρίζει.

Καὶ σὰν κόρη πανώρια ξαπλωμένη
 ἀνοίγει ἡ φύση τῇ θερμῇ ἀγκάλῃ,
 κάποιον Θεὸ τ' Ὀλύμπου περιμένει.

ΣΤΕΦ. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΕΙΡΜΟΥΣ»

Εἶναι καὶ κάτι ποὺ δὲ λέμε
 ὅσο ἂν ποθοῦμε νὰ τὸ ποῦμε,
 μόνο τῇ νύχτῃ κρυφοκλαίμε
 στὸ ἀνιστόρητο ὅπου ζοῦμε.

Εἶναι καὶ κάτι ποὺ δὲ λέμε
 παρὰ μαζί μὲ τὸ φεγγάρι
 συντροφειμένοι σὰ νὰ πλέμε
 στῆς θάλασσας ὅλη τῇ χάρῃ.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟ

(Ἀπόσπασμα)

Τῆς Σελήνης τὸ μέτωπον ἔγειρε πάνω στὸ νωπὸ μῆμα σου
 καὶ τῶν ρόδων οἱ κάλυκες δράχηκαν ἀπὸ τὰ θερμὰ δάκρυά της...

ΤΙΛΛΑ ΜΠΑΛΗ

ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΗ ΝΥΧΤΑ

(Ἀποσπάσματα)

Τὸ μπαλκονάκι τοῦ σπιτιοῦ μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι
 κορφὴ ἀναπάντεχῃ βουνοῦ.
 μέσα μου κατὶ δλάνοιχτο δροσίζει τὴν καρδιά μου,
 γιομίζει μου τὸ νοῦ.

Θυμᾶμαι στὸ λαμπρὸ γιὰλὸ τὸ τάρσμα τῆς βάρκας
 μὲ τ' ἀνυπόταχτα πανιά.
 Ἀλλάζει μοσκάνερα φιλάκια ὁ γέρο πεύκος
 μὲ τὴ μπουγαρινιά.

Τρέμουν ἀσημοφέρνοντας τὰ μαῦρα κυπαρίσσια
 στὰ ξόβεργα τοῦ φεγγαριοῦ.
 Ἀρρωστὸς κλαίει σπαράζοντας τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας
 καὶ τοῦ καλοκαιριοῦ.

Καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ παίζανε βουβαίνονται, καὶ κάποια
 λαλήματα μ' αὐτὰ μαζί.
 Μὰ νά! γοργὰ ξαναρχινᾶν παιδιὰ καὶ ὀρνίθια· ἡ φύση
 ἀπάνου ἀπ' ὅλα ζῇ.

Πίσω ἀπ' τὴν κόδη τὴν παλιά ποὺ τὸ κρασί προσμένει
 τὸ νέο, στὸν ἴσκιο πὶὸ βαθύ,
 ἓνα ζευγάρι ἐρωτικὸ τόπο καὶ τρόπο βρίσκει
 νὰ σφιχτοφιληθῇ.

1911

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΟ

Στὸ στάβλο ἀπόψε ἦρθε τὸ φεγγάρι...
Ἐκοίταξεν ἀπ' τὸ παράθυρό του,
εἶδε τὴν ἀγγελάδα, τὸ μοσκάρι,
τὸ δόδι ποὺ μασοῦσε τὸ σανὸ του.

Στὸν κήπο μας ἀνήσυχα γλυστροῦσε,
ἀνέθηκεν ἀπάνω στὴ συκιά μας,
ἐμέτρησε τὰ λίγα πρόβατά μας,
εἶδε τὸ γαῖδαρό μας καὶ γελοῦσε.

Πῆγε στ' ἀμπέλι, πῆγε στὸ λιοστάσι,
ἄκουσε τὰ κουδούνια ἀπ' τὸ κοπάδι,
χωρὶς κουδὰ κατέβη στὸ πηγάδι
κ' ἤπιε νερὸ πολὺ νὰ ξεδιψάσει.

Στῆς λεύκας μας τὰ φύλλα παιγνιδίζει
στὸν οὐρανὸ τὸν καθαρὸ ἀνεβαίνει.
Μιά χήνα τὸ κυττάζει σαστισμένη,
κι' ὁ σκύλος μας ἀκόμα τὸ γαυγίζει.

ΣΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Στὸ βουνὸ κατακόρυφα
τ' ἀσημένιο φεγγάρι.—
Ὁ τρελλὸς ἐξεκίνησε
ν' ἀνεβῇ νὰ τὸ πάρῃ.

Βάτοι, δράχοι, ἀγκαθόχορτα,
σφηνωμένα λιθάρια
τοῦ ματώνουν ἀλύπητα
τὰ γυμνά του ποδόρια,

Βιαστικὰ τὸν ἀνήφορον
ὁ τρελλὸς ἀνεβαίνει
μὲ κομμένα τὰ γόνατα
καὶ μ' ἀνάσα κομμένη.

Κι' ἀνεβαίνει... κι' ἀνέθηκε
στὴν κορφή. Τὸ φεγγάρι,
τὸ φεγγάρι τί γίνηκε;
Ἄλλος πρὶν τῷχει πάρει;

Στρέφει ἀπάνω τὰ μάτια του
στὸν οὐράνιο καθρέφτη·
τὸ μυαλό του σκοτίζεται
καὶ σκοντάφτει καὶ πέφτει.

Νὰ ὁ γκρεμὸς νὰ κι' ὁ θάνατος...
Τ' ἀσημένιο φεγγάρι,
πάντ' ἀνέγγιχτο κι' ἄφταστο,
ἀρμενίζει μὲ χάρη.

ΙΩΑΝ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗ ΣΕΛΗΝΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΓΙΑΛΙ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ

('Απόσπασμα)

Ρεμβαστικὴ παλιά μου φίλη,
ἦρθε ἡ Σελήνη νὰ μὲ πάρει.
Γιὰ τὸ λαμπρὸν ὀρίζοντά σου
ἡ νοσταλγία μας θ' ἀπάρει.

Δυὸ πλανεμένες μέσ' στὴ νύχτα
πάνω σου σκιὲς θ' ἀργοπερνοῦνε,
θ' ἀναθυμούνται, θὰ σωπαίνουν,
καθὼς σωπαίνουν ποὺ ξεχνοῦνε.

Ὡρες θὰ μένουμε σὰν πρῶτα
μάτια στὰ μάτια καρφωμένα,
νὰ πίνω θλίψη ἀπὸ κείνη
καὶ κείνη τὴ σιωπὴ ἀπὸ μένα.

ΜΑΡΙΑ ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ

ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΙΠΝΟ»

('Απόσπασμα)

Κ' ἡσυχὴ ἐσπέρα ἐφώταγε μέσ' στὰ βαθιά μας φρένα,
στὰ παραθύρια τ' ἀνοιχτὰ βαθιὰν ὀλύμπια νύχτα,
μὲ τὰ βουνὰ σὰν τὸν ἀχνὸν ἀπ' τὸ λειψὸ φεγγάρι,

μὲ τ' ἄστρα πόπιναν τὸ φῶς στῆς ἡρεμίας τὸ λάδι.
Θροφῇ στὰ μάτια, σὰν ἡ ἐλιά στὸ στόμα, ὁ λυχνοστάτης
βαθιά ἔφεγγε τὰ φρένα μας μὲ τὴν ὀλύμπια νύχτα.
Τὸ λάδι ἔφεγγε μέσα μας βαθιά τὴν καλωσύνη,
κ' ἡ νύχτα τὴν ἀγέρωχη γαλήνη καὶ τὴ σκέψη.
Πίσω ἀπ' τ' ἀλαργινὸ βουνό, ποὺ ἐδιάφεγγε σὰν ἄχνα
κατέβαινε κι' ὁ πόνος μας μαζί μὲ τὸ φεγγάρι,
ποὺ ἐπύρωνε, ὡς βασίλευε, τὴ σιωπηλὴ ἀγωνία...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗΝ

('Απόσπασμα)

Γλυκύτατη φωνὴ δ'γάν' ἡ κιθάρα,
καὶ σὲ τούτῃ τὴν ἄφραστη ἁρμονία
τῆς καρδιάς μου ἀποκρίνεται ἡ λαχτάρα·

γλυκὲ φίλε, εἶσαι σύ, πού, μὲ τὴ θεία
ἐκσταση τοῦ Ὁσσιάνου, εἰς τ' ἀκρογιάλι
τῆς νυχτὸς ἐμψυχεῖς τὴν ἡσυχία.

Κάθησε γιὰ νὰ ποῦμε ὕμνον στὰ κάλλη
τῆς Σελήνης· αὐτὴν ἐσυνηθοῦσε
ὁ τυφλὸς ποιητὴς συχνὰ νὰ ψάλλει.

Μοῦ φαίνεται τὸν βλέπω, ποὺ ἀκουμποῦσε
σὲ μιὰν ἐτιά, καὶ τὸ φεγγάρι ὥστόσο
στὰ γένια τὰ ἱερὰ λαμποκοποῦσε.

Ἀπ' τὸ Σκόπὸ, νάτο, προβαίνει' ὦ, πόσο
σὺ τὴν νύχτα τερπνὰ παρηγορίζεις!
Ὑμνον παθητικὸν θε νὰ σοῦ ὑψώσω·

παθητικὸ σὰ ἐσένα ὅταν λαμπρίζεις
στρογγυλὸ, μεσουράνιο, καὶ τὸ φῶς σου
σὲ ταφόπετρα ὀλόασπρη ἀποκοιμίζεις.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΚΑΙ ΜΟΥ ΜΙΛΟΥΣΕ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

('Απόσπασμα)

Καὶ μοῦ μιλοῦσε τὸ φεγγάρι
ποὺ βγήκε ὀλόγεμο ἐκεῖ τὸ βράδυ·
Νὰ σε καὶ πάλι αὐτοῦ τὸ βράδυ,
νὰ σε καὶ πάλι στὸ λαγκάδι!

Και με γνωρίζεις καὶ σὲ γνωρίζω
 ἐδῶ πού θγαίνω καὶ παιγνιδίζω
 ψηλὰ με σύννεφα σκόρπια ἀνάρια
 κάτω με ρεῖθρα καὶ με κλωνάρια.
 Τί σὲ μαγεύει, δές, τὸ γνωρίζω
 καὶ νὰ πού θγήκα καὶ τοὺς σκορπίζω
 καὶ σοῦ τοὺς φέρνω καὶ σοῦ τοὺς σπέρνω
 κι' ἐδῶ τοὺς γέρνω κι' ἐκεῖ τοὺς σέρνω
 κάποιους μονάχους, κάποιους ὁμάδι,
 ἀλλοῦ σὰ σκιάχτρα κι' ἀλλοῦ σὰ χάδι
 ἄλλους ἐνάερα φτερὰ ἀπλωμένα,
 ἄλλους σὰ σύννεφα σωριασμένα,
 ποιούς γκρεμισμένα μεγάλα κάστρα,
 ποιούς σὰ νὰ πέφτουν ἀπὸ πρῶινά ἄστρα,
 ὅλους τοὺς ἴσκιους καὶ σοῦ τοὺς δίνω
 ὅλους τοὺς ἴσκιους καὶ τοὺς ἀφίνω
 κι' ἐγὼ γυρίζω κατὰ τὸ ἀηδόνι
 καὶ τὸ ρυάκι, πού ἐμπρός σου ἀπλώνει,
 καὶ παιγνιδίζω με τὰ νερά του...

Ἔτσι μιλοῦσε τὸ φεγγάρι
 κι' ἔλαμπε ὁλόγεμο στὸ λαγκάδι
 κι' ἔπαιζε ὁλόφεγγο στὸ νερό.

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΙΣΚΙΩΝ

(Ἀπόσπασμα)

.....
 Εἶναι ἀπάνω τ' ἄστρα
 πνεύματα κακά,
 λάμψεις τῆς ψυχῆς·
 ἔλα ἐδῶ κοντά μας,
 ἔλα μὴν ἀργῆς,
 στὸ ξεφάντωμά μας.

Κι' ἔχει τὸ φεγγάρι
 σπεῖρει στὶς ὀχτιές
 μάγισσες ξωθιές·
 ἔλα ἀνάμεσό μας,
 ἔλα μὴν ἀργῆς
 στὸν παλιὸ χορὸ μας

.....

ΚΩΝ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Κοιμονται τὰ λουλούδια...
 τὰ χόρτα ὅλα κοιμούνται...
 στοὺς βελουδένιους κάλυκες, στὰ μεταξένια φύλλα
 χωρίς πνοήν

οἱ ἀέρηδες κοιμούνται...
 ...καὶ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ψηλὰ κοιτάει
 τὸν κοιμισμένον κῆπο...
 Ἀπὸ ψηλὰ χλωμὸ κοιτάει
 τὸ θλιδερὸ φεγγάρι
 τὸν κοιμισμένο κῆπο
 καὶ ἀφηγκράζεται τῇ σιγαλιά...
 καὶ δὲν μπορεῖ
 τὰ μάτια του νὰ πάρει...
 ἀπὸ τὸν κοιμισμένο κῆπο...
 (φεγγάρι, φεγγάρι!
 ἐσύ κρεμάμενο καὶ ἀσημένιο

δάκρυ!)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

Ο δάσκαλος δίνει στὰ παιδιά γιὰ θέμα ἐκθέσεως «Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγραμματοσύνης». Σὲ λίγο παρουσιάζεται ἕνας μαθητὴς καὶ ἀφίνει ἐπάνω στὴν ἔδρα τὴν κόλλα του πού γράφει μιὰ μόνο λέξι: «Ἀνωρθωγραφοία».

—Τί εἶναι αὐτό; τὸν ρωτᾷ ὁ δάσκαλος.

—Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγραμματοσύνης, ἀπαντᾷ ὁ μαθητὴς.

☆

Μ οὐ φαίνεται ὅτι ὅτι ἔχω ἰδῆ κάπου ἀλλοῦ τὸ πρόσωπό σας.
 —Ἀδύνατο· τὸ ἔχω πάντοτε μαζί μου.

☆

Η ἡλικιωμένη περιηγήτρια ρωτᾷ γιὰ δεκάτη φορὰ τὸν μικρὸ τοῦ ἄσαν-
 σερ στὸ ξενοδοχεῖο:

—Εἶπες λοιπὸν ὅτι ὀνομάζεσαι Θωμᾶς Ἐντισον;

—Μάλιστα, κυρία, ἀπαντᾷ γιὰ δεκάτη φορὰ ὑπομονητικὰ ὁ μικρὸς. Ὁ-
 νομάζομαι Θωμᾶς Ἐντισον.

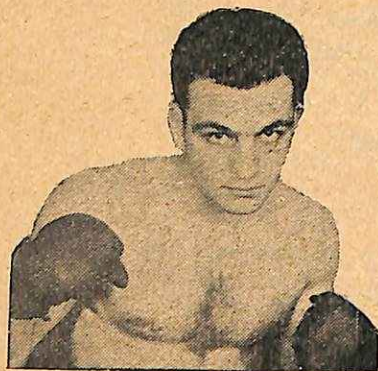
—Καὶ πιστεύω ὅτι θὰ προσπαθήσεις νὰ τοῦ μοιάσης.

—Ποιανοῦ;

—Τοῦ Θωμᾶ Ἐντισον.

—Μά, σὰς εἶπα, ὁ Θωμᾶς Ἐντισον εἶμαι ἐγώ.

Ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ στίβου

Ἀντώνης ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

Μιά ἐλληνικὴ δόξα ποὺ ἔσθῃσε

Τοῦ

Δ. ΚΑΠΛΑΝΟΓΛΟΥ

Ὅσο ἐκπληκτικὸ καὶ ἂν φαίνεται, εἶναι γεγονός ὅτι τὸ μεγαλύτερο ἐλληνικὸ ἀθλητικὸ κατόρθωμα τῶν τελευταίων τριάντα χρόνων πέρασε ἀπαρατήρητο. Οἱ Ἕλληνες φιλάθλοι μόλις τὸ πρόσεξαν, δὲν τὸ χάρηκαν, οὔτε τὸ πανηγύρισαν.

Ποιὰ ἦταν ὅμως ἡ μεγάλη αὐτὴ ἐλληνικὴ νίκη;

Στὰ χρόνια μας ἡ μεγαλύτερη δόξα γιὰ ἓναν ἀθλητὴ τοῦ στίβου εἶναι νὰ ἀναδειχθῇ Ὀλυμπιονίκης. Στὸ 1896 ὁ Σπύρος Λούης, στὸ 1912 ὁ Κώστας Τσικλητήρας, κέρδισαν πρώτη ὀλυμπιακὴ νίκη.

Γιὰ τὸ ποδόσφαιρο, γιὰ τὸ μπάσκετ, ἡ μεγαλύτερη ἐπιτυχία εἶναι νὰ κερδίσῃ μιὰ ἐθνικὴ ὁμάς τὸ παγκόσμιο πρωτάθλημα.

Γιὰ τὴν πάλη, τὴν ὀπλομαχία, τὴν πυγμαχία, τὴ σκοποβολή ἡ μεγαλύτερη δόξα εἶναι νὰ κερδίσῃ ὁ ἀθλητὴς τὸν παγκόσμιο τίτλο.

Στὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια, ὁ Χρῖστος Μάντικας κέρδισε μιὰ λαμπρὴ νίκη στὰ 400 μ. μετ' ἐμποδίων καὶ ὁ Νίκος Σύλλας στὴ δισκοβολία καὶ κατατάχθηκαν οἱ στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ 1936 στὸ Βερολῖνο. Ἦταν μιὰ μεγάλ-

η τιμὴ γιὰ τὸν ἐλληνικὸ ἀθλητισμό. Τὸ 1947 ἡ ἐθνικὴ μας ὁμάς μπάσκετ πῆρε τὴ δεύτερη θέσι στὸ εὐρωπαϊκὸ πρωτάθλημα, στὸ Κάιρο.

Μὰ ὑπάρχει κάτι, πιὸ σημαντικό, πιὸ μεγάλο, ἓνας Ἕλλην ἀθλητὴς ἀνεδείχθη πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου!

Ἦταν τὸν καιρὸ τοῦ Ἀλβανικοῦ πολέμου. Ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς προχωροῦσε, καὶ σκληρὲς μάχες γίνονταν στὰ σύνορά μας.

Στὶς 8 Ἰανουαρίου, στὴ μεγάλη ἐπίθεσι ποὺ ἄνοιξε τὸ δρόμο γιὰ τὴν Κλεισοῦρα, τραυματίας, σ' ἓνα νοσοκομεῖο στὰ Γιάννενα, μετὰ πολλὰ ἀφοῦ ἀποφάσισα νὰ ζήσω, πῆρα μιὰ μέρα νὰ διαβάσω ἐφημερίδα.

Καὶ νὰ, μιὰ εἰδησοῦλα, τυπωμένη μὲ μικρὰ γράμματα ποὺ ξαφνικὰ μοῦ θύμησε κάτι λησμονημένο, κάτι ποὺ ἄλλοτε τόσο ἀγαποῦσα: τὸν ἀθλητισμό. Ἦταν μιὰ ἀθλητικὴ εἰδησοῦλα, μέσα στὴν πολεμικὴ ἐφημερίδα. Ἕνα λιγόλογο τηλεγράφημα ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη: «Στὸ Κλήβελαντ, σὲ ἀγῶνα 15 γύρων, ὁ Ἕλλην Ἀντώνης Χριστοφορίδης νίκησε τὸν Μέλιο Μεντίνια, καὶ κέρδισε

τὸ παγκόσμιο πυγμαχικὸ πρωτάθλημα ἡμιβαρέων βαρῶν».

Ὁ Ἀντώνης εἶχε κερδίσει τὸν παγκόσμιο τίτλο!

☆

Τὸν Ἀντωνάκη τὸν πρωτογνώρισα στὸ πυγμαχικὸ ρίγκ ποὺ θρῖσκοταν κάτω ἀπὸ τὸ θέατρο «Ἀλάμπρα». Ἐκεῖ πρωτοφόρεσε τὰ γάντια τοῦ μπόξ. Ἦταν ἓνα ἀδύνατο μελαχροινὸ ἀγοράκι ὡς 16 χρόνων. Τὶς Κυριακὲς τὸ θράδυ ποὺ γίνονταν τὰ μάτς, ὁ Ἀντώνης Χριστοφορίδης, κέρδιζε τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλο κάθε ἀντίπαλο ποὺ τοῦ παρουσιαζαν. «Ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν γιατί ἦταν εὐγενικὸ παιδί. Ὅσοι εἶχαν μάθει τὴν ἱστορία του αἰσθανόνταν μεγάλη συμπάθεια γι' αὐτόν. Ὁ Ἀντώνης εἶχε γλυτώσει ὀρφανὸς ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τῆς Σμύρνης. Γιὰ νὰ ζήσει, ἐργαζόταν γκρούμ, σὲ ξενοδοχεῖο.

Μιὰ μέρα, ὁ Ἀντώνης μοῦ εἶπε τὰ σχέδιά του: «Κάνω οἰκονομίες, νὰ μαζέψω μερικὰ χρήματα, νὰ πάω στὸ Παρίσι! θέλω νὰ γίνω καλὸς πυγμάχος».

Καὶ ὁ Ἀντώνης Χριστοφορίδης, ἔπειτα ἀπὸ μερικὰ χρόνια ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι. Ἀπὸ τὰ γράμματα ποὺ ἔστειλε στοὺς ἐδῶ φίλους του καὶ ἀπὸ τὶς γαλλικὲς ἐφημερίδες, μαθαίναμε τὰ νέα του.

Στὸ Παρίσι, ὁ Χριστοφορίδης προχωροῦσε ἀπὸ νίκη σὲ νίκη. Οἱ Γάλλοι φιλάθλοι τὸν ἀγάπησαν, ὅπως τὸν εἶχαν ἀγαπήσει πρὶν, οἱ δικοὶ μας φιλάθλοι. Ἐπαιξε πρῶτα στὴ «Σάλ Βαγκράμ», ἔπειτα γνώρισε τὴ μεγάλῃ δόξα. Τὰ μάτς του γίνονταν κάτω ἀπὸ τοὺς ἐκθαμβωτικούς προσβολεῖς τοῦ «Παλάι Σπόρ». Ὁ Χριστοφορίδης ἔγινε τὸ ἀγαπημένο παιδί τοῦ Παρισιῶ, ὁ δημοφιλὴς «Κριστό», ὅπως τὸν φώναζαν.

Γιὰ τὸν «Κριστό» οἱ γαλλικὲς ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν σελίδες ὁ-

λόκληρες, ὅταν ἔπαιξε μὲ τὸν Κουβανέζο Κιντ Τουνέρο, τὸ Γάλλο Τενέ καὶ τὸν Ἀμερικανὸ Λου Μπρουγιάρ.

Στὸ Ἀμστερνταμ, κέρδισε τὸ πρωτάθλημα τῆς Εὐρώπης μέσων βαρῶν. Νίκησε τὸν Ὁλλανδὸ πρωτοπυγμάχο τῆς Εὐρώπης Βὰν Κλέβεραντ.

Στὸ 1939 ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀμερικὴ. Ἀναζητοῦσε τὴ μεγαλύτερη ἀθλητικὴ δόξα.

Στὶς 14 Ἰανουαρίου τοῦ 1941, γιὰ πρώτη φορὰ ἓνας Ἕλλην ἀνεδείχθη πρωτοπυγμάχος τοῦ κόσμου. Ὁ Ἀντώνης Χριστοφορίδης νίκησε τὸ Μέλιο Μπετίνια, κάτοχο τοῦ τίτλου, ἔπειτα ἀπὸ σκληρὸ ἀγῶνα 15 γύρων.

☆

Ὁ Ἀντώνης Χριστοφορίδης, ὑπηρέτησε στὸν πόλεμο στὸ ἀμερικανικὸ ναυτικὸ καὶ ἔγινε Ἀμερικανὸς ὑπῆκοος. Μὰ ἡ ἀθλητικὴ του σταδιοδρομία δὲν ἦταν γραφτὸ νὰ συνεχιστῇ. Ἕνα σοβαρὸ τραῦμα σὲ ἓνα αὐτοκινητιστικὸ δυστύχημα τὴν σταμάτησε ὀριστικά.

Σήμερα ὁ Χριστοφορίδης ζεῖ στὸ Κλήβελαντ — ὅπου κέρδισε τὸ παγκόσμιο πρωτάθλημα.

Ἡ πιὸ μεγάλη δόξα τοῦ ἐλληνικοῦ σπόρ, στὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια, περνᾷ σήμερα μιὰ ἡσυχὴ ζωὴ. Σὲ ἓναν τοῖχο στὸ χαριτωμένο ἐξοχικὸ σπιτάκι του, ὑπάρχει μιὰ φωτογραφία ποὺ δείχνει ἓνα νεαρὸ πυγμάχο. Εἶναι ἡ πρώτη του ἀθλητικὴ φωτογραφία, τραβηγμένη ἀπὸ Ἕλληνα φωτορεπόρτερ στὸ ρίγκ τοῦ θεάτρου «Ἀλάμπρα». Δίπλα στὴ φωτογραφία κρέμονται ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ ἓνα ζευγάρι γάντια — τὰ πρῶτα γάντια τοῦ μπόξ τοῦ Ἀντώνη — ἀπὸ τὴν ἄλλη μιὰ γαλάζια καὶ λευκὴ ταινία — ἡ τιμητικὴ ζώνη τοῦ πρωτοπυγμάχου τῆς Ἑλλάδος.

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ)

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Όταν γύρισε στο παλάτι ο Σελίμ διέταξε να του ετοιμάσουν το μπάνιο και πήγε να διηγήσει το γιό του. Έμεναν σε μια πτέρυγα του παλατιού οι δυο τους που την είχε συγχρονίσει. Ένωσέ τους να έχη διαρκώς τον Ίμπραήμ κοντά του. Στο Ούνταϊγκόρ Μπαρού, όπου είχαν μείνει οι πριγκίπισσες, η επιτήρησή του γινόταν διπλάσια. Η Κίντα, μια γριά υπηρέτρια που είχε περιποιηθεί την σουλτάνα, δεν άφινε ούτε στιγμή τον μικρό, που τον λάτρευε.

Από την δεύτερή του γυναίκα την πριγκίπισσα Ίσχα, ο Σελίμ είχε αποκτήσει και μια κόρη που είχε πεθάνει δύο χρόνων. Η τελευταία του γυναίκα δεν του είχε ακόμη δώσει παιδί. Από τότε που πέθανε η σουλτάνα και οι δυο πριγκίπισσες όνειρεύονταν να του δώσουν ένα αγόρι και μισούσαν τον Ίμπραήμ. Ο Σελίμ τις είχε παντρευτεί χωρίς να τις γνωρίζει, βασισμένος σε λόγια φίλων ή συγγενών. Ήταν όμορφες και επιπόλαιες, χωρίς καμιά καλλιέργεια, σωστά ζωάκια. Καμιά φορά τις ποθούσε. Πότε τον διασκέδαζαν και πότε τον ανιούσαν. Μόνο η Ζομπειντά, η νεκρή σουλτάνα, είχε κατορθώσει να κερδίσει κάτι από τον εαυτό του. Τα τελευταία χρόνια δεν σηκώνόταν καθόλου από το κρεβάτι, καθηλωμένη από μια άγνωστη αρρώστια. Ο Σελίμ είχε φέρει Ευρωπαίους γιατρούς, τον Αμερικανό γιατρό που έμενε στο Ραχαντζάγκ: όλοι είχαν συμφωνήσει πως έπασχε από κάποια δηλητηρίαση του αίματος.

— Άπλως δηλητηρίαση, γκρίνιαζε η Κίντα. Αν οι πριγκίπισσες ή-

θελαν να δηλητηριάσουν τον μικρό, δεν θα δίσταζαν καθόλου.

«Δεν είναι τόσο κακές, σκεπτόταν καμιά φορά ο Σελίμ. Είναι τόσο νέες! Μά τους ξεσηκώνουν τα μυαλά οι δικοί τους και οι δούλες τους».

Με πολύ κόπο ο Σελίμ κατάφερε να πείσει την Κίντα να δεχθεί για τον Ίμπραήμ μια Αυστραλέζα γκουβερνάντα — δεν ήθελε Άγγλίδα.

Το παιδί τελείωνε το φαγητό του. Βλέποντας τον πατέρα του του άπλωσε τα χέρια.

— Γιατί δεν έφερες την όμορφη κυρία που με φίλησε; ρώτησε.

— Θα την δής αύριο. Τώρα πρέπει να κοιμηθείς.

Ο Σελίμ γύρισε στο διαμέρισμά του, έκανε μπάνιο και πήγε στο «καταφύγιο» του, όπως το έλεγε. Ήταν ένα δωμάτιο που το αγαπούσε πολύ δίπλα στην κρεββατοκάμαρά του. Το παλάτι είχε ένα ισόγειο και ένα πρώτο πάτωμα. Το «καταφύγιο» έβλεπε σε μια έσωτερική αυλή που την δρόσιζε ένα συντριβάνι. Το νερό ανέβαινε ψηλότερα από το παλιό μπαλκόνι.

Οι τοίχοι και το ταβάνι ήταν βαμμένα με το ανάλαφρο εκείνο γαλάζιο χρώμα που βάφουν στη Μαλαισία τα έσωτερικά των μουσουλμανικών σπιτιών και των τζαμιών. Η απалότητά του ξεκούραζε τον Σελίμ από τη λάμψη του ούρανο. Ένα μεγάλο παράθυρο με σκούρα τζάμια ήταν μισανοιχτό. Χάμω είχε μαρμαρίνες πλάκες, πάνω στις οποίες ήταν ριγμένα δέρματα τίγρεων και μερικά περσικά χαλιά. Μια σκαλιστή διβλιοθήκη με τα βιβλία που προτιμούσε ο Σελίμ έπιανε τους τοί-

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ αερισσόλερα;

“Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οι άστερίσκοι των ἑξὶ λέξεων με γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότερες σχηματισμοὶ τῶν λέξεων εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκήσις αὐτῇ, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ ἄτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσοτέρους βαθμοὺς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογίᾳ θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνο ἄρτιων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κλπ. Πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὀρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 210 βαθμοὺς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογίᾳ,

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

- 1) * * * Α Κ * Σ * Σ =
- 2) * Α Κ * * * * Η Σ =
- 3) * * * Α * Τ * Ο Σ =
- 4) * Ρ Ο * * * * Ι Σ =
- 5) Γ Ε * * * * Ι * Η =
- 6) * * * Ο * Α * Ο Σ =

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

Λύσις στὴ σελίδα 127

χους. Στη μία πλευρά ήταν ένα φαρδύ ντιβάνι και από πάνω του κρεμασμένοι δυο πίνακες κλειστοί, σαν δίπτυχο. Ήταν τὰ πορτραίτα τῆς μητέρας του και τῆς σουλτάνας πού πέθανε, τὸ ἕνα ἔργο μιᾶς Γιαπωνέζας και τὸ ἄλλο μιᾶς Κινέζας ζωγράφου.

Κύτταξε τὴν εἰκόνα τῆς μητέρας του πού ἦταν τόσο λευκὴ μὲ τὰ καστανοξανθὰ μαλλιά της.

«Ἡ Ὁντρου ἔχει τὰ ἴδια μαλλιά», συλλογίστηκε.

Στὸν ἄλλο τοῖχο ἦταν μόνο τὸ πορτραῖτο τοῦ γέρου Σουλτάνου Σουλεϊμάν. Ὁ Σελὶμ δὲν τοῦ ἔμοιαζε. Ὁ πατέρας του εἶχε σκούρο δέρμα, πιὸ μεγάλη μύτη, πιὸ παχειὰ χεῖλη. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀπὸ τὸν πίνακα ἦταν δυὸ παλιές πανοπλίες.

Στὸ μεγάλο δωμάτιο ὑπῆρχαν πολλὰ τραπέζια μὲ κούπες καὶ τσιγαροθήκες. Εἶχε ἀκόμη ἕνα ραδιοφώνιο καὶ ἕνα τηλέφωνο πού συνέδεε τώρα τίς δυὸ πρωτεύουσες. Ἀπὸ τὸ ταβάνι κρέμονταν ὀκτὼ λάμπες τόσο χαμηλὰ, πού θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τίς ἀγγίξει.

Μπήκε ὁ ὑπασπιστὴς Ραμάν.

—Πόσοι εἶναι στὸ περιπτερο τοῦ Λύντστον; ρώτησε ὁ Σελὶμ.

Ὁ Σελὶμ ζήτησε νὰ ἔρθουν οἱ γραμματεῖς του, τηλεφώνησε στὸ Οὐνταϊγκὸρ Μπαρὺ καὶ ὕστερα χτύπησε τὸ κουδούνι.

—Θὰ δειπνήζω ἐδῶ, εἶπε.

Ἀντίθετα μὲ ὅτι εἶχε πῆ στὴν Ὁντρου, ἦταν ἐλεύθερος ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἀλλὰ καταλάβαινε πὼς ἦταν καλύτερα νὰ μὴν τὴν ξαναδῇ ἀμέσως.

—Πέντε, μαζί μὲ τὸν Λοὺ Σού. ἔχω τίς πληροφορίες γιὰ τοὺς Κάρτερ, πρόσθεσε.

—Μίλα ἀγγλικά.

Οἱ ὑπῆρες μπήκαν μὲ τὸ δειπνο καὶ ὁ Σελὶμ μὲ τὸν Ραμάν κάθησαν στὸ τραπέζι.

—Εἶναι παντρεμένη μόνο ἕνα χρόνο. Δὲν ἔχουν παιδιά. Δὲν βγαίνουν καθόλου τὸ βράδυ. Ὁ ταγματάρχης εἶναι γιατρὸς τῆς Λαίδης Μπράντμορ. Ζοὺν μέτρια ἀπὸ τὸν μισθὸ

τοῦ Κάρτερ. Δὲν ἔχουν αὐτοκίνητο. Ἐκεῖνη εἶναι ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια. Γεννήθηκε στὸ Μάντσεστερ ἀπὸ γονεῖς Ἰρλανδοὺς. Τὰ ἄρθρα μὲ τὴν ὑπογραφή «Ὁντρου» στὴν ἐφημερίδα τοῦ Ραχαντζάγκ εἶναι δικὰ της. Στέλνει συνεργασία καὶ στὸ «Ἡβινγκ Νιούς» τοῦ Λονδίνου.

—Λές πὼς δὲν βγαίνει καθόλου τὸ βράδυ. Ἐχει βγῆ χωρὶς τὸν ἄνδρα της;

—Μιὰ - δυὸ φορές, πρὶν ἀπὸ καιρὸ, ἀλλὰ ποτὲ μὲ ἕνα ἄνδρα μόνο.

Ὁ Σελὶμ ἔμεινε λίγο σιωπηλός.

—Ἔμαθα πὼς ἦρθε ὁ Τουσουν. Τί ἤθελε;

—Εἶδε σήμερα τὸ πρωὶ στὸ Οὐνταϊγκὸρ Μπαρὺ τὸν Ἀγγλο γενικὸ σύμβουλο Σέρ Ἐρικ Τέμπλ. Ὁ κυβερνήτης ἔχει τὴ γνώμη πὼς ἡ Ὑψηλότης σας ἀφίνει πολλὴ εὐκόλα τοὺς Γιαπωνέζους νὰ μπαίνουν στὰ ἐδάφη του. Γιὰ τοὺς Γιαπωνέζους τὸ Οὐνταϊγκὸρ εἶναι μιὰ πρόφασι. Διεισδύουν στὸ Ραχαντζάγκ. Ὁ κυβερνήτης ζητᾷ ὅσοι Ἰάπωνες ἔρχονται ἐδῶ νὰ μὴ φεύγουν γιὰ τὸ Ραχαντζάγκ.

—Ἄς τὰ βγάλουν πέρα οἱ Ἀγγελοι!

Σκέφθηκε λίγο.

—Θὰ κάνουμε πὼς τοὺς βοηθοῦμε. Δὲν ξέρεις τίποτα ἄλλο;

—Βέβαια. Ὁ κυβερνήτης εἶναι ἱκανοποιημένος πού ἡ Ὑψηλότης σας δέχτηκε νὰ ὀνομάσῃ τὸν Σέρ Ράλφ Λύντστον ἀντιπρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν ὀρυχείων κασιτερόου.

Ὁ Σελὶμ χαμογέλασε.

—Δὲν εἶναι αὐτὸ πού θὰ τοὺς δώσῃ τὴν πλειοψηφία στὸ Συμβούλιο! Ὁ Ραμάν χαμογέλασε μὲ τὴ σειρά του.

—Τὸ ἴδιο κάνει, μουρμούρισε ὁ πρίγκιπας. Ἄν ζοῦσε ἀκόμη ὁ πατέρας μου, θὰ ἀρχίζε νὰ καταλαβαίνει... Μπορεῖς νὰ πηγαίνεις, Ραμάν. Θὰ σὲ δῶ αὐριο.

☆

Ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν, πατέρας τοῦ Σελὶμ, δὲν εἶχε φύγει ποτὲ ἀπὸ τὴν Μαλαισία, παρὰ γιὰ ἕνα

προσκύνημα στὴ Μέκκα. Μιλοῦσε ἰνδικὰ, κινέζικα καὶ μαλαισιανά, ἀλλὰ δὲν ἔξερε εὐρωπαϊκὲς γλώσσες.

Ἐπὶ ἀρκετοὺς αἰῶνες ἡ χώρα του εἶχε ζήσει ὑπὸ τὴν κυριαρχία τοῦ Σιάμ. Στὶς 10 Μαΐου 1914 τὸ Σιάμ παραχώρησε τὰ δικαίωμά του στὴν Ἀγγλία. Ἡ Συνθήκη ὥριζε ὅτι οἱ Σουλτάνοι τοῦ Οὐνταϊγκὸρ θὰ ἐξοκολοθοῦσαν νὰ βασιλεύουν, ἀλλὰ μὲ τὴν συμπάραστασι ἑνὸς Βρετανοῦ γενικοῦ συμβούλου. Δὲν τοὺς ἐπέβαλαν οὔτε τὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο, οὔτε τὸ Νομοθετικὸ Συμβούλιο, πού ἀναγκάστηκαν νὰ δεχθοῦν τὰ περισσότερα ὁμοσπονδιακὰ κράτη τῆς Μαλαισίας.

Τὸ Οὐνταϊγκὸρ δὲν τὸ χρωστοῦσε στὴν ὕλική του δύναμι, γιατί οὔτε ἡ ἔκτασί του, οὔτε ὁ πληθυσμὸς τὸ κάνουν νὰ εἶναι τὸ σπουδαιότερο κρατὶδιο τῆς Μαλαισίας. Ἀλλὰ οἱ Σουλτάνοι τοῦ Οὐνταϊγκὸρ, ἔχοντας μέσα τους τὸ αἷμα τοῦ Προφήτη, ἀσκοῦν στὴν περιοχὴ ἐκεῖνη, καὶ σ' ὅλες τίς μουσουλμανικὲς χώρες, ἕνα κύρος πού δὲν μπορούσε παρὰ νὰ τὸ ὑπολογίσῃ ἡ Ἀγγλία.

Ὁ νεαρὸς Σελὶμ ἦταν τότε δώδεκα ἐτῶν. Ὁ γενικὸς σύμβουλος σέρ Τζέιμς Χαίρ, ἀνθρωπὸς ὀξυδερκής καὶ καλὸς διπλωμάτης, ἔπεισε τὸν Σουλτάνο νὰ πάρῃ στὸ γιό του ἕνα Ἀγγλο παιδαγωγό. Καὶ τὸ 1918 ἔπεισε πάλι τὸν Σουλτάνο νὰ στείλῃ τὸν Σελὶμ στὴν Ὁξφόρδη. Θὰ ἔμεινε ἐκεῖ τρία χρόνια καὶ κάθε καλοκαίρι θὰ ἐρχόταν γιὰ τίς διακοπὲς στὸ Οὐνταϊγκὸρ.

Στὴν Ὁξφόρδη ὁ Σελὶμ συνδέθηκε ἰδιαίτερα μὲ δύο νέους, τὸν Λάιονελ Στάντινγκ καὶ ἕνα Γάλλο, τὸν Φερνάν Νταρβιλλιέ. Μαζί του πῆγαιναν καμμιὰ φορὰ τὸ Σαββατοκύριακο μὲ ἀεροπλάνο στὸ Παρίσι. Ἀμέσως ἀγάπησε τὴ Γαλλία.

Ἄν καὶ στὴν Ἀγγλία τὸν δέχονταν στὰ σπίτια τῶν συμφοιτητῶν του, τὸ ἔκαναν πάντα μὲ κάποια ἐπιφυλακτικότητα. Εἶχε ἀρχίσει νὰ φλερτάρῃ μὲ τὴν ἀδελφὴ τοῦ Λάιονελ, πού σὰν ρωμαντικὴ κοπέλλα, εἶχε γοητευθῇ ἀπὸ τὴν ὁμορφίαν του. Ἡ κυρία Στάντινγκ δὲν τὸν ξανα-

προσκάλεσε καὶ ὁ Λάιονελ ἀκόμη εἶχε ἀπομακρυνθῇ.

Στοὺς χοροὺς πού ὠργάνωναν κάθε χρόνο τὸν Μάη οἱ φοιτητὲς καὶ προσκαλοῦσαν κοπέλλες τῆς λονδρέζικης κοινωνίας, ὁ Σελὶμ παρατήρησε ὅτι μερικὲς τοῦ φέρονταν μὲ παράξενη ἐπιφυλακτικότητα, τουλάχιστον μὲ μόλις μάθειαν πὼς ἦταν Μαλαισιανός. Μιὰ νέα ἀρνήθηκε νὰ χορέψῃ μαζί του μὲ τὴν πρόφασι πὼς ἦταν κουρασμένη καὶ ἕνα λεπτὸ ἀργότερα τὴν εἶδε μὲ ἕνα ἄλλο. Οἱ μικρὲς αὐτὲς ταπεινώσεις, πού φαίνονταν νὰ μὴν τοὺ κάνουν ἐντύπωση, τὸν πλημύριζαν μὲ ἕνα θυμὸ τόσο ἄγριο, πού ἐκείνη τὴν ὥρα θὰ μπορούσε καὶ νὰ σκοτώσῃ.

Ἐνα βράδυ σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ γεύματα πού προηγούνται συνήθως ἀπὸ τοὺς ὀξφορδιανούς χοροὺς, ἡ πλατὴν του παίρνοντάς τον γιὰ ἱσπανό, τοῦ εἶπε:

—Φαίνεται πὼς θρίσκειται ἀπόψε ἐδῶ ἕνας Μαλαισιανὸς πρίγκιπας. Εὐτυχῶς πού δὲν τὸν ἔβαλαν πλάι μου, γιατί δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τοὺς μαύρους.

—Ἐγὼ εἶμαι αὐτός, εἶχε ἀπαντήσει ὁ Σελὶμ χαμογελώντας, ἀλλὰ τὸ χέρι του ἔσφιξε τόσο τὸ ποτήρι του, ὥστε τὸ ἔσπασε. Τὸ χέρι του μάτωσε.

«Θὰ μοῦ τὸ πληρώσουν ἀκριβὰ αὐτὸ τὸ αἷμα», εἶπε μέσα του.

Ὁ γενικὸς σύμβουλος Χαίρ εἶχε κάνει κακὸ ὑπολογισμό, νομίζοντας πὼς μὲ τὸ νὰ μορφωθῇ στὴν Ἀγγλία ὁ Σελὶμ θὰ γινόταν Ἀγγλόφιλος. Τοὺς θαύμαζε τοὺς Ἀγγλοὺς, ἀσφαλῶς, ἀλλὰ κάθε μέρα τοὺς ἀντιπαθούσε πιὸ πολύ.

Οἱ διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἦταν ἀνυπόφορες. Κανένας φίλος του δὲν τὸν προσκαλοῦσε στὸ σπίτι του. Εἶχε τὴν ἐντύπωσι πὼς ὀλόκληρη ἡ Ἀγγλία κλεινόταν στὴν οἰκογενειακὴ τῆς ζωῇ, ἀπὸ τὴν ὁποία αὐτὸς ἔμεινε ἔξω.

Τί θὰ κάνῃς τὸ Πάσχα; τὸν εἶχε ρωτήσῃ ὁ Φερνάν Νταρβιλλιέ.

Τίποτα, ἔχω τίς κακές μου ἐκείνες τίς μέρες.

Ὁ Φερνάν κατάλαβε. Ἐγραψε

στούς γονείς του και πήρε την άδεια να καλέση τὸν Σελίμ.

Μόλις άγγιξε τὴ γῆ τῆς Γαλλίας ὁ νεαρὸς πρίγκιπας ἀνέπνευσε, ἐλευθερωμένος, μιὰ διαφορετικὴ ἀτμόσφαιρα. Τὸ ἀόρατο καὶ ὑπουλο φράγμα ἔπεσε. Καὶ μόνο τὸ γεγονός ὅτι ἦταν γιὸς Σουλτάνου καὶ ἐρχόταν ἀπὸ τόσο μακριά, γοήτευε τίς ἀδελφές τοῦ Φερνάν καὶ τίς φίλες τους. Ἡ οἰκογένεια Νταρβιλλιέ εἶχε μιὰ βίλλα κοντὰ στὶς Ἀντίμπ. Κάλεσαν τὸν Σελίμ γιὰ τὸ καλοκαίρι καὶ ἐκεῖ ὁ νεαρὸς πρίγκιπας ἐξῆσε τίς ὡραιότερες μέρες τῆς νεανικῆς του ζωῆς.

☆

Στὸ Οὐνταϊγκὸρ θὰ γύριζε τὸν Ὀκτώβριο, ἀλλὰ ἕνα τηλεγράφημα τὸν κάλεσε νωρίτερα. Ὁ Σουλτάνος δὲν αἰσθανόταν καλὰ καὶ ἤθελε ὁ γιὸς του νὰ συμμερίζεται τίς φροντίδες καὶ τὰ βάρη τῆς ἐξουσίας.

«Ἐχουμε ἕνα καινούργιο σύμβουλο, τοῦ ἔγραψε, τὸν σὲρ Ἐρικ Τέμπλ. Γίνεται ζόρικος κάποτε. καὶ ἐγὼ γερνᾶω. Πρέπει ἀκόμη νὰ σκεφθῆς γιὰ τὸ γάμο σου. Θὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὰ σχέδιά μου».

Νὰ παντρευθῇ! Στὴν ἡλικία του οἱ Ἀγγλοὶ συμφοιτητὲς του ἦταν ἀκόμη παιδιὰ καὶ οἱ περισσότεροὶ Γάλλοι φίλοι του μιλοῦσαν πάντα γιὰ τοὺς ἔρωτές τους, ἀλλὰ δὲν εἶχαν φιλενάδες.

Μὲ καινούργια μάτια ξαναεἶδε τὸ Οὐνταϊγκὸρ. Ἄν καὶ εἶχε περάσει στὴ Γαλλία πολὺ ξένοιαστες διακοπές, τὸν τελευταῖο χρόνο τὸ πνεῦμα του καὶ ὁ χαρακτήρας του εἶχαν ὠριμάσει. Πάντα τοῦ ἄρεσε τὸ διάβασμα. Ὅλα τὸν ἐνδιέφεραν: ἡ ἱστορία, ἡ πολιτικὴ, οἱ Καλὲς Τέχνες, ἡ φιλοσοφία, ἡ μουσικὴ. Στὴν Ὁξφόρδη εἶχε ἐκπλήξει τοὺς καθηγητὲς του μὲ τὴν πρῶιμη εὐφυΐα του. Ἀκόμη αἰσθανόταν βαθύτατα καὶ πολὺ σοβαρὰ τίς εὐθύνες ποὺ θὰ ἀνελάμβανε στὸ μέλλον. Μόλις πάτησε τὸ πόδι του στὸν τόπο του, ἡ ἀνεπάρκεια τῶν σιδηροδρόμων καὶ τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, ἡ κακὴ ὑγειονομικὴ κατάστασι, ἡ φτώχεια τῶν νοσοκο-

μείων, τὸν ἐνώχλησαν καὶ τὸν ταπείνωσαν.

Τὸ παλιὸ ἀνάκτορο τοῦ Οὐνταϊγκὸρ Λάμα τοῦ ἦταν πολὺ ἀγαπητὸ. Οἱ πρόγονοὶ του εἶχαν ζήσει ἐκεῖ χίλια χρόνια σχεδόν. Μερικὰ τμήματα ἔμεναν ἀνέπαφα, ἀλλὰ εἶχαν ξανακτισθῇ σὲ στύλ μᾶλλον ἀραβικοὺς, ἀλλὰ οἱ ἀνέσεις ποὺ ὑπῆρχαν ἦταν ἐλάχιστες. Ἀντίθετα, στὸ Οὐνταϊγκὸρ Μπαρουὸ ὁ Σουλεϊμάν, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν παλιὸ Ἀγγλο σύμβουλο, εἶχε χτίσει ἕνα μοντέρνο ἀνάκτορο, ποὺ ἡ ἀσχήμια του ἔκανε θλιθερὴ ἐντύπωσι στὸν Σελίμ.

Ὁ πατέρας του εἶχε γεράσει πολὺ.

—Καιρὸς ἦταν νὰ γυρίσης. Σὲ χρειάζομαι. Δὲν συνεννοοῦμαι μ' αὐτὸν τὸν Ἑγγλέζο. Θέλει νὰ κἀν νοσοκομεῖα, καινούργιες σιδηροδρομικὲς γραμμές, ἐπιμένει νὰ φέρη μηχανικοὺς καὶ κάθε μέρα μοῦ καταφθάνουν ἱεραπόστολοι προτεστάντες.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν τὸ πρόγραμμά ποὺ ἤθελε νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ ὁ Σελίμ, ἐκτός ἀπὸ τοὺς ἱεραποστόλους. Ὁ γέρος ἀντιστεκόταν.

—Γιατί δὲν καταλαβαίνετε, τοῦ ἔλεγε ὁ Σελίμ, πὼς πρέπει νὰ νικήσουμε τοὺς Ἀγγλοὺς μὲ τὰ ἴδια τους τὰ ὅπλα; Γι' αὐτὸ δὲν μὲ στεῖλατε στὴν Ἀγγλία; Ὁ Τέμπλ ἔχει δίκιο. Τίποτα δὲν ἐκμεταλλευόμαστε ἐδῶ, οὔτε τὸ καουτσούκ, οὔτε τὰ ὀρυχεῖα. Τὸ ἔδαφός μας ἔχει ἄφθονα πολὺτιμα μέταλλα. Πρέπει νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ ὕστερα νὰ τοὺς διώξουμε.

Ἡ πρώτη συνάντησι τοῦ Σελίμ μὲ τὸν σὲρ Ἐρικ ἐνθουσίασε τὸν γενικὸ σύμβουλο.

«Ὁ Χαῖρ ἔκανε πολὺ καλὰ, ἔγραφε τὸ ἴδιο βράδυ στὸν κυβερνήτη τοῦ Ραχαντζάγκ, νὰ στείλῃ τὸν νεαρὸ πρίγκιπα στὴν Ἀγγλία. Ἐνας δικός μας ἄνθρωπος ἦρθε ἐδῶ».

Ὁ Σελίμ ποὺ ἀσκούσε τώρα μεγάλο μέρος τῆς ἐξουσίας ἔμεινε ἀνένδοτος στὸ ζήτημα τῆς θρησκείας, ἀλλὰ συμφώνησε μὲ ὅλα τὰ ἄλλα σχέδια τοῦ Τέμπλ. Ἰδρύθηκαν διάφορες ἑταιρεῖες. Ὁ πρίγκιπας ὥρισε πὼς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κάθε μιᾶς

θὰ ἦταν τόσοι Μαλαισιανοὶ ἢ Κινέζοι, ὅσοι καὶ Ἀγγλοὶ καὶ ὅτι ὁ Σουλτάνος ἢ ἐκεῖνος θὰ εἶχαν τὸν τελευταῖο λόγο. Ὁ Τέμπλ δὲν δυσπίστησε καθόλου καὶ δέχτηκε. Πὼς νὰ πιστέψῃ ὅτι αὐτὸς ὁ νέος, ὁ ποτισμένος μὲ τὸν βρετανικὸ πολιτισμὸ, ποὺ ντυνόταν σὰν τζέντλεμαν καὶ ἦταν τόσο νέος, μπορούσε νὰ αἰσθάνεται γιὰ τὴν Ἀγγλία τὴν ἀντίπαθεια;

—Τὰ εἰσοδήματα τῆς χώρας θὰ πενταπλασιαστοῦν καὶ δὲν θὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ αὐτὰ βέβαια οἱ Ἀγγλοὶ.

—Καὶ ὁ γάμος σου; ρώτησε ὁ γέρος. Ἐλὼ νὰ γνωρίσω ἐγγονούς.

—Θέλω μιὰ γυναῖκα λευκὴ σὰν τὴ μητέρα μου καὶ ὁμορφὴ σὰν Ἑκείνην.

—Δὲν ὑπάρχει σὲ ὅλο τὸ Ἰσλάμ πριγκίπισσα ποὺ δὲν θὰ ἦταν περήφανη νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν οἰκογένειά μας, ἀλλὰ ἡ μητέρα σου ἦταν ἀπὸ τὴν Γεωργία καὶ μετὰ τὴν Ἐπανάστασι ὑπάρχουν πολλοὶ φτωχοὶ ἐκεῖ κάτω.

Ὁ Σελίμ παντρεύτηκε μιὰ πρόσφυγα Ρωσίδα, τὴν πριγκίπισσα Ζομπειντὰ Νταλιάνι, τοῦ οἴκου Μινγκρέλι, ποὺ ἕνας κλάδος τοῦ ἦταν μουσουλμάνοι. Τὶς πρῶτες μέρες τῆς ἐπαναστάσεως ὁ πρίγκιπας Νταλιάνι καὶ ἡ οἰκογένειά του εἶχαν καταφύγει στὴν Μαντζουρία, ὕστερα στὸ Πεκίνο, στὴ Σαγκάη καὶ τέλος στὸ Χόγκ Κόγκ, ὅπου φυτοζωοῦσαν. Ἐνας θεῖος τῆς κοπέλλας, μεγάλος ταξιδευτὴς καὶ ἐπιχειρηματίας, ποὺ εἰς ἀγοράσει πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο μεγάλες ἐκτάσεις στὶς Ἰνδίες καὶ στὸ Ραχαντζάγκ, πέθανε καὶ τῆς ἔφησε τὴν περιουσία του. Οἱ Νταλιάνι πῆγαν ἀμέσως στὴν Μαλαισία, ὅπου πούλησαν τίς ἐκτάσεις τους, ποὺ ἡ ἀξία τους εἶχε δεκαπλασιαστῇ.

Ἡ νεαρὴ πριγκίπισσα ἔβγαине ἔξω μὲ ἐσκέπαστο τὸ πρόσωπο καὶ δὲν τὸ κάλυπτε παρὰ γιὰ νὰ μὴ σιτῶ. Ὁ Σελίμ τὴν γνώρισε σὲ τὸ τζαμί. Ὁ Σελίμ τὴν καλεσε μιὰ ἐπίσημη δεξίωσι καὶ τὴν καλεσε στὸ παλάτι ποὺ εἶχαν διατηρήσει οἱ Σουλτάνοι τοῦ Οὐνταϊγκὸρ στὸ Ραχαντζάγκ. Οἱ δύο νέοι ἄρρεσαν ὁ ἕνας

στὸν ἄλλο, ἀλλὰ ὁ Σουλτάνος ἦταν ἀντίθετος μὲ τὸ γάμο. Ἡ ἰδέα νὰ ἔχη γιὰ νύφη μιὰ γυναῖκα ποὺ τὸ πρόσωπό της τὸ εἶχαν δῆ καὶ ἄλλοι ἄνδρες ἐξόργιζε τὸν γέρο Σουλτάνο. Ὁ θάνατός του, ποὺ ἦρθε ἐξὶ μῆνες μετὰ τὴν διάλυσι τῶν πρώτων σχεδίων γιὰ τὸ γάμο, ἔδωσε τὴν δυνατότητα στοὺς δύο νέους νὰ ἐνωθοῦν.

Ὁ Ἰμπραὴμ γεννήθηκε τὸν δεύτερο χρόνο τοῦ γάμου. Ἡ Σουλτάνα ὅμως ἦταν ἄρρωστη καὶ ὁ γιατρὸς ἔδωσε στὸν Σελίμ νὰ καταλάβῃ πὼς δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ κἀν ἄλλο παιδί. Ὁ φόβος μήπως συμβῇ τίποτα στὸ γιό του καὶ μείνῃ ὁ θρόνος χωρὶς κληρονόμο ἔκανε τὸν Σελίμ νὰ ζητήσῃ καὶ ἄλλες γυναῖκες. Δίσταζε ὅμως καὶ φοβόταν τίς σκηνές ποὺ θὰ εἶχε, τὰ κλάματα καὶ τοὺς θυμοὺς ποὺ τὸν κούραζαν τόσο. Ὡστόσο ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ καταλήξῃ ἂν δὲν εἶχε ἄλλο ἀρσενικὸ κληρονόμο.

☆

Μόλις ἔφυγε ὁ Ραμάν καὶ σήκωσαν τὸ τραπέζι, ὁ Σελίμ ἔσθισε τίς λάμπες κι' ἄφησε μόνο μιὰ μικρὴ γιὰ διάβασμα. Τὸ συντριβάνι φωτισμένο ἀπὸ ἕνα μικρὸ προβολέα ἀνέβαινε σὰν φλόγα καὶ ξανάπεφτε σὲ σταγόνες φωτός. Στὸ παράθυρο φάνηκε τὸ φεγγάρι καὶ ἕνα ξανθὸ ποτάμι χύθηκε μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Σελίμ ξαπλώθηκε στὸ ντιβάνι καὶ ἀναψε ἕνα τσιγάρο.

Εἶχε τὸ δῶρο τῆς ράτσας του νὰ χάνεται στὰ ὄνειρα. Καὶ στὸ Οὐνταϊγκὸρ Μπαρουὸ εἶχε ἕνα «καταφύγιο», ὅπου τοῦ ἄρεσε νὰ κάθεται καὶ νὰ σκέπτεται. Οἱ ὥρες αὐτὲς τῆς μοναξιάς τοῦ ἦταν πολὺ εὐεργετικές, ἀλλὰ ἀπόψε δὲν τοῦ ἔφερναν καμμιὰ ξεκούρασι.

Χωρὶς κανένα δυσάρεστο προαίσθημα πρὶν ἀπὸ δυὸ μῆνες εἶχε φύγει μὲ τίς δυὸ πριγκίπισσες γιὰ νὰ περάσῃ δυὸ μῆνες στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ἀγγλία. Εἶχε τόσο συνηθίσει νὰ βλέπῃ τὴν Ζομπειντὰ ἄρρωστη, ὥστε ἡ κατάστασί της δὲν τὸν ἀνησυχούσε πιά. Ὁ θάνατός της ἦταν γι' αὐτὸν μιὰ ὀδυνηρὴ ἐκπλήξι. Τὴν εἶναι βαλσαμώσει καὶ τὴν εἶχαν ἔ-

ναποθέσει στην κρύπτη του Μεγάλου Τζαμιού. Την είχε αγαπήσει αληθινά; Αυτό αναρωτιόταν σήμερα. Ποτέ δεν είχε νιώσει κοντά της την παράξενη αυτή χαρά που τον κυριεύε κοντά στην Ώντρου. Πόσο τον βάραινε ή μοναξιά άποψε!

—Οκτώ μήνες τώρα δεν είμαι πιά ό ίδιος. Η ψυχή μου είναι ανήσυχη.

Ένα μπαλλέτο από έντομα στριφογύριζε γύρω από το συντριβάνι. Τό φώς του φεγγαριού έφεγγε πάνω στις πανοπλίες και ζωντάνευε τὰ πορτραίτα. Ο Σελίμ κύτταξε την Ζομπειντά. Όχι δεν ήταν τὸ δικό της φάντασμα που τὸν τάραζε, ἀλλὰ ἡ Ώντρου. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ ταξιδιου δὲν εἶχε ζητήσει νὰ τὴν ξαναδῇ. Ἀφινόταν στὴν μοίρα, ἀλλὰ ἡ ἀνάμνησί της τὸν κυνηγοῦσε. Ὅταν εἶχε μάθει ἀπὸ τὸν νεαρὸ Λύντστον πὼς θὰ ἐρχόταν στὸ Οὐνταϊγκὸρ, ἡ καρδιά του ξαφνικά πόνεσε. Διαισθανόταν πὼς ἡ Ώντρου δὲν εἶχε τις προκαταλήψεις τῶν Ἀγγλῶν ἀπέναντί του. Ήταν Ἰρλανδῆ. Προσπάθησε νὰ θυμηθῇ ἂν εἶχε γνωρίσει Ἰρλανδοὺς στὴν Ὁξφόρδη. Τί τοὺς ἔκανε νὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους; Δὲν θυμόταν τίποτα. Δὲν εἶχε προσέξει καμμιά διαφορά.

Τὸν ἀγαποῦσε; Θὰ μπορούσε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ; Γιατί μέσα στὸ ναὸ εἶχε ἀκουμπήσει τὸ κεφάλι της στὸ στήθος του; Μόνο γιατί φοβόταν; Ὅταν τῆς εἶχε δείξει τὸ μαραμένο λουλούδι τοῦ εἶχε πῆ: «Τί παιδιάρισμα». Ἰσως τὸν περιφρονοῦσε κι' αὐτὴ γιατί ἦταν Μαλαισιανός. Ἰσως ἰά μιλοῦσε τώρα γελώντας γι' αὐτὸν με τοὺς Οὐϊλφορντ καὶ τὸν Λύντστον.

—Ἄν ἤμουν βέβαιος γι' αὐτό!

Μιά λύσσα τὸν πλημμύρισε. Ἄλλὰ ὄχι. Δὲν ἦταν ὅμοιος μὲ τοὺς ἄλλους. Σηκώθηκε, γύρισε τὸν διακόπτη, πήρε ἕνα καθρέπτη ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ κυττάχτηκε.

—Τί ζητῶ νὰ μάθω; ἀναρωτήθηκε. Μήπως μπορεῖ νὰ τὸ «δῇ» κανεὶς αὐτό; Ντρέπομαι μήπως γιὰ τὴ φυλή μου; Γιατί νὰ μὲ στείλουν στὴν Ἀγγλία; Ὁ πατέρας μου ἦταν πιὸ εὐτυχισμένος.

Ἡ Ώντρου! Εἶχε δὴ τὸν ἄνδρα

τῆς στὸ βαπόρι. Ἐνας ἀσήμαντος ἄνθρωπος, μεγαλύτερος ἀπ' αὐτὸν καὶ ἄσχημος. Ὅχι, ἡ Ώντρου δὲν θὰ τὸν ἀγαποῦσε.

—Γιατί τὸν παντρεύτηκε; Ἐνας στρατιωτικὸς γιατρὸς βγαλμένος ἀπὸ τὴν Ἀφάνεια. Τί εἶναι αὐτὸς κοντά μου; Μὲ τί δικαίωμα οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουν τόσο ἐγωϊσμό; Αὐτοὶ ἦταν ἀκόμη βάρβαροι, ὅταν οἱ δικοὶ μου πρόγονοι εἶχαν πῖσω τους χίλια χρόνια πολιτισμοῦ.

Ήταν χαριτωμένη ὅταν ἔλεγε πὼς μὲ μιὰ φωτογραφία κέρδιζε δέκα σελίνια. Ἰσως ὅταν ἦρθε νὰ τὸν δῇ στὸ περίπτερο νὰ περίμενε κάτι ἄλλο; Εἶχε γνωρίσει αὐτὲς τὶς Εὐρωπαῖες που εἶχαν ὕφος σεμνόν, παραδίνονταν ἀμέσως καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔκαναν πὼς δὲν σὲ γνωρίζουν. Γιατί ὅμως τὴν σκεπτόταν μὲ τόσο ἀνώφελο τρόπο; Τί ἐπιθυμοῦσε ἐπὶ τέλους;

—Ἀπόψε νιώθω ἀναστατωμένος.

Δὲν συνήθιζε νὰ ἀναλύη τὰ αἰσθηματά του. Ήταν ἔτοιμος γιὰ δράσι, ὅπως εἶχε κλίσῃ γιὰ τὴν ὄνειροπόλησι, ἀλλὰ ἀνάμεσα στὰ δυὸ αὐτὰ ἄκρα δὲν ἔφερε τὴν ἰσορροπία.

Σηκώθηκε νὰ πάρη κανένα βιβλίο. Ποιὸ ὅμως καὶ σὲ ποιὰ γλώσσα; Ἐκεῖ βρίσκονταν οἱ συγγραφεῖς που προτιμοῦσε: φιλόσοφοι, ποιητές, Κινέζοι ἢ Ἰνδοί, Γάλλοι λογοτέχνες καὶ Ἀγγλοὶ, μερικὲς παλιὲς Μαλαισιανὲς συλλογές. Ἀνασήκωσε τοὺς ὤμους.

—Πάρα πολλὰ διαφορετικὰ αἵματα μάχονται μέσα μου.

Γιὰ πρώτη φορὰ μετάνιωσε που εἶχε καταστρέψει τὶς πίπες τοῦ ὀπίου που εἶχε ὀρκιστῇ νὰ μὴν ἀγγίξῃ ποτέ.

—Περιφρονῶ καμμιά φορὰ τοὺς Ἀγγλοὺς, μὰ ἔχουν πιὸ θάρρος ἀπὸ μένα. Ἐνας Ἀνατολίτης! Ἐνας δειλός... Ἐνας δειλός!

Ρίχτηκε στὸ ντιβάνι καὶ ἐκεῖ ξαφνικά ἀποκοιμήθηκε.

☆

Ἡ Ώντρου εἶχε διηγηθῇ στοὺς φίλους της τὴν ἐπίσκεψί της στοὺς ναοὺς χωρὶς νὰ τοὺς πῇ πὼς εἶχε πάει

μὲ τὸν Σουλτάνο. Κοιμήθηκε νωρὶς καὶ ξύπνησε μόλις ἔφεξε. Συλλογίστηκε τὴν χθεσινὴ μέρα καὶ δυσανεστημένη μὲ τὸν ἑαυτὸ της μετάνιωσε γιὰ τὴ στάσι της στὸν ναὸ. Τί μπορούσε νὰ ὑπάρχῃ ἀνάμεσα σ' αὐτὴν καὶ τὸν Σελίμ, ἕνα Μαλαισιανὸ πρίγκιπα που εἶχε δύο γυναῖκες, χώρια αὐτὰ που δὲν ἔξερε! Ἀσφαλῶς τοῦ χρωστοῦσε χάρι που δὲν ἦταν μόνος στὸ περίπτερο, ἀλλὰ ἂν ἦταν ἐρωτευμένος θὰ εἶχε φέρῃ καὶ τὸ γιό του; Πάντα της εἶχε μεγάλη φαντασία!

Μερικὰ εὐγενικὰ λόγια στὸ βαπόρι, ἕνα μαραμένο λουλούδι, τί δείχνουν ὅλα αὐτὰ; Μήπως ἦταν τὸ ἴδιο τὸ δικό της λουλούδι; Ὅλα τὰ μαραμένα λουλούδια μοιάζουν. Ἐκτελοῦσε τὸ ἐπάγγελμά του σὰν ἄνδρας καὶ πολὺ πιθανὸ νὰ ἔλεγε ψέματα.

Ἐνα χτύπημα στὴν πόρτα. Ὁ Ρόμπερτ τὴν φώναζε.

—Ἡ ὥρα εἶναι ἐνιάμισι. Τὸ μπάνιο σας εἶναι ἔτοιμο, τὸ τζαμί μὰς περιμένει καὶ ὑπάρχει ἕνα γράμμα γιὰ σὰς.

Ἡ Ώντρου μισάνοιξε τὴν πόρτα καὶ πήρε τὸ γράμμα.

—Θὰ ἐτοιμασῶ γρήγορα, φώναξε.

Τὸ γράμμα ἦταν ἀπὸ τὸν Σελίμ. Τρεῖς γραμμές. Αὐτὲς που χρειάζονταν.

«Σὰς σκεπτόμουν ἀπὸ τὴ νύχτα. Ζῶ περιμένοντας τὸ βράδυ... Τὸ αὐτοκίνητο θὰ σὰς περιμένῃ στὶς ὁκτώ.»

Ἡ Ώντρου ἔνωσε τὴν κακὴ της διάθεσι νὰ διαλύεται.

«Εἶναι πολὺ λεπτὸς» σκέφτηκε.

Στὸ τζαμί τὴν συνόδευσε ὁ Ρόμπερτ. Ὁ Λου Σου δούλευε στὸ δωμάτιό του καὶ δὲν ἐμφανίστηκε. Ὁ Οὐϊλφορντ κυνηγοῦσε ἀπὸ τὰ χαράματα καὶ ἡ Μέημπελ ἔλουζε τὰ σκυλιὰ που τὰ βρῆκε βρώμικα.

Μετὰ τὴν περίπλοκη ἀρχιτεκτονικὴ τῶν ναῶν καὶ τὸν ἐφιάλητ τῶν φιδιῶν ἡ γαλήνη τοῦ μεγάλου τζαμιοῦ τὴν κατέκτησε. Οὔτε φρικτοὶ ζητιᾶνοι, οὔτε φίδια, οὔτε μυρμηδιές, οὔτε ἀγριεμένοι θεοί, ἀλλὰ μεγάλες ἀπλόχωρες ταρατσες, ἡ μεγαλοπρε-

πὴς μπρούτζινη πόρτα, μιὰ σιωπὴ, μιὰ καθαρότητα καὶ μιὰ γαλήνη που τὴν χάρηκε βαθειά.

Παρ' ὅλο τὸ ἐκτυφλωτικὸ φῶς τῆς μέρας, τὸ ἐσωτερικὸ ἦταν σκιερὸ ἀπὸ τὰ σκούρα τζάμια. Οἱ γαλάζιες κολώνες ὑψώνονταν λεπτότατες στὸ διακριτικὸ φῶς. Ἀπὸ τὰ πολλὰ φῶτα που κρέμονταν ἀπὸ τὸ θόλο μερὰ καὶ ἦταν ἀναμένα καὶ φωτίζουν τὰ χαλιὰ τῆς προσευχῆς. Τίποτα ἐκεῖ μέσα δὲν τραβοῦσε τὴν προσευχὴ τοῦ πιστοῦ παρὰ ἕνας θαυμάσια σκαλιστὸς θρόνος τοῦ 13ου αἰῶνος καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ἀσημένιο τὸν θόλο τὸ μαυσωλεῖο τῶν Σουλτάνων.

Ἡ Ώντρου παρ' ὅλο που δὲν ἦταν θρήσκα θαύμαζε αὐτὴ τὴν αὐστηρὴ μεγαλοπρέπεια. Δὲν εἶχε ποτέ της δὴ τζαμί καὶ τῆς ἔκανε ἐντύπωσι τὸ τόσο μεγαλεῖο. Σ' αὐτὸ τὸ λιτὸ περιβάλλον δὲν αἰσθανόταν ἐξόριστη. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ συλλογίστηκε τὸν Σελίμ.

—Εἶμαι εὐχαριστημένη που προσεύχεσαι ἐδῶ, σκέφτηκε ἡ ἄθεη που εἶχε ξεχάσει τὴν προσευχή.

Ὅταν γύρισε στὸ περίπτερο εἶχε μιὰ ἐκπληξί ὄχι εὐχάριστη. Ὁ Τζέραλντ Τρόβερ Σμιθ ἐλευθερώθηκε τὴν τελευταία στιγμὴ καὶ εἶχε ἔρθει μὲ τὴν Φλόρενς.

Ὁ Τζέραλντ δὲν εἶχε πάψει νὰ πολιορκῇ τὴν Ώντρου μὲ τρόπο ὕπουλο καὶ χονδρὸ. Ἐκείνη δὲν τὸν χώνευε ἀπὸ τὸ γεῖμα στοῦ Λύντστον.

Ήταν ὁμορφόπαιδο, κομψός, ἀθλητικὸς χωρὶς ἐνδοιασμοὺς καὶ συχνὰ οἱ τρόποι του πετύχαιναν. Ἀπὸ τοὺς τρεῖς ὑπαξιπότες τοῦ κυβερνήτη ἡ Λαϊδὴ Μπράντμωρ τὸν συμπαθοῦσε περισσότερο γιατί τῆς ἔλεγε τὰ κουτομπολιά καὶ τὴν διασκέδαζε. Οἱ Ἐξοχότητές τους τὸν ρωτοῦσαν συχνὰ ποιὲς ντάμες νὰ καλέσουν στὰ γεύματα καὶ τοὺς χοροὺς. Ήταν δεινὸς παικτης τοῦ πόλο γιατί ἔδινε στὸ παιχνίδι τὴν πονηριά καὶ τὴν βιαιότητα που ἀποτελοῦσαν τὸ βάθος τοῦ χαρακτήρα του. Ἐπινε ἀρκετὰ καὶ ἔξερε νὰ πίνῃ. Οἱ συνάδελφοί του τὸν ἔλεγαν «Εὐθύμο παιδί» μὰ τὸν φοβόταν περισσότερο παρὰ τὸν ἀγαποῦσαν.

Ἀπὸ τότε που γυρνώντας ἀπὸ τὴν

πισίνα ο Τζέραλντ είχε δοκιμάσει να φιλήσει την Ώντρυ στο αυτοκίνητο, εκείνη απέφυγε να βρεθεί μόνη μαζί του.

—Πώς μπορείτε να σκέπτεστε να απατήσετε μια γυναίκα τόσο θορυφή και τόσο καλή σαν τη δική σας; Είχε ρωτήσει αγανακτισμένη.

—Δεν την ξέρετε καλά. Είναι στριγγλίτσα. Άλλωστε δεν θα πάμε να της δώσουμε άναφορά.

—Μπορεί, αλλά εγώ δεν απατώ τον Χέρμπερτ. Κι' αν μου συνέβαινε αυτό δεν θα γινόταν πάντως μαζί σας.

Βλέπονταν σαν δύο έμπολεμοι.

Η Μέμημπελ χωρίς κακή πρόθεση είχε διηγηθεί στους Τρόμπερ Σμιθ τις ευγένειες του Σουλτάνου για την Ώντρυ και ο Τζέραλντ γέλασε με κακία.

Βλέποντας τους φίλους του ο Ρόμπερτ ρώτησε τον ύπασπιστή Ραμάν αν θα μπορούσαν να τους πάρουν μαζί τους το βράδυ στο παλάτι. Σε μια ώρα είχαν την πρόσκληση.

Στο λίβινγκ ρούμ ο Ρόμπερτ, ο Πάτρικ και ο Τζέραλντ με τα άσπρα σμόκιν τους αδημονούσαν πίνοντας κοκταίηλ: οι γυναίκες δεν έλεγαν να τελειώσουν το ντύσιμό τους. Ο Λού Σου ήταν αδιάθετος και θα έμενε στο σπίτι.

—Είμαι έτοιμη πρώτη φώναξε η Μέμημπελ μπαίνοντας.

Την ίδια στιγμή φάνηκε και η Ώντρυ.

—Χωρίς μεγάλη διαφορά όμως.

—Αυτό είναι το «φουστανάκι» που μου λέγατε; Έγώ φαίνομαι έπαρξίωτισσα μικροστά σας.

—Είστε έκτακτη καλή μου, της είπε η Ώντρυ αγκαλιάζοντάς την και ξέροντας άλλωστε ότι εκείνη ήταν η πιό θορυφή.

Έκείνο που δεν ωμολογούσε ήταν πως δεν είχε άλλο βραδυνό φουστάνι. Επιτέλους φάνηκε η Φλόρενς.

—Ελπίζω τουλάχιστον το γεύμα να μην είναι πολύ επίσημο, αναστέναζε η Μέμημπελ.

—Λένε πως σεβρίουν σε πιάτα χρυσά, είπε η Φλόρενς.

—Και ασφαλώς ο πρίγκιπας θα προσφέρει ολόκληρο το σερβίτιο του στην κυρία Κάρτερ, είπε ο Τζέραλντ, που έπινε το τέταρτο κοκταίηλ.

Χωρίς να δείξει πως άκουσε ή Ώντρυ ρώτησε:

—Από πότε υπάρχει το παλάτι, Ρόμπερτ; Θα το ξέρετε ασφαλώς.

—Από τον δωδέκατο αιώνα, αλλά έχει ύποστη δύο πυρκαϊές και μερικά τμήματα ξανακτίστηκαν. Είναι ένα κράμα ρυθμών. Δεν μ' αρέσουν τα γεύματα σε ανάκτορα, είπε έχοντας το νου του στους δικούς του, αλλά το άποψινό γεύμα με διασκεδάζει.

—Άραγε το γεύμα θα είναι κινέζικο, ινδικό ή μαλαισιανό; Είπε ο Πάτρικ. Βάζουμε ένα στοίχημα;

Ο Τζέραλντ κοίταξε την Ώντρυ:

—Το γεύμα θα είναι ιρλανδικό!

Όλοι έσκασαν στα γέλια.

Φορτώθηκαν στο αυτοκίνητο. Ο Τζέραλντ κανόνισε να καθήσει δίπλα στην Ώντρυ και της έπιασε το χέρι.

—Είμαι πολύ στριμωγμένη εδώ, είπε εκείνη στον Ρόμπερτ που καθόταν απέναντί της. Αλλάζουμε θέσι;

Το αυτοκίνητο πέρασε την αύλη με τις άψιδες. Ένας αξιωματικός τους ώδηγησε σε μια κινέζικη στοά που άστραφε ολόκληρη από τα κρυστάλλα και τους καθρέφτες. Εκεί τους περίμενε ο Ραμάν που τους ώδηγησε μέσα από σαλόνια και από σκάλες σε ένα είδος έσωτερικής βεράντας με μωσαϊκά.

Στις τέσσερις γωνίες αέτοι από γαλάζια πέτρα σε κοραλένιες βάσεις καθρεφτίζονταν σε λιμνούλες όπου έπλεαν κομμάτια πάγου. Στή μέση ήταν στρωμένο το τραπέζι. Χάμω ήταν θαμμένοι μικροί άνεμιστήρες που η πνοή τους ανέμιζε ελαφρά τα λουλούδια μέσα στα κινέζικα βάζα.

Η Ώντρυ σήκωσε τα μάτια: στον άστροσπαρμένο ούρανό είχε φανή το φεγγάρι.

—Είναι άπιστευτο και όμως κάνει σχεδόν δροσιά, είπε ο Ρόμπερτ.

Ο Σελίμ μπήκε ντυμένος σαν τους άλλους με λευκό σμόκιν και χωρίς σαρίκι.

—Ελπίζω ότι πεινάτε όλοι σας

πολύ, είπε εύθυμα. Μη ξέροντας αν θα θέλατε φαγητά κινέζικα, ινδικά ή μαλαισιανά...

Όλοι κυττάχτηκαν. Ο Τρόμπερ Σμιθ χαμογέλασε ειρωνικά.

—Αντί να φτιάξω το μενού ετοιμάσα ένα κατάλογο και καθένας θα διαλέξει ότι θέλει.

—Μα πόσους μαγείρους έχετε υψηλότε; ρώτησε η Μέμημπελ.

—Ω ξέρετε εδώ είναι σαν τις Ινδίες, έχουμε σχεδόν ένα μάγειρα για κάθε φαγητό.

Ο Σελίμ έχοντας δίπλα του την Φλόρενς και την Μέμημπελ, είχε τοποθετήσει την Ώντρυ απέναντί του. Με τον Πάτρικ και τον Τζέραλντ μίλησε για κυνήγι και για πόλο, με τον Ρόμπερτ για κινέζικη λογοτεχνία, με τις κυρίες για τέχνη, κοστούμια και μπιμπελό. Η συζήτηση ήρθε στην ιστορία. Ο πρίγκιπας διηγήθηκε ανέκδοτα για το παλάτι.

—Εδώ έχετε την σφραγίδα και το έλφος του προγόνου σας του Μεγάλου Αλεξάνδρου;

—Σε μια άλλη πτέρυγα. Αν σάς ενδιαφέρει θα σάς δείξω το μικρό μου μουσείο.

—Η καταπληκτική ανατολή! είπε ο Τζέραλντ που έπινε και ξανάπινε κρασί. Μεταξύ μας, Υψηλότε, είναι αλήθεια ή κοροϊδία;

Η ατμόσφαιρα κρύωσε.

—Θέλω να πω, διόρθωσε με προσποιητή αθωότητα, κατάγεσθε πραγματικά από τον Μέγα Αλέξανδρο;

—Δεν ξέρω, απάντησε ο Σελίμ χαμογελώντας, αλλά έτσι λένε δυο χιλιάδες χρόνια.

—Και ποια είναι η αλήθεια, έπαινε ο Τρόμπερ Σμιθ γι' αυτό το περίφημο κινέζικο - βάζο; Μήπως το λένε για να κάνουν εντύπωση στους τουρίστες;

Η Φλόρενς απελπισμένη νόμιζε πως ο άνδρας της έκανε καινούργια γκάφα και τον κεραυνόβηλε με το βλέμμα.

—Είναι ένα λουλούδι, αγάπη μου, την διβεβαίωσε εκείνος. Το θυμάται η κυρία Κάρτερ μάς είπε πως το λουλούδι αυτό ανοίγει τα μεσά-

νυχτα και μαραίνεται την αύγη. Μου το είχαν ξαναπεί μ'α δεν το πίστευα. Αλήθεια ποιός σ'ας το διηγήθηκε, κυρία Κάρτερ;

Η Ώντρυ στενοχωρημένη γύρευε μια απάντησι, μ'α επενέβη ο Σελίμ.

—Χαίρομαι που η κυρία Κάρτερ έχει τόσο καλή μνήμη. Εγώ της το είπα στο βαπόρι, πριν από λίγους μήνες. Πραγματικά το κινέζικο - βάζο είναι ένα δένδρο που μεγαλώνει μόνο στο Πενάγκ και στο Ούνταϊγκόρ. Είπα μάλιστα στην κυρία Κάρτερ ότι την ημέρα που θα μου κάνει την τιμή να έρθει στο Ούνταϊγκόρ θα προσευχηθώ για να ανθίσει το κινέζικο - βάζο. Μπορεί απόψε ή προσευχή μου να εισακουσθή.

Η Ώντρυ τον κύτταξε εκπληκτική.

—Έχουμε και εδώ μάγους όπως και σεις. Κρατούν ένα ραβδί που όταν το πλησιάσουν στο δένδρο τη μέρα που πρόκειται ν' ανθίσει το ραβδί αρχίζει και τρέμει. Σήμερα το απόγευμα το ραβδί τρεμούλιασε.

—Και το λουλούδι ανθίζει ακριβώς τα μεσάνυχτα;

—Ναί, αλλά το καταλαβαίνουμε μισή ώρα πριν από τη μωρωδιά που προηγείται. Είναι πολύ διασκεδαστικό. Ολόκληρο το Ούνταϊγκόρ ξυπνάει. Γίνονται τηλεφωνήματα και ειδοποιούνται τα χωριά. Κανένας δεν κοιμάται εκείνο το βράδυ.

—Και όλα αυτά για ένα λουλούδι, μουρμούρισε η Ώντρυ γοητευμένη.

—Όχι ακριβώς. Είναι για το κολλύριο, τη διώρθωσε ο Σελίμ.

—Πώς;

—Τα λουλούδια του κινέζικο - βάζο μόλις ανοίξουν είναι πολύ βαρεία γέρνοντας και ο χυμός τους είναι το καλύτερο φάρμακο για τα μάτια. Και όλοι λίγο - πολύ υποφέρουν από τα μάτια τους στα μέρη μας.

—Τι χρώμα είναι τα λουλούδια; ρώτησε η Ώντρυ.

—Άσπρα. Όλα τα δάση γίνονται άσπρα αλλά την αύγη όλα τελειώνουν. Το κινέζικο - βάζο δεν ζει παρά πέντε ώρες.

Σηκώθηκαν από το τραπέζι.

—Χάρι στο κάνγκ-βάχ σας το γεύμα μας ήταν πολύ ποιητικό, μουρμούρισε ο Τζέραλντ στην Ώντρου που σήκωσε τους ώμους της.

—Τά λικέρ και τὰ πούρα είναι εκεί, είπε ο Σελίμ στους κυρίους. Καλύτερα νὰ σερβιριστήτε μόνοι σας —Ύψηλότατε, τὰ σκέπτεστε δὲλα! φώναξε ἐνθουσιασμένος ο Οὐίλφορντ.

—Καὶ μπορῶ νὰ σὰς πῶ κάτι, συνέχισε ο Ρόμπερτ. Τρῶει κανεὶς πολὺ καλύτερα στὸ παλάτι τῆς Ύψηλότητός σας παρὰ στὸν θείου μου.

Ἡ Φλόρενς πρόφθασε τὸν ἄνδρα τῆς ποὺ εἶχε πάρει μιὰ μπουκάλια.

—Μὴν πίνεις τόσο. Στὸ τραπέζι ἴσους φρικτός.

—Ἐγώ; Τί εἶπα;

—Φάνηκε πὼς ἀμφέβαλες γιὰ τὴν συγγένεια τοῦ πρίγκιπα μὲ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο.

—Μὰ ἂν εἶχε μιὰ δεκάρα ἐξυπνάδα θὰ ἤξερε πὼς αὐτὸ εἶναι ἄβυσλος.

—Θρύλος ἦ ὄχι, εἶπε ἡ Μέμπελ, σοὺ ἀπάντησε πολὺ ἐξυπνά.

—Δὲν ἀποκλείεται καὶ ἓνας νέγρος βασιλιάς νὰ ἔχη πνεῦμα! Ἄφησέ με τώρα νὰ πῶ μὲ τὴν ἡσυχία μου, εἶπε στὴ γυναῖκα του ποὺ ἤθελε νὰ τοῦ πάρῃ τὸ μπουκάλι.

—Ἐνας νέγρος βασιλιάς, τόσο λευκὸς ὅσο ἐσύ, ἀγαπητέ μου Τζέραλντ, εἶπε ο Ρόμπερτ, καὶ πῶς καλοαναθρεμένους.

Ὁ Τζέραλντ τὸν κύτταξε θυμωμένος μὰ κρατήθηκε. Γύρεψε μὲ τὸ βλέμμα τὴν Ώντρου.

—Ἡ κυρία Κάρτερ θὰ ξελιγώνεται τώρα μπροστὰ στὸ ξίφος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Πάντως τὸ κονιάκ εἶναι καλὸ.

Ὁ Σελίμ εἶχε παρασύρει τὴν Ώντρου κάτω ἀπὸ τὶς ἀψίδες καὶ τὴν ἔβαλε νὰ καθήσῃ σὲ κάτι μαξιλάρια.

—Εἴστε προληπτική;

—Γιατί ρωτᾶτε;

—Πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια ἓνας φακίρης μοῦ προφήτεψε πὼς ἡ ζωὴ μου θ' ἀλλάξῃ ἐξαιτίας μιᾶς γυναίκας ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ ἂν τὸ κάνγκ-βάχ ἀνθίξῃ τὴν δεκάτῃ ἐβδόμῃ νύ-

χτα τοῦ Δεκέμβρη. Ἔχουμε 17 σήμερα καὶ εἴστε ἐδῶ.

—Θέλετε ν' ἀλλάξῃ ἡ ζωὴ σας;

—Ἐχει ἤδη ἀλλάξῃ. Ἀκούστε με, μουρμούρισε μὲ ζεστὴ χαμηλὴ φωνή. Σὰς ἔγραψα πὼς σὰς σκεπτόμουν ὅλη τὴ νύχτα. Εἶναι ἀλήθεια, ἀλλὰ χθὲς εἶπα ψέματα. Ἡμεῖς ἐλευθεροὶ τὸ βράδυ καὶ σήμερα τὸ ἀπόγευμα. Τίποτα δὲν μοῦ ἦταν εὐκολώτερο παρὰ νὰ σὰς καλέσω ὅλους ἐδῶ ἢ νὰ ἔρθω νὰ σὰς πῶ. Δὲν τὸ ἔκανα. Ἦθελα νὰ δῶ ὡς ποῦ σημεῖο θὰ μοῦ λείπατε. Τώρα τὸ ξέρω.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἔτρεμε λίγο.

—Ἡ ἰδέα ὅτι φεύγετε αὔριο μοῦ ξεσκίζει τὴν καρδιά. Δὲν ἔχω πιά παρὰ μόνο μιὰ ἐπιθυμία, νὰ σὰς ξαναδῶ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθω ἓνα πράγμα καὶ πρέπει νὰ μοῦ ἀπαντήσετε τὴν ἀλήθεια, ὅσο κακὸ κι' ἂν μοῦ κάνῃ.

—Ναί. Τί θέλετε;

—Νά, προσπάθησε νὰ χαμογελάσῃ. Νά.. Ἔχετε καὶ σεῖς τὶς προκαταλήψεις τῶν Ἀγγλῶν ἐναντίον τῆς φυλῆς μου; Ὅχι, μὴν ἀπαντήσετε ἀμέσως δὲν τελειῶσα. Θὰ μπορούσατε -σταμάτησε- θὰ μπορούσατε ν' ἀγαπήσετε ἓνα μὴ λευκὸ;

—Γιὰ μένα δὲν εἴστε τέτοιο πράγμα.

—Εἶμαι μαλαισιανός, εἶπε, μὲ συγκρατημένη διαισθητικότητα. Τὰ παιδιά μου θὰ μπορούσαν νὰ μοιάζουν τοῦ πατέρα μου ποὺ ἦταν τόσο σκούρος ὅσο αὐτὸ τὸ ξύλο.

Τῆς ἔδειξε ἓνα τραπεζάκι.

—Ἦταν σχεδὸν μαῦρος, συνέχισε. Σὰς ἱκετεύω, λοιπὸν, τὴν ἀλήθεια. Εἶναι ἀκόμα καιρός.

Περίμενε κατάχλωμος μὲ μιὰ ἐκφρασι δόνησης.

—Δὲν εἴμαστε ἐλευθεροὶ οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος. Πρὸς τί λοιπὸν ὅλα αὐτά;

—Δὲν θέλετε ν' ἀπαντήσετε;

Ἡ Ώντρου κύτταξε τὸ νεανικὸ πρόσωπο ποὺ τὸ μεταμόρφωνε ἡ ἀγωνία. Τί ἔγινε τὸ ὑπεροπτικὸ του ὕψος; Πόσο λίγο βέβαιος γιὰ τὸν

ἑαυτὸ του φαινόταν σήμερα! Ἀλλὰ τοῦ εἶχε ἤδη ἀπαντήσει. Στὰ μάτια τῆς δὲν ἦταν ἐγχερῶμος. Στὴ Γαλλία, ἀκόμη καὶ στὴν Ἰρλανδία, εἶχε δὴ ἀνθρώπους μὲ τόσο σκούρο δέρμα καὶ μαλλιά ποὺ ἦταν καὶ λιγώτερο ὠραίοι.

—Ἀν σὰς ἀγαποῦσα, τοῦ εἶπε τέλος, καὶ εἴμασταν ἐλευθεροὶ θὰ ἀδιαφοροῦσα γιὰ ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ σὰς.

—Εὐχαριστῶ, μουρμούρισε.

Ἀκουμπισμένους στὸν τοῖχο σκέπασε μὲ τὸ χέρι τὸ πρόσωπό του. Οἱ ἄλλοι ἦταν πάντα ἐκεῖ κάτω, κοντὰ στὸ τραπεζάκι μὲ τὰ λικέρ. Ἡ Ώντρου πῆρε ἀργὰ τὸ χέρι του καὶ τὸ τράβηξε ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Στὰ μάτια του ἔλαμπαν δάκρυα.

—Κλαίτε! εἶπε ἀναστωμένη. Μ' ἀγαπάτε στ' ἀλήθεια;

Τὴν κύτταξε χωρὶς ν' ἀπαντήσει:

—Εἶναι παράλογο! Γνωρίζομαστε τόσο λίγο κι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ μὰς ὁδηγήσῃ πουθενά.

—Ἀπὸ πότε ὁ ἔρωτας ἔχει λογική;

—Δὲν πρέπει νὰ ξαναδωθοῦμε.

—Ἀν τὸ κάνγκ-βάχ ἀνθίξῃ ἀπόψε καὶ ἡ δικιά σας ζωὴ θ' ἀλλάξῃ.

Ἡ Μέμπελ καὶ ὁ Τζέραλντ πλησίασαν. Ὁ Τζέραλντ τοὺς κύτταξε ἐπίμονα.

Ἡ ὀρχήστρα ποὺ ὡς τότε ἔπαιζε σίγανὰ, ἀκούστηκε δυνατώτερα. Τὸ τραπέζι εἶχε σηκωθῇ καὶ τὰ μαξιλάρια συγκεντρώθηκαν σὲ μιὰ γωνιά. Ἡ Φλόρενς, ὁ Οὐίλφορντ καὶ ὁ Ρόμπερτ κύτταζαν μὲ περιέργεια.

—Σκέφθηκα, εἶπε ὁ Σελίμ πὼς θὰ σὰς διασκέδαζε νὰ δῆτε μερικοὺς τοπικοὺς χορούς.

Ἐνα κύμβαλο ἀντήχησε, ὕστερα ἀκούστηκε μιὰ μελωδία ἄγρια καὶ ἀπαλὴ μαζί. Ἀπὸ δεξιά καὶ ἀριστερὰ μῆχαν οἱ χορευτές. Ὁλοι ἦταν 15—16 ἑτῶν.

Πηδοῦσαν καὶ γλυστροῦσαν μὲ μικρὰ δῆματα κυματίζοντας τὴ μέση χωρὶς νὰ κουνοῦν τὸ κεφάλι. Ἦταν ἓνας χορὸς τολμηρὸς καὶ ἀγνὸς συγχρόνως.

Ἡ Ώντρου ἀφηρημένη, μόλις κύταξε τὸ χορὸ. Σκεπτόταν τὰ λόγια τοῦ Σελίμ καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ τὸ κάνγκ-βάχ. Τῆς εἶχε πῆ πὼς ἂν ἦταν ν' ἀνθίξῃ, ἀπὸ τὶς 11½ θὰ τοὺς προεἰδοποιούσε ἡ ἔντονη μυρωδιά. Ὁ ἀέρας ἦταν ὑγρὸς, φωτεινὸς καὶ ζεστός καὶ γεμάτος ἀρώματα.

—Δὲν μπορεῖ νὰ μυρίζῃ πῶς πολὺ, σκέφθηκε.

Κύτταξε κρυφὰ τὸ ρολόι τῆς: 11 καὶ 25.

Κύτταξε νὰ δῇ τὸν Σελίμ. Πρὶν ἀπὸ λίγο ἦταν καθισμένος κοντὰ τῆς. Τώρα ποὺ ἦταν;

11 καὶ 29.... 11 καὶ 30.

«Λοιπὸν, πάει τέλειωσε», ἀναστένανε.

Ἄναψε ἓνα τσιγάρο ἀλλὰ ὁ καπνὸς εἶχε μιὰ περιέργη γεύσι. Κύτταξε τὴν ταμπακέρα τῆς. Ἦταν τὰ συνηθισμένα τῆς τσιγάρα.

«Θὰ φταῖ ὁ χυμὸς τοῦ ἀνανὰ ποὺ ἦταν πρὶν», σκέφθηκε.

Ἐβγαλε τὸ μαντῆλι τῆς γιὰ νὰ σκουπίσῃ τὸ στόμα τῆς. Μὰ τί ἄρωμα εἶχε βάλε; Τὸ μαντῆλι εἶχε μιὰ παράξενη μυρωδιά. Τῆς ἦρθε μιὰ ἐλαφριά ζάλη. Ἡ Μέμπελ θὰ αἰσθανόταν τὰ ἴδια γιατί ἔκανε ἀέρα νευρικά μὲ τὴν δευτάλια τῆς.

Ξαφνικὰ ἀκούσθηκε φασαρία. Οἱ ὑπηρετές μῆχαν τρέχοντας, ἡ ὀρχήστρα ἔπαψε, οἱ χορευτὲς σταμάτησαν. Ἐνα χέρι ἀγγίξε τὴν Ώντρου στὸν ὦμο. Ὁ Σελίμ ἦταν μπροστὰ τῆς μὲ τὴν ὄψι μεταμορφωμένη.

—Ώντρου, εἶναι τὸ κάνγκ-βάχ.

Οἱ ὑπηρετές ἔρχονταν φέροντας κούπες καὶ κανάτες. Οἱ χορευτὲς σκορπίστηκαν, ἀπὸ τὴν πόλι ἀκούγόταν μιὰ θύελλα ἀπὸ γκόνγκ. Ὁ Ραμάν μῆχαν τρέχοντας.

—Τὰ αὐτοκίνητα περιμένουν.

—Παῦ θὰ πάμε; ρώτησε ὁ Ρόμπερτ.

—Ὅπου καὶ νᾶναι μὰ γρήγορα. Ὑπάρχουν λουλουδιὰ παντοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πάρκο τοῦ παλατιοῦ.

—Ὅχι ἀπὸ κεῖ, εἶπε ὁ Σελίμ στὴν Ώντρου ποὺ ἐτοιμαζόταν νὰ ἀκολουθήσῃ τοὺς ἄλλους. Ἀπόψε εἶναι τὸ

δικό μας κανγκ - βάχ. Τὸ αὐτοκίνητο μου περιμένει σὲ ἄλλη πόρτα.

Ὁ Τζέραλντ θγαίνοντας τελευταίος γύρισε καὶ τοὺς εἶδε.

Τὸ Οὐνταϊγκὸρ εἶχε ξυπνήσει μὲ γκόνγκ, μὲ καμπάνες, μὲ σειρήνες. Ὅλοι ἔτρεχαν. Ξαφνικά φάνηκε τὸ χιόνι.

Ἐνα χιόνι παραμυθένιο, τεράστιες νιφάδες ποὺ κρέμονταν καὶ φώτιζαν τὴν φεγγαρόλουστη νύχτα. Ὁλο τὸ δάσος εἶχε ἀσπρίσει.

— Ἄς κατεβούμε, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντά.

Ἀνθρωποὶ ἔδεναν στὰ δένδρα κοῦπες. Κάθε κλαδί εἶχε πέντε ἔξι λουλούδια, τὸ καθένα μεγάλο σὰν μπουκέτο. Σιγὰ σιγὰ τὰ λουλούδια βάραιναν καὶ ἔγερναν.

— Κυττάξτε, ματώνουν, εἶπε ὁ Σελίμ.

— Ὅχι, κλαῖνε, μурμουρίσε ἡ Ὠντρυ.

Στὸ δάσος ἀκούγονταν κουβέντες, τραγούδια, μερικοὶ ἄρχισαν νὰ χορεύουν.

Ἀπαρατήρητος μέσα στὴ φασαρία ὁ Σελίμ τράβηξε κοντά του τὴν Ὠντρυ καὶ τὴν ἀγκάλιασε. Ἐκείνη τὸν κύταξε. Δυὸ μάτια λαμπερὰ τῆς τρυποῦσαν τὴν καρδιά μὲ τὶς μαῦρες τοὺς ἀκτίνες. Ἐνα στόμα δροσερὸ δρῆκε τὰ χεῖλη τῆς καὶ ἡ νύχτα χάθηκε.

Τὸ αὐτοκίνητο περνοῦσε ἀργὰ ἀπὸ δάση καὶ χωριά. Τὰ λουλούδια ἔκλειναν. Ὅλα τὰ δέντρα ἔσθυναν σὰν δάδες.

— Ὅχι, ἀγάπη μου, μὴ μ' ἀφήσῃς ἀκόμη, σὲ ἱκετεύω, τὴν παρακάλεσε ὁ Σελίμ.

— Θὰ ξημερώσῃ. Οἱ ἄλλοι θὰ γυρίσαν ἀπὸ ὦρα.

Τῆς εἶχε ἐξηγήσει πὼς νὰ ἰδωθοῦνε σιὸ Ραχαντζάγκ. Θὰ ἄφηνε τὸ φορεῖο τῆς στὴν εὐρωπαϊκὴ πόλι. Ἐκεῖ θὰ ἔπαιρνε ἄλλο, θὰ περνοῦσε τὶς κινέζικες συνοικίες, καὶ ἐκεῖ θὰ τὴν περίμενε ἕνα αὐτοκίνητο μὲ ὁδηγὸ χωρὶς στολὴ καὶ θὰ τὴν πῆγαινε στὸ παλάτι.

Ἄκουγε τὴ φωνὴ του ἀλλὰ ὄχι τὰ

λόγια. Ἐκεῖνος τὴν ἀγκάλιασε παρὰ φθορά.

— Ἀφῆσέ με τώρα, σὲ ἱκετεύω.

— Ναί, ἔχεις δίκιο. Ἐχουμε ὅλο τὸ μέλλον μπροστὰ μας.

Ἀλλὰ ἡ Ὠντρυ ἤξερε πὼς τὸ δεινὸ τῆς εἶχε τελειώσει καὶ πὼς αὐτὸ ἦταν τὸ τελευταῖο τοὺς βράδυ.

Ἐκατὸ μέτρα ἀπὸ τὸ περίπτερο ὁ Σελίμ κατέβηκε.

— Καλύτερα νὰ μὴ μᾶς δοῦνε μαζί.

Τὸ φανταζόμουν ὅτι ὁ Ρόμπερτ δὲν θὰ εἶχε κλειδῶσῃ τὴν πόρτα. Τὸ σπῆτι φαίνονταν νὰ κοιμάται. Μπήκε στὸ λίβινγκ ρούμ. Μιά μικρὴ λάμπα ἔκαιε.

Ὁ Τζέραλντ Τρόνερ Σμιθ μὲ μιὰ μεταξωτὴ ρόμπα σηκώθηκε ἀπὸ μιὰ πολυθρόνα.

— Ἐδῶ εἴστε; εἶπε ἡ Ὠντρυ προσπαθώντας νὰ εἶναι φυσικὴ. Γύρισαν ὅλοι;

— Ἐδῶ καὶ δυὸ ὧρες. Ἦθελα νὰ δῶ πόσο θὰ κρατοῦσε ἡ συνάντησί σας. Ἦ διάρκειά τῆς ξεπέρασε ὅλες μου τὶς προσδοκίες. Συγχαρητήρια.

— Ἦθελα νὰ δῶ τὰ λουλούδια ποὺ πέθαιναν.

— Εἴστε ξεχτενισμένη. Ἀπὸ τὰ λουλούδια;

Πῆγε νὰ περάσῃ. Ὁ Τζέραλντ τῆς ἔπιασε τὸ χέρι.

— Μὲ περιφρονήσατε γι' αὐτὸ τὸν ἀράπη. Ἀλλὰ εἴστε πολὺ ὁμορφὴ γιὰ νὰ σᾶς κρατήσω κακία.

Τὴ φίλησε στὸ στόμα.

— Εἴστε ἕνα γουρούني, εἶπε ἡ Ὠντρυ καὶ ἔξῳ φρενῶν τὸν μπάτσισε.

Ὁ Τζέραλντ ὀπισθοχώρησε.

— Θὰ μοῦ τὸ πληρώσετε ἀκριβὰ αὐτὸ.

Ἦ Ὠντρυ πῆγε στὸ δωμάτιό τῆς χωρὶς νὰ τὸν κυττάξῃ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Ὅταν οἱ Ἀγγλοὶ πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια πῆραν τὸ Ραχαντζάγκ γιὰ νὰ ἐγκαταστήσουν τὴ στρατιωτικὴ βάση, ἡ παλιὰ πόλι ἦταν φωλιὰ πειρα-

τῶν. Ὅταν ἡ πόλι ξαναβρῆκε τὴν κανονικὴ τῆς ζωὴ οἱ Σουλτάνοι διατήρησαν τὸ παλάτι τοὺς ἐκεῖ. Ὁ πατέρας τοῦ Σελίμ δὲν πῆγαινε ἐκεῖ παρὰ γιὰ θρησκευτικὰ τελετὰς. Ὁ Σελίμ πῆγαινε κι' αὐτὸς πολὺ σπάνια.

Στὸ κοιμισμένο αὐτὸ παλάτι ὀκτὼ μέρες ἀργότερα ὁ Σελίμ περιμένει τὴν Ὠντρυ.

Ἦ βεβαιότητα ὅτι θάρῃ τὸν γεμίζει χαρὰ καὶ φῶς. Θαρῃ ἀφοῦ τὸν ἀγαπᾷ.

Πέντε! Θὰ ἔρθῃ στὶς πέντε. Τὴν παρακολουθεῖ. Φθάνει στὴ μαλαισιανὴ συνοικία, βρίσκει τὸ αὐτοκίνητο ἀνεδαίνει. Ἦ ψυχὴ τοῦ Σελίμ προσπερνᾷ τὸ αὐτοκίνητο, μετρά τὰ λεπτά. Πὼς τὴν ἀγαπᾷ! Ὅλα σ' αὐτὴν τοῦ εἶναι πολίτιμα, τὸ σῶμα ὅσο καὶ ἡ ψυχὴ τῆς. Τὴν σκέπτεται καὶ ὄχι μόνο τὴν ποθεῖ μὰ τὴν χρειάζεται. Θὰ τὴν χρειάζεται πάντα. Ἦ δύναμι τῆς ἀγάπης τοῦ τὸν κάνει νὰ τρέμῃ.

Βήματα... Εἶναι ἐκείνη! Ὅχι ἕνα γράμμα

Γιατὶ γράμμα; Ἦρθε ὡς τ' αὐτοκίνητο, ἔδωσε τὸ γράμμα καὶ ξανάφυγε. Γιατὶ; Δὲν καταλαβαίνει. Μόλις ἔχει τὴ δύναμι ν' ἀνοίξῃ τὸν φάκελλο. Διαβάξει:

«Δὲν θάρῃ ἀγάπη μου, μὰ μὴν μοῦ κάνεις τὴ λύπη μου μεγαλύτερη. Μὴν εἶσαι ἄδικος. Κατάλαβέ με. Δὲν εἶσαι ἐλεύθερος, οὔτε ἐγώ. Δὲν μοῦ φτάνει μιὰ εὐτυχία μισὴ καὶ τίποτα ἄλλο δὲν εἶναι δυνατό, δὲν πρέπει νὰ γίνῃ.

Ἄν γινόμεναι δική σου θὰ ἔπρεπε νὰ λέω ψέμματα, νὰ ξεγελῶ καὶ δὲν μπορῶ, δὲν ξέρω!

Ὅλα αὐτὰ θὰ ἐρχόμουν νὰ στὰ πῶ ἡ ἴδια, ἀλλὰ δὲν ἦμουν βέβαιη πὼς θὰ μπορούσα νὰ συγκρατηθῶ. Φοβήθηκα» γι' αὐτὸ σοῦ γράφω.

Ἀγαπημένε μου, ἡ ἀγάπη μας ἦταν σύντομη, εἶχε τὴ μοῖρα τοῦ κανγκ - βάχ. Ἄνθισε μιὰ νύχτα, μὰ τῶσε, ἔκλαψε καὶ πέθανε.

Μὴ ζητήσεις νὰ μὲ δῇς, θὰ εἶναι ἀνώφελο καὶ θὰ μᾶς κάνῃ κακὸ καὶ στοὺς δύο. Ἀντίο. Ὅρκιζομαι ὅτι σ' ἀγαπῶ.»

Ξαναδιάβασε τὸ γράμμα. Ξέρει πὼς δὲν θαρῃ καὶ δὲν θὰ τὴν δῇ. Γιατὶ δὲν εἶναι ἀπελπισμένος; Γιατὶ νοιώθει μιὰ δύναμι τέτοια ποῦ τὸν γεμίζει ἄγρια χαρὰ;

Πηγαίνει στὸ δωμάτιο. Κάθε του δῆμα κάνει καὶ τρέμουν τὰ κρύσταλλα.

— Λέει πὼς δὲν εἶμαι ἐλεύθερος. Εἶναι ἀλήθεια. Ἐχει δίκιο. Ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ μένα. Τῆς πρόσφερα κάτι ἀνάξιο τῆς. Ἐνα δρόμο στραβό, ἕνα μονοπάτι ζούγκλας.

Τὸ αἷμα τοῦ χτυπᾷ στὰ μελίγγια του, ἀπέραντη ἐλπίδα τὸν πλημμυρίζει καὶ τὸ παραγμένο, τὸ ἀπαιτητικὸ μέλλον χτυπᾷ συναγερμὸ στὴν καρδιά του τῶν τριάντα ἐτῶν.

☆

Ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποῦ θρῖσκονται σὲ ἐρωτικὴ ἀπελπισία, ἔτσι καὶ ἡ Ὠντρυ ἀπὸ τότε ποῦ γύρισε ἀπὸ τὸ Ραχαντζάκ ζοῦσε μηχανικά.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ νύχτα εἶχε ἀποφασίσει νὰ μὴ ξαναδῇ τὸν Σελίμ. Ὡστόσο, ἐπειδὴ ὅλα θὰ τελειῶναι σὲ ὀκτὼ μέρες, ἔνοιωσε μιὰ παράτασι στὴν ἀπελπισία τῆς. Δὲν ἄλλαξε γνώμη, ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν ἤξερε τίποτα. Ὡς τότε, ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλπίδα τῆς εὐτυχίας στὸν Σελίμ.

«Ὅλα θὰ τελειώσουν ἀληθινὰ μόνο ὅταν πάρῃ τὸ γράμμα μου».

Εἴκοσι φορὲς τὸ ἄρχισε. Συχαίνονταν τὸν ἑαυτὸ τῆς ποῦ θὰ τὸ γράφει.

«Θὰ τὸν κάνω νὰ πονέσῃ. Ξέρω πὼς μ' ἀγαπᾷ. Κι' ἔχει μιὰ ψυχὴ παιδιοῦ».

Ἐκλείσε τὰ μάτια γιὰ νὰ δῇ θερμὸ τοῦ πρόσωπο. Δὲν πίστευε ποτὲ ὅτι θὰ τῆς συνέβαινε κάτι τέτοιο.

Ξαναδιάβασε τὸ γράμμα τῆς ποῦ τὸ θεωροῦσε ὀριστικό. Μὰ τὸ ξανάγραψε. Τέλος τῆς φάνηκε πὼς ἦταν καλὸ.

Τὸ ἐκλείσε. Τώρα πονοῦσε λιγώτερο.

Τὴν ὦρα ποῦ ὁ Σελίμ διάβαζε τὸ γράμμα ἡ ψυχὴ τῆς ἦταν κοντά του. Τὸ χτύπημα ποῦ τοῦ ἔδινε μεγάλωνε τὴ δυστυχία τῆς. Νὰ μὴν μπορεῖ οὔτε νὰ τὸν παρηγορήσῃ! Ξαναεἶδε

τῇ στεγνῇ ἔκφρασι τοῦ προσώπου του ὅταν τῆς ἔλεγε: «Θὰ μπορούσατε ν' ἀγαπήσετε ἕναν ποῦ δὲν εἶναι λευκός;»

Τὸν καὺμένο! Τουλάχιστον νὰ μὴν σκεφθῇ πὼς εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος.

Ὅταν γύρισε στὸ σπίτι τῆς πλάγιασε. Τῆς φαινόταν πὼς γύριζε ἀπὸ νεκροταφεῖο.

—Εἶμαι ἄρρωστη, εἶπε στὴν ἄμα. Πές στὸν κύριο νὰ μὴν ἔρθῃ μέσα. Ἔχω πυρετὸ καὶ θὰ κοιμηθῶ.

Τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ φάη ἀπέναντι στὸν ἄνδρα τῆς. Ἄφησε γιὰ τὴν ἐπομένη τὴν κουδέντα ποῦ εἶχε ἀποφασίσει νὰ τοῦ κάνῃ.

Τὰ χέρια τῆς ἦταν παγωμένα. Μιὰ μεγάλη πίκρα τὴν πλημμύριζε.

—Εἶμαι ἄτυχη. Πάντα ἤμουν ἄτυχη!

Τὰ δάκρυα ἔτρεχαν συνεχῶς ἀπὸ τὰ μάτια τῆς. Ἐλεγε τὰ ἴδια λόγια τοῦ Καλαί:

—Τὶ χαμένη ζωὴ, Θεέ μου!

Ἴσως νὰ ἔφταιγε αὐτὴ. Γιατὶ τὸν ἀγαποῦσε; Ἦταν τρέλλα. Μὰ γιατί ἀγαπᾷ κανεῖς; Δὲν ὑπάρχει ἀπάντησι.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε σιγά.. Ὁ Χέρμπερτ.. Ἐκλείσε τὰ μάτια καὶ ἔκανε πὼς κοιμάται. Ἐνα μίσος τὴν πλημμύρισε. Τὸν ἄκουσε νὰ πλησιάσῃ.

«Νὰ μὴ μὲ φιλήσῃ τώρα. Νὰ προσέξῃ.. Ὅχι τώρα..»

Θὰ ἦταν ἀπὸ πάνω τῆς τώρα. Μύριζε τὸν καπνὸ τοῦ. Γιατὶ τὴν κύτταξε; Τί ἤθελε; Ἐφυγε. Ἄκουσε τὴν πόρτα νὰ κλείνῃ. Ἐπιτέλους! Ἀνέπνευσε. Ἡ ἀπόφασί τῆς ἦταν ἀμετάκλητη.

Τὴν ἄλλῃ μέρα ἦταν Κυριακὴ. Συνήθως ἡ Ὠντρου πῆγαινε μὲ τὸν Χέρμπερτ στὴν κεντρικὴ ἐκκλησίᾳ ὅπου σύχναζε ἡ οἰκογένεια τοῦ Κυβερνήτη: ἦταν ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὶς κοσμικότητες τοῦ ἀνδρός τῆς. Αὐτὴ τὴ φορά πῆγε μόνη τῆς.

Γιὰ πρώτη φορά ἡ ψυχρὴ αὐστηρότητα τοῦ τόπου τῆς ἔκανε ἐντύπωση. Ξαναεἶδε τὴν ἐκκλησίᾳ ὅπου τὴν πῆγαινε ἡ ἄρρωστη μητέρα τῆς.

—Γιατὶ νὰ μὴν ἔχω πίστι!

Γιὰ μιὰ στιγμή κατάλαβε τί εἶχε χάσει.

—Δὲν μπορεῖ κανεῖς νὰ ἀπελπιστῇ, σκέφθηκε, ὅταν ἔχῃ τὴν τύχη νὰ πιστεῖ—

Ἡ Ὠντρου θὰ χρειαζόταν ἕναν ἀπὸ ἐκείνους τοὺς κληρικοὺς ποῦ εἶχε γνωρίσει παιδί στὸ Δουβλίνο, στὸ σπίτι τῆς γαϊγιάς τῆς. Στὸ Ραχαντζάγκ ἤξερε τοὺς κληρικοὺς, ἀλλὰ ὅλοι εἶχαν μόνον ἀρετές!

Ὅταν γύρισε στὸ σπίτι βρῆκε τὸν Χέρμπερτ, νευρικὸ καὶ ἀνήσυχτο. Μιὰ βδομάδα τώρα τὴν ἐνοίωθε ἐχθρικὴ ἀπέναντί του. Τὴ νύχτα δὲν τὸν δέχονταν κοντά τῆς καὶ τώρα φαινόταν νὰ τὸν ἀποφεύγῃ. Ἡ χθεσινὴ δὴθεν ἄρρώστεια δὲν τὸν εἶχε ξεγελάσει. Θὰ ἀπαιτοῦσε μιὰ ἐξήγησι.

Δὲν περίμενε καθόλου αὐτὴ ποῦ θὰ προκαλοῦσε ἡ Ὠντρου.

—Γιατὶ δὲν μὲ περίμενες τὸ πρῶτ; Εἶναι γελοῖο νὰ μᾶς βλέπουν τὴν Κυριακὴ στὴν ἐκκλησίᾳ, χωριστά.

—Ἐνοίωθα τὴν ἀνάγκη νὰ εἶμαι μόνη. Ἀλλῶστε θέλω νὰ σοῦ μιλήσω.

Τοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἡ ὠχρότητά τῆς καὶ ἡ ἄτονη φωνή τῆς. Εἶχε καθῆσαι καὶ φαινόταν κατάκοπη. Μήπως καὶ ἦταν ἀληθινὰ ἄρρωστη; Μὲ τὴ ζήλεια ποῦ εἶχε, τὸ προτιμοῦσε αὐτό.

—Ἄν εἶσαι πραγματικὰ ἄρρωστη...

—Δὲν εἶμαι ἄρρωστη. Οὔτε χθὲς ἤμουν.

Ὁ Χέρμπερτ γέλασε εἰρωνικὰ.

—Τὸ ὑποπτευόμουν. Ὡστε σὲ ἐνοχλεῖ τόσο πολὺ ἡ παρουσίᾳ μου;

—Σὲ παρακαλῶ εἶναι τόσο δύσκολο αὐτὸ ποῦ θέλω νὰ σοῦ πῶ. Τόσο θλιβερό. Σήμερα δὲν θέλω νὰ εἶσαι ὁ ἄνδρας μου. Ἀλλοτε ἦσουν φίλος μου. Μὲ τὸν φίλο μου θέλω νὰ μιλήσω.

Τὴν κύτταξε μὲ δυσπιστία.

—Σὲ ἀκούω.

—Προσπάθησε νὰ μὲ καταλάβῃς, τοῦ εἶπε σιγά. Πρέπει νὰ μὲ λυπηθῇς. Εἶμαι δυστυχισμένη.

—Δυστυχισμένη;

Τὴν κύτταξε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει.

—Πῶς; δυστυχισμένη;

—Ναί, ἀφάνταστα. Λοιπόν...

Στάθηκε.

—Θέλω νὰ φύγω.

—Νὰ φύγῃς; Γιὰ ποῦ;

—Δὲν ξέρω. Στὸ Καλαί, στὴν Ἀγγλία, στὴν Ἰρλανδία ἴσως.

—Μὰ τί εἶναι αὐτά! Νὰ φύγῃς; Πότε;

—Ὅσο τὸ δυνατό γρηγορώτερα.

—Καὶ πότε θὰ γυρίσῃς;

—Ποτέ.

Σὲ κάθε ἄλλῃ περίστασι μπροστὰ στὴν ἐκπληξί του ἡ Ὠντρου θὰ χαμογελοῦσε. Θαρρεῖς καὶ δὲν τὴν καταλάβαινε. Εἶχε τὴν ἔκφρασι μιᾶς ἀνανακτισμένης ἐκπλήξεως.

—Εἶσαι τρελὴ! Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά; Ἀπὸ πότε πῆρες αὐτὴ τὴν ἀπόφασιν;

—Εἶναι μερικὲς μέρες.

—Νὰ φύγῃς. Νὰ μὴν ξανάρθῃς. Δὲν καταλαβαίνω. Πὲς καλύτερα πὼς θέλεις νὰ χωρίσουμε.

—Θέλω διαζύγιο.

—Διαζύγιο! Δὲν ξέρεις τί λές. Αὐτὸ εἶναι ἀνήκουστο!

Μιλοῦσε περπατώντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Μετακινώντας τὰ πράγματα.

—Γιατὶ νὰ ἔχουμε αὐταπάτες; Δὲν σὲ κάνω εὐτυχισμένο. Μὴν διαμαρτύρεσαι. Εἶναι φανερό. Καλύτερα νὰ τελειώσουμε ἀμέσως.

—Ἄκουσε, τῆς εἶπε στὸ τέλος. Εἶσαι ἐκνευρισμένη. Φέρθηκα ἀδέξια. Σοῦ χρειάζεται ἀνάπαυσι. Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι σοβάρᾳ. Ἄν ἔκανα σφάλματα ἀπέναντί σου...

—Δὲν σοῦ καταλογίζω τίποτα. Ἐγὼ φταίω πὶο πολὺ. Δὲν ἔπρεπε νὰ σὲ παντρευτῶ.

—Καὶ τώρα τὸ κατάλαβες;

—Ὅχι εἶναι καιρὸς. Μὰ δὲν ὑποφέρεσαι πιὰ.

Στάθηκε μπροστὰ τῆς μὲ σκληρὸ βλέμμα.

—Πῶς τὸν λένε;

—Ποῖον;

—Αὐτὸν ποῦ ἀγαπᾷς. Γιατὶ κάποιον ἀγαπᾷς. Κι' αὐτὸ εἶναι φανερό.

—Ναί, ἀγαπῶ κάποιον.

Τοῦ ἦρθε νὰ τὴν σκοτώσῃ.

—Γιὰ νὰ πᾶς κοντά του θέλεις νὰ φύγῃς;

—Ὅχι γιὰ νὰ μὴν τὸν ξαναδῶ.

—Ὡστε εἶναι ἐδῶ. Ποιὸς εἶναι;

Τῆς ἔπιασε τὰ χέρια.

—Θὰ μοῦ πῆς ποιὸς εἶναι;

—Τί σ' ἐνδιαφέρει ἀφοῦ δὲν θὰ τὸν ξαναδῶ;

—Εἶσαι ἐρωμένη του;

—Ἄν ἤμουν δὲν θὰ ἔφευγα.

—Δὲν σὲ πιστεύω.

«Ἐτσι ἐξηγοῦνται ὅλα» σκεπτόταν ὁ Χέρμπερτ.

—Δὲν θὰ σ' ἀφήσω νὰ φύγῃς. Τ' ἀκούς; Ποτέ.

Ἡ Ὠντρου πῆγε στὴν πόρτα.

—Ὠντρου!

Μιὰ φωνὴ τόσο ὀργισμένη καὶ τόσο σπαρτακτικὴ, ποῦ ἡ Ὠντρου σταμάτησε. Ὁ Χέρμπερτ καθόταν σὲ μιὰ πολυθρόνα μὲ τὸ κεφάλι στὰ χέρια του. Τὸν πλησίασε. Γιὰ πρώτη φορά τὸν λυτήθηκε. Τὸν χάιδεψε στὸ κεφάλι.

—Θὰ μὲ ξεχάσῃς, Χέρμπερτ. Πολὺ πὶο γρήγορα ἀπ' ὅτι νομίζεις. Δὲν μ' ἀγάπησες ποτέ.

—Πῶς τολμᾷς νὰ τὸ λές!

—Μὲ ποθοῦσες καὶ πρὶν ἀπὸ λίγο μὲ συvainόσουν, ἀλλὰ ἀγάπη, ὄχι. Ἐχε θάρρος, φίλε μου.

Δὲν τὴν ἄκουε. Ὁ οἶκτος καὶ ἡ στοργὴ τῆς τοῦ ἦταν κάτι ἀδιάφορο. Δὲν ζητοῦσε αὐτὸ ἀπὸ ἐκείνη, ἀλλὰ τὸ σῶμά τῆς.

—Καὶ ἄν... καὶ ἄν σὲ ἐνοχλοῦσα λιγώτερο τὰ βράδια;

Ἡ Ὠντρου ὀπισθοχώρησε.

—Δὲν μὲ καταλάβες, Χέρμπερτ, δὲν εἶναι μόνο γι' αὐτό. Ὅλα τελειώσαν.

Μπήκε ὁ Λί:

—Κυρία σεβδιρίστηκε.

—Πρέπει νὰ φάμε, εἶπε ἡ Ὠντρου. Ὁ Χέρμπερτ βγήκε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ. Τὸν ἄκουσε ποῦ περπατοῦσε στὸ δωμάτιό του.

—Ποῖον ἀγαπᾷ; Ποιὸς μπορεῖ νὰ εἶναι; Τί μοῦ ἀποδεικνύει πὼς δὲν εἶναι ἐρωμένη του; Πρέπει νὰ κερδίσω καιρὸ. Αὐτὸ εἶναι. Ἄν τῆς ἀρνηθῶ τὸ διαζύγιο, εἶναι ἱκανὴ νὰ φύγῃ ἀμέσως. Δὲν χωρίζουν ἔτσι...

Πολλὰ ζευγάρια γνωστά του εἶχαν χωρίσει μὲ σωπηλὴ συμφωνία.

—Μὰ εἶναι ἄμεμπτη; Πεινοῦσε. Ἐνοίωθε χαμένος. Χτύπησε τὸ κουδούνι.

—Τί κάνει ή κυρία; Βγήκε;

—Κυρία κάτω, γράφει.

Καθισούχασε άνοήτως.

Φέρε μου κάτι νά φάω.

“Εφαγε βιαστικά. “Όσο σκεπτό-
ταν την κατάσταση τόσο πιό άνεξη-
γητη του φαινόταν.

«Δέν θά μέ άνεχθή ποτέ πιά! Νά
χωρίσω! Έκεί θά καταλήξουμε. Ποι-
ός θά μπορούσε νά μέ συμβουλέψη;»

“Ενοιώθε χαμένος. Ξαφνικά του
ήρθε μιá ιδέα. Κύτταζε τó τηλέφωνο.

—«Ναί, θά ήταν καλύτερα. “Η
Λαίδη Μπράντμορ είναι τόσο έξυ-
πνη. Δέν πρέπει νά διστάζω».

☆

“Η “Ωντρυ δέν άνακουφίστηκε μέ
την έξομολόγησί της. “Αναρωτιόταν
γιατί. Κάτι δυσάρεστο την βάραινε.
Τί όμως; “Ισως αυτά που συλλογι-
ζόταν ό Χέρμπερτ επάνω; “Όχι, κα-
τι άλλο, που δέν του είχε δώσει ση-
μασία στην άπελπισία της. Γιατί ό
Ρόμπερτ τηλεφώνησε τρείς φορές για
νά τη δη έπειγόντως; Καί ή Μέμπελ
τη ζήτησε πολλές φορές. Τό πρωί
είχε άποφύγει τούς γνωστούς της
άλλά τής φάνηκε ότι μερικοί χαμο-
γελούσαν. Κάτι άόριστο. Σάν μιá
άπειλή την κύκλωνε.

Θέλησε νά τηλεφωνήζη στη Μέμ-
πελ άλλά ή γραμμή δέν ήταν έλευ-
θερη. Μιλούσε ό Χέρμπερτ.

“Ο άντρας της μπήκε μέσα.

—Θέλω νά σκεφθώ, τής ειπε. Θά
γυρίσω κατά τις έξι και θά σου δώ-
σω την άπάντησί μου.

Τής μιλούσε χωρίς νά την κυττά-
ζη και είχε μιá έκφρασι ύπουλη.

—Ποιόν θά δη; άναρωτήθηκε ή
“Ωντρυ. Μήπως άραγε...

—Χέρμπερτ

Γύρισε και την είδε.

—“Άκουσε Χέρμπερτ. Σου είπα
ότι αγαπώ έναν άλλον και τίποτα
δέν μ’ ανάγκαζε νά τó κάνω. Θά μπο-
ρούσα νά φερθώ σαν πολλές γυναί-
κες και δέν θά καταλάβαινες τίποτα.
“Ημουν ειλικρινής και τίμια άπέναν-
τί σου.

—“Όχι και τόσο. Δέν μου είπες
τ’ όνομά του.

—Αυτό δέν είναι δικό μου μυστι-
κό. Δέν είμαι έρωμένη του και δέν
θά τόν ξαναδώ. “Αλλά άν πηγαίνης

νά προδώσης την έμπιστοσύνη μου,
νά συμβουλευτής κανένα...

“Εκείνος άνατρίχιασε.

—Σέ προειδοποιώ ότι δέν θά στο
συγχαρώσω ποτέ.

—Νά μέ συγχαρέσης; Πολύ ώ-
ραϊά! Πώς άντιστρέφεις έτσι τούς
ρόλους;

Παρ’ όλίγο νά ξεσπάση. Κρατή-
θηκε. Μέ τη σιωπή θά κέρδιζε πολλά.

—Δέν θά συμβουλευτώ κανένα.
Πρέπει νά σκεφθώ καθαρά και για
τούς δυό μας.

Τόν κύτταξε μέ εύγνωμοσύνη.

—Εύχαριστώ, του ειπε. Σου έχω
έμπιστοσύνη.

☆

Τό δυσάρεστο συναίσθημα χάθη-
κε όταν έφυγε ό Χέρμπερτ. Δέν σκε-
πτόταν άλλο παρὰ νά φύγη τó γρη-
γορώτερο.

τ Θά πρέπει νά κανονίσουν τó ζή-
τημα του διαζυγίου. Νά φύγη.. νά
ξεχάση.

Δέν μπορούσε νά μείνη εδώ. Νά
κινδυνεύση νά δη τόν Σελίμ. “Η κυ-
ρία Τουρπέν θά την φιλοξενούσε λί-
γο. Είχε και φίλους στην “Αγγλία,
τή δουλειά της, μιá έξαδέλφη στο
Δουβλίνο.

Καθισμένη στο γραφείο, τακτο-
ποιούσε μηχανικά τὰ χαρτιά της.
Είχε πάρει μιá κάρτα τής Λαίδης
Μπράντμορ για τó συμβούλιο τής
έπομένης. Θά πήγαινε. Θά έκανε ότι
ήθελαν. “Αδιαφορούσε για όλα.

Προσπαθούσε νά μñ σκέπτεται
τόν Σελίμ, άλλά ήταν τόσο κοντά
της, τόσο δίπλα της, ώστε οι άνα-
μνήσεις της τόν έβρισκαν παντού
γύρω.

—Θά μπορούσα νά τόν δώ. “Από
μένα εξαρτάται. Γιατί νά είμαι τόσο
περήφανη;

Ντράπηκε για τόν έαυτό της.

—“Υπέφερε άραγε εκείνος;

“Ασφαλώς λιγώτερο άπ’ αύτή και
όχι για πολύ καιρό. Τής είχε πñ:

«“Αν ξέρατε πόσο μόνος είμαι θά
μέ λυπόσασταν».

Μόνος; Είχε ένα γιό, γυναίκες,
μιá χώρα νά κυβερνήση. “Εκείνη δέν
είχε τίποτα. “Όχι δέν τόν λυπόταν.

—Κύριος έφυγε;

(Συνεχίζεται)

Οι καλοί τρόποι είναι πολιτισμός

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Ελὴν ἀμμουδιὰ καὶ σὴν θάλασσα

Πωλότης - Τάβις - Ήσυχια

Ενας νέος, τακτικός άνα-
γνώστης τής «Έκλογής»,
έθεσε αυτό τó έρώτημα: «Θά
ήθελα νά ξέρω πώς πρέπει
νά φέρεται κανείς στην θά-
λασσα, στις θαλάσσιες έκδρο-
μές και στα μπάνια.» Έκ πρώτης
όψεως, μου φάνηκε ή έρώτησίς
του περίεργη, ίσως διότι είχα την
έντύπωσι ότι εις τó ύπαιθρο και
εις την άμμουδιά, οι τύποι δέν
έχουν θέσι. Λέγω εκ πρώτης ο-
ψεως διότι εκ δευτέρας άντελή-
ψεως διότι εκ δευτέρας άντελή-
φην ότι είχα άδικο έπειδή οι σύγ-
χρονοι καλοί τρόποι δέν άσχο-
λούνται τόσο μέ τούς τύπους ο-
σο μέ την ούσία, δηλαδή μέ την
πραγματικήν ευγένειαν, αύτή που
έχει ως προορισμό νά κάμη την
ζωή πιό ευχάριστη εις όλους.

“Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι έ-
χουμε μιá συντροφιά ξαπλωμένη
σε μιá ωραία άμμουδιά. Κορί-
τσια και άγόρια, νέοι και όλι-
γώτερο νέοι άπολαμβάνουν τόν
ήλιο, τó φώς, την θάλασσα, τó
αεράκι. Τό άπολαμβάνουν και
αυτοί όπως και πλάι τους τó ά-
πολαμβάνει άλλη συντροφιά έαν
οί πρώτοι δέν ένοχλούν τούς δευ-
τέρους ή άντιστρόφως. “Η θάσις
των καλών τρόπων εις τó ύπαι-
θρον, για νά φθάσουμε άμέσως
εις τó θέμα που μας άπασχολεί,
είναι ή μη ένόχλησις του πλη-

σίον. “Ο κάθε ένας άς άσχολεϊ-
ται μέ τόν μικρό ζωτικό χώρο
τόν όποιον κατέχει χωρίς νά ζη-
τή νά έπεκτείνεται και εκεί ο-
που ξεκουράζονται ή κουβεντιά-
ζουν άλλοι. Δηλαδή νά μη φω-
νάζουν, (θά μπορούσε νά πñ κα-
νείς νά μη ούρλιαζουν), διότι δυσ-
τυχώς οι δικές μας φωνές σπα-
νίζουν κρατούν κάποια διαπασών
και συνήθως προσπαθούν νά μι-
μηθούν τις σειρήνες του συνα-
γεργμού. Νά μη φωνάζουν λοιπόν
και άν παίζουν παιγνίδια νά τὰ
παίζουν κάπως περιορισμένα, δη-
λαδή νά μη πετούν τόπια ή μπα-
λόνια επάνω εις τó κεφάλι των
ξένων κυριών ή άν έχουν παι-
διά νά τὰ συγκρατούν και άν έ-
χουν σκυλιά νά μη τὰ άφίνουν
νά πηγαίνουν έλεύθερα νά κά-
νουν μπάνιο εκεί όπου κάμουν
τό δικό τους μπάνιο άλλοι άν-
θρωποι που ίσως δέν έχουν για
τὰ σκυλιά την ίδια συμπάθεια.

Τώρα και εκεί που κάθονται
καλόν είναι νά ακολουθούν ώρι-
σμένους κανόνες.

Τό γυμνό, όπως τó ξέρουμε
όλοι, δέν είναι πάντα ωραίο και
συνεπώς δέν πρόκειται περί κα-
λής συμπεριφοράς, αλλά περί
άπλης ευφυΐας τó νά γδύνεται
κανείς δημοσία έαν παρουσιά-
ζη ένα άναμφισβήτητα άκαλαί-

σθητο θέαμα. Δεν χρειάζεται κανείς να εμφανίζεται ούτε σαν στάρ Έλλάς, ούτε σαν άσπτηρ του κινηματογράφου, αλλά αν έχη περάσει μιά ώρισμένη ήλικία και έν συνδυασμῶ έχει άνέβει πάνω από τὰ 70 κιλά —μιλούμε για κυρίες— τὸ καλύτερο είναι νὰ μὴ κάμη μπάνιο τουλάχιστον σὲ κοσμικὴ πλάζ καὶ αν ἐπιμένη νὰ κάμη νὰ φορῇ ἓνα πολὺ συντηρητικὸ μαῦρο κοστοῦμι τοῦ μπάνιου, ἀπὸ πάνω ἓνα ἀπὸ τὰ κομψὰ παλὰ ἀπὸ μπουρνοῦζι καὶ νὰ τὸ ἐγκαταλείπη μόνον τὴν τελευταία στιγμή. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ ὠραῖοι παρουσιάζουν συχνὰ θεάματα ποὺ δὲν εἶναι διόλου αἰσθητικά. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὸ συνηθέστατο «ἀλληλολάδωμα», τὸ ὁποῖον ἐμφανίζει πότε τὸν ἓνα νέο νὰ τρίβῃ μὲ κάποιον λίπος τὴν πλάτη μιᾶς νέας, πότε τὴν νέα νὰ λαδῶν τὸν ὦμον ἑνὸς κυρίου. Τὸ λάδωμα εἶναι ἀσχημοκί' αν γίνεται εἶναι καλύτερο νὰ γίνεται ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ διακριτικά. Γενικά τὸ ὑπαιθρο ξυπνᾷ ἐπικινδύνως τὴν διάθεσι τῆς ἐπιδειξεως πολλῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι μπαίνουν μέσα εἰς τὸ νερὸ καλπάζοντας σαν Κάφροι, πταιλίζοντας δεξιά καὶ ἀριστερὰ τοὺς ἀγνώστους καὶ τοὺς γνωστούς καὶ ἐνοχλῶντας τοὺς πάντας. Αὐτοὶ μαζί μὲ τοὺς μανιώδεις τῆς θουτιᾶς, οἱ ὁποῖοι ἐπιμένουν νὰ διασκεδάξουν μισοπνίγοντας ὅλους τοὺς γνωστούς των, εἶναι ἀπὸ τοὺς πλέον δυσάρεστους συντρόφους μιᾶς ἐκδρομῆς. Ἐπίσης ἐνοχλητικώτατοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἐγκαταλείπουν τὸ μέρος ὅπου πέρασαν λίγη ὥρα ἀφίνοντας ἓνα κόσμον ἀπὸ λαδόχαρτα, κουκούτσια, φλοῦδες, τενεκέδες, κουτιά τσιγάρων καὶ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ σκουπίδια. Αὐτὸ εἶναι

ἓνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα σημεῖα τῶν καλῶν τρόπων στὸ ὑπαιθρο. Χαρακτηριστικὸ τῆς συντροφιάς ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους μὲ πραγματικὰ καλοὺς τρόπους, εἶναι νὰ σιγουρίζῃ τὸ μέρος στὸ ὁποῖο κάθισε, μαζεύοντας ὅλα τὰ χαρτιά καὶ τὶς ἀκαταστασίες κáνοντάς τις ἓνα πακέτο τὸ ὁποῖο μπορεῖ ἢ νὰ μεταφέρῃ ἄλλου ἢ νὰ τὸ θάψῃ μέσα στὸ χῶμα.

Παίρνοντας ἓνα ἄλλο θέμα ποὺ θρίσκεται πιὸ κοντὰ στοὺς τύπους, τὸ ζήτημα τοῦ ἑάν ἓνας κύριος ξαπλωμένος ἢ καθισμένος πρέπει νὰ σηκώνεται ὅταν πλησιάζῃ μιὰ κυρία, μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ὅτι, κατ' ἀρχήν, τὸ σωστὸ εἶναι ποτὲ ἓνας κύριος νὰ μὴ χαιρετᾷ καθισμένος μιὰ κυρία ὀρθία. Ἀλλ' ἑάν αὐτὴ ἢ κυρία κυκλοφορῇ γύρω γύρω στὴ συντροφιά, ἔρχεται, φεύγει καὶ ξανάρχεται, τότε θεβαίως ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι δὲν μποροῦν νὰ παρακολουθοῦν τὶς κινήσεις της καὶ νὰ σηκώνονται κάθε φορὰ ποὺ πλησιάζει. Σχετικῶς μὲ τὸν χαιρετισμὸ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅσο πιὸ ἀπλὴ εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα τόσο ἀπλούστερο πρέπει νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ἐπίσημο χειροφίλημα δὲν ἔχει καμμία θέσι μεταξὺ δύο ἡμίγυνων γνωστών. Καὶ τὸν ἐπισημότερο ἀνθρωπο αν συναντήσῃ κανεὶς, ἀκόμη καὶ ἐστεμμένον ἑάν τύχῃ νὰ πλησιάσῃ σὲ ἐξοχή ἢ σὲ κότερο, ὀφείλει νὰ τὸν χαιρετίσῃ ἀπλὰ καὶ νὰ λησμονήσῃ χειροφιλήματα, ὑποκλίσεις καὶ «ρεβεράνς». Τὸ λέγω, διότι κάποτε εἶδα μιὰ ἐυπόλητη κυρία νὰ προσπαθῇ, ἐπάνω σὲ ἓνα κότερο, νὰ χαιρετίσῃ μιὰ πριγκίπισσα μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ποὺ θὰ τὴν χαιρετοῦσε μὲ τουαλέττα καὶ τακούνια.

Μιὰ ποὺ εἶπαμε τὴν λέξη κότερο, —ὅσο σπάνια καὶ αν εἶναι

αὐτὴ ἢ πολυτέλεια— ἄς ποῦμε δυὸ λόγια γιὰ τοὺς καλοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποῖους οἱ προσκαλεσμένοι ἐνὸς κότερου θὰ περάσουν ἐξετάσεις καλῆς συμπεριφορᾶς. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὅταν λέγῃ κανεὶς κότερο μπορεῖ νὰ ἐννοῇ πολλῶν εἰδῶν σκάφη καὶ τὸ κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἔχει ἄλλες ἀπαιτήσεις. Ἐνα ψαροκάϊκο δὲν δημιουργεῖ τὶς ἴδιες ὑποχρεώσεις μὲ ἓνα γιῶτ τοῦ ὁποῖου ἢ «κουβέρτα» εἶναι στρωμένη ἀπὸ πολῦτιμο ξύλον «τήκ». Κανονικά, πάντως, καλὸ εἶναι νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει του νὰ μὴ φορῇ τακούνια ἢ παπούτσια μὲ σκληρὲς σόλες καὶ μὲ καρφιά, καί, αν ξαπλώνεται νὰ κάμη ἡλιοθεραπεία, νὰ μὴ θάζῃ ποτὲ λάδι διότι μπορεῖ νὰ λερῶσῃ ἀνεπανόρθωτα τὸ κατὰστροφω. Γενικά πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς ὑπ' ὄψει του ὅτι κάθε ἰδιοκτητῆς ὁποιοῦδε ποτε πλεούμενου εἶναι ὑπερβολικὰ ὑπερήφανος γι' αὐτό; τὸ ἀγαπᾷ καὶ τὸ θαυμάζει καὶ δὲν δέχεται εὐχαρίστως παρὰ κολακευτικὰ λόγια. Τὸ πλεούμενον εἶναι τὸ σπῆτι του καὶ ὅπως γιὰ τὸ σπῆτι του δὲν θὰ τοῦ κάνετε συζήτησι λέγοντας ὅτι εἶναι στενὸχωρο ἢ κακοκτισμένο ἔτσι θὰ πρέπει νὰ περιορίσετε τὶς τυχόν κριτικὰς ποὺ θὰ θέλατε νὰ κάμετε γιὰ τὸ πλοῖο καὶ ἀκόμη περισσότερο τὶς τυχόν συγκρίσεις μὲ ἄλλα κότερα ἢ καΐκια μὲ τὰ ὁποῖα ταξιδεύατε ἄλλοτε. Καλὸν εἶναι νὰ παίρνετε ὅσο τὸ δυνατόν ὀλιγώτερα πράγματα μαζί σας καὶ νὰ μὴ κουβαλᾶτε βαλίτσες, ταγάρια, τσάντες, καπέλλα, πακέττα τὰ ὁποῖα γεμίζουν τὸν τόπον, μπερδεύονται καὶ χάνονται καὶ προ-

καλοῦν συνεχῶς ψάξιμο καὶ ἀκαταστασία. Ὅτι ἔχετε περιορίστε τὸ σὲ κάποιον καλὰ κλεισμένο σακούλι καὶ τοποθετήστε το, ἀμέσως μόλις μπῆτε, κάπου ποὺ νὰ μπορεῖτε νὰ τὸ ξαναβρῆτε χωρὶς νὰ ἀναστατώσετε ὅλον τὸν κόσμον. Πάντως μιὰ καλὴ συμβουλὴ εἶναι νὰ μὴ πηγαίνετε μὲ κότερο αν σας ζαλίζῃ ἢ θάλασσα ἢ αν φοβᾶσθε τὴν θάλασσα. Ὅσο καὶ αν σας παρασύρῃ κάποια αἰσιοδοξία, ἢ ἐλπίδα τοῦ καλοῦ καιροῦ καὶ τὸ κέφι τῆς ἐκδρομῆς, δὲν πρέπει νὰ τὸ ριψοκινδυνεύσετε. Σὲ περίπτωσι τρικυμίας ὅχι μόνο θὰ περάσετε ἓνα θέαμα τὸ ὁποῖον πάντως δὲν θὰ εἶναι κολακευτικὸ, ἀλλὰ θὰ χαλάσετε καὶ τὸ κέφι τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν αἰσθάνονται τὸ ἴδιον μ' ἐσᾶς. Ἐπίσης καλὸ εἶναι μέσα στὸ κότερο νὰ μὴ δοκιμάζῃ κανεὶς ἐπιδεικτικὰς ἀκροβατικές καὶ ἐπικινδύνους γυμνάσιες ἑάν δὲν εἶναι ἀπολύτως ἐξοικειωμένος μὲ θάρκες, πανιά, κατάρτια καὶ θάλασσα. Καλύτερα νὰ κάθετα ἡσυχὰ καὶ φρόνιμα ξαπλωμένος σὲ μιὰ γωνιά παρὰ νὰ πρόκαλῃ προβλήματα ἀπὸ πτώσεις καὶ κτυπήματα ὅπως συμβαίνει τόσο συχνά.

Δὲν βλέπω τίποτε ἄλλο ποὺ νὰ ἔχῃ σχέση μὲ τύπους καὶ καλοὺς τρόπους κοντὰ στὴ θάλασσα καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι, ἑάν ἀποφασίσῃ κανεὶς ἀπλῶς νὰ κάμῃ ὅτι μπορεῖ γιὰ νὰ μὴν εἶναι οὔτε κα' ἐλάχιστον ἐνοχλητικὸς στοὺς ἄλλους γνωστούς ἢ ἀγνωστούς, θὰ θρίσκεται πάντοτε μέσα στὸ πλαίσιο τῆς πραγματικῆς καλῆς συμπεριφορᾶς.

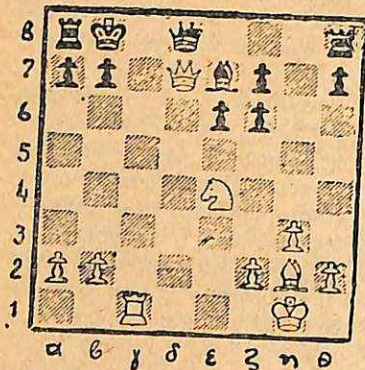
MAPINA

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ
"Ασκήσις ἀριθ. 299
ΜΑΥΡΑ (11)

ΛΕΥΚΑ (10)

Λευκά: Ρη1. Β67. Πγ1. Αη2. Ιε4.
Σα2. 62. ζ2. η3. 02.
Μαύρα: Ρ68. Β68. Πα8. 08. Αε7.
Σα7. 67. ε6. ζ6. ζ7. 07.
Είναι η σειρά των Λευκών να παί-
ξουν. Πρέπει να κερδίσουν την παρτίδα σε
μερικές κινήσεις. Πώς;
"Ασκήσις ἀρ. 300. 'Από μίαν παρ-
τίδα.

Λευκά (15): Ρε1. Β61. Πα1. 01.
Α65. γ1. 161. ε5. Σα2. 62. γ2. 62.
ζ4. η2. 02.
Μαύρα (15): Ρε8. Β68. Πα8. 08.
Αη8. ζ8. Ιγ6. ζ6. Σα7. 67. γ7. ε4.
ζ7. η7. 07.

Είναι η σειρά των Λευκών να παί-
ξουν. Τα Λευκά μπορούν να κερδίσουν
την διαφορά «QUALITE» παίζοντας Ιε5
Χγ6 και ΑΧ1+. Θά ήτο αυτό σωστό; 'Ε-
άν όχι, γιατί;

Μία εύκολη άσκηση.
"Ασκήσις ἀριθ. 301. 'Από μίαν παρ-
τίδα.

Λευκά (15): Ρε1. Βε2. Πα1. 08.
Αγ1. ζ1. Ιγ3. ζ7. Σα2. 62. γ2. 62.
ζ4. η2. 02.

Μαύρα (14): Ρε8. Βε7. Πα8. 08.
Αγ8. γ5. Ιγ6. ζ6. Σα7. 67. γ7. ε4.
η7. 07.

Είς αυτήν την θέση η τελευταία κί-
νησις των Λευκών ήτο Ιε5Χγ7 και η
τελευταία των Μαύρων Β68—ε7. Τα
Λευκά έπαξαν λοιπόν ΙΧγ7, σκεπτόμε-
να ότι εάν ο Βασιλεύς πάρη των "Ιπ-
πων, τότε θα παξουν Βε2—γ4+ με
πάρσιμο του Αγ5 και κέρδουν λοιπόν έ-
νός πιονιού. 'Η κίνησις όμως αυτή δεν
ήτο καλή λόγω της απαντήσεως των
Μαύρων Β68—ε7. Τώρα τα Λευκά δεν
βρήκαν καλύτεραν συνέχειαν από του να
παξουν 1) Ιζ7ΧΠ08, όποτε τα Μαύρα
άπέδειξαν ότι τότε η παρτίδα πρέπει
να χαθή. Μήπως βλέπετε την σωστήν
τώρα συνέχειαν δια τα Μαύρα;

"Ασκήσις ἀριθ. 302. 'Από μίαν παρ-
τίδα.

Λευκά (13): Ρη1. Βη4. Π61. ε1.
Αε4. η5. Σα2. 62. γ2. ε5. ζ2. η2. 02.
Μαύρα (13): Ρη8. Βγ7. Πα8. ε8.
Α67. ε7. Σα7. 66. γ5. ε6. ζ7. η7. 07.

Αυτή είναι μία θέσις που συχνά τυ-
χαίνει σε ώρισμένο άνοιγμα. Είναι η
σειρά των Λευκών να παξουν. 'Ο πε-
πειραμένος παίκτης διασθάνεται έδω
κυριολεκτικώς ότι κάποια θυσία... ό-
πάρχει στην ατμόσφαιρα. "Ας δοκιμά-
σουν όμως μόνοι των οι λύται μας προ-
τού προστρέξουν στη λύσι μας, με ποίον
τρόπο μπορούν να κερδίσουν τα Λευκά.

"Ασκήσις ἀριθ. 303. Πρόβλημα

C. MANSFIELD

Λευκά (7): Ρ02. Βη3. Πγ4. ζ3.
Αα2. Ιζ7. Σγ3.
Μαύρα (9): Ρ65. Β68. Πε5. Αη7.
Σ67. 64. ε3. ε6. 05.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε
δύο κινήσεις.

Μία καλλιτεχνικωτάτη σύνθεσις του
μεγάλου "Αγγλου συνθέτου.

"Ασκήσις ἀριθ. 304. Πρόβλημα

G. COSMAN

Λευκά (7): Ρα2. Βη1. Π61. 02.
Αη2. Σγ2. ζ3.
Μαύρα (5): Ρε2. Β04. Αγ7. Ιγ4.
05. Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Εύκολο και όχι πολύ καλλιτεχνικό

«Κλειδί», αλλά ώραίο σε θαριάντες πρό-
βλημα. Με πέντε παραλλαγές.

"Ασκήσις ἀριθ. 305. Πρόβλημα

H. BARR

Λευκά (8): Ρα2. Β01. Πγ2. 67.
Αγ3. ε6. 167. 05.
Μαύρα (6): Ρε4. Βζ3. Ιγ5. Ιη6.
Σ66. ε3.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε
δύο κινήσεις.

'Εντελώς ιδιαιτέρως συνιστώμεν εις
τους λύτας μας την εξέυρεσιν όλων των
διαφόρων τρόπων του μάτ (θαριαντών).
Αι παραλλαγαι αυτάι ανέρχονται εις
δέκα!

"Ασκήσις ἀριθ. 306. Πρόβλημα Ι. Α.
Χατζηαργύρη (Β' θραβείον L'ILLUSTRE
1929).

Λευκά (5): Ρα6. Βζ7. Π65. Αα1.
Ιζ1.

Μαύρα (5): Ρε4. Αγ1. 07. Σα4. η3.
Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε
"τρεις" κινήσεις. "Ενα δύσκολον πρό-
βλημα.

"Ασκήσις ἀριθ. 307. Πρόβλημα

J. KOTRIC

Λευκά (10): Ρε8. Β63. Πε1. Αγ1.
164. Σ64. ε4. ζ2. 05. 06.

Μαύρα (2): Ρε5. Ιγ6.
Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις. "Ενα εύκολο πρόβλη-
μα.

"Ασκήσις ἀριθ. 308. Πρόβλημα

E. FERBER

Λευκά (7): Ργ8. Βγ6. Π05. Ια3.
ε5. Σ62. ε4.

Μαύρα (9): Ρα5. Βγ5. Α66. Σα4.
α6. α7. 63. γ7. ε7.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

"Ασκήσις ἀριθ. 309. Πρόβλημα

F. BERHAUSEN

Λευκά (6): Ρ03. Β61. Α63. 162.
63. Σγ2.

Μαύρα (7): Ργ3. Πα1. 61. Αγ1.
Ιη3. Σ62. 64.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε
δύο κινήσεις.

ΠΑΡΤΙΔΑ

ΕΝΑ ΜΑΤ ΣΕ 6 ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Λευκά: Α. CHINCARINI.
Μαύρα: Η. GROB (Ζυρίχη).

ΓΚΑΜΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

('Ορθόδοξος άμυνα)

1) 64, 65 2) γ4, ε6 3) Ιγ3, Ιζ6 4)

Αη5, 1667 5) ε3. Αε7 6) Ιζ3, 0—0 7)
Πγ1, γ6 8) Βγ2, Ιε4 9) ΑΧε7, ΒΧε7
10) γ4Χ8, εΧ8 11) Α63, ζ7—ζ5 12)
0—0, η6 13) Ιε2 ('Εδω παίζεται συνη-
θως δα την έκδωξιν του "Ιππου ε4
13) Ιζ3—62 με Πγ1—ε1 και ζ2—ζ3)
13)... Ρη7 14) α4, α5 15) 63, η5
(Τα Μαύρα κατέχοντα ισχυρόν κέντρον
άποτολμούν ηδη μ' αν έπιθεσιν) 16) Β02,
06 17) η3, Β64 18) Ιγ3 (Προτιμότε-
ρον Πζ1—61 με ακολουθον Ιζ3—ε1—
γ2 προς έκδωξιν της Ντάμας και μελ-
λοντικήν πραγματοποιήσιν του ζ2—
ζ3. Τα Μαύρα τότε δεν θά μπορούσαν
να παξουν η5—η4, διότι τότε θα έγ-
καθίστατο ένας λευκός ίππος στο ζ4).
18)... Πζ7 19) Ιε1, Βε7 20) Ιη2 (και
όχι ζ2—ζ3; λόγω Ιε4ΧΙγ3 και ΒΧε3—)
20)... 167—ζ6 21) ζ3, ΙΧγ3 22) ΠΧ
Ιγ3 (Προτιμότερον ΒΧ1, το όποιον θα
διευκόλυνε μελλοντικόν Βγ3—γ5) 22)
... Α67 23) Β62, Παζ8 24) Πγ3—γ1,
66 25) Πγε1, Ιε8 26) 04; (Κακώς
προσπαθούν τα Λευκά να εξαφρύνουν την
πίεσιν εις την πτέρυγα του Βασιλέως,
όπου η θέσις των είναι άσθενής. Λογι-
κόν θα ήτο ζ4. 'Επίσης θα έπρεπε να
είχε πραγματοποιηθί το ταχύτερον Π61
και προχώρημα του πιονιού 63 — 64)
26)... Β66 27) Βζ2, Ιζ6 28) Ρ02,
Ιε4 29) ΑΧΙ (ή εάν ζ3ΧΙ, ζ5Χε4 και
ε4ΧΑ63) 29)... ζΧΑε4 30) ζ4, Αη4
31) Πγ1, Αζ3 32) Ιε1, Αη4 33) Βη2
(άπομακρύνεται από την επικίνδυνη ζ
γραμμή) 33)... Πζ6 34) Βγ2, ηΧ04
35) ηΧ04, Ρ08 36) Ιη2, Πη6 (Το κα-
θαρώς άμυντικό παγινίδι των Λευκών
έπιτρέπει εις τα Μαύρα την διάσπασιν
της γραμμής άμύνης εις την πτέρυγα
του Λευκού Βασιλέως και την προπα-
ρασκευή δια το τελικό κτύπημα) 37)
Ρ01, Αζ3 38) ΠΧΑ (Τα Λευκά δεν έ-
χουν σχεδόν άλλην καλύτεραν κίνησιν,
διότι μετά Πη1, ΠΧη2, ΠΧΠ, Πη8, Πη1
ακολουθεί Βζ6, Βζ2, Πη4 και τα Λευ-
κά είναι χαμένα) 38)... εΧζ3 39) Ιε1,
Πη3 40) Β02, Πζη8 41) 163 (Τα Λευ-
κά φοβούνται δικαίως Βζ6) 41)...
Πη2 42) Β03, Βη6 43) ζ5 (ουτε α-
τή, ουτε καμιά άλλη κίνησις έντοχλου
πλέον τα Μαύρα στην η' γραμμή).

Είς αυτήν λοιπόν την θέση, μετά την
κίνησιν των Λευκών 43) ζ4—ζ5 τα Μα-
ύρα ανήγγελλον ένα μάτ σε «6» κινή-
σεις. 'Εάν δεν το βρήτε μόνοι σας... γυ-
ρίστε στη σελίδα των λύσεών μας.

ΣΗΜ.: 'Η συνέχεια των άρθρων «ΤΑ
ΦΙΝΑΛΕ» εις το προσεχές.

Ι. Χ.

(Λύσεις στη σελίδα 127)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Τὸ σχετικὸ κείμενο τοῦ τεύχ. 105 ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς: Τὸ φλεβικὸ αἷμα μὲ τὴν ἄνω καὶ κάτω κοιλὴ φλέβα φθάνει πρῶτα στὸν δεξιὸ κόλπο καὶ κατόπιν διερχόμενο τὸ κοιλκοκοιλιακὸ στόμιο πληροῖ τὴν δεξιὰ κοιλίαν. Ἐν συνεχείᾳ διὰ τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας φθάνει στοὺς πνεύμονες, ὅπου παίρνει οὐρὸν καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ τῶν πνευμονικῶν φλεβῶν ἀπάγεται στὸν ἀριστερὸ κόλπο. Αὐτὸς διὰ τῆς μιτροειδοῦς θαλδίδος διχετεύει τὸ αἷμα στὴν ἀριστερὴ κοιλίαν, ἀπὸ ὅπου διὰ τῆς ἀορτῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τοῦ θαμνιλοῦς ἀορτηριακοῦ δικτύου φέρεται στοὺς ἰστούς.

Ἔτσι ἀποκαθίστουν τὴν διατύπωσιν δύο εἰδήμονες: ὁ κ. Ι. Μαυρίκιος, ἀπὸ τὰς Καλάμας, ὁ κ. Γ.Κ.Β.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Μυρ. Κοντέρη, Θεσσαλονίκη: Σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον γράμμα σας. Ἡ φιλικὴ κριτικὴ εἶναι μιὰ παράδοσι τῆς «Ἐκλογῆς», πού πάντα μὲ χαρὰ διαβάζει τις γνώμες τῶν φίλων τῆς. Ἡ «Ἐκλογὴ τῆς Ἐκλογῆς» εἶναι μιὰ καλὴ ιδέα πού τὴν ἐφαρμόζουσι τὰ ξένα περιοδικὰ τοῦ τύπου τῆς «Ἐκλογῆς». Ὅταν ὑπερνηκτοῦν τὰ τεχνικὰ ἐμπόδια, θὰ εἶναι πραγματοποιήσιμη. Ἡ χωριστὴ ἀρίθμηση τοῦ μυθιστορηματοῦ δὲν εἶναι δυνατὴ. Οὐτε καὶ τὰ ἑβδομαδιαία ἀκόμη περιοδικὰ, πού δένονται σὰν τετράδια, δὲν ἀρίθμουν χωριστὰ καθεὶ μυθιστορημα. Αὐτὸ ἔγινε στὴν «Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων», ἡ ὁποία τυπωνόταν σὲ χωριστὸ φυλλάδιο. Σχετικὰ μὲ τὸ παλαιότερο τεύχος, μάλλον παρασύρουν τὰ χρώματα καὶ οἱ πολλὰς εἰκόνες. Καὶ πάλι σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια καὶ γιὰ τίς ιδέες πού δίνετε.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τίς συνεργασίες τους τοὺς ἀναγνωστές μας: Ἰωάν-

να Γ. Λουκοπούλου Βέλλο Κορινθίας, Ἐλευθέριο Γκίκα Βόλο, Νίκ. Κὺμ, Γ. Καλφουντζοῦ Ἀθήνα, Ν. Δ. Ἀλιμπαντή Ἀθήνα, Λίλα Δερτιλῆ, Τάσο Ζερίγγα, Δ. Νεούλη Ἀθήνα, Μαρία Σπηλιοπούλου Καλαμάκι, Νένο Παπαθεοφιλόπουλο Σπάρτη, Μπάμπη Κόντο Θεσσαλονίκη, Ντίνα Μπουττά, Ρίτσα Παπαποστόλου Θεσσαλονίκη.

ΖΗΤΟΥΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

...γιὰ λογοτεχνία, θέατρο καὶ κινηματογράφο.

Ἰωάννης Μπιλαρίκης
8η Στάσις Χολαργοῦ, Ἀθήνα

...μὲ μαθητὰς ξένων χωρῶν γιὰ ἀνταλλαγὴν κάποιου - ποσάδ καὶ πληροφοριῶν σχετικῶν μὲ τίς χώρες τους, ἀγγλικά ἢ ἑλληνικά.

Nicholas Kopoulos
Atalanti, Greece

...μὲ Ἰσπανοὺς τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ.

Δεκανεὺς Χαράλαμπος Συλλαντάδος
574 Τ.Π. 1ος Λόχος ΣΤΓ 917

...μὲ νέους καὶ νέες ἐπὶ διαφόρων θεμάτων.

Στάθης Ἀμανατίδης
Μεγ. Ἀλεξάνδρου 73
Κατερίνη

...μὲ Ἑλληνόπουλα τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴ ἢ γαλλικὴ μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴν γραμματισμῶν.

Γ. Φαρούκης
Μελετίου Γεωργάφου 13
Ἰωάννινα

...μὲ νέους καὶ νέες γιὰ μουσικὴ καὶ λογοτεχνία.

Ἄλκης Σταματίου
καὶ Ἄγγελος Δάνδαλος
Α.Δ.26 Σ.Π. Σ.Τ.Γ. 9156
Ἑρρίκος Σρόδερ
Σ.Ε.Α.Π. 1ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 911α

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελ. 15.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΚΕΧΡΙΜΠΑΡΙ. 2) ΑΝΤΕΠΙ- ΤΡΟΠΟΣ. 3) ΒΙΑΙΑ. — ΑΧΕΠΑ. 4) ΛΙΑ. — ΤΩ. 5) ΥΠΟΣΤΑΣΙΣ. — ΡΗ. 6) ΡΟΔΟΣ. — ΜΩΑΜΕΘ. 7) ΔΡΙΜΕΙΑΝ. — ΥΕ. 8) «ΙΤ». — ΠΡΑΤ. — ΛΑΣΤ. 9) ΣΑΤΡΑΠΙ- ΚΟΝ. 10) ΠΕΣ. — ΕΥΘΥΣ. 11) ΑΡΚΑΔΙΚΗΝ. 12) Ο—Ο. — ΕΚΑΣ. ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΚΑΒΟΥΡΔΙΣΜΑ. 2) ΕΝΙ. — ΠΟΡΤΑ. 3) ΧΤΑΠΟΔΙ. — ΤΠΑ. (381). 4) ΡΕΙ. — ΣΟΜΠΕΡΟ. 5) ΙΠΑ. — ΤΣΕΡΑΣΚΟ. 6) ΜΙ. — ΛΑ. — ΠΑΙ. 7) ΠΤΑΙΣΜΑΤΙ. — ΔΕ. 8) ΑΡΧΑΙΩΝ. — ΚΕ-Ι-Κ. 9) ΡΟΕ (175). — ΣΑ. — ΛΟΥ- ΚΑ. 10) ΙΠΠΩ. — ΑΝΘΗΣ. 11) Ο «ΑΤΡΕΥΣ». — Υ.Ν. 12) Η «ΘΕ- ΤΙΣ».

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 124.

Ἀρ. 299. 1) 1ε4Χ56! ἀπειλὴ Β67Χ 67+ μᾶτ. Ἐάν ΒΧΒ, τότε ΙΧΒ+ μᾶτ καὶ ἔάν Β66, τότε 2) Βγ8+ ΠΧΒ καὶ 3) 167+ μᾶτ.

Ἀρ. 300. Ἐάν 1) 1ε5Χ1γ6, 67Χγ6 2) Α65Χγ6+, Α67 3) Αγ6ΧΑ8; 4) Α67—η41! μὲ ἀπώλειαν τῆς Βασίλισ- σης.

Ἀρ. 301. 1) 1ζ7ΧΠ68, 1γ6—641 2) Βε2—61, 164—ζ3+! 3) η2Χ1ζ3, 4Χ ζ3+ 4) Αζ1—ε2, ζ3—ζ2+ 5) Ρε1—ζ1 καὶ Αγ8—63+ μᾶτ.

Ἀρ. 302. 1) Αε4Χ67+! 1ΡΧ67 2) Αη5—ζ6! (Ὁ κόμπος!) Τὰ Λευκὰ ἐπι- τυγχάνουν μᾶτ σὲ μερικὲς κινήσεις. Π.Χ.: 2)... η7Χζ6 3) Π63! Αζ8 4) Π63 +Α66 5) Β64 κλπ. ἢ 2)... Αζ8 3) Π63, Βγ6 4) Π63+, Ρη8 5) ζ3! καὶ Β64 κλπ. ἢ ἐπίσης 2)... Αε7ΧΑζ6 3) 5ΕΧζ6 καὶ πρὸ τοῦ διλήματος 3)... η7Χζ6 4) Πε3 ἢ 2)... η7—η6 3) Β64+ καὶ Β66 κλπ.

Ἀρ. 303. 1) Βη3—η2! Ἀπειλὴ 2) Πζ3—ζ5+ μᾶτ.

Ἀρ. 304. 1) Π61—63! Ἀπειλὴ 2) Βη1—ζ1+ μᾶτ.

Ἀρ. 305. 1) Πγ2—η2! Ἐξαναγκά- σμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 306. 1) Ἐπιτυγχάνεται μόνον

διὰ τῆς ὥραιας κινήσεως: 1) Ρα6— 65! μὲ τὴν ἀπειλὴν 2) Π65—ε5+ καὶ 3) Βζ7—γ4+ μᾶτ. Τὰ Μαῦρα ἀμύνον- ται τώρα: α) 1)... Αγ1—ζ4! 2) Π65 —63! (ἀπειλὴ Βζ7—65+ μᾶτ) Ρ64Χ 63 3) Βζ7—γ4+ μᾶτ. 6) 1)... Αγ1— 41 2) Π65—63, Αζ4—γ1 3) Βζ7—ζ3+ καὶ μᾶτ. γ) 1) Αγ1—ζ4! 2) Π65—65, Αζ4—ε3 3) Π65Χε3+ μᾶτ. 6) 1) Αγ1— 41 2) Π65—63, Α67—η8! (ἐμποδίζει τὸ Βζ7—γ4+ μᾶτ), ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἄλλο μᾶτ: 3) Βζ7— η6+! καὶ μᾶτ. ε) 1)... Αγ1—62! 2) 1ζ1—62+, Ρε4—ε3 3) Βζ7—ζ3+ καὶ μᾶτ.

Ἀρ. 307. 1) Β63—α6! Ἐξαναγκά- σμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 308. 1) Βγ6—66! Ἀπειλὴ 2) 1ε5—γ6+ μᾶτ.

Ἀρ. 309. 1) Β61—61! Ἐξαναγκά- σμὸς κινήσεως.

Παρτίδα. 43) ... Πη1+ 44) Ρ62, Βη2+ 45) ΒΧΒ, Πη8Χη2+ 46) Ρ63, Πη3+ 47) Ρ62, Πη1—η2+ 48) Ρ61, Π63+ καὶ μᾶτ. Ἐξί κινήσεις!

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ- ΤΕΡΑ;» ἀπὸ σελίδα 104.

1) ΦΥΛΑΚΙΣΙΣ = 36 (Αὐλά- κωσις). 2) ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ = 36. 3) ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ = 40. 4) ΒΡΟΓ- ΧΙΤΙΣ = 34. 5) ΓΕΩΦΥΣΙΚΗ = 31. 6) ΕΥΛΟΦΑΓΟΣ = 37. Σύνολον = 214!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ;» ἀπὸ σελίδα 77.

1) ΑΛΙΤΗΡΙΟΣ: Γ. Ἀρχικά, ἀνό- σιος, κακοῦργος, καταραμένος. Ἀ λ ι . τή ρ ι ο ι δ α ι μ ὶ ο ν ε ς ἦ τ α ν σ τ ο ῦ ς ἀ ρ - χ α ο υ ς ο ἱ τι μ ὠ ρ ο ἱ τοῦ φονιά ἢ τῶν συγ- γενῶν τοῦ θύματος πού δὲν φρόντιζαν γιὰ τὴν ἐκδίκησίν του. Μεταφορ., ὁ ἀπο- τρόπος, ἀκάθαρτος, μολυσμένος μὲ ἔγκλημα. Σήμερα, γενικά, ἀντὶ τοῦ ἀ- πλοῦ κακός.

2) ΑΜΥΘΗΤΟΣ: Β. Πού δὲν μπορεῖς νὰ τὸν διηγηθῇς, νὰ τὸν ἐκφράσῃς. Ἀ - π ε ι ρ ο ς : ἀ μ ὐ θ η τ ο ἱ θ η σ α ρ ρ ο ἱ - ἀ μ ὐ θ η τ α π λ ο ὕ τ η .

3) ΑΝΑΛΗΨΙΑ: Α. Τὸ νὰ μὴ πο- νᾷς πραγματικὰ καὶ μεταφορικὰ ἀπο- νία. Ἡ ἀ ν α λ η ψ ι α τοῦ κ ρ ᾶ .

τους, για μία ώρισμένη τάξι π.χ.

4) ΑΠΕΡΙΦΡΑΣΤΩΣ: Α. Χωρίς περιφράσεις, με σαφήνεια, καθαρά. 'Ομιλεί απεριφραστώως.

5) ΔΙΑΚΥΒΕΥΩ: Β. Πρώτη σημασία, παίζω τους κύβους, τὰ ζάρ.α. 'Επειτα, παίζω κάτι στὰ ζάρ.α, τὸ βάζω σὲ κίνδυνο. Διεκύβευσεν τὴν ὑπαρξιν τοῦ Ἑθνους.

6) ΕΜΙΡΗΣ: Β. Τίλος στήν 'Ανατολή καὶ Β. 'Αφρική πού δίνεται στοὺς ἀρχηγούς τῶν ἀραβικῶν φυλῶν καθὼς καὶ στοὺς ὑποτιθέμενους ἀπογόνους τοῦ Μωάμεθ.

7) ΕΝΣΤΙΚΤΟ: Γ. ('Απὸ τὸ λατινικὸ *instinctus*=παρόρμησι). Φυσικὴ ὁρμή πού ὁδηγεῖ τὰ ἄλογα ἔζωα καὶ κάποτε τὸν ἄνθρωπο σὲ πράξεις πού ἐξυπηρετοῦν τὴ συντήρησί του καὶ τὴν ἀναπαραγωγὴ τοῦ εἴδους, τὸ ὁρμέμ. φυτο. Κάνω κάτι ἐξ ἐνστίκτου ἢ ἐξ ὁρμέμ. φυτοῦ, ἀπὸ φυσικὴ παρόρμησι, αὐθόρμητα καὶ χωρὶς τὴν παρεμβολὴ τῆς κρίσεως ἢ τῆς σκέψεως.

8) ΕΧΕΜΥΘΟΣ: Α. 'Εκεῖνος πού δὲν μεταδίδει τὰ μυστικά πού τοῦ ἐμπιστεύονται.

9) ΖΙΖΑΝΙΟ: Β. 'Αγριο καὶ ἀχρηστο χόρτο πού φυτρώνει μέσα στὸ σι-

τάρι καὶ ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξί του, ἰδίως ἡ αἶρα. Μεταφορ. σπεῖρει ζιζάνια, ἐκεῖνος πού προκαλεῖ σκάνδαλα, φλογικίες. 'Ακόμη ζιζάνιο λέμε τὸν ἀνήσυχον, τὸν ἀτακτό.

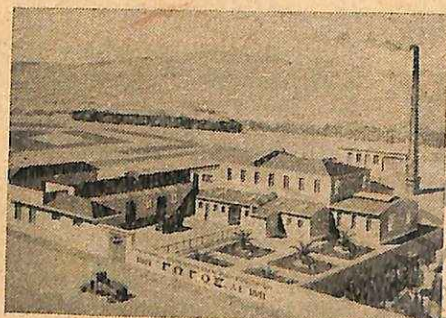
10) ΚΡΑΣΠΕΔΟ: Β. Τὸ κάτω μέρος φορέματος, ποδόγυρος. 'Η ἄκρη ἐνὸς πράγματος. Τὸ κρ.άσπεδο τοῦ πεζοδρομίου, κοντὰ στὸ ρεῖθρο.

11) ΟΔΑΛΙΣΚΗ: Α. (Τουρκ. *odalik*) Δούλα τοῦ χαρεμιοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Σουλτάνου. Οἱ δοῦλες αὐτὲς ἦσαν συνήθως λευκὲς πού, ἀφοῦ ἔρχονταν σὲ ἰδιαίτερες σχέσεις μετὰ τοὺς κυρίους τῶν καὶ ἔκαναν παιδῶν, ἐλευθερώνονταν καὶ τὸ παιδί τους κηρύσσονταν νόμιμο.

12) ΥΠΟΝΟΜΕΥΩ: Β. 'Αρχικά, σκάθω ὑπόνομο κάτω ἀπὸ κάτι ἢ ἐναντίον κάποιου. Ζητῶ μετὰ δολιότητα νὰ θλάψω ἢ νὰ μειώσω κάποιον. 'Υπονομεύει τὸ κράτος ὁ κομμουνισμός.

13) ΣΤΥΛΙΣΤΑΣ: Γ. (Γαλλ. *styliste*). Λέγεται γιὰ συγγραφεῖα πού φροντίζει πολὺ τὸ στυλ του, τὸ ὕφος του.

14) ΤΕΝΑΓΟΣ: Γ. Μέρος ξηρὰς πού σκεπάζεται μετὰ ρηχὸ ἢ λασπερὸ νερὸ, βάλτος.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ

"ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ :

ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ :

ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248

ΤΗΛΕΦ. 96.585 καὶ 968.844

**ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ**

Τόποις «'Ελληνικῆς 'Εκδοτικῆς 'Εταιρείας» Α.Ε., Παπαδιαμαντοπούλου 44, 'Αθήναι.
Εκμετάλλευσιν 'Αλεξάνδρου Φιλοποπλου.